

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE
GÖNÜL İLİŞKİSİNDE ŞİDDETE YÖNELİK
TUTUMLAR İLE TOPLUMSAL CİNSİYET
ROLLERİ, BAĞLANMA BOYUTLARI,
BENLİK SAYGISI ve SOSYAL ONAY
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN
İNCELENMESİ
Yüksek Lisans Tezi
Rana TURAN
Eskişehir 2018**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE GÖNÜL İLİŞKİSİNDE ŞİDDETE
YÖNELİK TUTUMLAR İLE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ,
BAĞLANMA BOYUTLARI, BENLİK SAYGISI ve SOSYAL ONAY
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ**

Rana TURAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Baki DUY

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Temmuz 2018

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Rana TURAN'ın "Üniversite Öğrencilerinde Gönül İlişkisinde Şiddete Yönelik Tutumlar İle Toplumsal Cinsiyet Roller, Bağlanma Boyutları, Benlik Saygısı ve Sosyal Onay Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" başlıklı tezi 05.07.2018 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Unvanı-Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı)

: Doç. Dr. Baki DUY

Üye

: Doç. Dr. İbrahim KEKLİK

Üye

: Dr. Öğr. Üyesi Ramazan AKDOĞAN

Prof.Dr. Handan DEVECİ

Anadolu Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE GÖNÜL İLİŞKİSİNDE ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMLAR İLE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ, BAĞLANMA BOYUTLARI, BENLİK SAYGISI ve SOSYAL ONAY ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Rana TURAN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temmuz 2018

Danışman: Doç. Dr. Baki DUY

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma boyutları, benlik saygısı ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddetine yönelik tutumlarını yordayıcı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Anadolu Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde okuyan toplam 842 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini toplamak için Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Kişisel Bilgi Formu ve Sosyal Onay Ölçeği kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde betimleyici istatistikler, bağımsız örneklemeler için t-testi, tek yönlü ANOVA, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ve Doğrusal Çoklu Hiyerarşik Regresyon analizinden yararlanılmıştır. Analizler sonucunda, flört şiddeti tutum puanının şiddet alt boyutunun kadın ve erkek üniversite öğrencilerinde farklılaşmadığı; istismar, kontrol alt boyutları ve toplam şiddet düzeyinin erkeklerde daha fazla olduğu görülmüştür. Yapılan bir dizi hiyerarşik regresyon analizleri sonucunda, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların 5 alt boyutunun flört şiddetine yönelik tutumların yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Bağlanma boyutlarından kaçınan bağlanma, şiddet alt boyutunu yordarken; istismar ve kontrol alt boyutlarını ise kaygılı bağlanmanın yordadığı bulunmuştur. Benlik saygısı değişkeninin flört şiddetinin alt boyutu olan şiddet ve istismarı yordayıcı olmadığı, ancak kontrol alt boyutunu yordadığı bulunmuştur. Bu bulgular alanyazındaki bulgular çerçevesinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Flört şiddeti, Bağlanma boyutu, Toplumsal cinsiyet rolleri, Benlik saygısı, Üniversite öğrencileri.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIPS AMONG INTIMATE PARTNER VIOLENCE ATTITUDES, GENDER ROLES, DIMENSIONS OF ATTACHMENT, SELF-ESTEEM AND NEED FOR SOCIAL APPROVAL IN COLLEGE STUDENTS

Rana TURAN

Department of Educational Sciences, Program of Psychological Counseling and Guidance
Anadolu University, Graduate School of Educational Sciences, July 2018

Supervisor: Doç. Dr. Baki DUY

The main purpose of the current research was to investigate the predictive role of gender roles, attachment styles, self-esteem and social approval in attitudes toward dating violence among college students. The participants of the study were 842 college students, who are studying at different faculties of Anadolu University. The instruments of the study were The Intimate Partner Violence Attitude Scale, Rosenberg Self-Esteem Scale, the Gender Roles Attitudes Scale, Experience in Close Relationships Inventory-II, Social Confirmation Scale and Personal Information Form developed by the researcher was used to collect the data of the study. In order to analyze the data gathered from 727 participants, Independent-samples t-test, one-way analysis of variance, sequential hierarchical regression analysis were employed, and descriptive statistics and Pearson correlation coefficients were computed. Group comparisons showed that a violence subscale scores are not differ regarding gender, however, there is difference between female and male students with regard to control dimension and total scores in favor of male students. To find out predictive role of gender role attitudes, attachment styles, self-esteem and social approval in attitudes toward dating violence among college students, sequential hierarchical regression analysis were used and the findings yielded that predictive role of all five dimensions of gender role attitudes in dating violence attitudes showed variance regarding the dimension of it. As avoidant attachment style is a significant predictor of violence dimension of dating violence, anxious attachment style significantly predicted abuse and control dimensions. Self-esteem is a predictor of control dimension, but not for abuse and violence dimensions.

Keywords: Intimate partner violence, Attachment style, Gender roles, Self - esteem, University students.

TEŞEKKÜR

Uzun bir yolculuk gibiydi bu süreç benim için. Çok şey öğrendiğim, kendimi keşfettiğim, çok keyif aldığım ama aynı zamanda zorlandığım çeşitli aşamalardan geçtim. Öncelikle bu tezi yazmamda bana ilham kaynağı olan tüm güçlü kadınlara ve onlardan biri olarak düşündüğüm kendime, romantik ilişkilerini bir sanat inceliğinde yaşayabilen herkese teşekkürü bir borç bilirim. Aynı zamanda tez danışmanlığının başından itibaren beni motive eden, değerli deneyim ve bilgilerini benimle paylaşan, tezle ilgili çalışmalar yürütürken çok keyif aldığım ve çok şey öğrendiğim sohbetleriyle bana destek olan, yanında çalışmaktan mutluluk duyduğum, tez sürecinin her aşamasında sorularıma büyük bir sabırla cevap veren değerli hocam Doç. Dr. Baki DUY'a ve destekleyici tutum ve davranışlarından ötürü bütün bölüm hocalarıma, anket çalışmama gönüllü olarak katılan Anadolu Üniversitesi öğrencilerine ve uygulama esnasında bana kolaylıklar sağlayan tüm üniversite hocalarına teşekkür ederim.

Yüksek lisansa başvuru yapmamda olduğu gibi hayatımın her alanında her zaman güzel şeylere neden olan, tanıdığım ilk andan bu yana bana olan inancını ve desteğini hep hissettiren, en sevdiği öğrencisi olmaktan gurur duyduğum değerli hocam Doç. Dr. İbrahim KEKLİK'e, yüksek lisans süresince bana olan katkıları ve her zaman güler yüzü için Dr. Öğr. Üyesi Ramazan AKDOĞAN'a, bu süreçte her daim yanımda olan, beni her zaman dinleyen, yenileyen, motive eden, bana hayaller kurduran, çalışma ve disipliniyle örnek olan arkadaşım Nilüfer ÇETİN'e, bu yolda ve daha pek çok yolda bana arkadaşlık etmiş, yükümü hafifletmiş olan ev arkadaşım Elif DİKER'e ve onun eşi Şaban GÜNAY'a, bu süreçte neye ihtiyacım olsa her zaman yardıma kapısı açık olan Onur TOPRAK'a, derslere ulaşmamın imkansız olduğu zamanlarda yanımda olan, yolumu açan ve bu yolda ne zaman yorulsam göğe bakmamı sağlayan ve güçlenmeme eşsiz katkıda bulunan Şevket ARAYIT'a, derslerle ilgili ihtiyaçlarımı temin etmekte sabırla yardımcı olan ve başım ne zaman sıkışsa yanımda olan Halil CANDAR'a, ailemizin doktoru Fatih'e, Yasin'e, analiz sürecindeki yardımlarından ve desteklerinden dolayı Ahmet ALTINOK'a, bana değerli zamanını ayırıp yardımcı olan Barış TÜZÜ'ye, Mustafa Sercan YÜKSEL'e, bir diğer ev arkadaşım Fadime ALIÇ'a, motive edici davranışlarından dolayı okul müdürüm Serdar AYNALI'ya, üniversite yıllarımdan bu yana arkadaşları olmaktan dolayı kendimi her zaman çok şanslı hissettiğim ve bu süreçte de duygusal desteklerini eksik etmeyen Mine YILMAZ'a, Melike KOÇYİĞİT'e, Gülseren KARASALİH'e ve Songül KEŞAP'a teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak hayatımın her döneminde ne zaman ihtiyacım olsa yanımda olacağını hep bildiğim ve her daim yanımda olan canım abim Arif TURAN'a ve onun eşi Serpil TURAN'a, bu süreçte yolun başından sonuna kadar her zaman yanımda olan, benim bu günlere gelmemde çok büyük özveri, fedakarlık ve sabır gösteren, çocukları olmaktan gurur duyduğum, eşsiz destekçilerim canım annem Fatma TURAN ve canım babam Ayhan TURAN'a her zaman yanımda oldukları ve bana her daim destek oldukları için teşekkür ederim. İyi ki varsınız!

Rana TURAN
Eskişehir 2018

05/07/2018

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir biçimde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Rana TURAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BAŞLIK SAYFASI.....	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Amaç.....	11
1.1.1. Araştırmanın alt amaçları.....	11
1.2. Önem.....	12
1.3. Sayıtlılar	15
1.4. Sınırlılıklar	15
1.5. Tanımlar.....	15
2. ALANYAZIN	17
2.1. Şiddetle İlgili Kuramsal Açıklamalar	17
2.1.1. Şiddet kavramı ve doğası	17
2.1.2. Şiddetin nedenleri	19
2.1.3. Şiddetin türleri	19
2.2. Flört Şiddeti İle İlgili Kuramsal Açıklamalar	20
2.2.1. Flört şiddetinin tanımı ve doğası	20
2.2.2. Flört şiddetinin türleri	23
2.2.3. Flört şiddetinin nedenleri	25
2.2.3.1. Bireysel etmenler (Demografik etmenler)	26
2.2.3.2. İlişkisel (bağlamsal) etmenler	27
2.2.3.3. Toplumsal (sosyo-kültürel) etmenler	28
2.2.4. Flört şiddetinin sonuçları	29
2.2.5. Flört şiddetiyle ilgili kuramsal yaklaşımlar	31
2.2.5.1. Feminist kuram	31
2.2.5.2. Biyolojik kuram	32

	<u>Sayfa</u>
2.2.5.3. Sosyal-öğrenme kuramı	33
2.2.5.4. Aile sistemleri ve kuşaklar arası aktarım kuramı	34
2.2.5.5. Sosyo-kültürel kuramlar	35
2.2.5.5.1. Ekolojik kuram	35
2.2.5.5.2. Bağlanma kuramı	37
2.3. Benlik Saygısı İle İlgili Kuramsal Açıklamalar	39
2.3.1. Benlik kavramı ve tanımı	39
2.3.2. Benlik saygısı	39
2.4. Bağlanma Tarzları İle İlgili Kuramsal Açıklamalar	41
2.5. Toplumsal Cinsiyet Rollerı İle İlgili Kuramsal Açıklamalar	43
2.6. İlgili Araştırmalar	46
2.6.1. Flört şiddetinin yaygınlığını inceleyen araştırmalar	46
2.6.2. Flört şiddeti ile demografik değişkenlerin ilişkisini inceleyen araştırmalar	48
2.6.2.1. Flört şiddeti ve cinsiyetle ilgili araştırmalar	48
2.6.2.2. Flört şiddeti ve yaşla ilgili araştırmalar	50
2.6.2.3. Flört şiddeti ve geçmişte ebeveyn şiddetine maruz kalma ile ilgili araştırmalar.....	51
2.6.3. Flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet rollerine dair tutumlar ile ilgili araştırmalar	54
2.6.4. Flört şiddeti ve bağlanma tarzları ilişkisi ile ilgili araştırmalar	55
2.6.5. Flört şiddeti ve benlik saygısı ile ilgili araştırmalar	57
3. YÖNTEM	59
3.1. Araştırma Modeli	59
3.2. Çalışma Grubu	59
3.3. Veri Toplama Araçları	60
3.3.1. Yakın ilişkilerde şiddete yönelik tutum ölçeği-gözden geçirilmiş formu	60
3.3.2. Rosenberg benlik saygısı ölçeği	61
3.3.3. Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği	62
3.3.4. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri- II	63
3.3.5. Sosyal onay ihtiyacı ölçeği	64

	<u>Sayfa</u>
3.3.6. Kişisel bilgi formu	64
3.4. Verilerin Toplanması	64
3.5. Verilerin Analizi	65
4. BULGULAR	66
4.1. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Düzeylerine İlişkin Bulgular	66
4.2. Farklı Cinsiyete Sahip Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin bulgular	69
4.3. Farklı Sınıf Düzeyine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular	70
4.4. Üniversite Öğrencilerinin Anne Şiddetine Maruz Kalıp Kalmamalarına Göre Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	71
4.5. Üniversite Öğrencilerinin Baba Şiddetine Maruz Kalıp Kalmamalarına Göre Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	72
4.6. Üniversite Öğrencilerinin Anne-Baba Arasındaki Şiddete Maruz Kalıp Kalmamalarına Göre Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	72
4.7. Üniversite Öğrencilerinin Flört Düşüncelerine Göre Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular	73
4.8. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddet tutum Düzeyleri, Bağlanma Boyutları, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları, Sosyal Onay İhtiyaçları, Görüşme sıklığı ve İlişki süresi Arasındaki İlişkiler.....	76
4.9. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Tutum Düzeylerinin Yordayıcılarına İlişkin Bulgular	78
5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	87
5.1. Sonuç	87
5.2. Tartışma	88
5.2.1. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerine ilişkin bulguların tartışılması.....	88
5.2.2. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti düzeyinin cinsiyet, sınıf, anne-baba şiddetine maruz kalmak, tanık olmak, ilişki süresi, görüşme sıklığı ve flört ilişkisiyle ilişkili düşüncesi değişkenleri bağlamında farklılaşması ile ilgili bulguların tartışılması.....	90

5.2.3. Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti düzeyi ile bağlanma boyutları, benlik saygısı, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar ve sosyal onay ihtiyacı düzeyleri arasındaki ilişkilerle ilgili bulguların tartışılması.....	95
5.2.4. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddetinin şiddet boyutunu yordayıcılığıyla ilgili bulguların tartışılması.....	99
5.2.5. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddetinin kontrol boyutunu yordayıcılığıyla ilgili bulguların tartışılması.....	102
5.2.6. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddetinin istismar boyutunu yordayıcılığıyla ilgili bulguların tartışılması.....	106
5.3. Öneriler.....	108
5.3.1. Uygulayıcılara yönelik öneriler.....	108
5.3.2. Araştırmacılara yönelik öneriler.....	111
KAYNAKÇA.....	112
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

TABLÖLAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı.....	60
Tablo 4.1. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Düzeylerine İlişkin Dağılımları.....	66
Tablo 4.2. Araştırmada Ele Alınan Bağımsız Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler.....	68
Tablo 4.3. Farklı Cinsiyete Sahip Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları.....	69
Tablo 4.4. Farklı Sınıf Düzeyine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	70
Tablo 4.5. Üniversite Öğrencilerinin Anne Şiddetine Maruz Kalıp Kalmamalarına Göre Flört Şiddeti Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları.....	71
Tablo 4.6. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Puanlarının Baba Şiddetine Maruz Kalıp Kalmama Durumlarına Göre t-Testi Sonuçları.....	72
Tablo 4.7. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Puanlarının Anne-Baba Şiddetine Maruz Kalıp Kalmama Durumlarına Göre t-Testi Sonuçları.....	73
Tablo 4.8. Farklı Flört Düşüncesine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistik Değerleri.....	74
Tablo 4.9. Farklı Flört Düşüncesine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Puanlarına İlişkin ANOVA Sonuçları.....	74
Tablo 4.10. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Tutum Düzeyleri, Bağlanma Boyutu, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları ve Sosyal Onay İhtiyaçları Arasındaki Korelasyon Katsayıları.....	77
Tablo 4.11. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Boyutu, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları ve Sosyal Onay İhtiyaçlarının Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin Şiddet Boyutundan Alınan Puanlar Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları.....	78
Tablo 4.12. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Boyutu, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları ve Sosyal Onay İhtiyaçlarının Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin İstismar Boyutundan	

Alınan Puanları Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi	
Sonuçları.....	81
Tablo 4.13. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Boyutu, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları ve Sosyal Onay İhtiyaçlarının Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin Kontrol Boyutundan Alınan Puanları Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi	84
Sonuçları.....	

1.GİRİŞ

‘Sevgi; ancak iki insan birbirlerine varlıklarınınözündenbağlanır herbiri kendisini varlığını özündentanırsagerçekleşir...Böyleoluşan sevgisüreklimeydanokumadır; birköşede dinlenme değil;çalama, hareket etme, beraber çalışmadır.Öyle ki bir uyum ya da çatışma neşe ya da üzüntü bile ikincil kalır.Önemli olan; İkiinsanınbirbirlerininvarlıklarınıntemelinden yaşaması, kendi kendilerindenkaçmakyerine birbirleriyle bütünleşirken kendi kendileriyle bütünleşmeleridir’ (Fromm, 2003, s. 95).

İnsanların hem kendilerini hem de karşısındaki bireyleri yakından tanıma ve anlamafırsatı buldukları romantik ilişkiler insan yaşamında önemli bir yere sahiptir.Farklı iki insanın başka hiçbir ilişki türünde bu denli derinlemesine bir bağlılık ve yakınlık kurması olanaklı görünmemektedir. Duygusal bir yakınlık içinde bulunmanın insan yaşamına sağladığı pek çok olumlu etki bulunmaktadır. Baumeister ve Leary (1995) de anlamlı kişilerarası ilişkiler geliştirme ve sürdürme konusunda eksiklik yaşayan kişilerin psikolojik ve fiziksel iyi oluşlarının olumsuz yönde etkilendiğini savunmuşlardır.

Birbirinden farklı özelliklere sahip iki insanın romantik ilişkide kendilerini ve birbirlerini tanımaları sürecinde çatışmalar yaşanması kaçınılmazdır. Ancak bu çatışmalarla nasılbaş ettikleri ilişkinin sağlıklı olup olmasını belirlemektedir. Bireylerin yaşadığı ilişkilerietkileyen birden fazlave karmaşık etmenlerolduğu görülse de içinde yaşadığı kültür ve kültürün bireylerin cinsiyetine yüklediği anlamlar ve içinde bulunduğu toplumun romantik ilişkileri yaşayış şekli, kişilerin kendileri hakkındaki algı ve düşünceleri ve de ilişkilerde eşleriyle aralarındaki bağlanma şekillerinin ilişkilerini etkileyen etmenlerin başında geleceği düşünülmektedir.

Erikson’un kişilik gelişimi modeli bir yolu çağırıştır ve bu yol boyunca bebeklikten yaşlılığı da içine alan süreçte sekiz ayrı noktada bireylerin yaşamındaki yol ikiye ayrılmaktadır. İlerlemek ve bir sonraki aşamaya geçmek için bu yollardanbiri seçmek zorunda kalınmaktadır. Bu yol ayrımlarını nasıl aşılacağı kişilik gelişiminin alacağı yönün belirlenmesi bakımından önemlidir. Bu sekiz ayrı noktadan biri de yakınlık kurmaya karşı soyutlanmadır. Bu dönemde ergenlik yıllarından erken yetişkinliğe doğru ilerlerken genç erkek ve kadınlar yakınlık geliştirebilecekleri duygusal ilişki arayışı içine girerler. Bu aşamada yakınlık kurmayı başaramayan kişiler duygusal soyutlanma yaşamaktadırlar. Bu da duygusal olgunlaşmayı ve mutluluğu ciddi biçimde engelleyebilmektedir (Burger, 2006). Çünkü dünyaya geldiği andan itibaren birey, hem fiziksel hem de duygusal anlamda birilerinin ilgisine, desteğine ihtiyaç

duyacak biçimde var olmakta ve bu varlığın devam ettirilmesi ise bu ihtiyaçların karşılanmasıyla gerçekleşmektedir. Her ne kadar gelişimde yol kat edildikçe diğerlerine olan ihtiyaç durumunda azalma olsa da bireylerin sağlıklı bir gelişim gösterebilmesi için yalnız kalamayacağı ve yaşayamayacağı düşünülmektedir. Bu da bir biçimde bireylerin çoğunlukla hayatının her döneminde birilerine güven duyma, bağlanma, sevmeye, sevilme ve yakın ilişki kurma gibi bir ihtiyaç içinde olabileceklerini göstermektedir.

Ergenliğin sonlarına doğru daha da önem kazanan yakın ilişki kurma davranışı, romantik ilişki ya da flört ilişkisi şeklinde yaşanmakta ve bu dönemdeki bireylerin gündeminin başında yer almaktadır. Straus (2004)'a göre flört; ilişkide bulunan kişilerin sosyal etkileşimini içeren ve ilişkiye devam ya da sonlandırma niyetiyle eylemlerde bulunulan, bir tarafın ya da her iki tarafın isteğiyle sonlandırılan ya da resmi bir ilişkiyle (evlilik, nişanlılık, birlikte yaşama) devam eden bir ilişki türüdür.

Beliren yetişkinlik dönemini içeren üniversite yıllarında, romantik ilişkiler bireyin gelişimine önemli bir katkı sağlamaktadır (Ercan ve Eryılmaz, 2010). Bu dönemde yaşanan romantik ilişkiler kişilerin kendilerini tanımasında ve farkındalık kazanmasında ilişkideki kişinin (sevgilisinin) ona ayna olması gibi bir durumu beraberinde getirmesi bakımından çok önemlidir. Bunun yanında hayatlarının bundan sonraki süreçlerinde yaşama ihtimali oldukları evlilik ve aile kurumu adına yapılan provalar gibi düşünüldüğünde duygusal ilişki yaşamının ne kadar önemli olduğu görülmektedir. Yakın ilişkiler sayesinde bireyler bir yandan sevgi-ait olma (duygusal yakınlık, birliktelik ve yakın ilişki) ve saygı (kontrol, güç) ihtiyaçlarını karşılamakla birlikte bir yandan da karşı cinsle yaşadıkları ilişkilerde kendileriyle ilgili bilmedikleri özelliklerini fark etmektedirler. Bunlara ek olarak karşı cinsin beğenisi, bireyin kendine duyduğu saygı ve güveni de etkilemektedir (Büyükşahin-Çevik, 2007). Yakın ilişkiler bireylerin genel sağlık ve iyilik haline katkı sağlar. Dolayısıyla yakın ilişkiler kurmanın genel ruh sağlığı için bir gereklilik olduğu söylenebilir (Prager, 1995, s.257).

Bireylerin yaşamında, romantik ilişkiler yaşamak önemli olduğu kadar, ne derece 'sağlıklı' ilişkiler yaşadıkları da önemli olan diğer bir konudur. Aluede, Imhonde ve Eguavoen (2006)'ın yaptıkları araştırmada, üniversitedeki psikolojik danışma merkezine başvuruda bulunan üniversite öğrencilerinin %22'sinin ilişki problemi yaşadığı ve %7,4'ünün ise cinsel tacize uğradığı saptanmıştır. Schweiter (1996)'ın yaptığı diğer bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin %45,7'sinin duygusal problemler ve %4,3'nün ise cinsel taciz nedeniyle psikolojik danışma merkezine başvurdukları

görülmüştür. Doğan (2012), 1997-2008 yılları arasında Başkent Üniversitesinde yaptığı araştırmasında, psikolojik danışma merkezine başvuran üniversite öğrencilerinin problem alanlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda, psikolojik danışma merkezine başvuruda bulunan öğrencilerin romantik ilişkilerde yaşadıkları problemlerin, üniversite öğrencileri için önemli problem alanlarından biri olduğu ortaya çıkmıştır. Çok ciddi olarak ifade edilebilecek olayların (dövmek, bıçak ya da silah kullanmak, cinsel ilişkiye zorlamak gibi) nispeten daha nadir olduğu bilinmekle birlikte, üniversite öğrencilerinin 5'te 1'inin flört ilişkilerinde fiziksel şiddet ve taciz yüzünden hala şokta oldukları belirtilmiştir (Wasserman, 2004).

İnsanlık tarihi boyunca insanlığın gündeminden hiç eksik olmayan şiddet bazen problemlerin çözümü için bir araç olarak kullanılmış olsa da toplumlar için büyük bir sorun olmuştur. Çeşitli sorunların sebebi ya da sonucu olarak gelişen ve toplumsal bir durum olan şiddet günümüzde artan etkisiyle birçok sosyal bilimcinin araştırma konusunu oluşturmaktadır (Sakarya, 2013). Romantik ilişkilerde yaşanan şiddet de bu konudaki problem alanlarından biri olup, alan yazında daha çok 'flört şiddeti' ya da 'partner şiddeti' kavramlarıyla ifade edilmektedir. Flört şiddeti çiftlerin flört ilişkisinde birbirlerine karşı sözel, cinsel, duygusal ve fiziksel şiddet ya da şiddet içeren davranışlar uygulamasını içeren kişilerarası şiddet türlerinden biridir (Aslan vd., 2008). Flört şiddeti mağdurları sıklıkla bu şiddet türlerinin bir arada olduğu çoklu şiddet türlerine maruz kalmakta ve bunları kontrol etmekte zorlanmaktadırlar (Wasserman, 2004).

Flört şiddetinin türlerinden olan psikolojik şiddet ile ilgili yapılan araştırmalar, psikolojik şiddetin yaygınlığının diğer şiddet türlerinden çok daha fazla olduğunu göstermektedir (Zorrilla vd., 2009). Psikolojik şiddetle ilgili bu yüksek oranın flört ilişkilerinde görülme yüzdesinin %80 civarında olduğu tespit edilmiştir. Erkeklerin %76-87 oranında, kadınların ise %78-82 oranında bu şiddete maruz kaldıkları; erkeklerin yaklaşık %74-85, kadınların ise yaklaşık %83-90 oranında saldırganlık gösterdikleri görülmüştür (Cortés-Ayala vd., 2014). Başka bir çalışmada genç çiftlerin %90'nın yakın ilişki içinde bulundukları kişiye psikolojik saldırganlık gösterdiği saptanmıştır (González vd., 2007). Psikolojik şiddetle ilgili yapılan farklı çalışmalarda cinsiyetler arasında farklılıklar bulunmuştur. Kadınlar erkeklerden daha fazla oranda psikolojik saldırganlık göstermektedir (Hines ve Saudino, 2003). Psikolojik tacizle ilgili yakın zamanda yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencileri arasında aşağılama, düşmanca davranışlar, korkutma, utandırma, suçlama, umursamama ve kaba davranış

gibi farklı davranış türlerinin psikolojik şiddet kapsamındaki davranışlar olduğu ve özellikle umursamamanın flört şiddetindeki en yaygın davranış tarzı olduğu tespit edilmiştir (Alonso, Sánchez, ve Manso, 2012). Bazı araştırmalar psikolojik ve fiziksel şiddetin birbiriyle bağlantılı olduğunu ve aslında psikolojik şiddetin fiziksel şiddetin öncülü olduğunu göstermiştir (González vd., 2007; Straus vd., 1996). Sıklıkla fiziksel saldırganlığın psikolojik saldırganlığı takip etmekte olduğu göz önünde bulundurulduğunda durumun ciddiyeti daha iyi anlaşılabilir (Hatipoğlu, 2010).

Flört ilişkisi içerisinde şiddet yaşayan gençler, şiddete maruz kalan ve şiddet uygulayan rollerinde olabilmektedirler. Flört ettiği kişi tarafından şiddete maruz kalanlar kurban sınıfına girmektedirken, flört ettiği kişiye tehdit edici veya zarar verici davranışlarda bulunan kişiler ise saldırgan olarak tanımlanmaktadır. Alan yazın incelendiğinde, her iki cinsiyette de kurban ve saldırgan olduğu görülmüştür. İlişki içinde kurban ve saldırgan rollerinin zaman zaman değiştiği ve kurbanın saldırgan, saldırganın kurban rolüne büründüğü bildirilmektedir (Arriaga ve Foshee, 2004). Konuyla ilgili yapılan diğer araştırmalar; fiziksel şiddet söz konusu olduğunda her iki cinsiyetin eşit oranlarda kurban ve saldırgan rollerinde olduğunu (Betz, 2007; Foshee, 1996; Matud, 2007; Taylor ve Sorenson, 2004), ancak kadınların erkeklere nazaran daha ağır fiziksel yaralanmaya maruz kaldığını göstermektedir (Gover, 2004). Cinsel istismar söz konusu olduğunda ise her yaş grubundan kadının kurban rolünde olduğu ve kadınların erkeklere nazaran daha çok cinsel istismara uğradığı, erkeklerin ise cinsel istismar uygulayıcısı oldukları bildirilmektedir (Betz, 2007; Wekerle ve Wolfe, 1999).

Flört ilişkisinde şiddet gösterme ile yaş arasındaki ilişkiye bakıldığında ise bazı araştırmalarda flört şiddeti ile yaş arasında pozitif bir ilişki bulunduğu görülmüştür. Bunun nedeni liseden üniversiteye geçiş yapan gençlerin daha fazla flört ilişkisine girmesi, flört etmeye daha fazla zaman ayırması olarak açıklanmaktadır. Bu durumlar flört şiddetinin oluşması için daha fazla fırsat yaratmaktadır (Bangdiwala vd., 2001). Lise yıllarında flört ilişkisindeki şiddet oranı %10-25 arasında değişirken, üniversite yıllarında %20-30'a kadar çıkmaktadır (Wekerle ve Wolfe, 1999). Yapılan araştırmalar çiftler arasında ilişkinin süresi uzadığında, ilişkideki ciddiyet, duygusal yoğunluk ve bağlılık düzeyi arttığında, yaşanan şiddet oranının da arttığını göstermektedir. Gençlerin flört ilişkisi çerçevesinde yaşadığı şiddetin temel nedenlerinin ise öfke, kıskançlık, misilleme olduğu düşünülmektedir. Bazı çiftler ise bağlılık düzeyi yüksek olan

ilişkilerinde yaşadıkları şiddeti, aşkın ve bağlılığın bir ifadesi olarak değerlendirmektedir (Halpern ve Kaestle, 2005).

Flört şiddeti genel olarak, erkeklerin çeşitli saldırılarda bulunduğu, kadınların ise ağır şiddete maruz kaldığı bir yaşantı olarak algılanmaktadır (Foshee, 1996; Matud, 2007; Smith, 2003). Ancak yaşanan bazı şiddet türlerinin olduğundan daha az algılanması, gerekli tedbirlerin alınmamasına neden olmaktadır. Oysa şiddetin hafif olarak algılanan türleri (sözel ve duygusal şiddet gibi) gözle görünen ve ağır olarak ifade edilen türleri (fiziksel ve cinsel şiddet) kadar hasar verici olabilmektedir (Coker, 2000; Schiff ve Zeira, 2005; Straus, 2008). Bunun yanında ne yazık ki çok sayıda üniversite öğrencisinin flört ilişkilerinde yaşadığı şiddetin bazı derecelerini kabul edilebilir buldukları görülmektedir. Yapılan bir araştırmada lisans öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu flört şiddetini pek çok koşulda kabul edilemez bulurken, bir kısmı bazı koşullarda şiddetin kabul edilebilir olduğunu düşünmektedir (Margolin ve Foo, 1995). Bir diğer araştırmada kadın öğrencilerin yaklaşık olarak %70'i fiziksel şiddet türlerinden en az bir tanesini (ör., tokat ya da tekme) kabul edilebilir olarak listelemişlerdir. Bu öğrencilerin %80'den fazlası ise fiziksel gücü kabul edilebilir olarak tanımlamışlardır (Hoffman, Schuh ve Renske, 1998'den aktaran Wasserman, 2004). Cinsel şiddetle ilgili de üniversitelerde cinsel şiddete olan eğilimin özellikle endişe verici olduğu hem kurban hem de failin (saldırgan) sıklıkla cinsel saldırının önemini azaltmaya ve önemsiz bir durum gibi göstermeye çalıştıkları görülmektedir. Bununla bağlantılı olarak öğrenciler genellikle “gerçek tacizle”, “diğer olaylar”ı ayırt etmeye çalışmakta ve yabancı birinin gerçekleştirdiği tecavüzle, tanıdığı birinin ya da flört ilişkisindeki tecavüzün aynı olmadığını savunmaktadır (Schwartz ve DeKeseredy, 1997).

Yakın ilişkilerde yaşanan şiddetle ilgili yapılan araştırmalarda, şiddet davranışlarının nedeni olabilecek bazı etmenler olduğu görülmüştür. Aile içi ilişkilerinde istikrarsızlık yaşayan, şiddete maruz kalan bireyler, karşılanmamış yakınlık ihtiyaçları ve reddedilmişlik duyguları nedeniyle, flört ilişkisi kurmaya hızla itilmekte ve ailelerine duydukları bağlılık hislerini olgunlaşmamış biçimde yaşıtlarına aktarmaktadırlar (Wekerle ve Wolfe, 1999). Demografik özelliklerin de flört ilişkisinde şiddete maruz kalma ve şiddet gösterme ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Düşük sosyo-ekonomik düzey, düşük sosyalleşme ve ilişkide zorlanmaya neden olmaktadır.

Sosyo-ekonomik gücün az olması, özellikle erkeğin şiddetin uygulayıcısı olmasıyla ilişkili bulunmuştur (Spriggs, Halpern, Herring ve Schoenbach, 2009).

Saldırganlığı yordayan birçok etken olmakla birlikte, düşük benlik saygısına sahip bireylerin saldırgan ve anti-sosyal davranışlara daha çok yatkın olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Paulson, Coombs ve Landsverk, 1990). Benlik saygısı ve flört şiddeti ilişkisi ile ilgili alanyazın incelendiğinde ise çoğunlukla flört şiddetinin sonucunda benlik saygısının olumsuz etkilenme durumuna dair sonuçlara rastlanmıştır. Ancak yukarıda belirtilen çalışmalarda olduğu gibi, şiddeti uygulayan ve şiddete maruz kalan bireylerin benlik saygıları ile flört şiddetinin yaşanması arasında bir ilişki olacağı düşünüldüğünden, bu araştırmada bireysel değişken olarak benlik saygısına yer verilmiştir. Sayıl, Bayraktar ve Kumru (2009)'nun yapmış olduğu araştırmada; saldırganlığın hem kızlarda hem de erkeklerde benlik saygısıyla olumsuz yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, saldırganlığın benlik saygısını örselediğini savunan araştırmaları destekler niteliktedir (Paulson, Coombs ve Landsverk, 1990). Laible, Carlo ve Roesch (2004) farklı etnik kökenlerden Amerikalı kız ve erkek ergenler üzerinde test ettikleri modelin sonucunda ailevi değişkenlerinden biri olan bağlanma tarzı ile ilgili olarak, ebeveyne bağlanmanın benlik saygısı üzerinde doğrudan etkili olduğunu bulmuşlardır.

Ebeveyne bağlanmanın her iki cinsiyette de benlik saygısını doğrudan yordaması ebeveynleriyle olan ilişkilerini sıcak ve güvenli olarak algılayan gençlerin benlik saygısının yüksek olduğunu açıklamaktadır (Lempers ve Clark-Lempers, 1992). Bireylerin saldırganlığıyla ilişkili olabilecek etmenlerle ilgili yapılan diğer çalışmalara bakıldığında, ebeveynlerle kurulan sıcak ve destekleyici ilişkilerin ergenlerin saldırgan davranışlarıyla negatif yönde ilişkili olduğu görülmektedir (Markiewicz, Doyle ve Brendgen, 2001). Gelecekteki romantik ilişkilerde de, bebeklikte meydana gelen bağlanma yaşantılarının etkili olduğu araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur (ör., Hazan ve Shaver, 1994). Bu belirleyici etki, içsel çalışan modeller aracılığı ile bebek ve bakım veren arasındaki ilişkinin kalitesine bağlı olarak gerçekleşmektedir.

Çeşitli araştırmacılar tarafından 'ben ve öteki' modelleri (olumlu ya da olumsuz) ya da kaygı (başkaları tarafından kabul edilme ya da reddedilme) ve kaçınma (kişinin diğeri ile yakınlık kurma ya da kaçınma eğilimi) boyutları olarak adlandırdıkları farklı bağlanma stilleri kavramsallaştırılmıştır (Collins ve Read, 1990; Griffin ve Bartholomew, 1994). Güvenli bağlanmanın olduğu kişiler; kendilerini değerli hisseder

ve ilişkilerinde rahatlıkla başkalarıyla yakınlık kurabilirler. Bu durum olumlu benlik ve olumlu başkaları modelisekinde de ifade edilmektedir (düşük kaygı-düşük kaçınma).Kaygılı-saplantılı bağlanan kişilerde ise derin bir değersizlik duygusu vardır ve o değeri kazanmak için diğerleri ile çok fazla yakınlaşmaya çalışırlar. Olumsuz benlik ve olumlu başkaları modelinin birleşimidir (yüksek kaygı-düşük kaçınma). Kaçınmalı bağlanan kişiler ise özerkliği fazlasıyla vurgulayıp kendilerini değerli hissederler, ancak diğerlerine ilişkin olumsuz algıları dolayısı ile yakınlıktan kaçınırlar. Olumlu benlik ve olumsuz başkaları modellerinin birleşimidir (düşük kaygı yüksek kaçınma). Son kategori olan korkulu bağlanma boyutunda ise kişiler kendilerini değerli hissetmek için diğerlerine son derece bağımlı olmalarına rağmen, olumsuz beklenti ve algıları dolayısı ile yakınlık kuramazlar. Hem benlik hem de başkaları modelinin olumsuz olduğu bağlanma durumudur (Yüksek kaygı yüksek kaçınma) (Griffin ve Bartholomew, 1994). Bireylerin diğerleriyle olan ilişkilerinin en başta kendileri ile olan ilişkileri ile ilgili olduğu ve başkalarına olan duygu ve düşüncelerinin kendilerine olan duygu ve düşüncelerinden ortaya çıktığı, doğrudan etkilendiği kabul edilecek olursa sağlıklı bir romantik ilişki yaşanmasında bireyin sahip olduğu bağlanma tarzının önemi ortaya çıkmaktadır. Güvenli bağlanma tarzı sağlıklı bir romantik ilişkinin yaşanmasına katkı sağlayan önemli bir etmendir.

İlişkilerde somut olarak görülen şiddet türlerinden olan fiziksel şiddetin uygulayıcısının sıklıkla erkekler olduğu göz önüne alınacak olursa; kadına yönelik şiddet sadece erkek ve kadın arasındaki ilişkiyle değil, toplumun kültürel değerleri ve kişilerin toplumla ilişkileri ile de ilgili olabilmektedir. Bu bağlamda erkeği ilişkide şiddet uygulamaya iten etkenlerden birisi de toplumsal cinsiyet rolleridir (Meetoo ve Mirza, 2007). Bu konuda toplumsal cinsiyet rolü ve şiddetin öncül duygusu olan öfke ile ilgili olarak erkeksi bireyler kadınsı bireylere göre öfkelerini daha fazla dışarıya yöneltirlerken, kadınsı bireyler erkeksi bireylere göre öfkelerini daha fazla içlerine yöneltmektedirler (Milovchevich vd., 2001).

Lise ve üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili geleneksel ve geleneksel olmayan algılarını belirlemek için yapılan çalışmalarda (Kimberly ve Mahaffy, 2002; Keith ve Jacqueline, 2002); öğrencilere toplumsal cinsiyet rollerini içeren ifadeler yöneltilmiştir. Araştırmaların sonucunda erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla geleneksel rollere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Türkiye’de yapılan çalışmalarda ise alanyazınla uyumlu bir biçimde, erkek öğrencilerin, kız

öğrencilere göre toplumsal cinsiyet rolleri konusunda daha geleneksel bakış açısına sahip oldukları belirlenmiştir (Aşılı, 2001; Güvenç, 1996).

Bireyler, bebeklik dönemindeyken toplum tarafından belirlenen cinsiyet rollerini fark etmekte ve bunları içselleştirmektedir (Güvenç ve Aktaş, 2006). Ostrov, Crick ve Keating (2005) bu durumun, okul öncesi dönemde yanlış sosyalleştirmelerle başladığını ve yaşamın ilerleyen dönemlerinde toplumsal cinsiyet rollerinin pekiştirilmesiyle de arttığını belirtmektedir. Burnett, Anderson ve Heppner'in (1995) yapmış olduğu araştırmada ise; Amerikan toplumunda özgürlükçü ve rekabetçi olmak gibi maskülen bir eğilime sahip olmanın yüksek benlik saygısı ile bunların aksi özelliklere sahip olmanın ise düşük düzeyde benlik saygısı ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu kuramcılar androjen (hem erkeksi hem de kadınsı karakteristik özelliklere sahip olanlar) ya da maskülenliğin benlik saygısıyla ve aynı zamanda psikolojik iyi oluşla pozitif bir ilişkisi olduğunu savunmaktadırlar (Mokgatthe ve Schoemen, 1998; Molloy ve Herzberger, 1998; Sharpe ve Heppner, 1991). Türkiye'de yapılan araştırmada ise kız ergenlerde saldırganlığın, benlik saygısıyla olumsuz yönde ilişkisi olduğu bulunmuştur. Bu durum, toplumumuzda cinsiyet rollerine göre kızların olumlu sosyal davranışlar sergilemesi beklendiğinden, saldırgan davranış tarzının onların benlik saygılarını azaltmış olabileceği şeklinde açıklanabilir (Sayıl, Bayraktar ve Kumru, 2009).

Bebeklikten itibaren özellikle yakın çevrenin etkisiyle şekillenmeye başlayan toplumsal cinsiyet rollerinin birçok psikolojik faktörle ilişkisi vardır. Bu faktörlerden biri de hiç kuşkusuz bu araştırmanın diğer değişkeni olan bağlanma biçimidir. Çocukların ebeveynlerini ya da bakımdan sorumlu kişileri rol model olarak cinsiyet rollerini kazandıkları ebeveynleriyle girdikleri bu etkileşim ve bağlanma biçimleri arasında bir ilişkinin olması kaçınılmaz görülmektedir (Çelikkaleli ve Avcı, 2016). Nesne ilişkileri kuramcılarının göre, erkeklerin benlik saygısı gelişiminde bağımsızlık, kendine güven ve diğerlerinden ayrı olmak önemliken, kızlar için tam aksine duyarlılık ve diğerlerinin mutluluğuna değer verme benlik saygısı gelişiminde önemlidir. Bu durum araştırmamızın değişkenleri olan bağlanma, benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki ilişkiyi açıklaması (göstermesi) bakımından değerli bir bilgidir. Kızların kendileri hakkında olumlu duygulara sahip olmaları başkaları ile yaşadıkları ilişkilere bağlıdır (Chodorow, 1989'den aktaran Owens, Scofield ve Taylor, 2003). Çünkü erkekler ile kızların yetiştirilmesi esnasında içselleştirdikleri ve onlara yakın çevresi tarafından cinsiyetlerine özgü olarak yüklenen davranış ve hissetme tarzları

birbirinden farklı olmaktadır. Erkeklerin çok daha bağımsız ve özerk olmayı hak ettikleri düşünülürken kızların ise her zaman birilerine bağımlı ya da uyumlu olması beklenmektedir.

Sosyal öğrenme kuramına göre; öfke duygusunun kazanılmasında, şiddeti doğrudan deneyimlemek ya da ebeveynlerinin şiddet gördüğüne tanıklık etmek, temel rol oynamaktadır. Bir çocuğun babasının annesine şiddet uyguladığını varsayarsak, çocuk buna müdahale etmek isteyecek ancak yeteri kadar güçlü olmadığından bunu yapamayacaktır. Bunun sonucunda çocuk; öfke, kaygı ve umutsuzluk yaşayacaktır (Robbins, 2000'den aktaran Akdoğan, 2007). Dutton (1999) çocuğun aile içinde kendisinin şiddet yaşamasının ya da ebeveynlerinden birinin şiddet görmesine tanıklık etmesinin öfke duygusunun öğrenilmesinde kritik bir öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Çünkü çocukta şiddet uygulayan kişinin sürekli olarak cezasız kaldığına yönelik bir düşünce oluşacak, üstelik bu davranışının kendisine kazanç getirdiğine tanıklık ettiğinde, kendisi de benzer ödül almak için öfke ve saldırganlık davranışları sergileyecektir. Sonuç olarak bireyin repertuarına öfke ve saldırganlık davranışı eklenmiş olacaktır (Robbins, 2000'den aktaran Akdoğan, 2007).

Flört şiddetinin nedenlerini ve ilişkili olabileceği etmenleri anlamaya çalışmak kadar bu konunun sonuç ve etkilerini bilmek de konunun öneminin anlaşılması bakımından değerlidir. Flört şiddetinin yakın ve uzun zamanlı travmatik pek çok etkileri mevcuttur. Romantik ilişkilerde yaşanan travmatik yaşantıların sonuçları üç kategoride ele alınabilir; psikolojik semptomlar (travma sonrası stres bozukluğu vd.,er psikolojik bozukluklar), bilişsel değişimler (yükleme ve tutumlardaki problemler), iletişim becerilerinde yaşanan problemler (istismar edici iletişimi kullanmak) (Dutton, 1992). Fiziksel şiddete uğrayan kadınlarda çok sayıda bilişsel bozukluk meydana gelmektedir. Flört şiddeti; travma sonrası stres bozukluğu (O'campo vd., 2006), depresyon (Campbell, 2002), kaygı bozukluğu (Brooks vd.,2000), uyku bozuklukları (Humphreys vd., 1999), sosyal davranım bozukluğu, intihar düşüncesi ve girişimleri (Arias vd., 2002) ve bunun gibi pek çok davranış bozukluğuna neden olmaktadır (Campbell, 2002; Golding, 1999). Depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu flört şiddetinin en yaygın sonuçlarındandır (Golding, 1999; Ratner, 1993). Kanada'da yapılan bir çalışmada, Ratner istismar edilen kadınların diğer kadınlara kıyasla önemli ölçüde depresyonun yanında, kaygı bozukluğu, uyku bozukluğu (insomnia) ve sosyal davranım bozukluğu

yaşadıklarını bulmuştur. Aynı zamanda fiziksel şiddetin psikolojik şiddetten daha güçlü etkileri olduğu bulunmuştur (Ratner, 1993).

Flört şiddeti ile ilgili yapılan araştırmalardan hareketle, bu çalışmada da flört ilişkisinde yaşanan şiddet davranışı üzerinde bireysel etmen olarak benlik saygısı, ailevi etmen olarak bağlanma boyutları ve toplumsal etmen olarak da toplumsal cinsiyet rolleri tutumunu incelemenin anlamlı olacağı düşünülmektedir. Türkiye’de bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde, son bir yıl içerisinde konuyla ilgili araştırma sayısında artış olduğu görülmüştür. Türkiye’deki alanyazın araştırmaları incelendiğinde; çiftler arası şiddeti kabul düzeylerini etkileyen etmenler (Demirtaş-Zorbaz, Kepir-Savoly, ve Ulaş, 2014), üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları ile toplumsal cinsiyetçilik ve narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki, (Yumuşak, 2013), romantik yakın ilişkilerde şiddetin öncülleri (Atakay, 2014), üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde algıladıkları istismar (Kılınçer ve Tuzgöl-Dost, 2014), flört ilişkisi olan üniversite öğrencileri arasında psikolojik saldırganlığa başvurma (Toplu-Demirtaş, 2015), üniversite öğrencilerinde güvensiz bağlanma ve psikolojik flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkide ilişki doyumunun aracı rolü (Toplu-Demirtaş, Murray ve Hatipoglu-Sümer, 2018), üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları, (Karatay, 2018; İftar, 2016), kadın ve erkek üniversite öğrencilerinde cinsel saldırganlık ve mağduriyetin yaygınlığı (Schuster, Krahé, ve Toplu-Demirtaş, 2016), çocukluk dönemi istismarına ve ebeveynler arası şiddete maruz kalma (Salman, 2015) ve benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi (Yıldırım, 2006) araştırmalarına rastlanmıştır. Türkiye’de yapılan araştırmalarda çoğunlukla romantik ilişkilerde yaşanan şiddetin ve düzeyinin belirlenmeye çalışıldığı ve örneklem olarak da üniversite öğrencileriyle çalışıldığı görülmektedir. Sonuç olarak, Türkiye’de flört şiddeti ile ilgili yapılan araştırmaların flört ilişkisinde yaşanan şiddeti ve önemini anlamada ve ortaya koymakta yeterli olmadığı görülmektedir.

Son yıllarda flört şiddetinin yaygınlığının arttığı göz önünde bulundurulduğunda, bu araştırmanın alana dikkate değer katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca daha önceki çalışmalar incelendiğinde, romantik ilişkilerdeki şiddeti “çok boyutlu” bir yaklaşımla ele alan çok az araştırmanın bulunduğu görülmektedir. Bu az sayıdaki çalışma içinden Toplu-Demirtaş (2015)’ın yapmış olduğu çalışmada flört şiddetiyle ilgili ailevi değişken olarak bireylerin çocukluklarında ebeveynleri arasında yaşanan psikolojik saldırganlık davranışlarına ne ölçüde tanıklık ettiklerini; kişisel-bilişsel

değişken olarak üniversite öğrencilerindeki ataerkil düşünceyi; toplumsal değişken olarak toplumsal cinsiyeti ele alınmıştır. Yumuşak (2013)'ın yapmış olduğu çalışmada ise flört şiddetiyle ilgili kişisel değişken olarak narsistik kişilik özelliği ve toplumsal değişken olarak da toplumsal cinsiyetçilik ele alınmıştır. Bu çalışmalardan farklı olarak mevcut araştırmada flört şiddeti kişisel, toplumsal ve ailevi değişkenler olarak çok boyutlu bir biçimde ele alınmıştır. Üniversite dönemindeki bireylerin flört ilişkilerinde yaşadığı şiddeti kavramsallaştırmanın, flört şiddeti olgusunu bireysel, ailevi ve toplumsal bileşenleri ile birlikte incelemenin, bu kavramın doğasını anlamaya yardımcı olacağı ve bu bağlamda önleyici çalışmaların artmasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Amaç

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin yaşadığı flört şiddetinde toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma boyutları, benlik saygısı ve sosyal onay ihtiyacının yordayıcı rolünün incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde yaşadıkları şiddete yönelik tutumlarının, toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma boyutları, benlik saygısı, sınıf düzeyi, cinsiyet, anne-babadan şiddet görme, ilişki süresi, görüşme sıklığı ve ilişki ile ilgili düşüncelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1.1.1. Araştırmanın alt amaçları

1. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeyleri nedir?
2. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti düzeyi, cinsiyet, sınıf, anne-baba şiddetine maruz kalmak, anne-baba arasındaki şiddete tanık olmak, ilişki süresi, görüşme sıklığı ve flört ilişkisiyle ilişkili düşüncesi değişkenleri bağlamında farklılaşmakta mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti düzeyi, bağlanma boyutları, benlik saygısı, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar ve sosyal onay düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacı flört şiddetinin şiddet boyutunu anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

5. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacı flört şiddetinin kontrol boyutunu anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?
6. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacı flört şiddetinin istismar boyutunu anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

1.2. Önem

Öfke, saldırganlık ve şiddet kavramları bireylerin gündelik yaşamını, yaşam kalitesini, kişiler arası ilişkilerini önemli ölçüde etkilemekte olup bu üç kavramın sıklıkla araştırmalara konu edilmesi, bireylerin öfke, saldırganlık ve şiddetle ilgili yaşadıkları sorunların düzeyi hakkında ipucu vermektedir. Her geçen gün artan şiddet olaylarının, çatışmaların gerisinde şiddet eğiliminin önemli bir etmen olarak yer aldığı gözlenmektedir (Haskan ve Yıldırım, 2012). Dünya Sağlık Örgütü (2000)'nün yaptığı araştırmaya göre, her yıl dünya üzerinde yaklaşık 1,6 milyon insan şiddet sonucu yaşamını yitirmektedir. Halk sağlığı çalışmaları da gençlerdeki şiddet olaylarının devam eden ve boyutları giderek artan bir sorun olduğunu göstermektedir (TBMM Araştırma Komisyon Raporu, 2007). Şiddet ya da saldırganlık hayatın herhangi bir döneminde ne amaçla kullanılırsa kullanılsın sonuçları her zaman yıkıcı olmaktadır.

Şiddetin kişilerarası ilişkilerde olduğu gibi bireylerin flört ilişkilerine yansımaları da kaçınılmazdır. Bu nedenle şiddetin var olduğu ilişki türlerinden birinin de romantik ilişkiler olduğu görülmektedir. Aluede, Imhonde ve Eguavoen (2006)'nın yaptıkları araştırmada, üniversitedeki psikolojik danışma merkezine başvuruda bulunan üniversite öğrencilerinin % 22'sinin ilişki problemi yaşadığını ve % 7,4'ünün ise cinsel tacize uğradığını saptamışlardır. Farklı bir araştırmada ise psikolojik danışma merkezine başvuran üniversite öğrencilerinin % 45,7'sinin duygusal problemler ve % 4,3'nün ise cinsel taciz nedeniyle başvurdıkları görülmüştür (Schweiter, 1996). Türkiye'de, Doğan'ın (2012) 1997-2008 yılları arasında Başkent Üniversitesinde, psikolojik danışma merkezinden yardım alan üniversite öğrencilerinin problem alanlarını incelediği araştırmada, romantik ilişkilerde yaşanan problemlerin, yıllara göre değişkenlik göstermekle birlikte üniversite öğrencileri için önemli problem alanlarından biri olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun yanında çok az öğrencinin flört şiddetiyle ilgili olayları bir yere ihbar ettiği görülmüştür. Yakın bir zamanda yapılan araştırma

raporlarına göre de tecavüze ve cinsel saldırıya uğrayan üniversite öğrencilerinin %86'sı bu durumu polise ihbar etmemiştir (Hart, 2003'ten aktaran Wasserman, 2003).

Flört şiddeti ile ilgili ilk araştırmacılardan olan Makepeace (1981), yapmış olduğu araştırmada her 5 üniversite öğrencisinden birinin flört şiddetine uğradığını ve örneklerinin %61'inin flört şiddeti yaşayan birilerini tanıdığını bildirmiştir. Aile içi ilişkilerde ve yakın ilişki içindeki çiftlerin birbirlerine uyguladığı şiddetin %15-%71 oranında endişe yaratacak düzeyde olduğu bildirilmektedir. Amerika Birleşik Devletlerinde her 15 saniyede bir, bir kadın dövülmekte; 6 dakikada bir, bir kadın tecavüze uğramakta ya da birlikte olduğu kişi tarafından öldürülmektedir. Kadınların birlikte olduğu erkek partnerleri tarafından öldürülme olasılığı diğer şiddet ölümlerinden daha yüksektir (Wekerle ve Wolfe, 1999).

Etchevery, Le ve Charania'e (2008) göre üniversite yıllarında yaşanan romantik ilişkiler bireylerin en önemli psiko-sosyal gelişim görevleri arasında yer almakta olup sağlıklı yetişkin ilişkilerinde gerekli olan becerilerin gelişiminde de önemlidir. Üniversite dönemindeki romantik ilişkilerle ilgili yapılan bir araştırma (Furjman ve Schaffer, 2003), bu dönemde yaşanan romantik ilişkilerin bireylerin ileriki dönemlerindeki yaşamına daha iyi uyum sağlamak için gerekli olan davranışları geliştirmelerinde önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Durum böyleyken gelecekte yaşanacak olan ilişkiler ve aile kurumuna dair ilk ciddi ilişki ipuçlarının yaşandığı dönem olan üniversite sürecindeki romantik ilişkilerle ilgili gerekli çalışmalar yapılmadığında, şiddetin uygulanabilir ve legal bir hale gelebileceği düşünülmektedir. Flört şiddetinin göz ardı edilmesinin; şiddetin yaygınlığının giderek artmasına, bireysel ve toplumsal anlamda ciddi sonuçlar yaratmasına neden olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Flört şiddeti, potansiyel olarak ciddi etkileriyle birlikte sıklıkla fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddetin karışımından oluşan sonuçlara neden olmaktadır. Fiziksel şiddet diğer şiddet türleriyle birlikte yaşandığında kurban üzerinde özellikle daha travmatik etkileri olabilmektedir. Frieze ve Davis (2002'den aktaran Wasserman, 2004)'in yapmış olduğu araştırmada, takip etme gibi psikolojik şiddet sonrasında sürekli bir korku halinin yaşandığını ortaya koymuştur. Güven ve kişisel kontrol duygusunun zedelenmesi, travma sonrası stres bozukluğu yaşanması, kaygı ve panik atak oluşması, uyku ve yeme bozukluklarının ortaya çıkması ve strese bağlı hastalıkların yaşanması durumları ortaya çıkmaktadır.

Romantik ilişkilerdeki şiddetin bireyler üzerinde kısa ve uzun süreli etkileri olduğu kadar ileri dönemde yaşayacağı ilişkilerini etkileyerek toplumsal bir probleme yol açma durumu da söz konusudur. Genç yetişkinlerin romantik ilişkilerinde yaşadıkları şiddet az oranda görülse dahi sonraki süreçte evlilik ilişkilerinde daha fazla şiddete neden olabileceğini gösteren kanıtlar bulunmaktadır (O'Leary, Malone, ve Tyree, 1994, s.599; Sullivan vd., 2011, s.173). Çoğunlukla bu tür bir şiddet gelecekteki romantik ve evlilik ilişkilerinde tekrarlanmaktadır (Smith, White ve Holland, 2003, s.1107).

Flört şiddetinin yaygınlığı ve sonuçları hakkındaki değerlendirmelere (Breiding, Black ve Ryan, 2008; Logan ve Cole, 2007) bakıldığında, ciddi uzun vadeli fiziksel ve ruhsal sağlık sonuçlarının yanı sıra kamu sağlığı açısından da maliyete neden olan önemli bir halk sağlığı sorunu şeklinde ifade edildiği görülmektedir. Flört şiddetinin bir halk sağlığı sorunu olarak ifade edilmesi dahi bireyler arasındaki yaygınlığına en önemli kanıtlardan biridir.

Yapılan araştırmalardan da görüldüğü gibi, flört şiddeti Türkiye’de ve dünyada ciddiyetle önemini korumaya devam etmekte olup kişilerde psikolojik hasarlar bırakmakta ve yaralanma ya da ölümle sonuçlanmaktadır. Konuyla ilgili Türkiye’de yapılan araştırmaların sınırlı sayıda olması, genç yetişkinlerin yaşamış olduğu romantik ilişkilerdeki şiddet konusunda yapılacak olan araştırmalara ve istatistiklere ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Araştırmalardan ortaya çıkacak sonuçların, sağlıklı romantik ilişkilerin yaşanmasına, ileride sağlıklı aile içi ilişkilerinin kurulmasına ve bu konuda gerekli önlemlerin alınmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak flört şiddetinin Türkiye’de ve dünyadaki yaygınlığı, yarattığı kısa ve uzun süreli sonuçları göz önünde bulundurulduğunda konunun önemi ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmayı önemli kılan ve diğer araştırmalardan farklı kılan etmenlerden biri de, romantik ilişkilerdeki şiddeti “çok boyutlu” bir yaklaşımla ele almasıdır. Bireysel, toplumsal ve ailevi değişkenleri bir arada ele alan bir araştırmaya Toplu-Demirtaş’ın (2015) yapmış olduğu çalışma dışında rastlanmamıştır. Türkiye’deki üniversite öğrencilerinde flört şiddeti ile ilgili faktörleri belirleyen bu çalışma ile elde edilecek bulguların bundan sonra yapılacak akademik çalışmalar, flört dönemi ve evlilik öncesinde bireylere yapılacak danışmanlık hizmetleri ve verilebilecek eğitimler, evlilik ve çift danışmanlığı hizmetleri açısından önemli olacağı düşünülmektedir. Üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilecek koruyucu ve önleyici ruh sağlığı çalışmaları

kapsamında da hazırlanacak müdahale programlarının geliştirilmesine katkı sunması beklenmektedir.

1.3. Sayıtlar

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçme araçlarını içtenlikle cevapladıkları, kendilerini objektif olarak değerlendirdikleri ve kendilerini değerlendirebilecek yeterlikte oldukları varsayılmıştır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır.

- Araştırmanın katılımcılarının heteroseksüel ilişki yaşayan bireylerden oluştuğu kabul edilmiş; bulgu ve tartışmalar bu varsayıma göre yapılmıştır.
- Araştırma sonucunda elde edilecek olan bulguların genellenebilirliği, araştırmaya dahil olan üniversite 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
- Araştırma bulguları araştırmada kullanılan ölçeklerin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Şiddet: Türkçeye şiddet kelimesi Arapçadan geçmiştir. Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü'nde (2009) şiddet, karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma, kaba güç olarak tanımlanmıştır (<http://www.tdk.gov.tr>, 2017). Dünya Sağlık Örgütü'nün (2002) tanımına göre şiddet, güç ve iktidarın bireyin kendisine, başkasına veya bir gruba karşı tehdit ya da fiili olarak kullanılması sonucunda yaralama, fiziksel zarar, bazı gelişim bozuklukları ve ölüm ortaya çıkarabilecek (ölümle sonuçlanabilecek) biçimde kasıtlı kullanımıdır.

Flört şiddeti: 2012 yılında Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı tanıma göre flört şiddeti; kadınlara karşı uygulanan şiddet türlerinden en yaygını olup partner tarafından uygulanan fiziksel, cinsel, duygusal istismar ve kontrolcü davranışları içermektedir (WHO, 2012). Flört şiddeti, flört ilişkisindeki çiftlerin birbirlerine karşı sözel, cinsel, duygusal ve fiziksel şiddet ya da şiddet içeren davranışlar uygulaması ve birbirlerinin davranışlarına sosyal kısıtlamalar getirmelerini içeren kişilerarası şiddet türlerinden birisidir (Aslan vd.,2008).

Benlik Saygısı: Rosenberg (1979)'e göre benlik saygısı kavramı, oldukça karışık, tanımlanması ve araştırmalarda değerlendirilmesi zor bir kavramdır. Rosenberg kendine saygısı olan, kendisini değerli bir birey olarak düşünen, kendi özelliklerinden hoşnut ve eksikliklerinin farkında olan kişileri yüksek benlik saygısına sahip kişiler olarak tanımlarken, düşük benlik saygısına sahip kişileri ise kendisine yeterince saygı duymayan, kendisini değersiz gören, yetersiz kişiler olarak tanımlamaktadır (Aktaran Duy ve Şahan Yılmaz, 2013). Benlik saygısı, bireyin insan olarak kendi değerlerine ilişkin öznel değerlendirmesini ifade etmektedir (Donnellan, Trzesniewski ve Robins, 2013; MacDonald ve Leary, 2012).

Toplumsal cinsiyet rolleri: Cinsiyet, bireyin fizyolojik ve biyolojik anlamda erkek veya kadın olarak gösterdiği genetik, özellikleri ifade ederken, “toplumsal cinsiyet”, erkeğin ve kadının içinde yaşadığı toplum tarafından belirlenmiş kişilik özelliklerini, rol ve sorumluluklarını ifade etmektedir (Vefikuluçay vd., 2007). Bireyleri kadınsı ya da erkeksi olarak kategorize eden psiko-sosyal özelliklerdir (Rice, 1996'den aktaran Çelikkaleli ve Avcı, 2016).

Bağlanma tarzı: Bağlanma kuramının temel kavramı olan bağlanma, bireyin yaşamındaki önemli kişilere yönelik güçlü bağlar oluşturma sürecidir. Bağlanma süreci yaşam boyu devam etmektedir (Bowlby, 1980). Bağlanma, bebeğin birincil bağlanma figürüne yakın olmasını, böylelikle güven içinde olmasını ve tehlikelerden korunmasını sağlar. Bağlanma kuramına göre, bebeklerin birincil bakıcı ile yakınlık kurma eğilimleri vardır. Bu yakınlığın niteliği bebeklerin yaşamları boyunca temel güven duygularını geliştirmektedir (Bowlby, 1973).

Sosyal onay ihtiyacı: bireyin çevresindeki kişilerden övgü arama eğilimi olarak tanımlanmaktadır (Hebert vd., 1997). Aynı zamanda bireyin başka insanların onayını araması (Leite ve Beretvas, 2005) ve iyi bir birey olarak kabul görme ihtiyacı (Chiba vd., 2009) olarak da tanımlanmaktadır.

2. ALANYAZIN

Araştırmanın bu kısmında öncelikle şiddet, flört şiddeti, benlik saygısı, bağlanma tarzı ve toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili kuramsal açıklamalara, sonrasında ise ilgili araştırma bulgularına yer verilmiştir.

2.1. Şiddetle İlgili Kuramsal Açıklamalar

Bu kısımda şiddet kavramı, şiddetin doğası, şiddetin nedenleri ve türleriyle ilgili kuramsal açıklamalara yer verilmiştir.

2.1.1. Şiddet kavramı ve doğası

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün yaptığı tanıma göre şiddet, “fiziksel güç veya otoritenin istemli olarak bir tehdit ya da gerçeklik biçiminde başka birisine karşı uygulanması sonucu maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” şeklinde tanımlanmıştır (World Health Organization, 2002, s. 5).

Şiddet kavramı sertlik, sert ve katı davranış, kaba kuvvet kullanma; şiddet olayları ise; insanları sindirmek, korkutmak için gerçekleştirilen olay ya da girişimler olarak tanımlanmaktadır (Ünsal, 1996, s.29). Farklı bir tanımda ise şiddet; düşmanlık ve öfke duygularının güç ve baskı kullanarak bireye yöneltilmesi sonucunda fiziksel, ruhsal veya sosyal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümü olarak ifade edilmektedir (Budak, 2000).

Şiddetin toplumların gelişmişlik düzeyi ile birlikte azalması beklenirken geçmişten günümüze devam ettiği ve geçmişte yaşandığı şekliyle hem ilkel biçimde, hem de teknolojinin kullanımıyla farklı şekillerde yaşandığı görülmektedir (Özgür, Yörükoğlu ve Baysan-Arabacı, 2011, s.53). Her yıl dünyada iki milyondan fazla kişinin şiddet nedeniyle yaralandığı, fiziksel ve duygusal kalıcı problemler yaşadığı belirtilmektedir (WHO, 2002; Braaren, 1999). Alanyazında ‘şiddet’ kelimesi kullanılarak yapılan araştırmaların büyük çoğunluğunda kadına yönelik şiddetle ilgili bilgilere ulaşılmaktadır. Bu durum şiddetin çoğunlukla erkekten kadına doğru gerçekleşen bir eylem olduğunu göstermektedir. Bunun yanında Türkiye’de yapılan çalışmaların çoğunlukla aile içi şiddet (Ayan, 2007; İbiloğlu, 2012; İçli, 1994; Şahin ve Özyürek, 2017; Babahanoğlu ve Özdemir, 2016) ile lise döneminde gerçekleşen şiddet davranışına (Altan ve Baltacı, 2016; Haskan- Avcı ve Yıldırım, 2014; Çivitçi, 2016) odaklandığı; üniversite döneminde gerçekleşen şiddet ve şiddet türleri ile araştırmanın

az olduğu görülmüştür. Ancak bu dönemdeki bireylerin kişilerarası ilişkilerinde meydana gelen artış ve kişilerarası ilişkilerinin bu dönemdeki bireyler için olan önemi dikkate alındığında üniversite öğrencilerinin ilişkilerde meydana gelebilecek olumsuz durumlar karşısında nasıl bir baş etme yöntemi sergilediğini bilmek önemlidir. Çünkü bu dönemde yaşanan ilişkiler bireyin gelecek yaşamındaki ilişkilerini ve aynı zamanda toplumun ilişkilerini etkileme potansiyeline sahip olacaktır.

Türkiye’de TÜİK (2017) tarafından yapılan çalışmada; 2016 yılı aile yapısı araştırma sonuçlarına göre; eşler arasında anlaşmazlık olduğunda erkeklerin %75,3’ü, kadınların ise %66,2’si eşlerine seslerini yükselterek/bağırarak tepki verdiği; erkeklerin %55,1’i, kadınların ise %64,2’si eşleri ile anlaşmazlık durumunda sessiz kaldığı; anlaşmazlık durumunda erkeklerin %3,6’sı, kadınların ise %2,4’ü eşlerine fiziksel şiddet uyguladığı bulunmuştur. Türkiye’de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yürütülen Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (2008) sonuçlarına göre; Türkiye’de kadınların eşlerinden ya da birlikte oldukları kişiler tarafından gördükleri şiddet oldukça yaygındır. Türkiye’de lise döneminde ve çoğunlukla okullarda yaşanan şiddetle ilgili araştırmalara rastlamak mümkünken üniversite döneminde yaşanan şiddet ve türleri ile ilgili sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (2002) tarafından yapılan ve tüm dünya nüfusunu temel alan 48 çalışmanın verilerine göre ise, kadınların eşleri ya da partnerleri tarafından şiddete uğrama oranının %10-69 arasında olduğu bildirilmiştir. İstatistiki verilerin romantik ilişkilerde gerçekleşen şiddet oranlarının bir kısmını yansıtabildiği göz önünde bulundurulduğunda şiddetin boyutlarının önemli derecelerde olduğu görülmektedir.

Şiddet, beraberinde saldırgan davranışların ortaya çıkması, özgüvenin azalması, depresyon, madde kullanımı ve intihara neden olmak gibi kişilerin ruhsal ve fiziksel sağlığında çok çeşitli olumsuz etkilere yol açmaktadır (Danielson vd., 2006; Kim vd.,2006). Şiddete maruz kalan veya tanık olan çocukların yetişkinlikte şiddet uygulama eğiliminde oldukları görülmüştür (Ayan,2007;Gomez, 2011; Fang ve Corso, 2007). Genç yetişkinlikte partnerine şiddet uygulama davranışının da çocukluk ve ergenlikte şiddete maruz kalma yaşantısı ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Gomez, 2011; Fang ve Corso, 2007). Şiddetin birey, aile ve toplum üzerindeki kısa ve uzun süreli etkileri düşünüldüğünde konuyla ilgili araştırmalar yapılmasına ve de çeşitli önlemler alınmasına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

2.1.2. Şiddetin nedenleri

Şiddet oluşumunda birçok nedenin etkili olması ve kapsamlı bir yapıya sahip olmasından dolayı, şiddetin nedenlerinin biyo-psiko-sosyal bütünlük içinde çok boyutlu bir biçimde ele alınması gerekmektedir (Özgür, Yörükoğlu ve Baysan-Arabacı, 2011, s.53). Şiddetin biyolojik nedenleri arasında genetik ve hormonal özellikler, bilişsel fiziksel ve ruhsal hastalıklar yer almaktadır. Psikolojik nedenler arasında; anne baba tutumları, engellenme, tahrik edilme, güç ve kontrol sağlama, bağımlı/muhtaç olma, iletişim ve çatışma çözme becerileri konusunda yetersiz olmanın yer aldığı kabul edilmektedir. Toplumda şiddetin hoş görülmesi ve sorun çözme yöntemi olarak kullanılması, aile eğitiminin yetersizliği, medyanın etkisi, cinsiyet rolleri, yaşam sıkıntıları, göçler ve küreselleşme ise şiddetin ortaya çıkmasına neden olan sosyal nedenler olarak sayılabilir (Baltaş, 2000).

Şiddet davranışlarının yaşanmasında pek çok psiko-sosyal faktör olmasına karşın, bu faktörleri bireysel ve çevresel-durumsal faktörler olmak üzere iki genel başlık altında toplamak mümkündür. Bu biçimdeki sınıflandırma bireylerin neden değişik süre, sıklık ve yoğunluklarda saldırgan davranışlar gösterdiklerini; kişilik özellikleri farklılıklarına rağmen, neden diğerlerine benzer biçimde çevresel koşullardan etkilenebileceklerini anlamayı kolaylaştırmaktadır (Balkıs, Duru ve Buluş, 2005, s.83). Bunun yanında kırsallık ya da kentselliğin, yaşam boyu veya son dönemde maruz kalınan şiddet düzeyinde önemli bir farklılaşmaya neden olmadığı görülmüştür (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014).

Bireylerdeki saldırganlık ve şiddet davranışlarının ortaya çıkmasında, kişinin psikolojik ve toplumsal gelişiminin, nörolojik ve hormonal yapısının etkileşiminin etkili olduğu düşünülmektedir (Lorenz, 1996, s. 166-167). Bununla birlikte alanyazın incelendiğinde, şiddetin ortaya çıkışını ve doğasını açıklayan etyolojik, psikodinamik, davranışçı, psiko-sosyal ve biyolojik yaklaşımların şiddetin nedenlerini ortaya koyan kuramsal açıklamalarda bulundukları görülmektedir.

2.1.3. Şiddetin türleri

Dünya Sağlık Örgütü (2002), şiddeti öz-yönelimli şiddet, kişilerarası şiddet ve toplumsal şiddet olarak üçe ayırmıştır. Öz-yönelimli şiddet; kendini kötüye kullanma ve intihar şeklinde ikiye ayrılmıştır. Kişiler arası şiddet; Aile içi veya birbirlerini tanıyan

insanlar arasındaki şiddet ve topluluk içindeki şiddet olarak ikiye ayrılmıştır. Toplumsal şiddet ise, sosyal, siyasal ve ekonomik olarak üç kategoriye ayrılmıştır.

Şiddet türleri sıklıkla duygusal, fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet olarak tanımlanmaktadır (Meit, Fitzpatrick ve Selby, 2007). Fiziksel şiddet kaba kuvvetin korkutma, sindirme ve yaptırım aracı olarak kullanılması; cinsel şiddet cinsel anlamda kadına yönelik tehdit, sindirme ve kontrol etme aracı olarak bazı davranışların kullanılması; psikolojik veya sözel şiddet kişilerin davranışları ve konuşmaları ile karşısındaki kişiyi korkutması, sindirmesi, cezalandırması ve kontrol etmesi; ekonomik şiddet ise ekonomik kaynakların ve paranın kadın üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Watts ve Zimmerman 2002, Coker vd., 2000).

Şiddetin türlerinin ayrımının yapılmasında; bireysellik ve toplumsallık kaynağının ve gerçekleşen şiddet davranışın türü ve bireyler üzerindeki (cinsel, fiziksel ve psikolojik) etkilerinin dikkate alındığı görülmektedir. Her ne kadar şiddeti türlere ayırmak doğasını anlamaya yardımcı olsa da her bir şiddet türünün diğerini kapsadığı veya içinde olduğu görülmektedir. Bireylerin romantik ilişkilerinde yaşamış olduğu şiddet olan 'flört şiddeti' kişilerarası şiddet türüne girmektedir.

2.2. Flört Şiddeti İle İlgili Kuramsal Açıklamalar

Bu kısımda flört şiddetinin tanımı ve doğası, türleri, risk faktörleri ve sonuçlarına ilişkin kuramsal açıklamalara yer verilmiştir.

2.2.1. Flört şiddetinin tanımı ve doğası

Erikson'un kuramında belirtildiği gibi flört gençlik döneminden yetişkinliğe ulaşmanın önemli aşamalarından biridir. Flörtle ilgili ilk tanımı yapan Muehlenhard ve Linton (1987; 188) flört kavramını "karşı cinsle planlanan sosyal aktivite" olarak belirtmişlerdir. Sugarman ve Hotaling (1989), daha kapsamlı bir tanım ortaya koymuş; gelecekteki etkileşim, duygusal bağlılık ve/veya cinsel yakınlık olasılığını artırabilecek karşılıklı ödüllendirici etkinlikleri içeren ikili etkileşim olarak ifade etmişlerdir. Murray ve Kardatzke (2007) ise iki kişinin bir arkadaşlığın ötesinde duygusal, romantik ve / veya cinsel bir ilişki yaşadığı, evli, nişanlı olmadığı bir ilişki olarak tanımlamışlardır.

İnsanların çevreleriyle ilişki kurdukları her bağlamda olduğu gibi romantik ilişkilerde de çiftler arasında zaman zaman çatışma yaşanması kaçınılmazdır (Atakay, 2014, s.3). Flört yaşantısı içinde yaşanan bazı problemler ve çatışmalar karşısında

bireylerin kullandığı farklı baş etme yöntemleri olmakta ve kullanılan başa çıkma stratejilerinin neticesinde ortaya bazen olumsuz sonuçlar çıkabilmektedir. Flört şiddeti bu durumlardan biridir.

Şiddet insanlık tarihi kadar eski olup, insanların yaşamında her zaman var olagelmış, birçok farklı boyutları bulunan, içeriği ve anlamı zamana ve sosyo-kültürel özelliklere göre değişiklik gösterebilen karmaşık bir olgudur (Kocacık 2001). Kurst-Swanger ve Petcosky (2003)'e göre şiddet, sosyoekonomik, ırksal, etnik, cinsiyet ve yaş özelliklerini içeren çok boyutlu sosyal bir konudur. Araştırmacılar şiddeti, farklı boyutlarda kişilere zarar vermeyi içeren çok yönlü bir olgu olarak tanımlamaktadır (Aktaş, 2014; Subaşı ve Akın, 2006; Yıldırım, 1998). Her yıl binlerce insanın ölümüyle sonuçlanmasına neden olmaktadır (World Health Organization, 2002). Yakın ilişkilerde yaşanan şiddet de şiddetin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Son zamanlarda yapılan birçok araştırma ergen ve yetişkinlerin romantik ilişkilerinde büyük oranda flört şiddetinin yaşandığını (Ackard ve Neumark-Sztainer, 2002; Schweiter, 1996; Swart vd.,2002) ortaya koymaktadır.

Romantik ilişkilerdeki şiddet tanımı ilk kez kadınlara yönelik şiddeti sona erdirmek için hareket başlatan aktivistlerce tartışmaya açılmış ve araştırmacılar tarafından incelenmeye başlamıştır (Dobash, ve Dobash, 1979; Straus, 1979). Flört şiddetiyle ilgili tanımlar, uzmanlar ve uygulayıcılar tarafından konuyla ilgili risk faktörlerinin belirlenmesi ve kuramsal açıklamalarının yapılmasıyla da şekillenmiştir.

Yakın ilişkide şiddet kavramı, fiziksel, cinsel, psikolojik ya da duygusal anlamda, eş, flört edilen kişi, kız/erkek arkadaş ya da eski eş tarafından şiddete maruz kalmak şeklinde tanımlanmaktadır (Tjaden ve Thoennes 2000; Saltzman vd.,2002). Flört şiddeti, flört ilişkisi içerisindeki çiftlerin birbirlerine sözel, cinsel, duygusal ve fiziksel şiddet ya da şiddet içeren davranışlar uygulaması ve sosyal kısıtlamalar getirmesini ifade eden kişilerarası şiddet türlerinden biridir (Aslan vd., 2008). Amerikan Hastalık Koruma ve Önleme Merkezi (CDC) flört şiddetini "bir flört ilişkisinde meydana gelen herhangi bir cinsel saldırı, fiziksel şiddet, sözel ve duygusal kötü muamele" olarak tanımlamıştır (Ramisetty-Mikler, Goebert, Nishimura ve Caetano, 2006, s. 423).

Flört şiddetinin diğer tanımlamalarına bakıldığında; (Breiding vd., 2015) bu kavramı, bir şahıs için mevcut veya eski bir eş tarafından yapılan herhangi bir fiziksel, cinsel, psikolojik zarar olarak tanımlamıştır. Başka bir tanıma göre flört şiddeti, yakın ilişki içinde olan birisi tarafından gerçekleştirilen, fiziksel şiddet davranışları olsun ya

da olmasın, zorla kontrol altına almayı ifade eden kasıtlı bir model olarak tanımlanabilir (Alpert, 2010, s. 2)

Flört şiddetinin genel anlamda bir tanımını yapmak gerekirse, evlilik öncesi ilişkilerde çiftlerden birinin diğerine veya her ikisinin de birbirlerine karşı vurma, tokat atma, tekme atma, itme vb. şeklinde fiziksel; kıskanma, küsme, gözle taciz etme vb. şeklinde de psikolojik olarak uygulamış oldukları şiddet şeklidir (Makepeace, 1981; Price vd., 1999). Flört şiddetinin tanımı, çeşitli disiplinler ve kurumlar arasında farklılık göstermekte ve ortaya çıkan sonuçları net bir biçimde anlaşılmamaktadır. Davranış bilimciler ve insan gelişimi uzmanları bu kavramı daraltmış ve flört şiddeti kapsamındaki çeşitli eylemleri daha açık bir biçimde tanımlamışlardır. İtme ve tokatlama gibi davranışları 'istismar' veya 'fiziksel saldırganlık' olarak tanımlamışlardır (Karakurt ve Silver, 2013). Son dönemlerdeki flört şiddeti tanımlarında partnerin fiziksel, psikolojik veya cinsel bütünlüğünü tehlikeye atacak, onun sağlığı ve gelişimi için zararlı her tür davranış flört şiddeti kapsamında ele alınmaktadır (Lavoie, Robitaille ve Hebert, 2000). Ayrıca bu tanıma ek olarak fiziksel, psikolojik ve cinsel olarak başka birini kontrol veya yönetim amacıyla şiddetin belli bir düzeyde kullanımı da flört şiddeti kapsamında ele alınabilir (Wekerle ve Wolfe, 1999).

Flört şiddetiyle ilgili ilk çalışmaların Makepeace (1981, 1983, 1987) tarafından yapıldığı görülmektedir. İki yüz iki üniversite öğrencisiyle yaptığı çalışmasında örneklemin %21,2'si, geçmiş ilişkilerinde bir noktada fiziksel şiddet yaşamıştır. Romantik ilişkilerde ortaya çıkan şiddet son derece belirgin bir biçimde gerçekleşmekte ve özellikle üniversite kampüslerinde bu konuyla ilgili artan vakalar çok dikkat çekmektedir (Capezza, Schumacher, ve Brady, 2014; Reed vd., 2015).

Flört şiddeti, yaş, ırk, etnik, dini, eğitim ve sosyo-ekonomik tabaka fark etmeksizin hem kadınları hem de erkekleri etkilemektedir (Alpert, 2010, s.4; Anasuri, 2016,s.75).

Bununla birlikte, mevcut araştırmalar, bazı gruplarda flört şiddetinin daha yaygın görüldüğünü ortaya koymaktadır (Walton-Moss vd., 2005). Bu grupların neler olduğuna bakıldığında; ergenler ve genç erişkinler, durumsal ekonomik sıkıntı yaşayanlar da dahil olmak üzere yoksul bireyler, iş kaybı veya işinde istikrarsızlık yaşayanlar, alkol ya da diğer ilaçları kötüye kullanan kişiler, hamile olan ve daha önce istismar edilen kadınlar, aşırı kıskanç ya da mülkiyetçi davranış sergileyen kişiler olduğu belirtilmektedir. Flört şiddetinin yaşandığı döneme bakıldığında, genellikle lise ve üniversite öğrencileri

(lisans veya lisansüstü, 18 yaş ve üzeri) ergenlik çağında (12-18 yaşları arasında) yaşandığı görülmektedir (Toplu-Demirtaş, 2015). Son dönemlerde yapılan araştırmalara bakıldığında, ergen ve yetişkin romantik ilişkilerinde büyük oranda flört şiddetinin yaşandığını (Ackard ve Neumark-Sztainer, 2002; Schweiter, 1996; Swart vd., 2002) göstermektedir. Araştırmalar üniversite öğrencilerinin yaklaşık üçte birinin, %32'sinin endişe verici derecede flört şiddeti yaşadığını göstermektedir (Anasuri, 2016, s. 74). Araştırma bulguları, flört şiddetinin diğer herhangi bir gruba kıyaslandığında en yaygın olan grubun üniversite çiftleri olduğunu göstermektedir (Karakurt ve Silver, 2013).

2.2.2. Flört şiddetinin türleri

Romantik yakın bir ilişki içindeki bireyler partnerleriyle yaşadıkları çatışmaları çözebilmek amacıyla bazen ilişki içinde yıkıcı sonuçlar doğurabilecek ve partnere yönelik şiddet içeren taktiklere başvurmaktadır (Straus, 1979). Flört şiddetiyle ilgili tanımlara bakıldığında; duygusal/psikolojik, fiziksel ve cinsel şiddet gibi türlerinin olduğu görülmektedir. Yakın ilişkide partnere karşı yapılan; (a) tokat atmak, itmek, sarsmak, yakmak, dürtmek, saçını çekmek ya da ona yönelik silah kullanmak gibi niyetli bir biçimde fiziksel gücün kullanıldığı ve ölüm yada yaralanma gibi sonuçlara yol açabilecek davranışlar 'fiziksel şiddeti'; (b) partneri cinsel ilişkiye girmek için fiziksel güç kullanarak zorlamak, kişi gönülsüz olduğu halde onunla cinsel ilişkiye girmek ya da cinsel temasın kötüye kullanılması gibi durumlar 'cinsel şiddeti'; (c) partneri söz, hareket ya da silah kullanarak 'tehdit etmek' gibi davranışlar duygusal/psikolojik şiddeti ifade etmektedir (Saltzman vd., 2002). Seksüel/cinsel flört şiddet davranışları arasında tecavüz, tecavüz girişimi ve hatta doğum kontrolü ve kürtaşı da içine alan cinsel istismarların diğer formları gösterilebilir (Rickert vd., 2004; Miller vd., 2007). İstmeden sekse zorlamak ya da daha fazla seks yapmaya zorlamak da cinsel flört şiddeti olarak kabul edilebilir (Smith ve Donnelly, 2001). Partneri aşağılamak, partnerin neleri yapıp yapamayacağını kontrol etmek, partnerden bilgi saklamak, partnere ait parayı kullanmak, kasıtlı olarak partneri utandıracak ya da küçük düşürecek şeyler yapmak, partnerin sosyal çevresiyle iletişimini kısıtlamak, partneri yasal olmayan aktivitelere sürüklemek, partnerin özel hayatına ya da eşyalarına zarar vermek gibi durumlar da 'psikolojik/ duygusal şiddeti' kapsamaktadır (Saltzman vd., 2002).

Flört şiddeti, erkeklerin ve kadınların aynı veya karşı cinsten partnerlerine fiziksel, psikolojik ve cinsel istismarını kapsar. Özetle fiziksel, cinsel ve psikolojik

şiddetin ne tür davranışları kapsadığı ifade edilecek olursa; Fiziksel şiddet, itmek ve tokatlamaktan şiddetli dayak ve ölümcül şiddete kadar değişebilen teması içermektedir. Cinsel istismar, birinin iradesine karşı cinsel bir eylem yapması, "hayır" cevabını yok sayması, fiziksel olarak zorla seks eylemlerini içermektedir (Teten, Hall, ve Capaldi, 2009; Tjaden ve Thoennes, 2000). Psikolojik saldırganlık (veya duygusal istismar), genellikle sözlü olarak saldırgan veya aşağılayıcı davranmak, tehdit, alay ve kısıtlamaları (ör., sosyal izolasyon, mali kontrol) ifade etmektedir (O'Leary ve Maiuro, 2001).

İftar (2016)'ın yaptığı araştırmada; üniversite öğrencileri hem geçmişteki hem de şimdiki flört ilişkilerinde en fazla duygusal şiddete maruz kaldıklarını ve uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Dört ölçek grubunda erkek öğrencilerin şiddete yönelik tutum puanları ve davranışları anlamlı biçimde daha yüksektir.

Flört şiddeti türlerinin üniversite öğrencileri arasında yaşanma oranı ve yaygınlığına bakacak olursak; yakın zamana kadar, şiddet ile ilgili araştırmaların çoğunun fiziksel şiddete odaklanarak gerçekleştirildiği görülmektedir (Jackson, 1999). Romantik ilişkilerdeki fiziksel şiddet %25'ten %57'lere varan bir biçimde şaşırtıcı derecede yaygınlık göstermektedir (Schumacher ve Leonard, 2005; Langer, Lawrence ve Barry, 2008).

White and Koss (1991), ABD genelinde yükseköğretim kurumlarına kayıtlı 2.602 kadın ve 2.105 erkek üniversite öğrencisiyle yaptıkları araştırmada; erkeklerin % 37'si ve kadınların % 35'inin ilişkilerinin son yılında fiziksel şiddet yaşadıklarını bulmuşlardır.

Son yıllarda yapılan çalışmalar (Chan vd., 2008; Straus, 2004) da bu sonuçlarla benzerlik göstermiştir. Üniversite öğrencileri arasında cinsel şiddet oranlarına bakıldığında ise erken araştırmalardan bugüne kadar beklenmedik derecede yüksek olduğu görülmüştür (Toplu-Demirtaş, 2015).

Muehlenhard ve Linton (1987)'ın 748 üniversite öğrencisiyle (380 kadın ve 368 erkek) yaptıkları çalışmada, kadınların % 65,1'i, erkeklerin % 50,9'u hayatlarında bir kez istenmeyen bir cinsel aktivite yaşadıklarını belirtmiştir. (Harned, 2001; Hines ve Saudino, 2003) da benzer bulgular ortaya koymuştur. Hines ve Saudino (2003), 179 erkek üniversite öğrencisinin %82,0'inin ise partnerine psikolojik şiddet uyguladığını itiraf ettiklerini ortaya koymuştur. Jenkins ve Aube'nin (2002) yaptıkları çalışmada, erkeklerin %88,2'si ve kadınların %90,6'sının psikolojik saldırganlık işlediğini

bildirmiştir. Munoz-Rivas vd (2007), 18-27 yaşları arasındaki 1.886 İspanyol üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada, kadınların %72,3'ü ve erkeklerin %63,7'sinin psikolojik şiddet kapsamında yer alabilecek kıskanç davranışlar kullandıklarını ortaya koymuştur.

Fiziksel istismar psikolojik istismar ile ilişkili olma eğilimindedir (Capaldi vd., 2012, s.2). Capaldi ve Crosby (1997)'nin çalışmasında, 18 yaşlarında genç erkekler ve genç kadınlarda iki istismar davranışının önemli derecede ilişkili olduğu bulunmuştur. Fiziksel şiddet, psikolojik istismar, sosyal olarak soyutlama ve tehditler gibi diğer istismar biçimlerine nazaran daha az sıklıkla ortaya çıkma eğilimindedir; bunlar, failin veya istismar eden kişinin ilişkide kontrol ve egemenliği güçlendirmeye yönelik amaçlı eylemlerdir (Alpert, 2010, s.2). Türk örneklemelerini kullanan sınırlı çalışmaların (Aslan vd.,2008; Toplu ve Hatipoğlu-Sümer, 2011) bulgularının da benzer olduğu görülmektedir. Özellikle psikolojik saldırganlık fiziksel ve cinsel saldırganlıkla kıyaslandığında, üniversite öğrencilerinin partner ilişkilerinde endişe verici oranlarda yüksektir ve yaygınlık oranları %90'a varan oranlardan daha yüksektir (Harned, 2001; Katz, Arias, ve Beach, 2000; Toplu ve Hatipoğlu-Sümer, 2011).

Türkiye'de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Hacettepe Üniversitesi'nin 2014 yılında yapmış olduğu araştırma sonuçları, fiziksel ve cinsel şiddetin bir arada yaşanmasının yaygın olduğunu göstermiştir. Türkiye genelindeki kadınların yüzde 36'sı fiziksel şiddete, yüzde 12'si cinsel şiddete maruz kaldığını belirtirken, kadınların yüzde 38'inin hem fiziksel hem cinsel şiddet türlerinden en az birine maruz kaldığını ifade etmiştir. Bu durum cinsel şiddetin çoğunlukla fiziksel şiddet ile bir arada olduğunu göstermektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014).

Flört şiddetini anlamak adına her ne kadar farklı sınıflandırmalar ve başlıklar altında toplanmış olsa da yapılan araştırmalar ve tanımlar flört şiddetinin bütün türlerinin (fiziksel, psikolojik/duygusal, ekonomik, cinsel şiddet) birbiriyle iç içe olduğunu ve bu sınıflamaların birbirini takip ettiğini ortaya koymaktadır.

2.2.3. Flört şiddetinin nedenleri

Şiddeti anlamak için kullanılan en yaygın model ekolojik modeldir. Bu model; şiddetin ortaya çıkmasında bireysel, ilişkisel, toplumsal ve sosyal etmenlerin birlikte etkili olduğunu belirtmektedir (WHO, 2012, s. 3). Yakın zamanda yapılan çalışmalarda da (Abramsky vd., 2011; Djikanovic vd., 2010; Dixon ve Graham-Kevan, 2011; Osula,

2014; Walton-Moss, 2005), dünyanın çeşitli yerlerinde flört şiddeti ile ilişkili etmenler incelenmiştir. Flört şiddetinin ortaya çıkmasında ailesel/toplumsal ve bireysel risk etmenlerinin etkili olduğu görülmüştür (Aba ve Kulakaç, 2016).

2.2.3.1. Bireysel etmenler (Demografik etmenler)

Flört ilişkisindeki şiddetin yaşanmasında bireysel risk etmenlerinin önemine vurgu yapan yaklaşıma göre bazı kişilik özellikleri (negatif, düşmanca, sinirli, düşük öfke ve korku eşiği, duygulanımda negatiflik ve dengesizlik, anti-sosyal ve saldırgan davranışlar) ve madde kötüye kullanımı, flört şiddetinin yaşanmasında rol oynayan etmenler olarak gösterilmektedir (Andrews vd., 2000; Capaldi ve Clark, 1998; Ehrensaft vd., 2003; Magdol vd., 1997; Robins, Caspi, ve Moffitt, 2002). Alkol, algı ve düşünce üzerine psikofarmakolojik etkileri yoluyla saldırganlığın artmasına neden olmaktadır (Watkins, DiLillo, ve Maldonado, 2015). Logan vd., (2006) madde kötüye kullanımı ile kadınların flört şiddeti yaşaması arasındaki ilişkiye çeşitli açıklamalar getirmiştir. Bu açıklamalara göre madde kullanımı, potansiyel failer ile iletişime geçmeye ve madde etkisi altına girip tehlikeli ortam ve insanları değerlendirmede yeti kaybına neden olmaktadır (McVay, 2012). Diğer taraftan ergenlik dönemindeki bireylerin bulunduğu yaş grubunda olmanın başlı başına en önemli risk etmenlerinden biri olduğu bulunmuştur (Price ve Bayers, 1999).

Bazı araştırmalar, flört şiddeti mağdurlarının %85'inin kadın olduğunu (Rennison, 2003) ve kadın mağdurların, eş cinayetlerinin de %72'sini oluşturduğunu göstermektedir (Rennison ve Welchans, 2000). Yaşam boyu flört şiddeti yaygınlık oranlarına bakıldığında; kadınların %25'inin erkeklerin ise %8'inin yaşam boyu flört şiddetini deneyimlediği görülmektedir (Tjaden ve Thoennes, 2000). Bu araştırmalardan yola çıkarak kadın olmanın başlı başına flört şiddeti yaşamada risk etmeni olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında, eğitim düzeyinin düşük olduğu durumda kadınların eş ya da birlikte olduğu kişilerden şiddet görmesi halinde ilgili kurum ve kuruluşlara başvurma, çevresiyle paylaşma, evi terk etme gibi davranışları gerçekleştirmekte çaresiz kaldıkları görülmüştür Bu durum, eğitim düzeyinin artmasının kadınların şiddet ve benzer sorunlarıyla baş etme konusundaki çabalarını da arttırdığı söylenebilir (Özaydınlık, 2014, s. 105).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 2005)'nün birçok ülkenin dahil olduğu çalışmasında ayrıca, genç yaşın yakın ilişkilerde fiziksel ve cinsel şiddet için belirgin bir

risk etmeni olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmalar, 16-24 yaşları arasındaki kadınların, diğer yaş gruplarına göre bir ilişki kurbanı olmakta daha büyük bir risk altında olduğunu göstermektedir (Greenfeld vd., 1998). Bu nedenle ‘genç’ olmanın da bireysel bir risk etmeni olabileceğini söylemek mümkündür. Türkiye’de bu bulguları destekler biçimde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Hacettepe Üniversitesinin 2014 yılında yapmış olduğu araştırma sonuçları belirtilen şiddetin genç yaşlardaki kadınlar arasında daha yaygın olduğunu göstermiştir. Araştırma kapsamındaki 15-24 yaşları arasındaki kadınlar arasında fiziksel şiddetin, 45-59 yaşlarındaki kadınlara oranla yaklaşık üç kat daha fazla olduğu bulunmuştur. Aynı çalışmada eğitim düzeyinin artması ile fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalma arasında negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Hiç eğitimi olmayan/ilkokulu bitirmemiş kadınların %43’ü fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığını ifade ederken, lisans ve üzeri eğitimi olan grupta bu oran %21’e düşmektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014). Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu (2012)’nin yapmış olduğu araştırmaya göre; her eğitim düzeyindeki erkek şiddet uygulamaktadır. Ancak eğitim düzeyinin yükselmesi az da olsa şiddetin azalmasını sağlamaktadır.

2.2.3.2.İlişkisel (bağlamsal) etmenler

Flört şiddetinin ortaya çıkmasında bireysel ve sosyokültürel risk etmenlerinin yanında bağlamsal etmenler de yer almaktadır. Genç ebeveynlere sahip olma, arkadaş veya komşuların etkileri (Ackard, Neumark-Sztainer ve Hannan, 2003; Foshee vd., 2009) ile düşük sosyo-ekonomik düzey ve aile eğitim düzeyinin risk etmeni olduğu görülmüştür (Foshee vd., 2009). Foshee vd., (2004, 2009) tarafından yapılan çalışmalarda, düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip olmanın flört şiddetiyle ilişkili olduğuna dair veriler olmasına rağmen, sosyo- ekonomik seviyenin düşük olmasının flört şiddetine etkisinin ne yönde olduğuna dair belirsizlik olduğunu belirtmişlerdir. Buna ek olarak, flört şiddetine sadece sosyo-ekonomik durum mu yoksa sosyo-ekonomik durumdan dolayı arkadaş çevresinin değişmesi veya eğitim durumunun değişmesinin mi etkili olduğu birbirinden ayrılmamıştır (Offenhauer ve Buchalter, 2011).

Bazı çalışmalar cezalandırıcı anne-baba tutumunun genç erkekler için flört şiddetinin ortaya çıkmasında risk etmeni olduğunu vurgulamıştır (Lavoie vd., 2002).Kadınlarda ise çocuk yaşta cinsel istismara maruz kalma ile flört şiddetine

uğrama oranları arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Cyr, McDuff ve Wright, 2006).

Flört şiddetine çocukken tanık olmak, gelecekte yetişkin olarak flört şiddetinin ortaya çıkmasında en büyük risk etmenidir; buna flört şiddetinin kuşaklar arası iletimi denilmektedir (McVay, 2012, s. 9). Ehrensaft vd., (2003), flört şiddetine şahit olan çocukların bu şiddete tanık olmayan çocuklara kıyasla yetişkin yaşamlarında flört şiddetine maruz kalma olasılıklarının üç kat daha fazla olduğunu bulmuşlardır (McVay, 2012, s. 10). VonSteen, (1997)'e göre, evde çocukken şiddete tanık olan birçok yetişkin, gelecekteki ilişkilerindeki çatışmalarla baş etmede sıklıkla güçlük çekmekte ve saldırgan veya pasif, kendilerini suçlayan tepkiler ortaya koymaktadırlar (Aktaran McVay, 2012).

2.2.3.3. Toplumsal (sosyo-kültürel) etmenler

Yaşam koşulları, ekonomik etmenler, geleneksel aile rolleri ve çocukluk deneyimi gibi sosyo-kültürel etmenler, mağdur olma riskine katkıda bulunabilmektedir (McVay, 2012). Flört ilişkilerinde şiddete eğilimli erkeklerin özelliklerine bakıldığında çocuklukta şiddete maruz kalma (sert fiziksel şiddet biçimi içeren cezalandırma yöntemlerine maruz kalma ya da aile içi şiddet biçimlerine tanık olunması); edinilmiş tutumlar (şiddetin bir çatışma çözme aracı olarak kullanılmasını onaylayan bir şiddet kültüründe ya da toplumsal cinsiyet rolleri tutumunu onaylayan cinsiyetçi bir kültürel ortamda yetiştirilmiş olunması) ve düşük eğitim seviyesine sahip olma ya da yaşının küçük olması gibi sosyo - demografik etmenlerin etkili olduğu görülmüştür (Uluocak, Gökulu ve Bilir, 2014, s. 376-377). Çocukluğunda flört şiddetine tanık olmuş veya kendi başına çocuk istismarı yaşayan bireyler, yetişkinlikte flört şiddeti kurbanı olmak için en büyük riski taşımaktadırlar (Tjaden ve Thoennes, 2000).

Aile dışı etmenlerin flört şiddetine aile içi etmenlerden daha fazla etkisi olduğu ile ilgili alan yazında araştırmalar yapılmış ve bunlardan birinin akran ilişkileri olduğu bulunmuştur (Chase, Treboux ve O'Leary, 2002). Akran ilişkileri her yaşta önemli bir konu olmakla birlikte, erken yaşlarda anti-sosyal davranışları olan bir akrana sahip olmanın, flört şiddeti mağduru veya faili olma ile ilişkili olan bir faktör olduğu bulunmuştur (Arriaga ve Foshee, 2004; Schnurr, 2009). Ayrıca yapılan kesitsel çalışmada, flört şiddetiyle işsizlik arasında önemli düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur

(Brownridge ve Halli, 2002, s.353 ; Caetano, Vaeth, ve Ramisetty-Mikler, 2008; Ellison vd., 2007).

Kentsel yerleşimdeki bireyler arasında flört şiddeti oranlarının yüksek olduğu görülmüştür. Ancak bu durumun, kırsal kesimdeki insanların yaşadığı flört şiddetini eksik bildirmesiyle ilgili olduğu düşünülmektedir (Greenfeld vd., 1998).

Toplumsal anlamda çatışmaları çözmek için şiddetin bir yöntem olarak kabul görmesi, toplumda şiddet düzeyinin yüksek olması, flört şiddetine karşı toplumsal yaptırımların zayıf olması, sınırlandırıcı veya adil olmayan boşanma da dahil olmak üzere kadınların sivil haklarının eksikliği de flört şiddetinin yaşanmasıyla ilişkili olan toplumsal faktörler arasında yer almaktadır (WHO, 2010 s.4). Şiddeti kabul eden bu toplumsal ve kültürel normlar sıklıkla kadınların şiddeti bildirmesine veya hizmet taleplerine engel olmaktadır (Logan vd., 2006).

2.2.4. Flört şiddetinin sonuçları

Kişilerarası şiddet türlerinden biri olan flört şiddeti bireysel ve de toplumsal etkileri ve sonuçları olan önemli bir konudur. Flört şiddetinin ortaya çıkardığı sonuçları birbirinden bağımsız olarak ele almak mümkün olmasa da fiziksel, cinsel ve psikolojik sonuçlar olarak gruplandırmak mümkündür. Yaratmış olduğu fiziksel ve zihinsel sonuçların yanında duygusal bir beraberliğe hazırlanılan bir yaşam döneminde ortaya çıktığı için duygusal açıdan da önemli bir problemdir (Ashley ve Foshee, 2005). Flört şiddeti aynı zamanda insan yaşamında yakın zamanlı ve uzak zamanlı pek çok olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Uzun zamanlı sonuçlarından en önemlisi de gençlerde ileride de benzer ilişkilene modelleri gösterebilme ve yineleyen şiddete daha fazla maruz kalabilmeleridir (Smith, White ve Holland, 2003).

Flört şiddetine maruz kalma ile bir takım ruhsal belirtiler, sorunlar arasında ilişki görülmektedir. Ruhsal sorunlara odaklanan çalışmalardan elde edilen bulgular; flört ilişkisinde şiddete uğrayan gençlerin benlik saygılarının azaldığını (Ackarda ve Neumark-Sztainer, 2002; Ackarda, Neumark-Sztainer ve Hannan, 2003), alkol ve madde kullanım oranının daha yüksek olduğunu (Ackard, Eisenberg ve Neumark-Sztainer, 2007; Crane ve Testa, 2014; Coker vd., 2000), yineleyen riskli cinsel ilişkilerde bulunabildiklerini (Silverman vd., 2001; Silverman, Raj ve Clements, 2004) anoreksiya nervoza ve bulimiya nervoza gibi yeme bozukluklarının daha fazla saptandığını (Ackarda ve Neumark-Sztainer, 2002; Silverman vd., 2001; Thompson vd.,

2001), intihar düşüncesi ve davranışlarının arttığını (Ackarda ve Neumark-Sztainer, 2002; Ackard, Eisenberg ve Neumark-Sztainer, 2007), kaygı, depresyon ve post travmatik stres bozukluğunun gelişmesine neden olduğunu (Callahan, Tolman ve Saunders, 2003; Crane ve Testa, 2014), ve duygusal iyilik halinin (Ackard ve Neumark-Sztainer, 2002; Callahan, Tolman ve Saunders, 2003) azaldığını göstermiştir.

Flört şiddeti, kadınların bedensel ve zihinsel sağlığını, yaralanma gibi doğrudan yollarla ve uzun süreli stres nedeniyle ortaya çıkan kronik sağlık sorunları gibi dolaylı yollarla etkiler (Heise ve Garcia, 2002). Kanıtlar, eşleri tarafından istismar edilen kadınların, istismara uğramış olmayan kadınlardan daha fazla depresyon, kaygı ve fobi geliştirdiğini göstermektedir (Heise ve Garcia, 2002).

Flört şiddeti yaşayan kadınlarda hem TSSB hem de depresyon sık görülmekte ve depresyon sıklıkla TSSB ile eş zamanlı yaşanmaktadır (Warshaw, Brashler ve Gil, 2009). Flört şiddetinin psikolojik sonuçları depresyon ve kaygıdan travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ve bağlanma bozukluklarına kadar değişebilen bir biçimde geniş kapsamlıdır (Sutherland, Fantasia ve Hutchinson, 2016).

Black vd., (2010)'in yapmış olduğu araştırma bulgularına göre, 5 kadından 1'inde (%22,2) güvenliği için endişe ve 5 kadından 1'inde (%22,3) travma sonrası stres bozukluğu yaşanmıştır. Tecavüz, fiziksel şiddet ya da takip ile ilişkide karşılaşılan şiddet sonucu 7 kadından 1'inde (%14,8) yaralanma olmuş ve 10 kadından 1'i (%10,0) en az bir günlük iş ya da okuldan kaçmıştır. Buna karşılık, 25 erkekten biri (%4,0) yaralanma göstermiş ve şiddet sonucu 25 erkekten 1'i (%3,9) en az bir günlük iş veya okuldan kaçmış, tecavüz, fiziksel şiddet veya taciz olaylarının meydana geldiği bir ilişki yaşamıştır. WHO (2005)'nin pek çok ülkenin işbirliğiyle yaptığı çalışmasında, fiziksel veya cinsel şiddet yaşamış kadınlar arasında duygusal problemler, intihar düşüncesi ve intihar girişiminde bulunma, flört şiddetini yaşayamayanlardan çok daha yüksektir. Flört şiddetinin uzun süreli etkileri konusunda az sayıda çalışma yapılmıştır. Yapılan araştırmalarda ergenlik döneminde yaşanan cinsel şiddetin üniversitede cinsel mağduriyet riskini artırdığını tespit etmiştir (Gidycz, Hanson ve Layman, 1995; Humphrey ve White, 2000).

Flört şiddeti kişilerde yarattığı etkilerin yanında tıbbi giderlerin yılda milyarlarca doları bulmasıyla sonuçlanmaktadır (Maldonado, Dilillo ve Hoffman, 2015; White ve Satyen, 2015; Messings, Thaller ve Bagwell, 2014). Flört ilişkisinde yaşanan şiddetin kırıklar, morluklar gibi fiziksel, gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar gibi cinsel,

kafa travmaları veya travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ve depresyona kadar değişebilen psikolojik sonuçlarla (Silverman vd., 2001) ve de bunun yanında fiziksel, zihinsel ve toplumsal sonuçlarla ilişkili olduğu görülmektedir.

2.2.5. Flört şiddetiyle ilgili kuramsal yaklaşımlar

Flört şiddetini anlamak ve doğasını ortaya koymak adına pek çok kuramsal yaklaşım geliştirilmiştir (Larsen, 2016). Alanyazın incelendiğinde flört şiddetiyle ilgili bu kuramsal yaklaşımların pek çok farklı ana ve alt başlık altında gruplandırıldığı görülmektedir. Kuramsal alan; psikolojik (ör., sosyal öğrenme kuramı, bilişsel davranışçı kuram), biyo-davranışsal (ör., nörokimyasal mekanizmalar), kriminolojik, ekonomik ve sosyolojik (feminist kuram, aile çatışması kuramı, kaynak kuramı) gibi açıklamalar ortaya koymaktadır (Heise, 2012, s. 44; Mitchell ve Vanya, 2009, s.39). Bu gruplamalar yapılırken flört şiddetinin temelinde yer alan etmenler (psikolojik ve sosyolojik etmenler vb.) dikkate alınmıştır. Aralarında bazı farklılıklar olmasına rağmen bu kuramlar, toplumsal yapının önemi (ataerkil vb.), sosyo-ekonomik kaynaklar ve statü hakkında ortak fikirler paylaşmaktadır (Larsen, 2016, s. 16).

Özetle şiddeti ve istismarı ortaya çıkaran ve devam ettiren durumu açıklamak için; toplumsal yapı, kültürel gelenek ve bireysel etmenleri içine alan kuramlar geliştirilmiştir (Kelly, 2011, s.33). Bu çalışmada flört şiddetiyle ilgili temel kuramsal yaklaşımlardan; feminist kuram, biyolojik kuram, sosyal öğrenme kuramı, aile sistemleri ve kuşaklararası aktarım kuramı, ekolojik kuram ve bağlanma kuramına yer verilmiştir.

2.2.5.1. Feminist kuram

Feminist kuram, flört şiddetini, partner üzerinde kontrol kurmak için kullanılan sürekli davranış kalıpları olarak görmektedir (Nicolaidis and Paranjape 2009, s. 46). Bu kuramsal yaklaşımın penceresinden bakıldığında flört şiddeti; bir kadına karşı gerçekleştirilen erkek şiddeti olarak algılanmaktadır (Larsen, 2016, s. 14). Flört şiddetine ilişkin bu yaklaşım, şiddete uğramış kadınlara yönelik yardım hizmetleri veren servislere ulaşan kadınlarla ilişkili araştırmalar yapan klinisyenler ve akademisyenler tarafından geliştirilmiştir (Dobash ve Dobash, 1979).

Zorlayıcı ve baskıcı bir kontrolün flört şiddeti içindeki merkezi rolü, 1970'lerde feminist kuramcılar tarafından (Dobash ve Dobash, 1979; Stark ve Flitcraft, 1996; Yllö ve Bograd, 1988) ifade edilmiştir. Feminist bakış açısı, flört şiddetini tanımlarken şiddet bağlamına değinmeden, davranışların temelde farklı sonuçlar doğurduğunu ve bu tür

şiddet davranışlarının doğasının cinsiyete dayalı olduğunu ileri sürmektedir (DeKeseredy, 2011, s. 298; Johnson, 2011, s. 291). Flört şiddeti ataerkil tutumlarla ilişkilidir ve orantısız olarak kadınları etkilemektedir (Cusack, 2012, s. 24). Ataerkillik cinsel saldırganlığı, şiddeti ve seks davranışlarını teşvik etmektedir (Peeks, 2006, s. 18).

En eski feminist kuramcılardan bazılarına göre, flört şiddeti öncelikle erkek egemenliğini ve kadınları kontrol eden bir ataerkil sistemin sonucudur (Dobash ve Dobash, 1979). Basitçe söylemek gerekirse, kanunlar, toplumsal düzen ve kurumlardaki yüksek düzeyde cinsiyet eşitsizliği, kadınlara karşı şiddetin yüksek seviyede olduğu bir ortamda kendini gösterir. Flört şiddeti seviyeleri ancak bir toplumun cinsiyet eşitliği arttıkça azalacaktır (Larsen, 2016, s. 16).

Feminist kuramın flört şiddeti alanına başlıca katkılarından biri, tartışmasız biçimde, flört şiddetini anlamak için sosyal bağlamın hayati önem taşıdığı konusundaki savıdır. Çünkü feminizm hareketinden önce mağdurlar genellikle karşılaştıkları şiddetten ötürü örtülü ya da açıkça suçlanmaktadırlar (ör., sapkın, mazoşist kişilik şeklinde) (Mitchell ve Vanya 2009, s. 392). Ancak feminist kuram; toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin flört şiddetinin ortaya çıkmasında rol oynayan pek çok etmenden sadece biri olması nedeniyle eleştirilmektedir (Dutton, 2006, s. 39).

2.2.5.2.Biyolojik kuram

Şiddetin ortaya çıkmasında biyolojik temelli kuramsal yaklaşımlar çeşitli araştırma ve bulgular ortaya koymuştur.Biyolojik kurama göre, hormonlar bireyin davranışlarını yönlendiren temel faktörlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca alanyazında pek çok çalışma bireyin kanındaki yüksek testosteron düzeyi ile erkeklerde görülen saldırgan davranışın ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Booth ve Osgood, 1993). Bernhardt (1997) yaptığı çalışmada, kandaki testosteron düzeyinin tek başına saldırgan davranış belirlemede etkili olmadığını, kandaki yüksek testosteron düzeyine beyindeki düşük serotonin düzeyi eşlik ettiğinde, erkekte saldırgan davranışa neden olduğunu vurgulamıştır. Beynin ön korteksi öz denetim, olgunlaşma ve dürtüsellik ile ilişkili olup,düşük glikoz seviyesi nedeniyle gerçekleşen hasar bireylerin ilişkilerinde sorun yaşamasına neden olmaktadır (Raine vd., 1994).

Dabbs ve Hargrov (1997) hükümlü kadınlar üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada, kanında yüksek düzeyde testosteron bulunan kadınların saldırgan davranışlar sergilediklerini bulmuşlardır. Maras vd., (2003) 51 kadın ve 36 erkek üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada ise testosteron hormonu değerleri ile saldırgan davranış

arasındaki ilişkinin erkeklerde daha anlamlı düzeyde olduğunu; kadınlarda ise anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koymuşlardır. Bu araştırmalarla paralel bir biçimde cinsel şiddet suçuna karışan hükümlülerle ilgili gerçekleştirilen çalışmalar, cinsel şiddet suçunun testosteron düzeyi ile ilişkili olduğunu vurgulamaktadır (Dabbs vd., 1988). Alan yazında premenstruel dönem ve suç davranışı arasındaki ilişkiyi, beyindeki serotonin düzeyindeki düşüş ile açıklayan çalışmalara yer verilmiştir (Özaşçılar, 2016, s.22).

2.2.5.3. Sosyal-öğrenme kuramı

Sosyal öğrenme kuramı, flört şiddeti ile ilgili yapılan çalışmalarda kişilerarası yaklaşımın temel başlangıç noktası olmuştur. Bu kuram, insanların flört şiddeti işleyişi de dahil olmak üzere saldırganlık eğilimlerini, klasik koşullanma, edimsel koşullanma ve gözlem yoluyla öğrenme gibi saldırgan davranmaya yönlendiren temel ilkeler yoluyla edinmelerine işaret etmektedir (Bandura, 1967). Bu yaklaşımla tutarlı olarak, flört şiddeti faillerinin, ailelerinde flört şiddetine tanıklık ettikleri ve fiziksel olarak şiddet gördükleri saptanmıştır (Barnett ve Fagan, 1993; Dutton, van Ginkel ve Landolt, 1996; Howell ve Pugliese, 1988; Kwong vd., 2003).

Sosyal öğrenme kuramına göre, flört şiddeti çocukluk döneminde sosyal modelleme veya sosyal referans yoluyla ortaya çıkmaktadır. Örneğin çocuklukta direkt olarak fiziksel şiddeti deneyimlemek ya da şahit olmak, yetişkinlikte problemlerin çözümü için şiddetin çözüm yöntemi olarak kullanmaya neden olmaktadır. Bu görüşü destekleyen çeşitli bulgulara göre de çocuklukta şiddete şahit olmak ya da deneyimlemek gelecekte flört şiddetini gerçekleştiren bir birey olunmasına neden olmaktadır (Hotaling ve Sugarman, 1986; Leonard ve Senchak, 1996; Shook vd., 2000).

Şiddetin erişkinlikte devam edip etmediğine bakılmaksızın, şiddetin akran ilişkileri ve flört ilişkilerindeki erken dönemlerinde gerçekleşen şiddetle ilişkili sonuçlara bağlı olduğu düşünülmektedir (Riggs, Caulfield ve Street, 2000). Bu sonucu destekleyen bir görüş olarak Bandura (1977), çocuklukta şiddete maruz kalmanın çocukların şiddeti normal ve amaçlara ulaşmak için kabul edilebilir bir yöntem olarak düşünmelerine neden olduğunu savunmaktadır. Bu durumda yetişkinlik döneminde bireylerin şiddet içerikli davranışlar sergilemesinin kaçınılmaz olacağını belirtmiştir. İşlevsel olmayan davranışlarda bulunan ebeveynler, çocuklarına flört ilişkilerinde stres ve hayal kırıklıklarıyla başa çıkmak için öfke ve saldırganlığı kullanmanın uygun

olduğuna dair rol model haline gelir. Birey, saldırganlık ve şiddet kullanımından olumlu sonuçlar yaşandığını algıladığında modellenmiş davranışlar güçlenir. Bu nedenle, çocukluk döneminde evde şiddete tanıklık etmek ve yaşamak, evlilik ve aile içi şiddet olayları da dahil olmak üzere flört ilişkilerinde fiziksel saldırganlığın kullanımını etkileyen kalıcı etkilere sahip olmaktadır (Bevan ve Higgins, 2002; Corvo, 2006; Dumas, Margolin ve John, 1994; Hotaling ve Sugarman, 1986). Daha özel olarak, sosyal öğrenme kuramı şiddetin sergilenmesinde başkalarının davranışlarını gözlemleme, başkalarından alınan tutum ve değerlerin içselleştirilmesi, rol modellerin davranışlarının taklit edilmesi ve olumlu ve olumsuz ceza yoluyla davranışların gelişimini açıklamaktadır (Wareham, Boots ve Chavez, 2009, s. 163).

2.2.5.4. Aile sistemleri ve kuşaklar arası aktarım kuramı

Genel olarak sistem kuramları, uyumsuz davranışın çoğunlukla öğrenme ve tepki modellerinin etkileşiminden kaynaklandığını kabul etmektedir (Lawson, 1989, s.37). Aile sistemleri kuramı, sosyal öğrenme kuramı, sosyal yapı ve kültürel etmenleri bir araya getirerek flört şiddetini açıklayan çok etmenli bir yaklaşımdır ve ilk olarak Murray Straus ve meslektaşları tarafından geliştirilmiştir (Straus, 1980'dan aktaran Kelly, 2011, s. 36).

Bu yaklaşıma göre, aile etkileşimleri, özellikle toplumsal etkilerin aile yapısı, ebeveyn davranışları ve çocuk yetiştirme normları ve bireysel etkileşimler düzeyinde ortaya çıkması nedeniyle şiddet davranışlarına yol açmaktadır (Straus, 1980'den aktaran Kelly, 2011, s. 36). Bireyler ev ortamında yaşanan eylemleri izleyip, taklit ederek davranışları öğrenirler (Craft ve Serovich, 2005, s. 3). Dolayısıyla şiddet davranışı da aile ikliminde gözlemlenerek öğrenilmektedir.

İlişkilerinde şiddet uygulayan erkeklerin çoğunluğu kendi çocukluklarında istismar yaşamışlardır (Craft ve Serovich, 2005, s.3). Rosenbaum ve O'Leary (1981), geçmişte istismar yaşayan ve yaşamayan bireylerin özelliklerini karşılaştırdıkları bir çalışmada, şiddet uygulayan erkeklerin %80'inin ailelerinde kötüye kullanıldıklarını ve %82'sinin de şiddete şahit olduklarını bildirmiştir. Bu bulgular, flört şiddetine tanık olan ya da şiddet gören erkeklerin erişkinlik döneminde kendi ilişkilerinde şiddet uygulamak için neredeyse eşit derecede risk altında olduklarını göstermektedir (Aktaran Craft ve Serovich, 2005, s. 3).

Kuşaklararası aktarım kuramı, flört şiddetinin etiyolojisini "ailenin kökeni" olarak açıklamakta ve sosyal öğrenmeyi aile ortamında davranış modellemesinin geniş bir kavramlaştırılması olarak ifade etmektedir. Böylece, çocukluk döneminde ailede şiddet yaşayan ve gözlemleyen bireylerin, bu şiddet davranışını yetişkinlikte tekrar etme olasılığı artmaktadır (Kaufman ve Zigler, 1987; Straus ve Gelles, 1990).

Son yıllardaki araştırmalar, şiddetin kuşaklar arası aktarımın etkilerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini ve bu etkilerin erkeklerde kadınlara göre daha güçlü olma eğiliminde olduğunu göstermiştir (Lackey, 2003; Stith vd., 2000). Kuramcılar, şiddet aktarımı ile ilgili bu tür cinsiyet farklılıklarının aynı cinsiyetteki modelleme etkilerinden kaynaklanabileceğini öne sürmektedir (Mihalic ve Elliott, 1997; Sugarman ve Frankel, 1996).

Aile sistemleri kuramını destekler nitelikte aile terapisi kuramlarının da bireylerin gönül ilişkilerinde yaşadığı şiddeti açıklamada ve flört şiddetini önlemede katkısı olabileceği düşünülmektedir. Şiddetin bir ‘güç’ göstergesi olarak algılanması ve de bir değer olarak gelecek nesillere aktarılması üzerinde çalışılması gereken önemli bir sorundur. Bu nedenle aile terapisi yaklaşımı şiddetin tüm aile üyeleri üzerindeki etkisiyle ilgilenmesi nedeniyle üzerinde durulması gereken önemli müdahale yöntemlerinden birisi olarak düşünülebilir.

Aile terapisi modellerinden, yapısalcı terapistler, aile yapısını özetle etkileşim ve örüntüler şeklinde tanımlamıştır (Hackney ve Cormier, 2008, s. 265). Anne-baba ilişkisinde yaşanan şiddete maruz kalan çocuk, anneye sürekli şiddet uygulayan ‘saldırgan’ babayla özdeşleşmektedir (Page ve İnce, 2008, s. 84). Aynı zamanda yapısal aile kuramında ailenin temel değerleri ve törenleri de ailedeki ilişkileri belirlemede önemlidir.

2.2.5.5. Sosyo-kültürel kuramlar

Flört şiddetiyle ilgili sosyo-kültürel kuramlar, şiddet davranışını bireysel patoloji yerine sosyal yapıların bir fonksiyonu olarak açıklamaya çalışmaktadır (Lawson, 2012, s.572). Burada yakın ilişkilerde şiddeti açıklayan temel sosyo-kültürel görüşlere yer verilmiştir.

2.2.5.5.1. Ekolojik kuram

Ekolojik kuram bağlamında flört şiddeti; bireyin, şiddet mağduru olma riskini etkileyen bireysel, ilişkisel ve toplumsal etmenler arasında dinamik bir etkileşim sonucu

ortaya çıkan çok yönlü bir olgu olarak anlaşılmaktadır. Genellikle flört şiddeti ile ilgili kavramsallaştırılmış olan bugüne kadarki araştırmaların çoğu, yaş, ilişki uzunluğu ve geçmişte yaşanan şiddet öyküsü gibi bireysel düzeydeki karşılıklara odaklanmıştır. Ancak son zamanlarda, çevresel ortamın flört şiddetini etkileyebileceğine ilişkin araştırmalar dikkat çekmektedir (Kirsten, Anne-Baber ve Kevin, 2014, s. 2).

Garbarino 1970'lerde topluluklarla çocuğun kötü muamele görmesi arasında ilişki kurmaya başlamış ve toplulukların çocuk istismarı ve ihmalinin yaygınlığını etkileyebilecek risk ve koruyucu etmenler barındırdığını öne sürmüştür (Garbarino ve Crouter, 1978). Ancak yaşanan konut ortamı ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar, çocukluk çağı kötü muamelesiyle ilgili yapılan araştırma alanyazınına göre daha yavaş gelişmiştir (Beyer, Wallis ve Hamberger, 2013, s.2). Heise (1998) hem sosyal hem de konut çevresel özelliklerinin kadınlara yönelik şiddetle ilişkili olduğuna dair bir sosyo-ekolojik yaklaşım önermiştir. Bu modelin romantik ilişkide şiddetle ilgili araştırmaya yön veren yararlı bir kavramsal model olduğu ileri sürülmektedir (Aktaran Beyer, Wallis ve Hamberger, 2013, s. 2).

Mahalle ve flört şiddeti arasındaki ilişki hakkındaki alanyazındaki incelemeler çok dikkate alınmamaktadır. Ancak 1990'lardan beri biriken araştırmalarla, flört şiddeti konusunda bireyi mahalle etkilerinden korumak için çalışmalar başlamış ve konunun önemi son yıllarda artış göstermiştir (Beyer vd., 2013, s. 4).

Sosyal ağlardaki ve topluluklarda görülen yüksek flört şiddeti seviyeleri, flört şiddeti yaşama olasılığının artması ile ilişkili bulunmuştur (McQuestion, 2003; Raghavan vd., 2006, 2009). Buna ek olarak, kadınların güçlenmesine önem veren, kadın özerkliği (Koenig vd., 2003), kadın okur-yazarlığı (Ackerson vd., 2008; Boyle vd., 2009) ve toplumsal cinsiyet eşitliği (Ackerson vd., 2008) gibi konuları destekleyen gelişmiş ülke topluluklarının flört şiddetine karşı koruyucu etmenlere sahip olduğunu ileri süren önemli kanıtlar bulunmaktadır (Ackerson vd., 2008; Ackerson ve Subramanian, 2008; Boyle vd., 2009; Koenig vd., 2003).

Kentlilik ve kırsallıkla ilgili araştırma ve bulgular karışık, çelişkili ve sınırlıdır. Bazı bulgular artan kırsallığın flört şiddeti ile ilişkili olabileceğini ileri sürmektedir (Aklimunnessa vd., 2007; Antai, 2011; Flake, 2005). Bunun yanında yüksek işsizlik oranına (O'Campo vd., 1995) ve düşük ortalama gelire (Lauritsen ve Schaum, 2004, Mears vd., 2001; O'Campo vd., 1995) sahip mahallelerde yaşayan bireylerin daha yüksek oranlarda flört şiddeti riskine sahip olduğu bulunmuştur.

2.2.5.5.2. Bağlanma kuramı

Bağlanma kuramı, John Bowlby tarafından insanın psikolojik ve sosyal davranışını ilişkilendirme girişimi olarak geliştirilmiştir. Bowlby bireyin kendisi ve onun için önemli olan diğerlerini ve onların paylaştıkları ilişkiyi içeren bir model geliştirmiştir (Mcvay, 2012, s.14). Bebeğin ihtiyaçlarına yönelik olarak ebeveynin duyarlı tepkiler vermesi, güvenli ve sağlıklı bağlanmanın gelişmesi anlamına gelmektedir. Bebekler bunun sonucunda ebeveynlerinin bakımını almayı hak ettiklerini ve gelecekte güvenilecekleri güvenli bir üssün olduğunu düşünmeye başlarlar (Mcvay, 2012, s.15). Bowlby'ye (1988) göre, bireylerin erken dönemdeki bağlanma ilişkileri nasıl oluşturulur ve içselleştirilirse bu durum kişinin yaşam boyunca gelişim ve ilişkilerini etkilemektedir (Bowlby, 1988; Wallin, 2007).

Erken dönemdeki güvensiz bağlanma yaşantıları, yaşamın sonraki dönemlerindeki ilişkilerde düzensizlikle ilişkilidir (Keiley, 2002). Bakıcılar ile olan etkileşimleri sayesinde, bebekler bakıcılarından ne beklemeleri gerektiğini öğrenirler ve buna göre davranışlarını ayarlarlar. Bakım verenin bebeğin ihtiyaçlarını karşılaması ile ilgili durumu, içsel çalışan modellerin temelini oluşturur (Bretherton ve Munholland, 1999). İçsel çalışan modeller; kendilik modeli ve diğerleri modeli olarak adlandırılmaktadır. Kendilik modeli, bireyin kendisinin sevgi ve desteğe layık görülüp görülemeyeceğini açıklar. Diğerleri modeli ise başkalarının güvenilir ve uygun veya güvenilirmez ve reddedici olarak görülüp görülmediğini açıklar (Bartholomew ve Horowitz, 1991)

Bowlby'in geliştirmiş olduğu içsel çalışan modeline göre, çocuğun bakıcılarından duyarlı bir cevap beklemesi gibi birincil deneyimleri, ilişkisel deneyimler olarak içselleştirdiği zihinsel temsillerini ifade eder. Bu beklentiler gelecekteki ilişkilere taşınır ve erken bağlanma ilişkilerinin gelecekteki ilişkilerin işleyişini nasıl etkilediğini açıklar (Wallin, 2007). Ebeveyn duyarsızlığı ve tepkisizlik, bebeğin güvensiz bağlanmasına katkıda bulunur ve bebek bu deneyimi içselleştirerek dünyayı güvensiz ve reddedildiği bir yer olarak görür ve böylece ilişkilerini şekillendirmesi zor ve tehlikeli hale getirir (Mcvay, 2012, s.15).

Mary Ainsworth, bağlanma tarzlarını stillerinin sınıflandırmasını güvenli, kaygılı ve kaçınmalı olarak şeklinde sınıflandırmıştır üç ayrı kategoride yapmıştır. Kaygılı ve kaçınmalı tarzlar, birincil bakıcıya güvensiz bağlanmanın göstergesidir (Bowlby, 1988; Wallin, 2007). Ainsworth'un kuramına göre, birincil bakıcının duyarlı olduğunu görerek

güvenli bir biçimde bağlanan bir kişi, dünyayı keşfetmede daha cesurdur (Park, 2016, s. 492).

Araştırmalar, bağlanmanın yeni ilişki ve deneyimlerle değişse de, çocukluktan yetişkinliğe sürekli olduğunu göstermektedir (Feeney, 1999; Wallin, 2007). Araştırmalar aynı zamanda bebeklikteki temel bağlanma biçiminin romantik ilişkilerde de var olduğunu göstermiştir (Mikulincer ve Shaver, 2007).

Hazan ve Zeifman (1999), bebek-bakıcı arasındaki bağlanma ile romantik ilişkilerdeki yetişkinler arasındaki bağlanmanın fiziksel ve psikolojik sağlığı etkilemede benzer ve eşsiz bir güce sahip olduğunu gösteren çalışmalara dikkat çekmektedirler. Bazı araştırmalar, güvenli bağlanan çiftlerin ilişkilerinde yüksek memnuniyete ek olarak, daha iyi iletişim ve çatışma çözme becerilerine sahip olduğunu göstermektedir (Feeney, 1999; Kobak ve Hazan, 1991; Mikulincer ve Shaver, 2007).

Güvenli yetişkin bağlanması, bireylerin duyguları düzenlemesine, bilgileri etkin bir biçimde işlemesine ve açıkça iletişim kurmasına yardımcı olur. Güvenli bir biçimde bağlanmış olanlar, sıkıntıyı açıkça kabul edebilir ve destek için başkalarına yönelebilirler. Kaygılı bağlanmanın olduğu ve partnerlerin kontrol ve istismar yoluyla güvensizliği düzenlemeye çalıştıkları ilişkilerde saldırgan tepkiler yoğunlaşmaktadır (Johnson, 2008). Dumas vd., (2008) kaygılı bağlanmanın her iki cinsiyet için flört şiddetini uygulamada ve maruz kalmada anlamlı bir yordayıcısı olduğunu ortaya koymuştur. Araştırma bulguları kaygılı bağlanmanın flört şiddeti mağduru olmak için bir risk faktörü olmasının yanı sıra, şiddet içeren bir flört ilişkisinden tamamen ve başarıyla ayrılmak için de bir engel olduğunu göstermektedir (Henderson, Bartholomew ve Dutton, 1997).

Sonuç olarak flört şiddeti ile ilgili mevcut kuramlara bakıldığında, bir takım sınırlılıkların olduğu görülmektedir (Bell ve Naugle, 2008, s.1099). Bu sınırlılıkların başında flört şiddeti ile ilgili mevcut kuramsal çerçevenin, flört şiddetinin işleyişi ve karmaşıklığını yeterince yakalamamış olmasıdır (Bell ve Naugle, 2008, s.1100). Son zamanlarda yapılan çalışmalar, flört şiddeti türleri, işlevi ve mağdur/fail rolünde değişkenlik de dahil olmak üzere, flört şiddetinin açık heterojenliğini vurgulamaktadır (Holtzworth- Munroe ve Meehan, 2004; Stuart vd., 2006).

2.3. Benlik Saygısı İle İlgili Kuramsal Açıklamalar

2.3.1. Benlik kavramı ve tanımı

Benlik saygısı ve benlik insanların hayatında önemli yeri olan ve pek çok araştırmaya da konu olmuş kavramlardır. Benlik saygısını açıklayabilmek için öncelikle ‘benlik’ kavramını anlamlandırmak gereklidir. “Benlik” kavramı ile ilgili alan yazında farklı yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Kimi kuramcılar benliği değişmez olarak görürken, kimileri sürekli değiştiğini savunmaktadır (Aslan-Yılmaz, 2016, s.80).

Benlik, kişiliğin öznel yanı olup kendimizi nasıl gördüğümüzü belirtmektedir (Baymur 1972, s.285). Benlik kavramıyla ilgili birçok tanım ve kuram geliştirilmiş olup, bu kavramla ilgili araştırma yapan kişilerin başında Carl Rogers gelmektedir. Rogers’ın kuramında benlik kavramının yanında “kendini kabul” kavramı da önemli bir yer tutmaktadır (Eisenberg ve Delaney, 1993, s.69). Rogers’a göre “kendini kabul” kavramı, kendine saygının ön koşuludur (Özoğlu 1982). Bireyin kendisini kabul etmesi, sevmesi ve kendisine saygı duyması ise benlik saygısı ile açıklanmaktadır (Harter 1993). Rogers, bireyin benlik kavramının yanında kendisini görmek istediği yeri ideal benlik kavramı ile açıklamaktadır. Bireyin ideal benliği ile benliği arasında fark ne kadar az ise psikolojik anlamda sağlıklı olduğu anlamına gelir (İnanç ve Yerlikaya, 2011). Rosenberg (1989) de benzer biçimde benliği; mevcut benlik, arzu edilen benlik ve sunulan benlik olmak üzere üç farklı biçimde değerlendirmiştir. Mevcut benlik, kişinin kendisi hakkındaki değerlendirmesi; arzulanan benlik, kişinin kendini görmek istediği yer; sunulmuş benlik ise kişinin kendini diğerlerine nasıl ifade ettiği şeklinde açıklanabilir. Mevcut benlik, arzu edilen benliğe ne kadar yakın ise bireyin benlik saygısı yükselmektedir (Aktaran Karaboğa, 2011).

2.3.2. Benlik saygısı

Yörükoğlu (1990)’na göre benlik saygısı, kişinin kendine saygı duyması kadar kendine güven duyması, kendini onaylayıp değerli bulması şeklinde tanımlanabilir. Chrzanowski (1981)’ye göre ise benlik saygısının temelinde, bireyin kendi özünü kabul etmesi ve kendi yetenek ve güçlerini doğru bir biçimde değerlendirmesi yer almaktadır. Benlik saygısı, bireylerin kendilerine ne kadar değer verdikleri ile tam anlamıyla tanımlanmaktadır. Bu kişinin kendisiyle ilgili kişisel bir değerlendirmesidir. Yüksek benlik saygısı, benliğin küresel değerlendirmesinin son derece olumlu olduğunu ifade

eder. Düşük benlik saygısı, tanımı gereği, benliğin olumsuz bir tanımına değinmektedir. (Baumeister vd., 2003).

Bireyin olumlu benlik yapısı geliştirmesinde çevresinde özellikle değer verdiği kişilerin ve ailenin olumlu geri bildirimleri, onlarla kurduğu olumlu iletişim, koşulsuz kabul önemli etkenlerdir (Doğan, Totan ve Sapmaz, 2009). Benlik saygısı yüksek olan kişiler kendilerini olumlu ve olumsuz olarak algıladığı özellikleriyle kabul etmekte ve kendilerini sevmeye layık biri olarak değerlendirmektedir. Rosenberg (1965) göre, düşük benlik saygısına sahip bireyler ise iç dünyalarında boşluk duygusuna sahip olurlar. Bu boşluk duygusu, uyum bozukluklarına sebep olur ve bireylerin psikolojik sağlıklarının bozulmasına neden olabilir (Aktaran Çapkın, 2012).

Coopersmith (1967), sağlıklı benlik saygısını bireyin kendisini az ya da çok önemli hissetmeksizin, hata yapabilme izni veren, kendinden hoşnutluk duyan, gerçekçi hedefleri olan ve bu hedeflere nasıl ulaşabileceğini bilen, davranışlarının sorumluluğunu taşıyan, kendini yönetebilen kişi olarak tanımlamaktadır. Benlik saygısının gelişiminde; kişinin yaşamında onu kabul eden kişilerin varlığının, kişinin toplumdaki statüsünün, ulaştığı hedeflerin ve çevresinden aldığı geribildirimleri nasıl yorumladığının önemli olduğunu belirtmektedir (Aktaran Erim, 2001).

Benlik saygısı, insan gelişiminin her aşamasında önemli yeri olan ve yaşam boyu devam eden bir kavramdır. Bireyin hayatını etkileri bakımından değerlendirildiğinde; özerkleşme, yaşamdan doyum alma, amaçlara yönelik davranabilme, çevreyle sağlıklı iletişim kurabilme ve uyumlu olabilme, geleceği planlayabilme ve başarılı olma ile yakından ilgilidir (Erşan, Doğan, ve Doğan, 2009). Bu nedenledir ki benlik saygısı kavramı ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda araştırma yapılmaktadır. Çünkü benlik saygısındaki değişkenlik bireylerin ilişkilerini ve davranışlarını etkilemektedir (Bacanlı, 2007, s. 134). Örneğin, Perez vd., (2005)'nin 140 üniversite mezunu ile yaptıkları betimsel bir çalışmada, yüksek ve düşük benlik saygısı ile fiziksel saldırganlık arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Sonuçlar, çok düşük ve çok yüksek benlik saygısı olan kişilerin, fiziksel şiddeti orta düzeyde benlik saygısı puanına sahip olanlardan daha fazla kullandığını göstermektedir.

Donellan vd.,(2005) 11-14 yaş aralığındaki 292 katılımcı (çalışma 1), 11-13 yaş aralığındaki 1548 katılımcı (çalışma 2) ve 3143 lisans öğrencisi ile hem kesitsel hem de uzunlamasına çalışma yürütmüşlerdir. Araştırmacılar düşük benlik saygısı ile

saldırganlık, anti-sosyal davranış ve suçluluk gibi içselleştirme problemleri arasında güçlü bir ilişki olduğunu gözlemlemişlerdir.

Bireylerin karşıdaki kişilerle ilişkilerinin öncelikle kendisiyle olan iletişiminden başladığı düşünüldüğünde, benlik saygısının kişilerarası ilişkilerde önemli bir faktör olduğu görülmektedir. Kendisine önem ve değer atfeden kişinin duygusal ilişkilerinde de sağlıklı davranışlar sergilemesi beklenir. Çünkü dış dünyayı algılama biçimi bireyin önce kendini nasıl algıladığıyla yakından ilgilidir. Kendini sevebilen ve kendine değer verebilen, kendine saygı duyan bireylerin ancak karşıdaki insanları sağlıklı bir biçimde sevebileceği, değer verebileceği ve saygı duyabileceğinden bahsedebiliriz. Kendisiyle ilgili olumlu düşünce ve duyguları olmayan bireylerin karşıdaki kişilerle sağlıklı ilişkiler kurması mümkün olmayacaktır.

2.4. Bağlanma Tarzları İle İlgili Kuramsal Açıklamalar

Bebeklikte oluşan bağlanma yaşantılarının gelecekteki romantik ilişkiler konusunda belirleyici olduğu bir çok araştırmacı tarafından ortaya konulmuştur (ör., Hazan ve Shaver, 1994; Collins ve Read, 1990). İçsel çalışan modellerden yola çıkarak çeşitli araştırmacılar benlik ve başkaları modelleri (olumlu ya da olumsuz) ya da kaygı (başkaları tarafından kabul edilme ya da reddedilme) ve kaçınma (kişinin diğeri ile yakınlık kurma ya da kaçınma eğilimi) boyutları olarak isim verdikleri boyutlar temelinde farklı bağlanma biçimlerini kavramsallaştırmışlardır (Griffin ve Bartholomew, 1994; Rholes ve Simpson, 2004).

Güvenli bağlanma, olumlu benlik ve olumlu başkaları modelini içerir (düşük kaygı-düşük kaçınma). Diğer bir ifadeyle, bu kişiler kendilerini değerli bulurlar ve ilişkilerinde yakınlık kurma konusunda rahat hissederler. Kaygılı-saplantılı bağlanma ise olumsuz benlik ve olumlu başkaları modelinin birleşimidir (yüksek kaygı-düşük kaçınma). Bu kişilerde derin bir değersizlik duygusu vardır ve diğerleri ile çok fazla yakınlaşarak değer kazanmaya çalışırlar. Kaçınmalı bağlanma ise olumlu benlik ve olumsuz başkaları modellerinin birleşimidir (düşük kaygı- yüksek kaçınma). Bu kişiler özerkliği fazla vurgulayarak kendilerini değerli hissederler ve diğerlerine ilişkin olumsuz beklentileri dolayısı ile yakınlıktan kaçınırlar. Son kategori korkulu bağlanma olarak isimlendirilir ve hem benlik hem de başkaları modelinin olumsuz olduğu bağlanma durumudur (yüksek kaygı- yüksek kaçınma). Bu biçimde bağlananlar aslında kendilerini değerli hissetmek için diğerlerine son derece bağımlı olmalarına rağmen,

olumsuz beklentileri dolayısı ile yakınlık kuramazlar (Griffin ve Bartholomew, 1994). Shi (2003) de güvenli bağlanma biçimine sahip olan bireylerin doyum sağlayan çatışma çözme davranışları geliştirdiklerini, kaçınmalı bağlanma biçimi olanların ise çatışma çözme davranışlarından kaçındıklarını ileri sürmüştür.

Bowlby (1972, 1980) çocukların ilişkilerinin ilk örneklerinin veya zihinsel temsillerinin çocukluk döneminde bakım veren kişiler tarafından oluşturulduğunu savunmaktadır. Bu ilk ilişki deneyimleri zaman içinde tutarlı hale gelecek ve gelecekteki ilişkiler için şablon görevi görecektir. Bağlanma kuramına göre bireyler bu ilk ilişki deneyimlerine göre flört partnerlerini seçmekte ve ilişkilerini sürdürmektedirler (Waters vd., 1993). Hazan ve Shaver (1987) yaptıkları çalışmada, güvenli bağlanma tarzına sahip olan bireylerin arkadaşça ve sevgi dolu, ayrıca daha uzun süreli bir ilişkiye sahip olduklarını; güvensiz bağlanma tarzına sahip bireylerin ise daha kıskanç ve duygusal olarak kararsız kişiler olduklarını ortaya koymuşlardır. Bu kurama dayalı olarak çocukluk döneminde kötü muamele ve güvensiz bağlanma tarzına sahip olan bireyler flört şiddeti açısından risk altında olacaktır (Crittenden ve Ainsworth, 1989; Cicchetti ve Howes, 1991; Shorey, Cornelius ve Bell, 2008). Bireyler ilk ilişki deneyimleriyle flört ilişki deneyimlerini eşleştirerek davranışlarını buna göre şekillendiriyor olabilirler (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008).

Her ne kadar yetişkin ilişkilerinde bağlanma bağları, bebek ve bakıcı bağlarından önemli ölçüde farklı olsa da (örneğin, yetişkinler, ihtiyaç duyulan rolde ve bir diğeri bakım veren rolünde bir kişi olmaktan ziyade, birbirlerinin ihtiyaçları için karşılıklı olarak ilgilenirler), aynı zamanda, önemli ve temel benzerlikler (örneğin, yetişkinler sıkıntı yaşandığında yetişkin bağlanma şekillerinden destek ve güvence ararlar) göstermektedir (Finkel ve Slotter, 2007, s. 901). Bağlanma problemi yaşayan bebekler tarafından sıklıkla görülen öfke ve protesto davranışları, romantik ilişkilerinde bağlanma bozukluğu yaşayan yetişkinlerde de görülmektedir. Bu öfkeli ve protesto edici tepkiler, kötü yönetildiğinde flört şiddetine yol açabilmektedir (Finkel ve Slotter, 2007, s. 902).

Fakat bazı kanıtlar olmasına rağmen, çocukluk çağında bakım ve korumadan birincil derecede sorumlu olan kişi tarafından kötü muamele veya yetersiz bakıma maruz kaldığını belirten bireylerin, flört şiddetine maruz kalma açısından riskli durumda olabileceğini gösterebilecek veriler yetersiz ve tutarsızdır (Loh ve Gidycz, 2006). Bu nedenledir ki, bağlanma kuramı güvenli bağlanma tarzına sahip bireylerin sevgilisine

karşı neden şiddet içerikli davranışlar sergilediğini veya bu yönde eğilimi olduğunu açıklayamaz (Schwartz vd., 2006).

2.5. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlgili Kuramsal Açıklamalar

Toplumsal cinsiyet kavramı; kadın ve erkeğin içinde bulunduğu toplum ve kültür tarafından belirlenmiş ve her iki cins tarafından da benimsenmiş tutum ve davranışları ifade etmektedir. Ancak kadın ve erkeğe atfedilen bu tutum ve davranışlar kültürden kültüre değişkenlik gösterebilmektedir.

Toplumsal cinsiyet kavramı günlük hayatta sıklıkla kullanılan cinsiyet tanımından farklı olmakla birlikte, çoğunlukla cinsiyet (sex) ve toplumsal cinsiyet (gender) kavramları birbirlerinin yerine kullanılmaktadır (WHO, 1998). Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları arasındaki temel farklılıklar şu biçimdedir; cinsiyet doğal, biyolojik ve değişmeyen bir durumken; toplumsal cinsiyet sosyo-kültürel, değişken ve eril ve dişil niteliklere işaret eden bir durumdur (Bhasin, 2003). Cinsiyet (sex), canlıların cinsiyet kromozomları tarafından belirlenen yapısal, işlevsel ve davranışsal özelliklerini içerir (Torgimson ve Minson, 2005). Toplumsal cinsiyet ise bireyin erkek veya kadın olarak toplum tarafından nasıl görüldüğü, nasıl algılandığı, ne tür sorumluluklar yüklendiği ve ondan neler beklendiği ile ilgili yargılar ve roller bütünüdür (Lindsey, 2016). Çeşitli kültürler incelendiğinde kadın-erkek rolleri arasında farklar bulunduğu ve kadınlıkla erkekliğin birer toplumsal kurgu olduğu görülmektedir (Marshall, 1999).

Toplumsal cinsiyet kavramı bugünkü anlamıyla ilk kez 1970'lerdeki feminist akım tarafından kullanılmıştır (Sayer, 2011). Bu kavram, ilk ortaya çıktığı 1950'lerin ortalarında kişilik patolojilerinin bozukluklarının tedavisi alanında kişinin kendisini kadın ya da erkek olarak algılamasındaki öz algısı olarak tanımlanmıştır (Marshall, 2000'den aktaran Sayer, 2011). Ancak toplumsal cinsiyetin daha da öncelerde psikolojik karakterlerin fizyolojik cinsiyetten farkını ortaya koymak için kullanıldığına ilişkin görüşler de mevcuttur (Oakley ve Mitchell, 1997'den aktaran Sayer, 2011).

Toplumsal cinsiyet rolü, toplum tarafından tanımlanan ve bireyin yerine getirmesini beklediği cinsiyetle ilişkili beklentiler, başka bir ifadeyle kadın olmanın ve erkek olmanın sosyal ortamlarda ifade edilişidir (Dökmen, 2012). Kişilerin cinsiyetine ilişkin rol davranışları, içinde yaşadığı toplumun ortak değer ve inanışları ile belirginleşir. Bireyler çok küçük yaşlardan itibaren kadın ya da erkek olarak toplum tarafından önceden belirlenmiş olan kurallara bağlı olarak büyürler ve zaman içinde bu

durum kadın ve erkek olarak yapılması ve yapılmaması gereken davranış kalıpları olarak devam eder (Kaçar, 2007). Özetle toplumun kadın ve erkekte var olmasını beklediği özelliklere toplumsal cinsiyet kalıp yargıları denir (Dökmen, 2012).

Toplumsal cinsiyetle ilgili ilk kuramsal açıklamayı yapan Freud'a göre, toplumsal cinsiyetin temelleri libido kavramlaştırmasına dayanır ve libido, biyolojik ve toplumsal cinsiyeti organize eden, biyolojik temel olan cinsel enerjidir (Dökmen, 2012, s. 42). Freud'un kuramında toplumsal cinsiyetin kazanımına ilişkin üç dönem görülmektedir: Çocukların cinsiyetler arasındaki farklılıkların farkında olmadıkları dönem, farklılıkları anlamaya başladıkları dönem ve fallik dönem (Fast, 1993'ten aktaran Dökmen, 2012, s. 43). Oral ve anal dönemi içine alan ilk dönemde erkek ve kız çocuklarının cinsiyet ve toplumsal cinsiyet deneyimleri arasında farklılık bulunmamaktadır (Dökmen, 2012). Fallik dönemin ilk yıllarını kapsayan 18-24 aylardaki ikinci dönemde çocuklar, kız ve erkek arasındaki farklılıkları fark etmeye başlarlar ve beş yaş civarından itibaren de cinsel kimlikleri oluşmaya başlar (Dökmen, 2012).

Toplumsal cinsiyet ile ilgili alan yazın incelendiğinde, en yaygın kabul gören kuramlardan birinin toplumsallaşma kuramı olduğu görülmektedir. Toplumsallaşma kuramına göre, toplumsal normların içselleştirilmesiyle toplumsal cinsiyet oluşur. Bireyin, içinde doğup büyüdüğü kültürün değerlerini, kurallarını içselleştirmesiyle biyolojik bir cinsiyete sahip olan bireyin zamanla toplumsal cinsiyeti oluşmuş olur (Connell, 1998). Aile, akran grupları ve medya gibi dış faktörler beklentilerini somutlaştırarak çocuğun bu beklentilere yönelik davranışları benimseyebileceği ve öğrenme yoluyla davranış haline getirebileceği ortamlar hazırlarlar. Bunun sonucunda da toplumsal cinsiyet rolleri oluşur (Connell, 1998).

Bem'in (1981) ortaya attığı toplumsal cinsiyet şeması kuramına göre ise şemalar bireyin duyularından gelen her türlü uyarının, ilgili şemaya uygun bir anlam yüklenmesini sağlar. Ona göre toplumsal cinsiyetle ilgili şemalara ilişkin bilgilerin işlenmesi ise özellik ve davranışları kadınsı (feminen) ve erkeksi (maskülen) olarak kategorilere ayırarak gerçekleşmektedir. Çocuk cinsiyet ayrımını öğrenirken, hem kendisiyle ilgili bir algı oluşturur hem de içselleştirdiği cinsiyet şemalarını kullanır. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet şeması kuramına göre bir erkek soğuk, sert bir yapıdaysa diğer erkeklerin de bu özellikleri sergilemesini bekler (Dökmen, 2012).

Türk toplumunun genel yapısına bakıldığında, erkeklerin genel olarak ilişkilerde güç ve iktidarın sahibi olduklarına ilişkin bir kalıp yargı varken, kadınların bu gücü ve

kendilerine karşı uygulanan şiddet içerikli davranışı kabul edici bir kalıp yargıya sahip oldukları görülmektedir (Vefikuluçay vd., 2007). Bu kalıp yargılara göre erkekler saldırgan, bağımsız ve aktif olurken; kadınlar daha naif, pasif, sosyal uyumu yüksek bireyler olarak tanımlanır. Bu tip özellikler ise içinde bulunulan kültürün etkisiyle kazanılmaktadır (Bukatko ve Daehler, 2004). Türkiye’de TÜİK (2017)’in yaptığı araştırma bulguları da bu durumu destekler niteliktedir. Ev içindeki iş bölümü ve sorumlulukların toplumsal cinsiyet anlayışına göre gerçekleştiği görülmüştür. Kadınların yemek pişirme, bulaşık yıkama, çamaşır yıkama, ev temizliği ve ütü yapmak gibi sürekliliği olan ev işlerini yaptığı, erkeklerin ise tamir, boya badana, fatura yatırma gibi başlangıcı ve sonu belli olup görünürlüğü fazla olan işleri yaptığı gözlemlenmiştir. Cinsiyete dayalı iş bölümü, kadınlarla erkekleri farklılaştırıp, toplumsal kaynaklara erişimi de etkileyen ve eşitsiz kılan bir yapı ortaya çıkarmaktadır. Bu eşitsizlik, cinsiyete dayalı çeşitli ayrımcılık ve engellemelerle güçlenerek sadece kadınların değil, bütün toplumun pek çok alanda gelişmesini engelleyen bir durum ortaya çıkarmaktadır (Özaydınlık, 2014).

Toplumsal cinsiyet özellikleri toplumdan topluma değişen bir yapı göstermekle birlikte pek çok toplumda ‘erkek’ ve ‘güç’ kavramlarının birlikte anılmasına neden olmakta ve bunun sonucunda da güç kavramının ise erkekler tarafından kadınlara yönelik şiddet eylemleri ile ifade edildiği görülmektedir.

Birleşmiş Milletler tarafından 2014 yılında yapılan Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksinde Türkiye, 105 ülke arasında 71. sırada, Dünya Ekonomi Forumu 2015 Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu’nda ise 145 ülke içinde 130. sırada yer almaktadır. Dünya Ekonomik Forumu toplumsal cinsiyet eşitsizliğini; eğitim, temsiliyet, sağlık ve iş gücüne katılım oranı olmak üzere dört temel alanda ölçmektedir (TEPAV, 2016). Kadınların ve erkeklerin aynı oranlarda iş yaşamında olmasıyla ilgili olumlu düşüncelerin daha çok eşitlikçi bir cinsiyet tutumuna sahip olmakla ilgili özellik olduğu görülmektedir. Ancak Türkiye’de yapılan araştırmada, TÜİK (2017) verilerine göre; her 5 erkekten 4’ü kadınların çalışmasını uygun bulurken 5 erkekten 1’i bunu uygun bulmamaktadır. Aile yapısı araştırması, 2016 sonuçlarına göre; kadınların çalışmasını uygun bulanların oranı toplamda %84,9 olup erkeklerde bu oran %78,1, kadınlarda %91,5 olmuştur.

2.6. İlgili Araştırmalar

Bu bölüm beş temel başlıktan oluşmaktadır. Birinci alt başlıkta flört şiddetinin yaygınlığına, ikinci alt başlıkta flört şiddeti ile demografik değişkenlerin ilişkisini inceleyen araştırmalara, üçüncü alt başlıkta ise flört şiddeti ile araştırmadaki ilgili değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara yer verilmiştir

2.6.1. Flört şiddetinin yaygınlığını inceleyen araştırmalar

Türkiye’de flört şiddeti ile ilgili alan yazın taraması yapıldığında, son dönemlerde bu konuyla ilgili araştırmalar artış göstermiş olmakla birlikte, araştırmalarınsınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Aynı zamanda partner şiddetinin genellikle aile içi ilişkiler üzerinden incelendiği tespit edilmiştir. Konu ile ilgili boylamsal çalışmalara ise rastlanmamaktadır.

Flört şiddeti, dünya çapında yapılan araştırmalara bakıldığında, kadınların yaklaşık üçte biri tarafından yaşanmakta olduğu ve her yıl artan yaygınlık oranlarının kaydedildiği görülmüştür (Krug vd., 2002). Chan vd., (2008)’nin 21 ülkeden yaklaşık 16.000 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdikleri bir uluslararası çalışmada, öğrencilerin %20’sinin önceki 12 ayda %8 ila %34’ü cinsel şiddet eylemi yaptıklarını bildirmişlerdir. Halpern vd., (2001), uzunlamasına araştırmalarında gençlerin % 32’sinin belli dönemlerde flört ilişkisi kaynaklı herhangi bir şiddete uğradıklarını saptamışlardır. Uluslararası bir çalışma flört şiddeti yaygınlığının % 24-43 arasında olduğunu göstermektedir (Xu vd., 2005).

Amerika Birleşik Devletlerindeki kadınların yaklaşık %35,6’sı ve erkeklerin %28,5’i yaşamlarında bir kez partneri tarafından tecavüz veya fiziksel şiddet gibi flört şiddetini deneyimlemişlerdir (The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey, 2010). Amerika Birleşik Devletlerinde her üç kadından birinin yaşamı boyunca partneri tarafından tecavüz, fiziksel şiddet veya duygusal şiddete maruz kaldığı belirtilmektedir (The Association of Women’s Health, Obstetric, and Neonatal Nurses, 2015). Crane ve Testa (2014)’nın yapmış olduğu çalışmaya göre, erkeklerin %9,0-46,1’i, kadınların %9,2-41,3’ü mevcut partneri tarafından kurban edilmektedir. Amerika Birleşik Devletlerinde Adalet Bakanlığının (1997) yaptığı bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin %21’inin mevcut partnerinin şiddetine maruz kaldıklarını ortaya koymaktadır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin %32’si daha önce de partneri tarafından şiddet yaşadığı ve öğrencilerin %13’ü cinsel şiddete maruz kaldıkları

belirtilmiştir. Uzunlamasına yapılan çalışmaların sonuçlarına göre, flört ilişkisinde şiddete uğrayan gençlerde majör depresyon, TSSB, alkol ve madde kullanımı, düşük benlik algısı, yeme bozukluğu, okul sorunları, gebelik, riskli cinsel davranışlar, intihar düşünceleri ortaya çıkabilmektedir (Foshee vd., 2004; Banyard ve Cross, 2008; Silverman vd., 2001).

Eşcinsel ilişkilerdeki flört şiddetinin yaygınlığına ilişkin araştırma raporlarına bakıldığında ise, lezbiyen ve gay ilişkilerde benzer biçimde flört şiddeti yaygınlığı, %10'dan az ve %50'den fazla bir genişliğe sahiptir. Genel olarak, mevcut veriler, heteroseksüel ve eşcinsel çiftler arasındaki flört şiddeti oranlarının kabaca eşit olduğunu, ancak erkek eşcinsellerdeki flört şiddeti oranının kadın eşcinsel çiftlere kıyasla çok daha yüksek olduğunu göstermektedir (Tjaden, Thoennes ve Allison, 1999).

ABD sanayileşmiş ülkeler arasında en yüksek düzeyde flört şiddeti cinayeti yaşanan ülkedir. 2001'den 2005'e kadar yapılan araştırmalar; flört şiddeti sonucunda %30,1 oranında kadın cinayetleri ve %5,3 oranında erkek cinayetleri yaşandığını göstermiştir (Campbell vd., 2003). Türkiye'de Toplu ve Hatipoğlu-Sümer (2011)'in 834 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada, kadınların %23,1'i ve erkeklerin %41,6'sı cinsel ilişkide en az bir kez cinsel şiddet yaşadığını bildirmiştir. Hatipoğlu (2010)'nun yapmış olduğu araştırmada; önceki ilişkilerinde şiddete maruz kalan kızların oranı 205/218 (%94,0), şiddet uygulayan kızların oranı %94,0 (205/218)'dür. Şuan ki ilişkilerinde şiddete maruz kalan ve uygulayan kızların oranı %100'dür (130/130). Şuan ki ilişkilerinde şiddete maruz kalan erkeklerin oranı, 92/92 (%100), uygulayanların oranı ise 91/92 (%98,9) dur.

Türkiye'de Türkiye İstatistik Kurumunun Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet (2008) ile ilgili verilerine göre, kadınların yüzde %39,3'ü yaşamının herhangi bir döneminde eşinden veya birlikte yaşadığı kişilerden fiziksel şiddet, %15,3'ü cinsel şiddet, %41,9'u fiziksel ya da cinsel şiddet, %43,9'u duygusal şiddet/istismara maruz kalmaktadır. Kontrol edici davranışlara maruz kalma çerçevesinde, her zaman nerede olduğunu bilmek isteme yüzdesi %68,8, arkadaşlarını görmeyi engelleme yüzdesi %12,4'tür. Kayı, Yavuz, ve Arıcan (2000)'in 591 lisans ve 109 mezun ile yaptıkları bir araştırmada, katılımcıların sırasıyla %71,7'nin sözel, %27,8'inin görsel ve %48'inin fiziksel biçimde cinsel şiddeti deneyimlediklerini ortaya koymuştur.

Uluocak, Gökulu ve Bilir (2014)'in yapmış oldukları araştırmada; fiziksel şiddete maruz kalan kadınların %69,1'i yakın partneri tarafından fiziksel şiddete maruz

kaldığını belirtirken yakın akraba ve sokaktaki vatandaş gibi diğerleri tarafından şiddete maruz kaldığını ifade eden kadınların oranı %31,9'da kalmıştır.

Demir, Irmak, Murat ve Fiş (2016)'ın 12-18 yaş aralığındaki bireylerle yaptıkları çalışmada cinsel istismar yaşayan bireylerde flört ilişkisindeki cinsel şiddetin varlığı araştırılmıştır. Olguların yaklaşık %75'i tanıdıkları kişiler tarafından istismara uğramış ve istismarcı olarak da ilk sırada erkek arkadaşları yer almıştır. Bu durumun sonuçlarına bakıldığında; en sık ortaya çıkan psikiyatrik tanıların travma sonrası stres bozukluğu ve akut stres bozukluğu olduğu, ardından majör depresyonun geldiği görülmüştür. Flört ilişkisi sırasında cinsel şiddete maruz kalan kadınlarda travma sonrası intihar girişimi anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Sonuçlar flört şiddetinin bireylerde fiziksel hasarın yanında ruhsal anlamda önemli problemlere yol açtığını göstermektedir. Bu durumda şiddet uygulayan kişinin güvendiği bir kişi olması, ortaya çıkacak psikopatolojinin şiddetini artırabildiği gibi, intihar girişimlerinin riskini de artırabilmektedir.

Tüm olgular dikkate alındığında, önceki ilişkilerde şiddete maruz kalma çoğunlukla duvara çarpmak, tekmelemek, boğmaya çalışmak gibi major fiziksel şiddet davranışları ve bıçak, silah ile korkutmak gibi majör duygusal şiddet davranışlarıdır. Cinsel şiddet açısından erkeklerde en sık rastlanılan davranış, aile planlaması yönetimi kullanılmasını engellemek ve cinsel ilişkiye zorlamak; kızlarda ise istemediği halde dokunmak ve cinsel ilişkiye zorlamak olarak bildirilmiştir.

2.6.2. Flört şiddeti ile demografik değişkenlerin ilişkisini inceleyen araştırmalar

Flört şiddeti ile demografik değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara bakıldığında özellikle cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş, geçmişte ebeveyn şiddetine maruz kalma ilişkisinin incelendiği dikkati çekmektedir. Mevcut çalışmada akademik ertelemeye ilişkisi incelenen cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş, geçmişte ebeveyn şiddetine maruz kalma değişkenleriyle ilgili araştırma bulgularına alt başlıklar halinde yer verilmiştir.

2.6.2.1. Flört şiddeti ve cinsiyetle ilgili araştırmalar

Ergenlerle yapılan bir çalışmada kadınların erkeklerden daha çok flört şiddetine maruz kaldıkları bulunmuştur (Gover, 2004). Simmons, Knight ve Menard (2015)'in yaptığı araştırmada ise erkek ve kadınların benzer saldırganlık oranlarına rastlanmıştır. Son yıllarda yapılan araştırmalarda da, erkeklerin flört şiddeti kurbanı olabileceğini

ortaya çıkarmıştır ki bazı durumlarda kadınlar şiddet faili olup karşılıklı şiddette yüksek oranda şiddet uygulayıcısı olmuşlardır (Fergusson, Horwood ve Ridder, 2005; Frieze, 2005; Simmons vd., 2015). Bununla birlikte kadınlar ve erkekler şiddet türünü deneyimleme konusunda farklılık göstermektedir. Kadınların çoğunlukla cinsel şiddet deneyimleme ve sonuçlarından etkilenme durumu söz konusuysen, erkeklerin psikolojik saldırganlık deneyimleme olasılıkları daha yüksektir (Anasuri, 2016, s. 75).

Araştırma bulgularının birçoğu kadınların şiddete ve şiddet sonucundaki yaralanmalara daha çok maruz kaldıkları yönündedir (Archer, 2000; Başbakanlık, 2009; Swart vd., 2002; Tucker-Halpern vd., 2001). Özellikle de 16-24 yaş aralığındaki kadınların yakın ilişkilerde şiddet yaşantısını deneyimlemede risk altında oldukları (Işıloğlu, 2006; Macke, 2010) ve erkeklerin kadınlara kıyasla daha saldırgan olduğu ve şiddet içeren davranışları kabul ettikleri görülmektedir (Downey, Feldman ve Ayduk, 2000; Özgür, Yörükoğlu ve Baysan-Arabacı, 2011).

Yakın duygusal ilişkilerde partnerlerden görülen şiddete ve cinsel şiddete belirgin bir biçimde kadınların daha fazla maruz kaldıkları gözlemlenmektedir (WHO 2010, 11). Kepir-Savoly, Ulaş ve Demirtaş-Zorbaz'ın (2014), yapmış oldukları çalışmanın sonuçları üniversite öğrencilerinde cinsiyete göre şiddet kabul düzeylerinde anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle, erkek üniversite öğrencilerinin şiddet kabul düzeyleri, kadın üniversite öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde daha yüksektir. Moore ve Stuart (2005), Lauritsen ve Heimer (2009), Özgür, Yörükoğlu ve Baysan-Arabacı (2011), Xie, Heimer ve Lauritsen (2012) yapmış oldukları araştırmalarda, erkeklerin şiddet kabul düzeyinin kadınlara göre daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. İncelenen bazı çalışmalarda ise flört şiddetini gerçekleştirmede erkeklerin ve kadınların nispeten eşit derecede olduklarını göstermektedir (Woodward, Fergusson ve Horwood, 2002). Bazı çalışmalarda ise kadınların erkeklerden biraz daha yüksek oranlar göstermekte olduğu bulunmuştur (Herrera, Wiersma ve Cleveland, 2008; Schluter, Abbott ve Bellringer, 2008). Hem erkekler hem de kadınlar şiddet mağdurları olmalarına rağmen, kadınların fiziksel yaralanmalara maruz kalmaları erkeklere oranla daha fazladır ve erkeklere oranla tehlikede olduğunu bildiren kadınlar da iki ila üç kat daha fazladır (Park, 2016, s. 489).

The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey (2010)'in yapmış olduğu araştırmada, bir veya daha fazla TSSB belirtileri yaşamak, yaralı olmak, tıbbi bakıma muhtaç olmak, konuta ihtiyaç duymak gibi flört şiddetinin etkileri ile ilişkili bir

takım etkiler nedeniyle kadınlar erkeklerden çok daha yüksek yaşam boyu yaygınlık oranlarına sahiptir. Capaldi, Kim ve Shortt (2007) yaptıkları araştırmada, kadınların ergenlik sonlarında erkeklerden daha fazla fiziksel saldırganlık kullandıklarını; yaygınlığın 26 yaş civarında benzer olduğunu bulmuşlardır. O’Keefe ve Treister (1998)’in, 385’i erkek, 554’ü kız 939 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada erkeklerin daha çok fiziksel şiddet, kızların ise daha çok cinsel şiddet gördükleri ve sıklıkla şiddetin erkekler tarafından başlatıldığı rapor edilmiştir.

Muñoz-Rivas vd., (2007)’nin 16-20 yaş grubunda yer alan 2416 kişi üzerinde, yaptıkları çalışmada, romantik ilişkilerinde kadınların erkeklere göre hatırı sayılır derecede daha fazla şiddete maruz kaldığını, %4,6’sının ciddi sağlık sonuçlarının bulunduğunu belirtmektedir. Özcebe vd., (2002) tarafından 148 öğrenci ile yapılan bir araştırmada, gençlerin %59,7’si şimdiye kadar bir flörtü olduğunu, %8,1’i flört ilişkisi sırasında şiddete maruz kaldığını, %6,8’i ise şiddet uyguladığını ifade etmiştir. Grubun %31,6’sı flört ilişkisi sırasında şiddete maruz kalan bir arkadaşlarının olduğunu, şiddete maruz kalan arkadaşlarının cinsiyetinin %87,8 ile kadın olduğunu belirtmiştir. Hyman (1999)’ın belirttiğine göre, İngiltere’de flört eden çiftler arası şiddet sonucu oluşan fiziksel zarara bağlı acil servise her yıl 250.000 kişi başvurmakta, başvuranların büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır.

Straus (2008)’un 32 farklı ülkeden 13000 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirmiş olduğu araştırmada; hem erkek hem de kadınların üçte birinin ilişkide partnerine şiddet uyguladığını göstermiştir. Ayrıca, en sık görülen şiddet türü iki yönlü olan şiddet türü olup, bunu “sadece kadın şiddeti” izlemektedir. Hem erkek hem de kadın katılımcılara göre, sadece erkek partner tarafından yapılan şiddet en az görülen şiddet türü olmuştur. Yapılan yüzlerce çalışmanın sonucuna göre de kadınlar ve erkeklerin flört şiddetini başlatma ve karşılıklı olarak yapma konusunda eşit oranlara sahip olduğu görülmüştür (Capaldi, Kim ve Shortt, 2007).

2.6.2.2. Flört şiddeti ve yaşla ilgili araştırmalar

Aslan vd. (2008), Ankara’da iki hemşirelik yüksekokulunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencileriyle yaptığı araştırmada, flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması incelenmiştir. Araştırmaya katılan birinci sınıf öğrencilerinin (105) %18’i, dördüncü sınıf öğrencilerinin (135) %40,1’i ve genel olarak da araştırmaya katılan bütün

öğrencilerin (240) %28,6'sının önceki flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir. Birinci sınıf öğrencilerinin %12,9'u, dördüncü sınıf öğrencilerinin ise %25,8'inin ve genel olarak %21,6'sının şu anda yaşadıkları flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır. Önceki flört ilişkilerinde 24 yaş ve üzeri öğrencilerin diğer yaş grubundakilere göre (18–23) ve dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre daha fazla şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır.

ABD Adalet Bakanlığı tarafından 1994'den 2010'a kadar yapılan araştırmalarda, 18-24 ve 25-34 yaşlarındaki kadınların, diğer yaş gruplarına kıyasla en yüksek flört şiddeti oranlarını yaşadıkları görülmüştür. Farklı araştırmalarda da, 18–28 yaşları arasındaki kadınların ve hamile kadınların flört şiddeti kurbanı olma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir (McColgan vd., 2010).

İftar (2016)'nın yaptığı araştırmada; birinci sınıf öğrencilerinin şiddet tutum puanları diğer sınıflara göre anlamlı biçimde yüksek bulunurken, birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri daha fazla oranda şiddet uygulamışlardır. Kaya-Sakarya (2013) üniversitede öğrenim gören gençlerde flört şiddeti kabul durumunu, sınıf, yaş grubu ve çeşitli demografik değişkenlere göre incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, ergenlerin çiftler arası şiddeti kabul durumu ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Bu bulguları destekler nitelikte Rodriguez vd., (2001) yapmış olduğu çalışmada ise yaşla flört şiddeti arasında negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Flört şiddetinin yaşla birlikte azaldığını ortaya koyan uzunlamasına çalışmalar vardır (Kim vd., 2008). Amramsky vd., (2011)'nin yaptığı araştırmada da küçük yaşta olmak flört şiddeti yaşamak için risk etmeni olarak bulunmuştur. Alanyazın incelendiğinde, yaş-sınıf düzeyi ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların sınırlı sayıda olduğu ve var olan araştırmaların sonuçlarının ise tutarlı olmadığı görülmüştür.

2.6.2.3. Flört şiddeti ve geçmişte ebeveyn şiddetine maruz kalma ile ilgili araştırmalar

Alanyazında yapılan araştırmalardan elde edilen bulgulara göre, flört şiddetinin nedenlerinden biri çocuklukta yaşanan ebeveyn şiddetidir. Aile içi şiddete maruz kalan çocuklarda saldırganlık, davranış problemleri, kişilerarası ilişkilerin ve problem çözme becerisinin yetersiz olması gibi sorunlar yaşanmaktadır. En önemli sorun ise bu çocuklar gelecekte kendileri de şiddet uygulamaktadır (Jackson, Cram ve Seymour, 2000; Rosen ve Bezolt, 1996).

Salman (2015)'in yaptığı araştırmada, çocukluk çağı istismarı, ebeveynler arası şiddete tanıklık etmek ile flört ilişkisinde saldırgan ve kurban olmak arasındaki ilişkiyi incelemek ve bu tecrübelerin psikolojik sıkıntı ile olan bağının ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, çocukluk çağı istismarına uğramak, ebeveynler arası şiddete tanıklık etmek ilişkide saldırgan ve kurban olmayı yordamaktadır. Ayrıca, ilişkide saldırgan ve kurban olmak da psikolojik sıkıntıyı yordamaktadır. Ebeveynler arası şiddete tanık olmak, ilişkide saldırgan veya kurban rolünde olmayı sadece erkek katılımcılar için yordamaktadır. Bu bulgulara ek olarak, ilişkide saldırgan ve kurban olmak psikolojik sıkıntıyı kadınlar için yordamasına rağmen, beklentilerin aksine kurban olmak psikolojik sıkıntıyı erkekler için yordamamaktadır. Ayrıca, flört şiddeti ve akran etkisi arasında ilişki bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre çocukluk çağı istismarı, ebeveynler arası şiddete tanıklık etmenin flört şiddetini önemli derecede yordadığı bulgular arasındadır.

Flört şiddetine etkisinin araştırıldığı çalışmalar flört şiddeti ile aile içi şiddet değişkenleri arasında pozitif korelasyonun bulunduğuna işaret etmektedir (Offenhauer ve Buchalter, 2011; Gorman-Smith, Tolan ve Sheidowve Henry, 2001). Araştırmalar çoğunlukla aile içi şiddet değişkenlerini; genç olmak ve aile üyeleri arasındaki olumsuz etkileşim ve ebeveynler arasındaki şiddete tanıklık etmek olarak ele almışlardır (Offenhauer ve Buchalter, 2011; Wekerle ve Wolfe, 1999).

Kaufman ve Ziegler (1987) tarafından yapılan daha önceki bir çalışma, çocukluk döneminde şiddete tanık olan kişilerin %30'unun yetişkinlik döneminde şiddet gördüğünü bildirmiştir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar, şiddetin ortaya çıkmasında pek çok risk etmeni olmakla birlikte çocukluk döneminde şiddete maruz kalmanın, yetişkin olarak şiddetli davranma riskini arttıran önemli bir risk etmeni olduğu sonucuna varmıştır (Karakurt, Keiley ve Posada, 2013). Yapılan araştırmalar, her iki cinsiyet için de ebeveynle kötü ilişki geçmişine sahip olmanın veya fiziksel istismara maruz kalmanın, yetişkinlikteki fiziksel, psikolojik ve cinsel flört şiddeti ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Foshee vd, 2004; Foshee vd., 2005).

Ergüder (2016)'in yaptığı araştırmada, flört ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin öfke ifade tarzlarının, çocuklukta maruz kalınan ebeveyn kaynaklı psikolojik saldırganlık ile flört ilişkilerinde psikolojik saldırganlığa başvurma arasındaki ilişkiye aracılık etmedeki rolü incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 614 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Tek gruplu yapısal eşitlik modellemesi sonuçları, önerilen modelin flört

ilişkisinde psikolojik saldırganlığa başvurmaya ilişkin varyansın %15'ini açıkladığını göstermiştir. Bulgular, çocukluk döneminde maruz kalınan ebeveyn kaynaklı psikolojik saldırganlığın öfke ifade biçimlerinden öfkeyi dışa vurma ve öfkeyi kontrol etme aracılığıyla psikolojik flört saldırganlığına başvurma üzerinde dolaylı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Böylece çalışmanın bulguları ebeveyne ilişkin ve davranışsal değişkenlerin psikolojik flört saldırganlığına başvurmadaki önemini göstermiştir.

Karabacak ve Kodan-Çetinkaya (2015), üniversite öğrencilerinin şiddet kabul düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir. 200 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilen araştırmaya 139 kız, 61 erkek öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucuna göre aileden algılanan sosyal destek, arkadaştan algılanan sosyal destek ve aile içi şiddete maruz kalma durumu ile şiddeti kabul etme düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Aile içi şiddete maruz kalan öğrencilerin şiddeti kabul etme düzeylerinin aile içi şiddete maruz kalmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin flört döneminde şiddete yönelik tutum ve davranışlarının belirlenmesinin amaçlandığı benzer bir çalışmada (İftar, 2016); ailesinde şiddet olan öğrencilerin şiddet tutum puanları ve şiddet davranışları istatistiksel olarak diğerlerinden daha anlamlı bulunmuştur. Partnerlerine şiddet uygulayan öğrencilerin çoğu geçmişlerinde şiddete maruz kalmış ve flört ilişkileri devam ederken şiddete maruz kalan gençler aynı zamanda şiddet uygulamışlardır.

Özellikle kızlar için çocukluk döneminde anne ve baba arasındaki şiddete tanıklık etme ile flört şiddeti arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (Foshee vd., 2004). Erkekler için ise anne ve baba arasındaki şiddete maruz kalma fiziksel ve psikolojik flört şiddetine başvurmada etken bir belirleyici olduğu görülmüştür (Kinsfogel ve Grych, 2004)

Aile içi şiddete maruz kalan çocuklar ileriki yıllarda davranış problemleri, asosyal davranışlar, saldırgan tutumlar ve yetersiz kişiler arası ilişkiler yaşayabilmektedirler (Aslan vd., 2008). Dahası, bu kişiler ileriki yaşlarda şiddet içerikli davranışlar sergilemeye daha yatkın olabilmektedirler (Rosen ve Bezold, 1996; Aslan vd., 2008).

2.6.3. Flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet rollerine dair tutumlar ile ilgili araştırmalar

Flört şiddeti uygulamada ve flört şiddetini kabullenmede toplumsal cinsiyet rollerinin rolü çok fazladır (Aslan vd., 2008). İnan-Arslan, (2002) Türkiye'deki dört farklı üniversitede lisans öğrenimi gören 277 (169 kadın ve 108 erkek) öğrenciyle evlilik öncesi duygusal ilişkilerindeki şiddetle ilişkili etmenleri bulmayı amaçladığı çalışmada, şiddetin “kontrol”e ve geleneksel cinsiyet rolü tutumlarına bağlı olduğunu iddia eden feminist kuramın ve güvensiz bağlanan bireylerin şiddet uygulama ve şiddete maruz kalma risklerinin daha fazla olduğunu belirten bağlanma kuramının savlarını incelemiştir. Araştırma sonuçları; erkeklerin kadınlara oranla daha fazla cinsel şiddet uyguladığını ve fiziksel şiddete maruz kaldığını göstermektedir. Geleneksel cinsiyet rolü tutumları ile cinsel şiddet uygulama ve fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalma arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Güç tatmini, psikolojik şiddet uygulama ve cinsel şiddete maruz kalma ile ters yönde bir ilişkiye sahiptir.

Yumuşak (2013), üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları ile toplumsal cinsiyetçilik tutumları ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın sonucunda; üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları ile çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, erkeklere ilişkin çelişik duyguları ile flört şiddetine ilişkin tutumları arasında yine pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Yıldırım (2006)'ın üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarına etkisini değerlendirmek amacıyla yaptığı araştırmanın örneklemini üniversitenin dört yıllık fakültelerinde eğitim gören 376 kadın ve 373 erkek olmak üzere toplam 749 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri ve flört şiddeti puanları arasında zayıf derecede, pozitif yönlü ve erkek öğrencilerin flört şiddeti puanları ile toplumsal cinsiyet rolleri arasında yüksek derecede, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Üniversite öğrencisi olmayan 128 katılımcıyla yapılan bir araştırmada (Hillier ve Foddy, 1993) eşe yönelik suçlayıcı altı hikâyeden oluşan bir senaryo kullanılmış ve her senaryoda eşe yönelik kötüye kullanım veya ağır hakaretler olan bir olay tasvir edilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda da erkeklerin geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine uygun olarak kurbanı daha fazla suçladıkları ortaya konulmuştur. Forbes vd.,

(2006) tarafından yapılan bir diğer araştırmaya göre, kadınlar hakkında cinsiyetçi tutumlara sahip olan bireylerin flört şiddetini kabul düzeyleri de yüksektir.

2.6.4. Flört şiddeti ve bağlanma tarzları ilişkisi ile ilgili araştırmalar

Erken dönemdeki bağlanma stilleri, bir yetişkin olarak ilişkisel davranışları ve beklentileri yönlendiren ve yetişkin romantik bağlanmanın da temelini oluşturan “içsel çalışma modeli” sağlar (Rholes ve Simpson, 2004). Bireyin kendisi ve başkaları hakkındaki bu bilişsel-duygusal temsilleri, yaşam süresi boyunca bağlanma örüntülerinin devamlılığını ve istikrarını temel alan mekanizmalardır. Kişinin gelişimini, psikolojik işleyişini, daha sonraki ilişkisel bağlamlardaki davranışını etkiler (Mikulincer ve Shaver, 2012).

Güvenli olmayan, kaçınmalı ve kaygılı bağlanma tarzına sahip olan bireyler yetişkinlikte romantik ilişkisindeki kişiyi kaybetme korkusundan dolayı, taciz edici, kırıncı ve tatmin edici olmayan bir tutum göstermeye başlar ve bu durum da romantik ilişkilerde sorunlara yol açabilir (Weiss ve Sampson, 1986). İnan-Arslan (2002) yaptığı çalışmasında, Türkiye’deki dört farklı üniversitede lisans öğrenimi gören 277 (169 kadın ve 108 erkek) öğrencinin romantik ilişkilerinde yaşadıkları şiddetle ilişkili etmenleri bulmayı amaçlamıştır. Araştırmanın sonucuna göre; saplantılı bağlanma tarzına sahip bireylerin diğer bağlanma tarzlarına göre daha fazla cinsel şiddet uygulama oranları olduğu ve bu bireylerin kız/erkek arkadaşlarını kayıtsız bağlanma tarzında algılamaları durumunda daha fazla fiziksel şiddet uyguladıkları bulunmuştur.

Geniş bir araştırma grubunda yapılan araştırmada, yüksek düzeyde kaygılı bağlanma ile karakterize olan bireylerin, flört şiddetine karşı eğilimli oldukları; kaçınmalı bağlanma ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin daha az güvenilir olduğunu göstermiştir (Bartholomew ve Allison, 2006). Dutton (1994) tarafından yapılan ilk ampirik araştırmada, mahkeme tarafından yürütülen olayda, flört şiddeti uygulayan erkek faillerin, kaygılı bağlanma boyutunda, demografik olarak eşleştirilmiş kontrollerden daha yüksek puan aldığını göstermiştir. Özetle yapılan araştırmalarla da kaygılı bağlanmanın flört şiddetini yordayan bir bağlanma tarzı olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü özellikle kaygılı bir biçimde tutkuyla bağlanan bireyler, sevgilisiyle olan bağı tehdit edildiğinde endişe ve öfke yaşayabilmekte ve bu tepkiler şiddetli davranışa dönüşebilmektedir (Finkel ve Slotter, 2007, s.907).

Tussey, Taylor ve Simons (2018)'ın 1432 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada kadınların erkeklere kıyasla çok daha fazla kaygılı bağlanma ve daha düşük oranlarda kaçınmalı bağlanma tarzına sahip oldukları ve kaygılı ve kaçınmalı bağlanma tarzına sahip olan kadınların flört şiddetine başvurma olasılığının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bir başka araştırmada, kaygılı bağlanma tarzı ile bireylerin ilişkilerinde yaşadıkları fiziksel ve psikolojik şiddet arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (Bonache, Gonzalez-Mendez, ve Krahe, 2017). Bu bulgular Dumas vd., (2008) tarafından desteklenmiş, en az altı aydır ilişki yaşayan 70 çiftin bir örneğini incelemiş ve kaygılı bir biçimde bağlanmış kadın ve kaçınmalı bağlanan erkeklerin çift yönlü fiziksel şiddetin yordayıcısı olduğu bulunmuştur.

Lee, Reese-Weber ve Kahn (2014)'ın yaptığı araştırmada, kaygılı bağlanma ve flört şiddeti arasında ilişki bulunamamıştır. Kaçınmalı bağlanmanın erkekler için şiddet uygulayıcısı olmalarıyla ilişkili olduğu ancak kadınlar için ilişkili olmadığı bulunmuştur. Pearson (2006) yaptığı araştırmasında, yetişkin bağlanma tarzını flört şiddeti için bir risk etmeni olarak incelemiştir. Bu çalışmada en az altı aydır birlikte yaşayan ve yaşları 18-69 arasında değişen 35 heteroseksüel çift kullanılmıştır. Sonuçlar, kaygılı bağlanma tarzına sahip kadınların erkek şiddetine uğramada anlamlı bir yordayıcı olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, terk edilme ve reddedilme korkusu olan kadınların flört şiddeti kurbanı olma riski altında olabileceğini göstermektedir

Roberts ve Noller (1998), kaygılı, ancak kaçınmalı olmayan bağlanmanın hem erkek hem de kadın partnerler tarafından şiddet uygulayıcısı olma ile ilişkili olduğunu ve kaygılı bir bağlanma tarzına sahip bir erkek partnere sahip olmanın kadına yönelik şiddete önemli ölçüde katkıda bulunduğunu bulmuşlardır. Sandberg vd., (2016)'nin yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre de kaygılı bağlanan kadınların fiziksel şiddet görme riski artmaktadır. Ancak kaçınmalı bağlanma ile flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Birçok çalışmada güvensiz bağlanma biçimleri ile sevgilinin şiddet uygulaması ve mağduriyet arasındaki ilişkiye ilişkin sonuçlar ortaya konmuştur (Alexander, 2009; Dumas vd.,2008; Dutton vd.,1994; Follingstad vd., 2002; Fournier, Brassard ve Shaver, 2011; Henderson vd., 2005; Péloquin, Lafontaine ve Brassard, 2011; Wekerle ve Wolfe, 1998; Yarkovsky ve Fritz, 2014).

Sonuç olarak araştırmalardan anlaşılabacağı üzere, flört şiddeti ile en güçlü ilişkinin de kaygılı bağlanma arasında olduğu görülmektedir. Kaçınmalı bağlanma ve flört şiddeti arasında ilişkiyi gösteren araştırmaların sayısı çok azdır.

2.6.5. Flört şiddeti ve benlik saygısı ile ilgili araştırmalar

Benlik saygısı, insanların kendilerinden ne ölçüde hoşnut olduklarıyla ilgili olan kendi bilgilerinin değerlendirici yönü olarak tanımlanmıştır. Yüksek düzeyde benlik saygısı, daha güçlü başa çıkma becerileri, yaşamsal başarılarında tatmin, sağlıklı uyum ve karar verme süreçleri, stresli durumların olumsuz etkilerinden kurtulma yeteneği ve daha birçok güçle ilişkilidir (Zeigler-Hill, 2010). Aksine, daha düşük benlik saygısı olanlar, daha az algılanan öz-değer, zayıf uyum becerileri, zayıf sosyal işlevsellik, yüksek riskli davranış ve daha az başa çıkma mekanizmaları sergilerler (Crocker ve Park, 2004). Alanyazın incelendiğinde; benlik saygısı ve ile daha çok aile içi şiddet arasında ilişkiyi açıklayan araştırmalar yapıldığı ve flört şiddeti ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi inceleyen az sayıda araştırma olduğu görülmüştür. Flört şiddetiyle benlik saygısı arasındaki ilişkiyle ilgili yapılan araştırmaların ise çoğunlukla flört şiddetinin bir sonucu olarak benlik saygısını azalttığına yönelik yapıldığı görülmüştür.

Az sayıdaki çalışmalardan birinde; hem erkekler hem de kadınlar için, düşük benlik saygısı çoğu zaman flört şiddeti yaşayan bireylerin bir özelliğidir. Benlik saygısı düşük olan erkeklerin flört şiddetini başlatma olasılığı daha yüksektir, düşük benlik saygısı olan kadınların ise mağdur olma olasılığı daha yüksektir (O’Kefee, 1997).

Çalışmalar, şiddetin öncülü olarak düşük benlik saygısının; depresyon, anksiyete, yeme bozuklukları, şizofrenik bozukluk, madde kötüye kullanımı ve narsisizm gelişiminde önemli bir risk etmeni olabileceğini savunarak düşük benlik saygısı ile psikopatoloji arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur (Zeigler-Hill, 2010).

Düşük benlik saygısı ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi açıklayan sonuçlar tutarsızdır. Aynı zamanda olumlu benlik saygısının gençlerde flört şiddeti düzeyini azalttığı tespit edilmemiştir (Vezina ve Hebert, 2007). Papadakaki vd., (2009) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, düşük benlik saygısı kadınların kendilerinde şüphe duymasına ve istismarcı ile ilişkilerin sürdürmelerine neden olabilmektedir. Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2015)’un psikolojik değişkenler grubunda ele alınan benlik saygısı ve bazı değişkenler ile üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde algıladıkları istismarı yordama düzeyini belirlemeyi amaçladıkları bir araştırma

yürütmüşlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, benlik saygısı romantik ilişkide maruz kalınan istismarı anlamlı olarak yordamaktadır.

Yıldırım (2006) tarafından yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin benlik saygısının flört şiddetine yönelik tutumlar üzerindeki etkisi incelenmiştir. Erkek öğrencilerin flört şiddeti puanları ile benlik saygısı puanları arasında çok zayıf düzeyde, negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Benzer biçimde Gomez ve Costa (2018)'nin yaptıkları çalışmada benlik saygısı, flört şiddeti ile depresyon ve kaygı belirtilerinin yaşanması arasındaki ilişkide aracı etmen olmuştur

Benlik saygısı ve flört şiddeti arasındaki ilişki tam olarak ölçülmemiş olmasına rağmen, hem düşük hem de şişirilmiş benlik saygısıyla, saldırgan/şiddetli davranışlar arasında bağlantılar vardır. Bir gözden geçirmede, 19 benlik saygısı çalışmasının 12'sinde böyle bir bağlantı olduğu görülmüştür (Walker ve Bright, 2009). Foshee vd., (2004)'nin yapmış olduğu araştırma sonucuna göre ise erkeklerde düşük benlik saygısına sahip olmak ile partnerinden fiziksel şiddet görmek arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Dış kaynaklı (ör., gelir, eğitim, istihdam ve sağlık durumu gibi) etmenler ve içsel (örn. Benlik saygısı gibi iç etmenler) etmenlerle flört şiddeti arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmada; farklı yapılardan gelen İspanyol kadınların toplum örnekleminde flört şiddeti ile ilişkili etmenler arasından, benlik saygısı, klinik ve istatistiksel olarak anlamlı bir koruyucu etkiye sahip tek bireysel etmen olarak bulunmuştur (Gonzalez-Guarda vd., 2009). Gonzalez-Guarda, Vermeesch, Florom-Smith vd., (2013)'nin yaptığı çalışmada da benzer biçimde benlik saygısının flört şiddetine karşı koruyucu bir etmen olduğu bulunmuştur.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmada kullanılan yöntem açıklanmış, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, araştırmada sürecinde verilerin toplanması ve araştırmanın analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerini belirlemeyi, farklı cinsiyete sahip üniversite öğrencilerinin bulunduğu sınıf düzeyi, geçmişte anne-baba şiddetine maruz kalma/tanık olma durumları, yaşadıkları flört ilişkisine ilişkin düşünceleri, flört ilişkisinde görüşme sıklığına göre flört şiddeti tutum düzeyini incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin genelinde, kadın ve erkek üniversite öğrencilerinde ayrı ayrı benlik saygısı, bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddeti tutum düzeyini yordayıcılığını ortaya koymayı amaçlayan ilişkisel, nicel bir araştırmadır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Kasım-Şubat ayında, Anadolu Üniversitesi'nin dört yıllık örgün eğitim veren Eğitim, Fen, Edebiyat, Hukuk, Eczacılık, İletişim, Mimarlık ve Tasarım, Mühendislik, Sağlık Bilimleri, Spor Bilimleri, Havacılık ve Uzay Bilimleri ve İktisadi İdari Bilimler Fakültelerine devam eden üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırmada uygun örnekleme yöntemi ile toplamda 842 öğrenciden veri toplanmış, ancak hatalı doldurulan, eksik ya da boş bırakılan veriler analiz dışı bırakılmıştır. Ayrıca yapılan betimsel istatistiklerde uç değer olarak belirlenen veriler de analiz dışı bırakılmış ve çalışmanın analizi 481'i kadın (%66,2) ve 246'sı erkek (%33,8) olmak üzere, toplam 727 öğrenciye ait veri seti üzerinde gerçekleştirilmiştir. 727 öğrencinin sınıflara göre dağılımı incelendiğinde; 127 öğrencinin (%17,7) 1. Sınıf öğrencisi, 147 öğrencinin (%20,2) 2. Sınıf öğrencisi, 269 öğrencinin (%37) 3. Sınıf öğrencisi ve 184 öğrencinin (%25,3) 4. Sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir.

Çalışma grubunda yer alan üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi ve cinsiyete göre dağılımı Tablo 3.1'de gösterilmektedir.

Tablo 3.1. *Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı*

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	481	66,2
	Erkek	246	33,8
	Toplam	727	100
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	127	17,5
	2. Sınıf	147	20,2
	3. Sınıf	269	37
	4. Sınıf	184	25,3
	Toplam	727	100

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, katılımcıların flört ilişkisinde şiddete yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu (YİŞTÖ-GG), benlik saygısı düzeylerini belirlemek amacıyla Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarıyla ilgili veri toplamak amacıyla Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumu Ölçeği, katılımcıların bağlanma boyutlarını belirlemek amacıyla da Yakın İlişkiler Yaşantıları Ölçeği (YİYE-II) ve başkalarının düşüncelerine önem verme konusundaki durumlarını ölçmek için Sosyal Onay İhtiyacı ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Aşağıda araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler detaylı bir biçimde verilmiştir.

3.3.1. Yakın ilişkilerde şiddete yönelik tutum ölçeği-gözden geçirilmiş formu

Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, (Fincham vd., 2008) tarafından geliştirilmiş olup üniversite öğrencilerinin flört ilişkilerinde yaşadıkları psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumlarını ölçmeyi amaçlayan, 17 madde ve 3 boyuttan (istismar boyutu 8 madde, kontrol boyutu 5 madde ve şiddet boyutu 4 madde) oluşan bir kendini değerlendirme ölçeğidir.

Ölçek, flört ilişkilerinde yaşanan psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumları 5’li Likert tipi ölçek (1= Kesinlikle Katılmıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum) ile ölçmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, psikolojik ve fiziksel saldırganlığa

yönelik tutumların arttığını ifade etmektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, geçerlik ve güvenirlik çalışması Toplu-Demirtaş (2015) tarafından doktora tezinde yapılmıştır. Ölçeğin orijinal formundan farklı olarak İstismar boyutundaki bir madde Kontrol boyutuna yüklenmiştir.

Ölçeğin 3 boyutlu yapısının Türk örnekleminde doğrulanıp doğrulanamayacağını test etmek için yapılan DFA sonucu elde edilen uyum indeksleri modelin iyi uyum gösterdiğine işaret etmektedir, ($\chi^2 = 335.81$, $sd = 116$, $\chi^2/sd = 2.90$, $CFI = .71$, $SRMR = .08$, $RMSEA = .08$ (90% CI = .07-.09). Ancak parametre tahminleri, İstismar boyutunda bir maddenin (madde4) ilgili boyuta yüklenmediğini ($p = .36$), ortaya koymuştur. Modifikasyon indeksleri doğrultusunda ilgili madde Kontrol boyutu ile ilişkilendirilip analiz tekrarlanmıştır, ($\chi^2 = 311.50$, $sd = 116$, $\chi^2/sd = 2.68$, $CFI = .74$, $SRMR = .08$, $RMSEA = .08$ (90% CI = .07-.09). Uyum iyiliği indeksleri kabul edilebilir düzeydedir ve Madde4'ün etmen yükü .06'dan .40'a yükselmiştir. Tüm parametre tahminleri anlamlıdır ve şiddet boyutu için .58 ile .69, kontrol için .28 ile .61 ve istismar için .31 ile .61 arasında değişmektedir.

“Partnerimin sırf beni kıskandırmak için yaptığı şeyleri umursamam” maddesi orijinal ölçekten farklı olarak Türk örnekleminde “İstismardan” ziyade “Kontrol” olarak algılanmıştır. Şiddet boyutu Kontrol ($r = .11$) ve İstismar ($r = .28$) boyutlarıyla pozitif olarak ilişkilidir. Kontrol ve İstismar arasındaki ilişki de pozitifdir ($r = .29$). Sonuç olarak, YİŞTÖ-GG'nin, Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin psikolojik ve fiziksel flört saldırganlığına yönelik tutumlarını incelemek için kullanılabilecek, çok boyutlu yapısına karşın kısa, kolay puanlanabilir, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu görülmektedir. Ölçeğin elde edilen iç tutarlık katsayıları şiddet boyutu için .72, kontrol alt boyutu için .62 ve istismar alt boyutu için .65 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ölçeğin alfa değeri .68 olarak bulunmuştur. Ölçeğe ait seçilmiş maddeler EK-4' te verilmiştir.

3.3.2. Rosenberg benlik saygısı ölçeği

Morris Rosenberg (1965) tarafından geliştirilen ve Türk kültürüne uyarlama çalışması Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılan ölçeğin orijinali 63 madde ve 12 alt ölçekten oluşmaktadır. Rosenberg alt ölçeklerin araştırmalarda ayrı ayrı kullanılabileceğini belirtmiştir (Aktaran Can, Erman, ve Şahan, 2008). On iki alt boyuttan oluşan ölçeğin ilk boyut olan Benlik Saygısı Alt Ölçeği bu çalışmada

kullanılmıştır. Beşi olumlu 5’i olumsuz toplam 10 maddeden oluşan ölçek genel benlik saygısını ölçmektedir. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeğindeki maddeler 1= çok doğru, 2= doğru, 3= yanlış ve 4= çok yanlış biçiminde 4’lü likert tipi bir derecelendirme biçiminde yanıtlanmaktadır. Ölçekte yer alan 1, 2, 4, 6 ve 7. maddeler ters puanlanmakta ve ölçekten alınabilecek puanlar 10 ile 40 arasında değişmektedir. Yüksek puan, yüksek benlik saygısına işaret eder.

Öner (1994)’in yaptığı çalışmada ölçeğin test-tekrar test güvenirlik katsayısı .75 olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısının ise .86 olduğu ortaya konmuştur (Karancı, Dirik ve Yorulmaz, 2007). Ölçeğin geçerlik çalışmaları ise, psikiyatrik görüşme değerlendirmeleri yapılan bireylerin kendilerine ilişkin görüşleri ile aynı bireylerin ölçekten aldıkları puanlar karşılaştırılmıştır. Görüşmelerden ve ölçekten elde edilen puanlar arasındaki korelasyon .71 olarak hesaplanmıştır (Çuhadaroglu, 1986). Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği (Coopersmith Self-Esteem Inventory) ile .60; Sağlık Algısı Ölçeği (Health Self- Image Questionnaire) ile .83 korelasyon gösterdiği görülmüştür. Bu araştırmada ölçeğin alfa değeri .87 olarak bulunmuştur. Ölçeğe ait seçilmiş maddeler EK-6’ da verilmiştir.

3.3.3. Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği

Ölçek, Zeyneloğlu ve Terzioğlu (2011) tarafından geliştirilmiş olup, 38 madde ve “eşitlikçi cinsiyet rolü”, “kadın cinsiyet rolü”, “evlilikte cinsiyet rolü” ve “geleneksel cinsiyet rolü” “erkek cinsiyet rolü” olmak üzere beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin ‘eşitlikçi cinsiyet rolü’, ‘kadın cinsiyet rolü’, ‘evlilikte cinsiyet rolü’ ve ‘geleneksel cinsiyet rolü’ alt boyutları sekiz, ‘erkek cinsiyet rolü’ alt boyutu ise altı maddeden oluşmaktadır.

Ölçek 5’li likert tipi bir ölçektir (1= kesinlikle katılmıyorum, 5= kesinlikle katılıyorum). Ölçek puanlanmasında ters maddeler bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 38, en yüksek puan ise 190’dır. Ölçekten alınan yüksek puan; bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduğunu, düşük puan ise toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip olduğunu göstermektedir (Zeyneloğlu ve Terzioğlu, 2011).

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin Cronbach alfa değeri .92 yüksek bulunmuştur. Her bir alt boyut için iç tutarlılık analizleri değerlendirildiğinde; ‘Kadın cinsiyet rolü’ alt boyutunun Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .80; ‘Eşitlikçi cinsiyet

rolü', 'Evlilikte cinsiyet rolü' ve 'Geleneksel cinsiyet rolü' alt boyutlarının Cronbach güvenirlik katsayısı .78 olarak saptanmıştır. 'Erkek cinsiyet rolü' alt boyutunun ise, Cronbach alfa güvenirlik katsayısı .72 olarak saptanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach alfa güvenirlik katsayıları .80-.72 arasında değişmektedir. Ölçeğin alt etmenlerinin birbirleri ile olan korelasyonlarının .65 ile .35 arasında olduğu bulunmuştur (Zeyneloğlu ve Terzioğlu, 2011). Bu araştırmada ölçeğin alfa değeri .94 olarak bulunmuştur. Ölçeğe ait seçilmiş maddeler EK-2' de verilmiştir.

3.3.4. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II

YİYE-II (Experience in Close Relationships) envanteri, yetişkinlerin bağlanma stillerini ölçmek amacıyla Fraley, Waller ve Brennan (2000) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçeği geliştirmeden önce, Brennan ve arkadaşları (1998'den aktaran Fraley vd., 2000) yetişkin romantik ilişkilerdeki bağlanmayı ölçtüğünü düşündükleri ölçekleri etmen analizine tabi tutmuşlar ve analiz sonucunda bir madde havuzu oluşturmuşlardır. Fraley vd., (2000) bu madde havuzundan yararlanarak madde tepki kuramına göre yaptıkları analiz sonucunda en yüksek ayırt etme değerine sahip 18 kaygı ve 18 kaçınma maddesini seçmiş ve YİYE-II'yi oluşturmuşlardır.

Bu yeni ölçeğin 18 kaçınma maddesinin 13'ü ve 18 kaygı maddesinin 6'sı YİYE ölçeğiyle ortak, diğer 17 madde ise YİYE ölçeğinden farklıdır. Yapılan simülasyon analizleri yoluyla YİYE-II'nin diğer bağlanma ölçeklerinden daha yüksek ölçüm duyarlılığına sahip olduğu görülmüştür (Selçuk vd., 2005). YİYE-II 7 dereceli likert tipi bir ölçektir (1 = hiç katılmıyorum, 7 = tamamen katılıyorum). İlgili boyutları ölçen maddelerin puanları ayrı ayrı toplanıp ortalamaları alınmış ve her bir katılımcı için kaygı ve kaçınma puanları hesaplanmıştır (Selçuk vd., 2005).

YİYE-II'nin iki etmenli yapısının Türk örneklemini üzerinde iç tutarlılıkları ve test tekrar test güvenirlikleri incelenmiştir. YİYE-II Türkçeye çevrilirken alandaki üç uzman tarafından ölçekler ayrı ayrı Türkçeye çevrildikten sonra tartışmalar sonunda tek bir çeviri üzerinde uzlaşmıştır. Bu Türkçe form daha sonra bir yüksek lisans öğrencisi tarafından İngilizceye çevrilmiştir. Karşılaştırmalar sonucunda tutarsızlıklar giderilerek ölçeğe son hali verilmiştir. Kaçınma ve kaygı boyutlarının yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu görülmüştür. Cronbach alfa katsayıları; kaçınma boyutu için .90 ve kaygı boyutu için .86'dır. Yapılan analiz sonucunda kaygı boyutunun .82, kaçınma boyutunun da .81 oranında test-tekrar test güvenirliğine sahip olduğu bulunmuştur (Selçuk vd.,

2005). Bu araştırmada ölçeğın alfa değeri .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğē ait seilmiş maddeler EK-3' te verilmiştir.

3.3.5. Sosyal onay ihtiyaı ölçeğı

Karaşar (2014) tarafından sosyal onay ihtiyaını ölçmek amacıyla geliştirilmiş 5 dereceli likert türü ve 25 maddeden oluşan özğün bir ölçektir. Ölçeğın başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten alınan puanların yüksekliğı sosyal onay ihtiyaının yüksekliğıne de işaret etmektedir (Karaşar ve Öğülmüş, 2016). Bu araştırmada olumlu izlenim bırakma alt boyutu kullanılmıştır.

Ölçekteki maddeler, “Tamamen Katılıyorum” ile “Kesinlikle Katılmıyorum” arasında puanlanmaktadır. Sosyal Onay İhtiyaı Ölçeğı’ndeki üç etmenin iç tutarlılık katsayısı birinci etmen için .83, ikinci ve üçüncü etmen için .80 bulunmuştur. Ölçeğın genelinin iç tutarlılık katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Benzer ölçekler geçerliğı için “Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeğı Kısa Formu”yla “Sosyal Onay İhtiyaı Ölçeğı” arasında .79 düzeyinde yüksek bir korelasyon bulunmuştur. Ölçeğın ön test-son test güvenirliliğı .90’dır. Ölçeğē uygulanan doğrulayıcı etmen analizlerinde iki grup için sonuçlara bakılmıştır. Birinci grup üzerindeki uygulama sonucunda uyum iyiliğı değerleri $\chi^2/sd= 2.11$, RMSEA= .06, NNFI= .94, CFI= .95, RMR= .06, NFI= .90, IFI= .95 bulunmuştur. İkinci grup üzerinde yapılan doğrulayıcı etmen analizi sonucunda da uyum iyiliğı değerleri $\chi^2/sd= 2.23$, RMSEA= .06, NNFI= .95, CFI= .96, RMR= .06, NFI= .92, IFI=.96 bulunmuştur (Karaşar ve Öğülmüş, 2016). Bu araştırmada ölçeğın alfa değeri .86 olarak bulunmuştur. Ölçeğē ait seilmiş maddeler EK-7’ de verilmiştir.

3.3.6. Kişisel bilgi formu

Katılımcıların cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi gibi temel demografik özelliklerini araştıran maddelerden oluşan bir kişisel bilgi formu geliştirilmiştir. Kişisel bilgi formunda aynı zamanda çocuklukta ebeveyn şiddetine maruz kalma ve tanık olma, daha önce yaşanan flört ilişkisi sayısı, şu anki flört ilişkisinin geleceğı ile ilgili düşünceler gibi maddelere de yer verilmiştir. Ölçeğē ait seilmiş maddeler EK-5’ te verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları kitapık haline getirilerek, 2016-2017 eğıtim öğretim yılında Anadolu Üniversitesinde çeşitli fakültelerde öğrenim gören

üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmanın Anadolu Üniversitesinde gerçekleştirilmesi amacıyla Anadolu Üniversitesi Etik Kurulundan uygulama için izin alınmıştır (Ek-1). Gerekli izinler alındıktan sonra uygulama yapılacak gün ve saatler belirlenerek, veriler araştırmacı tarafından uygulama yapılması planlanan gün ve saatlerde sınıfta hazır bulunan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerden toplanmıştır. Araştırmacı her sınıfta öncelikle kendini tanıtmış, daha sonra araştırmanın amacı, önemi ve ölçek setinin nasıl yanıtlanacağı hakkında bilgiler vermiştir. Öğrencilerin kimlik bilgilerine ihtiyaç duyulmadığı ve toplanan verilerin gizli tutulacağı öğrencilere duyurulmuştur. Ayrıca araştırmaya katılımın gönüllü olduğu ve araştırma sonuçlandıktan sonra isteyen öğrencilere kişisel bulguları hakkında bilgi verileceği de ifade edilmiştir. Araştırmada kullanılan veri setinin doldurulma süresinin yaklaşık yarım saat süreceği ifade edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan 842 öğrencinin verileri üzerinde yapılan incelemeler sonucunda, 62 katılımcının verisi kişisel bilgi formundaki eksiklikler ve ölçeklerdeki hatalar nedeniyle, 48 katılımcının verisi ise her bir değişkene ait uç değerlerin atılması ve 5 katılımcının verisi ise genel toplama ait uç değer olması nedeniyle toplam veri grubundan çıkarılmıştır. Yapılan işlemlerin ardından 727 katılımcıdan toplanan veriler üzerinde analizler gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde IMB SPSS-21 paket programı kullanılmıştır.

Bağımsız değişkenlerle ilgili alt seçenekler arasında yapılacak olan gruplar arası karşılaştırmalarda yanıltıcı sonuçlara varma olasılığını önlemek amacıyla her değişkenle ilgili bulunan seçeneklerin işaretlenme sıklığına bakılmış ve istatistiksel analiz bakımından yeterli frekansta olmayan alt gruplar uygun hallerde bir diğer grupla birleştirilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın alt amaçlarına ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmanın alt amaçları sırasıyla ele alınmış ve her bir alt amaca ilişkin verilerin analiziyle elde edilen bulgular sıralanmıştır. Bu bağlamda öncelikle üniversite öğrencilerinin flört şiddeti düzeylerinin nasıl bir dağılım gösterdiğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir, ardından üniversite öğrencilerinin flört şiddeti düzeyleri, cinsiyetlerine, anne veya baba şiddetine maruz kalıp kalmamalarına, anne ve babalarının arasındaki şiddete maruz kalıp kalmamalarına, flört düşüncelerine ve sınıf düzeylerine göre değerlendirilmiştir. Son olarak, üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeyleri, bağlanma boyutları, cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygıları ve sosyal onay ihtiyaçları arasındaki ilişkiler; bağlanma boyutları, cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygıları ve sosyal onay ihtiyaçlarının flört şiddeti puanları üzerindeki yordayıcılığı değerlendirilmiştir.

4.1. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmada öncelikle üniversite öğrencilerinin flört şiddeti düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Flört şiddetine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Düzeylerine İlişkin Dağılımları (N= 727)

	$\bar{X}$	SS	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Maks.	Yüzdelik Aralıkları		
							25	50	75
Şiddet	5.73	2.57	2.07	4.90	4	19	4	5	7
İstismar	14.11	3.99	.52	.34	7	32	11	14	17
Kontrol	16.61	3.50	.27	-.15	9	28	14	17	19
Toplam Şiddet	36.23	7.40	.48	.49	20	72	31	35	41

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, şiddet alt ölçeğinden aldıkları puanların dağılımı incelendiğinde alınan en düşük puanın 4 olduğu, en yüksek puanın ise 19 olduğu gözlenmiştir. Aritmetik ortalaması 5.73 ve standart sapması ise 2.57 olarak bulunmuştur. Puanların dağılımı yüzdelikler açısından incelendiğinde en yüksek puanları alan %25’lik grubun puanları 7 ile 19 arasında değişmektedir. En düşük puanları alan %25’lik grubun puanları ise 4 civarındadır. Çalışma grubunun ikinci ve

üçüncü çeyreği arasında yer alan orta grubun puanlarının ise 4-7 arasında değiştiği gözlenmektedir. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği şiddet alt ölçeğinden alınabilecek minimum puan 4, maksimum puanın 19 olduğu da dikkate alınırsa araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin bu alt boyut açısından flört şiddeti düzeylerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği istismar alt ölçeğinden aldıkları puanların dağılımı incelendiğinde, alınan en düşük puanın 7 olduğu, en yüksek puanın ise 32 olduğu gözlenmiştir. Aritmetik ortalaması 14.11 ve standart sapması ise 3.99 olarak bulunmuştur. Puanların dağılımı yüzdelikler açısından incelendiğinde en yüksek puanları alan %25'lik grubun puanları 17 ile 32 arasında değişmektedir. En düşük puanları alan %25'lik grubun puanlarının ise 7 ile 11 arasındadır. Çalışma grubunun ikinci ve üçüncü çeyreği arasında yer alan orta grubun puanlarının ise 11-17 arasında değiştiği gözlenmektedir. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği istismar alt ölçeğinden alınabilecek minimum puan 7, maksimum puanın 32 olduğu da dikkate alınırsa araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin bu alt boyut açısından flört şiddeti düzeylerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Kontrol alt ölçeğinden aldıkları puanların dağılımı incelendiğinde alınan en düşük puanın 9 olduğu, en yüksek puanın ise 28 olduğu gözlenmiştir. Aritmetik ortalaması 16.61 ve standart sapması ise 3.50 olarak bulunmuştur. Puanların dağılımı yüzdelikler açısından incelendiğinde en yüksek puanları alan %25'lik grubun puanları 19 ile 28 arasında değişmektedir. En düşük puanları alan %25'lik grubun puanlarının ise 9 ile 14 arasındadır. Çalışma grubunun ikinci ve üçüncü çeyreği arasında yer alan orta grubun puanlarının ise 14-19 arasında değiştiği gözlenmektedir. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Kontrol alt ölçeğinden alınabilecek minimum puan 9, maksimum puanın 28 olduğu da dikkate alınırsa araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin bu alt boyut açısından flört şiddeti düzeylerinin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Normal dağılım ölçütleri açısından basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1 ile +1 aralığında olması beklenmektedir (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2012). Verilen basıklık ve çarpıklık değerleri ele alındığında Flört Şiddeti Ölçeği Şiddet alt boyutundan alınan puanların basıklık ve çarpıklık değerlerinin normal dağılım sınırları dışında olduğu belirlendiğinden, bu alt boyut için dönüştürme (transformasyon) işlemlerinden

“Ters Çevirme (Inverse)” yöntemi uygulanmıştır. Dönüştürme uygulandıktan sonra, bu alt boyut için çarpıklık değerinin .69 ve basıklık değerinin ise .87 olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında ele alınan bağımsız değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. *Araştırmada Ele Alınan Bağımsız Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler (N= 727)*

Değişkenler		Min.	Maks.	$\bar{X}$	Ss
Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlar	Esitlikçi	9	35	13.28	5.06
	Kadın	9	42	17.21	6.52
	Evlilikte	8	32	11.56	4.64
	Geleneksel	8	38	16.02	6.40
	Erkek	6	26	10.27	4.08
Bağlanma Stilleri	Toplam Puan	40	153	68.34	22.65
	Kaçınmacı	18	105	55.97	15.84
	Kaygılı	20	111	64.76	16.03
Benlik Saygısı		12	40	31.35	5.52
Sosyal Onay İhtiyacı		8	40	22.12	6.78

Tablo 4.2’de verilen betimsel istatistikler incelendiğinde, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlara ilişkin puanların 6 ile 153, bağlanma stillerine ilişkin puanların 18 ile 111, benlik saygısına ilişkin puanların 12 ile 40 ve sosyal onay ihtiyacına ilişkin puanların 8 ile 40 arasında değiştiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında ele alınan bağımlı ve bağımsız değişkenlerin dağılımının belirlenmesi için ayrıca, Kolmogorov-Simironov testi gerçekleştirilmiştir. Bu test sonucunda araştırma kapsamında yer alan tüm bağımlı ve bağımsız değişkenlerin (flört Şiddeti Ölçeği Şiddet (.25, $p<.05$), İstismar (.11, $p<.05$) ve Kontrol (.09, $p<.05$) alt boyutlarından alınan ortalama puanlar, Flört Şiddeti Ölçeği Toplam Puan ortalaması (.08, $p<.05$), Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlar Ölçeği Eşitlikçi (.20, $p<.05$), Kadın (.10, $p<.05$), Evlilikte (.22, $p<.05$), Geleneksel (.11, $p<.05$) ve Erkek (.15, $p<.05$) cinsiyet rolleri alt boyut toplam puan ortalamaları, Kaçınmacı Bağlanma (.08, $p<.05$) ve Kaygılı Bağlanma (.08, $p<.05$) puan ortalamaları, Benlik Saygısı (.09, $p<.05$) ve Sosyal Onay İhtiyacı (.04, $p<.05$) ölçeklerinden alınan toplam puan ortalamaları normal dağılım sınırları içinde yer almadığı belirlenmiştir.

4.2. Farklı Cinsiyete Sahip Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

Farklı cinsiyete sahip üniversite öğrencilerinin flört şiddeti düzeylerinin farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklemeler için t-Testi ile değerlendirilmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Farklı cinsiyete sahip üniversite öğrencilerinin flört şiddeti puanlarına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	T	Df	p
Şiddet	Erkek	246	5.80	2.83	.59	725	.56
	Kadın	481	5.69	2.43			
İstismar	Erkek	246	15.18	3.99	5.30	725	.00
	Kadın	481	13.56	3.88			
Kontrol	Erkek	246	17.47	3.69	4.84	725	.00
	Kadın	481	16.16	3.31			
Toplam Şiddet	Erkek	246	38.48	7.44	5.98	725	.00
	Kadın	481	35.09	7.12			

Tablo 4.3 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları [$t(725)= 5.98, p<.01$] ile İstismar [$t(725)= 5.30, p<.01$] ve Kontrol [$t(725)= 4.84, p<.01$] alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının cinsiyetlerine göre farklılaştığı belirlenmiştir. Ancak Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Şiddet alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarının cinsiyetlerine farklılık göstermediği görülmektedir [$t(725)= .59, p>.01$]. Aynı veri seti üzerinden birden fazla analiz yapılmasından dolayı Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve yeni anlamlılık düzeyi .012 olarak belirlenmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, erkek üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları ($\bar{X}= 38.48$) ile Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği İstismar ($\bar{X}= 15.18$) ve Kontrol alt boyutlarından ($\bar{X}= 17.47$) aldıkları puan ortalamalarının kadın üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları ($\bar{X}= 35.09$) ile Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği İstismar ($\bar{X}= 13.56$) ve Kontrol alt boyutlarından ($\bar{X}= 16.16$) aldıkları puan ortalamalarından anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4.3. Farklı Sınıf Düzeyine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

Farklı sınıf düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerinin farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile değerlendirilmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.4'te verilmiştir. Analiz sonuçları verilmeden önce grup varyanslarının homojenliği test edilmiş ve Flört Şiddeti Ölçeği Şiddet Alt boyutunda [$F_{Levene}(3-723) = 3.31; p < .05$] grupların homojen olmadığı ancak, İstismar [$F_{Levene}(3-723) = .36; p > .05$] ve Kontrol [$F_{Levene}(3-723) = 1.28; p > .05$] alt boyutlarında, ek olarak. Flört Şiddeti Ölçeği toplam puanında [$F_{Levene}(3-723) = .21; p > .05$] grup varyanslarının homojen olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.4. Farklı sınıf düzeyine sahip üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Değişkenler	Sınıf	N	$\bar{X}$	SS	Farkın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Şiddet	1	127	5.86	2.69	Gruplar Arası	43.42	3	14.473	2.20	.09
	2	147	5.64	2.80	Grup İçi	4747.805	723	6.567		
	3	269	5.47	2.23	Toplam	4791.226	726			
	4	184	6.08	2.73						
Toplam		727	5.73	2.57						
İstismar	1	127	13.99	4.09	Gruplar Arası	33.049	3	11.016	.69	.56
	2	147	13.92	4.25	Grup İçi	11546.461	723	15.97		
	3	269	14.01	3.90	Toplam	11579.509	726			
	4	184	14.47	3.85						
Toplam		727	14.11	3.99						
Kontrol	1	127	16.68	3.28	Gruplar Arası	1.272	3	.424	.04	.99
	2	147	16.58	3.37	Grup İçi	8877.245	723	12.278		
	3	269	16.62	3.63	Toplam	8878.517	726			
	4	184	16.56	3.57						
Toplam		727	16.61	3.50						
Toplam Şiddet	1	127	36.23	7.34	Gruplar Arası	88.235	3	29.412	.54	.66
	2	147	36.08	7.97	Grup İçi	39680.013	723	54.882		
	3	269	35.93	7.13	Toplam	39768.248	726			
	4	184	36.80	7.39						
Toplam		727	36.23	7.40						

Tablo 4.4 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları $[F(3-726) = .54; p > .05]$ ile Şiddet $[F(3-726) = 2.20; p > .05]$, İstismar $[F(3-726) = .69; p > .05]$ ve Kontrol $[F(3-726) = .04; p > .05]$ alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının sınıf düzeylerine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Aynı veri seti üzerinden birden fazla analiz yapılmasından dolayı yine Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve yeni anlamlılık düzeyi .012 olarak belirlenmiştir.

4.4. Üniversite Öğrencilerinin Anne Şiddetine Maruz Kalıp Kalmamalarına Göre Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerinin anne şiddetine maruz kalıp kalmamalarına göre farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t-testi ile değerlendirilmiş analiz sonuçları Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.5. Üniversite öğrencilerinin anne şiddetine maruz kalıp kalmamalarına göre flört şiddeti tutum puanlarına ilişkin t-testi sonuçları

Değişkenler	Anne Şiddetine Maruz Kalma	N	$\bar{X}$	SS	t	df	p
Şiddet	Maruz Kalmadı	412	5.54	2.38	-2.24	723	.03
	Maruz Kaldı	313	5.97	2.79			
İstismar	Maruz Kalmadı	412	13.83	4.05	-2.05	723	.04
	Maruz Kaldı	313	14.45	3.88			
Kontrol	Maruz Kalmadı	412	16.33	3.50	-2.36	723	.02
	Maruz Kaldı	313	16.94	3.45			
Toplam Şiddet	Maruz Kalmadı	412	35.43	7.41	-3.27	723	.00
	Maruz Kaldı	313	37.23	7.27			

Tablo 4.5’te verilen analiz sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin Şiddet $[t(723) = -2.24, p > .012]$, İstismar $[t(723) = -2.05, p > .012]$ ve Kontrol $[t(723) = -2.36, p > .012]$ alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının anne şiddetine maruz kalıp kalmamalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, ancak toplam şiddet tutumu puanlarında anlamlı düzeyde fark olduğu görülmektedir $[t(723) = -3.27, p < .012]$. Yine Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve yeni anlamlılık düzeyi .012 olarak belirlenmiştir.

Analiz sonuçlarına göre, anne şiddetine maruz kalan üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları ($\bar{X} = 37.23$)

anne şiddetine maruz kalmayan üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamalarından ($\bar{X}$ = 35.43) anlamlı düzeyde daha yüksektir.

4.5. Üniversite Öğrencilerinin Baba Şiddetine Maruz Kalıp Kalmamalarına Göre Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerinin baba şiddetine maruz kalıp kalmamalarına göre farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t-testi ile değerlendirilmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum puanlarının baba şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre t-testi sonuçları

Değişkenler	Baba Şiddetine Maruz Kalma	N	$\bar{X}$	SS	t	df	p
Şiddet	Maruz Kalmayan	533	5.68	2.57	-.72	724	.47
	Maruz Kalan	193	5.84	2.57			
İstismar	Maruz Kalmayan	533	13.95	3.96	-1.77	724	.08
	Maruz Kalan	193	14.55	4.06			
Kontrol	Maruz Kalmayan	533	16.50	3.53	-1.26	724	.21
	Maruz Kalan	193	16.87	3.39			
Toplam Şiddet	Maruz Kalmayan	533	35.91	7.48	-1.90	724	.06
	Maruz Kalan	193	37.09	7.14			

Tablo 4.6. incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları [$t(724) = -1.90$, $p > .05$] ile Şiddet [$t(724) = -.72$, $p > .05$], İstismar [$t(724) = -1.77$, $p > .05$] ve Kontrol [$t(724) = -1.26$, $p > .05$] alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının baba şiddetine maruz kalıp kalmamalarına göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Aynı veri seti üzerinden birden fazla analiz yapılmasından dolayı Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve yeni anlamlılık düzeyi .012 olarak belirlenmiştir.

4.6. Üniversite Öğrencilerinin Anne-Baba Arasındaki Şiddete Maruz Kalıp Kalmamalarına Göre Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerinin anne-baba arasındaki şiddete maruz kalıp kalmamalarına göre farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem için t-Testi ile değerlendirilmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum puanlarının anne şiddetine maruz kalıp kalmama durumlarına göre t-testi sonuçları

Değişkenler	Anne-Baba Arasındaki		N	$\bar{X}$	SS	t	df	P
	Şiddetine Maruz	Kalma						
Şiddet	Maruz Kalmadı		366	5.39	2.10	-3.54	724	.00
	Maruz Kaldı		360	6.06	2.93			
İstismar	Maruz Kalmadı		366	13.92	3.95	-1.30	724	.20
	Maruz Kaldı		360	14.30	4.04			
Kontrol	Maruz Kalmadı		366	16.48	3.66	-.94	724	.35
	Maruz Kaldı		360	16.72	3.31			
Toplam Şiddet	Maruz Kalmadı		366	35.54	7.27	-2.52	724	.01
	Maruz Kaldı		360	36.92	7.49			

Tablo 4.7 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalamaları $[t(724) = -2.52, p < .05]$ ile Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Şiddet $[t(724) = -3.54, p < .05]$ alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarının anne-baba arasındaki şiddete maruz kalıp kalmamalarına göre farklılaştığı; ancak Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği İstismar $[t(724) = -1.30, p > .05]$ ve Kontrol $[t(724) = -.94, p > .05]$ alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının anne-baba arasındaki şiddete maruz kalıp kalmamalarına göre farklılık göstermediği görülmektedir. Daha önce olduğu gibi, veri seti üzerinden birden fazla analiz yapılmasından dolayı Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve yeni anlamlılık düzeyi .012 olarak belirlenmiştir.

4.7. Üniversite Öğrencilerinin Flört Düşüncelerine Göre Flört Şiddeti Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerinin flört düşüncelerine göre farklılık gösterip göstermediği tek yönlü varyans analizi ile değerlendirilmiş ve analiz sonuçlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 4.8’de verilmiştir. Analiz sonuçları verilmeden önce grup varyanslarının homojenliği test edilmiş ve Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Şiddet $[F_{Levene}(3-593) = 1.62; p > .05]$, İstismar $[F_{Levene}(3-593) = .08; p > .05]$, Kontrol $[F_{Levene}(3-593) = 1.56; p > .05]$ alt boyutlarında ve ölçeğin toplam puanında $[F_{Levene}(3-593) = .94; p > .05]$ grup varyanslarının homojen olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.8. Farklı flört düşüncesine sahip üniversite öğrencilerinin flört şiddeti puanlarına ilişkin betimsel istatistik değerleri

Değişkenler	Flört Düşüncesi	N	$\bar{X}$	SS
Şiddet	Ciddi Bir İlişki	213	5.38	2.32
	Evlenmem Ama Ciddi Bir İlişki	228	5.83	2.64
	Memnunum Ama Ciddi Bir İlişki Değil	113	5.81	2.80
	Duygusal Olmayan	43	6.42	2.99
	Toplam	597	5.71	2.60
İstismar	Ciddi Bir İlişki	213	13.77	3.94
	Evlenmem Ama Ciddi Bir İlişki	228	14.04	3.89
	Memnunum Ama Ciddi Bir İlişki Değil	113	14.29	4.16
	Duygusal Olmayan	43	15.53	4.03
	Toplam	597	14.10	3.98
Kontrol	Ciddi Bir İlişki	213	17.49	3.83
	Evlenmem Ama Ciddi Bir İlişki	228	16.07	3.20
	Memnunum Ama Ciddi Bir İlişki Değil	113	15.93	3.42
	Duygusal Olmayan	43	16.47	3.48
	Toplam	597	16.58	3.56
Toplam Şiddet	Ciddi Bir İlişki	213	36.39	7.31
	Evlenmem Ama Ciddi Bir İlişki	228	35.79	7.09
	Memnunum Ama Ciddi Bir İlişki Değil	113	36.04	8.16
	Duygusal Olmayan	43	38.26	7.66
	Toplam	597	36.23	7.43

Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerinin flört düşüncelerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.9’da verilmiştir. Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve yeni anlamlılık düzeyi .012 olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.9. Farklı flört düşüncesine sahip üniversite öğrencilerinin flört şiddeti puanlarına ilişkin anova sonuçları

Değişkenler	Farkın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p	Farkın Kaynağı
Şiddet	Gruplar	48.88	3	16.29	2.43	.06	-
	Arası						
	Grup İçi	3979.66	593	6.71			
	Toplam	4028.54	596				
İstismar	Gruplar	115.89	3	38.63	2.45	.06	

	Arası						
	Grup İçi	9342.06	593	15.75			-
	Toplam	9457.95	596				
Kontrol	Gruplar Arası	282.73	3	94.24	7.70	.00	Ciddi bir ilişki>Evlenmem Ama Ciddi Bir İlişki
	Grup İçi	7256.65	593	12.24			Ciddi Bir İlişki > Memnunum Ama Ciddi Değil, Evlenmem
	Toplam	7539.39	596				Ama Ciddi Bir İlişki> Memnunum Ama Ciddi Değil
Toplam Şiddet	Gruplar Arası	229.49	3	76.50	1.39	.25	
	Grup İçi	32673.15	593	55.10			
	Toplam	32902.64	596				

Tablo 4.9’da verilen analiz sonuçları incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Kontrol alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarının $[F(3-596) = 7.70; p < .05]$ flört düşüncelerine göre farklılaştığı, ancak Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamaları $[F(3-596) = 1.39; p > .05]$ ile Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Şiddet $[F(3-596) = 2.43; p > .05]$ ve İstismar $[F(3-596) = 2.45; p > .05]$ alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının flört düşüncelerine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Aynı veri seti üzerinden birden fazla analiz yapılmasından dolayı Bonferroni düzeltmesi yapılmış ve yeni anlamlılık düzeyi .012 olarak belirlenmiştir.

Farkın kaynağını belirlemek için, Scheffe post-hoc testi uygulanmıştır. Buna göre, ilişkisini “ciddi bir ilişki” olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Kontrol alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarının ilişkisini “evlenmem ama ciddi bir ilişki” ve “memnunum ama ciddi değil” olarak tanımlayanlara göre daha yüksek olduğu; benzer biçimde ilişkisini “evlenmem ama ciddi bir ilişki” olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Kontrol alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarının ilişkisini “memnunum ama ciddi değil” olarak tanımlayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4.8. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddet Tutum Düzeyleri, Bağlanma Boyutları, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları, Sosyal Onay İhtiyaçları, Görüşme Sıklığı ve İlişki Süresi Arasındaki İlişkiler

Alanyazın incelendiğinde araştırmadaki bağımsız değişkenler olan benlik saygısı, bağlanma boyutu, toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyal onayın tabloda görüldüğü gibi birbiriyle ilişkisi olan değişkenler olduğu görülmektedir. Bağlanma kavram olarak hem kişilerarası ilişkiler hem de kendilik (benlik) algısıyla ilişkilidir. Erken dönemlerdeki bağlanma örüntüsü kendilik algısıyla ileri dönemlerdeki alanlara aktarılmaktadır (Oktay ve Batıgün, 2014). Güvenli bağlanma geliştiren bireylerin olumlu benlik algısına sahip oldukları belirtilmektedir (Sümer ve Şendağ, 2009). Bireylerin bakımından sorumlu kişileri rol model olarak cinsiyet rollerini kazandıkları ve ortaya çıkan bağlanma tarzları ile bu cinsiyet rollerinin de ilişkili olacağı düşünülmektedir (Çelikkaleli ve Avcı, 2016). Farklı cinsiyet rollerine sahip bireylerin benlik saygısı düzeylerinin de farklı olduğunu belirten Quatman ve Watson'a (2001) göre, kızlar ve erkekler daha emekleme döneminden itibaren kendi toplumsal cinsiyetlerine ilişkin kalıpyargıların farkına varmakta ve bunları benlik tanımlarına içselleştirmektedirler. Farklı cinsiyet rollerine sahip bireylerin kendilerini algılama ve kendine değer biçme durumları da farklılık göstermekte ve bu değişkenlerin hepsi birbirinden farklı şekillerde ve düzeylerde bireylerin gönül ilişkilerindeki şiddet tutumuyla ilişkili görünmektedir. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeyleri, bağlanma boyutları, cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygıları ve sosyal onay ihtiyaçları arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiş ve analiz sonuçları Tablo 4.10'da sunulmuştur.

Tablo 4.10'da verilen analiz sonuçları değerlendirildiğinde, araştırmanın bağımlı değişkenlerinden birisi olan Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Şiddet alt boyutu ile en yüksek korelasyona sahip bağımsız değişkenin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlar Ölçeğinin Eşitlikçi Cinsiyet Roller alt boyutu olduğu ($r = .36$, $p < .01$), bu bağımlı değişken ile en düşük anlamlı düzeyde ilişkinin ise kaygılı bağlanma ($r = .10$, $p < .05$) olduğu görülmektedir.

Tablo 4.10. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeyleri, bağlanma boyutları, cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygıları ve sosyal onay ihtiyaçları arasındaki korelasyon katsayıları (N=727)

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. İlişki Süresi	-														
2. Görüşme Sıklığı	-.10*	-													
3. Şiddet	-.05	.00	-												
4. İstismar	.03	-.01	.34**	-											
5. Kontrol	.07	-.09*	.11**	.27**	-										
6. Toplam Şiddet	.02	-.05	.58**	.77**	.66**	-									
7. Kaygılı Bağlanma	-.15**	-.07	.10**	.27**	.21**	.30**	-								
8. Kaçınmalı Bağlanma	-.18**	-.11**	.20**	.13**	.06	.17**	.34**	-							
9. Benlik Saygısı	-.01	.14**	-.15**	-.23**	-.06	-.21**	-.40**	-.28**	-						
10. Sosyal Onay İhtiyacı	-.02	-.09*	.06	.17**	.18**	.20**	.41**	.24**	-.40**	-					
11. Eşitlikçi	-.08	-.06	.36**	.26**	.23**	.40**	.12**	.21**	-.17**	.05	-				
12. Kadın	-.03	-.06	.17**	.22**	.43**	.40**	.13**	.21**	-.10**	.14**	.58**	-			
13. Evlilikte	-.08	-.04	.34**	.29**	.27**	.43**	.16**	.17**	-.15**	.07*	.75**	.65**	-		
14. Geleneksel	-.06	-.01	.22**	.31**	.42**	.46**	.17**	.15**	-.07*	.11**	.55**	.75**	.62**	-	
15. Erkek	-.07	-.08	.30**	.33**	.29**	.44**	.16**	.18**	-.15**	.15**	.56**	.62**	.65**	.67**	-
16. Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlar	-.07	-.06	.32**	.33**	.40**	.50**	.17**	.21**	-.14**	.13**	.80**	.87**	.85**	.87**	.81**
Toplam Puanı															

* $p < .05$, ** $p < .01$

Araştırmanın bağımlı değişkenlerinden Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği İstismar alt boyutu ile en yüksek korelasyon gösteren bağımlı değişkenlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlar Ölçeği toplam puanı ($r = .33$, $p < .01$) ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlar Ölçeği Erkek cinsiyet rolleri alt boyutu olduğu ($r = .33$, $p < .01$); bu bağımlı değişken ile en düşük anlamlı ilişkinin ise kaçınmalı bağlanma ile ($r = .13$, $p < .01$) gözlemlendiği belirlenmiştir. Ayrıca, araştırmanın bağımlı değişkenlerinden Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Kontrol alt boyutu ile en yüksek korelasyon gösteren bağımlı değişkenin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlar Ölçeği Kadın cinsiyet rolleri alt boyutu olduğu ($r = .43$, $p < .01$); bu bağımlı değişken ile en düşük anlamlı ilişkinin ise Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği toplam puanı ile ($r = .18$, $p < .01$) gözlemlendiği belirlenmiştir. Ek olarak, ilişki süresi ile flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ancak, görüşme sıklığı ile Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Kontrol alt boyutundan alınan puanlar arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir ($r = -.09$, $p < .05$).

4.9. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Tutum Düzeylerinin Yordayıcılarına İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerinin, cinsiyetleri kontrol altına alındığında bağlanma boyutları, cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygıları ve sosyal onay ihtiyaçları tarafından yordanması Doğrusal Hiyerarşik Çoklu Regresyon analizleri ile değerlendirilmiştir. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin her bir alt boyutu için ayrı ayrı analizler gerçekleştirilmiştir. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Şiddet alt boyutunun yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Boyutları, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları ve Sosyal Onay İhtiyaçlarının Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin Şiddet Boyutundan Alınan Puanları Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

	<i>Modeller</i>	<i>B</i>	<i>SHB</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Kısmi r</i>	R^2	$R^2\Delta$	<i>Standart Hata R</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
1	Sabit	5.81	.16		35.42	.00		.01	.01	2.57	.35	.56
	Cinsiyet	-.12	.20	-.02	-.59	.56	-.02					
2	Sabit	3.70	.46		7.96	.00		.04	.04	2.52	11.10	.00
	Cinsiyet	-.17	.20	-.03	-.85	.40	-.03					

	Kaygılı	.01	.01	.04	.95	.34	.04						
	Bağlanma												
	Kaçınmalı	.03	.01	.19	4.98	.00	.18						
	Bağlanma												
3	Sabit	1.34	.50		2.68	.01		.20	.16	2.31	22.79	.00	
	Cinsiyet	.72	.21	.13	3.42	.00	.13						
	Kaygılı	.00	.01	.00	.05	.96	.00						
	Bağlanma												
	Kaçınmalı	.02	.01	.12	3.23	.00	.12						
	Bağlanma												
	Eşitlikçi	.12	.03	.24	4.57	.00	.17						
	Kadın	-.09	.02	-.23	-4.10	.00	-.15						
	Evlilikte	.12	.03	.21	3.56	.00	.13						
	Geleneksel	.04	.02	.09	1.49	.14	.06						
	Erkek	.08	.03	.13	2.54	.01	.09						
4	Sabit	2.30	.91		2.53	.01		.20	.01	2.31	2.46	.00	
	Cinsiyet	.71	.21	.13	3.38	.00	.13						
	Kaygılı	.00	.01	-.02	-.39	.70	-.01						
	Bağlanma												
	Kaçınmalı	.02	.01	.11	3.01	.00	.11						
	Bağlanma												
	Eşitlikçi	.12	.03	.23	4.46	.00	.16						
	Kadın	-.09	.02	-.23	-4.10	.00	-.15						
	Evlilikte	.12	.03	.21	3.54	.00	.13						
	Geleneksel	.04	.02	.09	1.59	.11	.06						
	Erkek	.08	.03	.12	2.45	.02	.09						
	Benlik												
	Saygısı	-.02	.02	-.05	-1.27	.21	-.05						
5	Sabit	2.41	.97		2.49	.01		.20	.01	2.31	18.40	.00	
	Cinsiyet	.71	.21	.13	3.39	.00	.13						
	Kaygılı	.00	.01	-.01	-.28	.78	-.01						
	Bağlanma												
	Kaçınmalı	.02	.01	.11	3.02	.00	.11						
	Bağlanma												
	Eşitlikçi	.12	.03	.23	4.42	.00	.16						
	Kadın	-.09	.02	-.23	-4.05	.00	-.15						
	Evlilikte	.12	.03	.21	3.52	.00	.13						
	Geleneksel	.04	.02	.09	1.59	.11	.06						
	Erkek	.08	.03	.13	2.46	.01	.09						

Benlik						
Saygısı	-.02	.02	-.05	-1.31	.19	-.05
Sosyal						
Onay	-.01	.02	-.01	-.33	.74	-.01
İhtiyacı						

* $p < .05$, ** $p < .001$, *** Kadın:1, Erkek: 2 olarak kodlanmıştır.

Regresyon analizine geçilmeden önce, regresyon analizinin varsayımları değerlendirilmiştir. Bu aşamada öncelikle, bağımsız değişkenler ve bağımlı değişken arasındaki ilişkiler çoklu doğrusallık problemi açısından değerlendirilmiştir. Korelasyon değerlerinin .01 ile .50 arasında değiştiği gözlenmiştir. Bu değerler çoklu doğrusallık probleminin olmadığını göstermektedir. Değişkenler arası korelasyon değerlerinin .80 seviyesinin altında olması beklenmektedir (Field, 2009). Çok değişkenli normallik değerleri de Mahalanobis uzaklık katsayısı ile değerlendirilmiş ve değerlerin normal dağılım sınırları dahilinde olduğu belirlenmiştir.

Hiyerarşik regresyon analizinin ilk bloğunda yordayıcı değişken olarak cinsiyet değişkeni girilmiştir. Cinsiyet “Dummy” değişken olarak tanımlanmış ve kadın cinsiyeti referans değişken olarak kodlanmıştır. Model gözlenen varyansın yaklaşık olarak %1’ini açıklamıştır [$F = .35$, $p > .01$]. Cinsiyetin modele anlamlı bir katkısının olmadığı ($\beta = -.02$, $p > .05$) belirlenmiştir.

Analizin ikinci bloğunda kaçınmalı ve kaygılı bağlanma boyutları modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %4’ünü açıklamıştır [$F = 11.10$, $p < .01$]. Kaçınmalı bağlanmanın modele etkisinin ($\beta = .19$, $p < .05$) anlamlı olduğu, ancak kaygılı bağlanmanın modele etkisinin ($\beta = -.04$, $p > .05$) anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Bağlanma boyutlarının modele eklenmesinin modeldeki değişime katkısının ise ($R\Delta = .04$, $F_{Değişim} = 16.47$, $p < .01$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Üçüncü blokta toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %20’sini açıklamıştır [$F = 22.79$, $p < .01$]. Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlardan eşitlikçi cinsiyet rolünün ($\beta = .24$, $p < .05$), kadın cinsiyet rolünün ($\beta = -.23$, $p < .05$), evlilikteki cinsiyet rollerinin ($\beta = .21$, $p < .05$) ve erkek cinsiyet rollerinin ($\beta = .13$, $p < .05$) modele etkisinin anlamlı olduğu, ancak geleneksel cinsiyet rollerinin ($\beta = .09$, $p > .05$) modele anlamlı bir katkısının olmadığı belirlenmiştir. Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların modeldeki değişime katkısının ($R\Delta = .16$, $F_{Değişim} = 28.54$, $p < .05$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Dördüncü blokta modele benlik saygısı toplam puanı eklendiğinde, model gözlenen varyansın %20'sini açıklamıştır [$F=20.46$, $p<.01$]. Benlik saygısı toplam puanının modele etkisinin ($\beta=-.05$, $p>.05$) ve modeldeki değişime katkısının ($R\Delta=.01$, $F_{Değişim}=1.61$, $p>.01$) anlamlı olmadığı görülmektedir.

Beşinci ve son blokta ise sosyal onay ihtiyacı toplam puanı modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %20'ini açıklamıştır [$F=18.40$, $p<.01$]. Sosyal onay ihtiyacı toplam puanının modele etkisinin ($\beta=-.01$, $p>.05$) ve modeldeki değişime katkısının ($R\Delta=.01$, $F_{Değişim}=.11$, $p>.01$) anlamlı olmadığı görülmektedir.

Özet olarak, üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerinin (kadın olmak), kaçınmalı bağlanmanın, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlardan, eşitlikçi cinsiyet rolünün, kadın cinsiyet rolünün, evlilikte cinsiyet rollerinin ve erkek cinsiyet rollerinin Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Şiddet alt boyutundan aldıkları puanları anlamlı biçimde yordadığı belirlenmiştir.

Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği istismar alt boyutunun yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 4.12'de verilmiştir.

4.12. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Boyutları, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları ve Sosyal Onay İhtiyaçlarının Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin İstismar Boyutundan Alınan Puanları Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

	<i>Modeller</i>	<i>B</i>	<i>SHB</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Kısmi r</i>	R^2	$R^2\Delta$	Standart Hata		<i>F</i>	<i>p</i>
										<i>R</i>			
1	Sabit	15.19	.25		60.74	.00		.04	.04	3.92		28.09	.00
	Cinsiyet	-1.63	.31	-.19	-5.30	.00	-.19						
2	Sabit	10.32	.70		14.83	.00		.11	.07	3.77		30.06	.00
	Cinsiyet	-1.53	.30	-.18	-5.15	.00	-.19						
	Kaygılı Bağlanma	.06	.01	.25	6.57	.00	.24						
	Kaçınmalı Bağlanma	.02	.01	.06	1.56	.12	.06						
3	Sabit	7.67	.78		9.78	.00		.19	.08	3.62		20.49	.00
	Cinsiyet	-.53	.33	-.06	-1.60	.11	-.06						
	Kaygılı Bağlanma	.05	.01	.21	5.87	.00	.21						
	Kaçınmalı Bağlanma	.00	.01	.01	.27	.79	.01						
	Eşitlikçi	.05	.04	.06	1.18	.24	.04						

	Kadın	-.08	.03	-.14	-2.45	.02	-.09						
	Evlilikte	.06	.05	.07	1.08	.28	.04						
	Geleneksel	.10	.04	.16	2.72	.01	.10						
	Erkek	.17	.05	.18	3.42	.00	.13						
4	Sabit	11.63	1.42		8.21	.00		.20	.01	3.59	19.71	.00	
	Cinsiyet	-.56	.33	-.07	-1.70	.09	-.06						
	Kaygılı												
	Bağlanma	.04	.01	.17	4.42	.00	.16						
	Kaçınmalı												
	Bağlanma	.00	.01	-.01	-.22	.83	-.01						
	Eşitlikçi	.04	.04	.05	.93	.36	.04						
	Kadın	-.08	.03	-.14	-2.45	.02	-.09						
	Evlilikte	.05	.05	.06	1.04	.30	.04						
	Geleneksel	.11	.04	.18	3.01	.00	.11						
	Erkek	.16	.05	.16	3.20	.00	.12						
	Benlik												
	Saygısı	-.09	.03	-.13	-3.34	.00	-.12						
5	Sabit	11.18	1.51		7.40	.00		.20	.01	3.61	17.80	.00	
	Cinsiyet	-.57	.33	-.07	-1.73	.09	-.06						
	Kaygılı												
	Bağlanma	.04	.01	.16	4.02	.00	.15						
	Kaçınmalı												
	Bağlanma	.00	.01	-.01	-.27	.79	-.01						
	Eşitlikçi	.04	.04	.05	.99	.32	.04						
	Kadın	-.09	.03	-.14	-2.52	.01	-.09						
	Evlilikte	.06	.05	.07	1.08	.28	.04						
	Geleneksel	.11	.04	.18	3.02	.00	.11						
	Erkek	.16	.05	.16	3.13	.00	.12						
	Benlik												
	Saygısı	-.08	.03	-.12	-2.97	.00	-.11						
	Sosyal												
	Onay	.02	.02	.03	.85		.03						
	İhtiyacı					.40							

* $p < .05$, ** $p < .001$, *** Kadın: 1, Erkek: 2 olarak kodlanmıştır.

Hiyerarşik regresyon analizinin ilk bloğunda yordayıcı değişken olarak cinsiyet değişkeni girilmiştir. Model gözlenen varyansın yaklaşık olarak %4'ünü açıklamıştır [$F = 28.09$, $p < .01$]. Cinsiyet değişkeninin modele anlamlı bir katkısının olduğu ($\beta = -.19$, $p < .05$) belirlenmiştir.

Analizin ikinci bloğunda kaçınmalı ve kaygılı bağlanma boyutları modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %11'ini açıklamıştır [$F=30.06$, $p<.01$]. Kaygılı bağlanmanın modele etkisinin ($\beta=.25$, $p<.05$) anlamlı olduğu, ancak kaçınmalı bağlanmanın modele etkisinin ($\beta=.06$, $p>.05$) anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Bağlanma boyutlarının modele eklenmesinin modeldeki değişime katkısının ise ($R\Delta=.07$, $F_{Değişim}=29.93$, $p<.01$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Üçüncü blokta toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %20'sini açıklamıştır [$F=22.79$, $p<.01$]. Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlardan, kadın cinsiyet rolünün ($\beta=-.14$, $p<.05$), geleneksel cinsiyet rollerinin ($\beta=.16$, $p<.05$) ve erkek cinsiyet rollerinin ($\beta=.18$, $p<.05$) modele etkisinin anlamlı olduğu, ancak eşitlikçi cinsiyet rolünün ($\beta=.08$, $p>.05$) ve evlilikteki cinsiyet rollerinin ($\beta=.07$, $p>.05$) modele anlamlı bir katkısının olmadığı belirlenmiştir. Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların modeldeki değişime katkısının ($R\Delta=.08$, $F_{Değişim}=13.23$, $p<.05$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Dördüncü blokta benlik saygısı toplam puanı modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %20'sini açıklamıştır [$F=20.46$, $p<.01$]. Benlik saygısı toplam puanının modele etkisinin ($\beta=-.13$, $p<.05$) ve modeldeki değişime katkısının ($R\Delta=.01$, $F_{Değişim}=11.18$, $p<.01$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Beşinci ve son blokta ise sosyal onay ihtiyacı toplam puanı modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %20'ini açıklamıştır [$F=18.40$, $p<.01$]. Sosyal onay ihtiyacı toplam puanının modele etkisinin ($\beta=-.03$, $p>.05$) ve modeldeki değişime katkısının ($R\Delta=.01$, $F_{Değişim}=.72$, $p>.01$) anlamlı olmadığı görülmektedir.

Özetle, üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma düzeylerinin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlardan, kadın cinsiyet rolünün, geleneksel cinsiyet rolünün ve erkek cinsiyet rollerinin, ayrıca benlik saygılarının Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği İstismar alt boyutundan aldıkları puanları anlamlı biçimde yordadığı bulunmuştur.

Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği Kontrol alt boyutunun yordayıcılarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 4.13'te verilmiştir.

Tablo 4.13. Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Boyutları, Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları, Benlik Saygıları ve Sosyal Onay İhtiyaçlarının Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin Kontrol Boyutundan Alınan Puanları Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

	<i>Modeller</i>	<i>B</i>	<i>SH</i> <i>B</i>	<i>B</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>Kıs</i> <i>mi r</i>	<i>R</i> ²	<i>R</i> ² Δ	<i>Standar</i> <i>t Hata R</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1	Sabit	17.47	.22		79.56	.00		.03	.03	3.44	23.44	.00
	Cinsiyet	-1.31	.27	-.18	-4.84	.00	-.18					
2	Sabit	14.45	.62		23.24	.00		.08	.04	3.37	19.54	.00
	Cinsiyet	-1.21	.27	-.16	-4.56	.00	-.17					
	Kaygılı Bağlanma	.05	.01	.21	5.49	.00	.20					
	Kaçınmalı Bağlanma	.00	.01	.00	-.01	.99	.00					
3	Sabit	10.80	.66		16.33	.00		.24	.17	3.06	28.95	.00
	Cinsiyet	.23	.28	.03	.83	.41	.03					
	Kaygılı Bağlanma	.04	.01	.18	5.23	.00	.19					
	Kaçınmalı Bağlanma	-.02	.01	-.09	-2.43	.02	-.09					
	Eşitlikçi	-.03	.04	-.04	-.84	.40	-.03					
	Kadın	.18	.03	.33	6.16	.00	.22					
	Evlilikte	-.02	.04	-.03	-.45	.66	-.02					
	Geleneksel	.13	.03	.24	4.19	.00	.15					
	Erkek	-.04	.04	-.04	-.84	.40	-.03					
4	Sabit	9.95	1.20		8.26	.00		.25	.01	3.06	25.80	.00
	Cinsiyet	.24	.28	.03	.86	.39	.03					
	Kaygılı Bağlanma	.04	.01	.19	5.21	.00	.19					
	Kaçınmalı Bağlanma	-.02	.01	-.08	-2.28	.02	-.09					
	Eşitlikçi	-.03	.04	-.04	-.77	.44	-.03					
	Kadın	.18	.03	.33	6.15	.00	.22					
	Evlilikte	-.02	.04	-.03	-.43	.67	-.02					
	Geleneksel	.13	.03	.23	4.10	.00	.15					
	Erkek	-.03	.04	-.04	-.77	.44	-.03					
	Benlik Saygısı	.02	.02	.03	.86	.39	.03					
5	Sabit	8.79	1.28		6.87	.00		.25	.01	3.05	24.08	.00
	Cinsiyet	.22	.28	.03	.78	.43	.03					

Kaygılı Bağlanma	.04	.01	.17	4.33	.00	.16
Kaçınmalı Bağlanma	-.02	.01	-.09	-2.43	.02	-.09
Eşitlikçi	-.02	.04	-.03	-.58	.56	-.02
Kadın	.17	.03	.32	5.89	.00	.22
Evlilikte	-.01	.04	-.02	-.31	.76	-.01
Geleneksel	.13	.03	.23	4.14	.00	.15
Erkek	-.04	.04	-.05	-.95	.34	-.04
Benlik Saygısı	.04	.02	.06	1.55	.12	.06
Sosyal Onay İhtiyacı	.05	.02	.10	2.58	.01	.10

* $p < .05$, ** $p < .001$, *** *Kadın: 1, Erkek: 2 olarak kodlanmıştır.*

Hiyerarşik regresyon analizinin ilk bloğunda yordayıcı değişken olarak cinsiyet değişkeni girilmiştir. Model gözlenen varyansın yaklaşık olarak %3'ünü açıklamıştır [$F = 23.44$, $p < .01$]. Cinsiyet değişkeninin modele anlamlı bir katkısının olduğu ($\beta = -.18$, $p < .05$) belirlenmiştir.

Analizin ikinci bloğunda kaçınmalı ve kaygılı bağlanma boyutları modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %8'ini açıklamıştır [$F = 19.54$, $p < .01$]. Kaygılı bağlanmanın modele etkisinin ($\beta = .21$, $p < .05$) anlamlı olduğu, ancak kaçınmalı bağlanmanın modele etkisinin ($\beta = .01$, $p > .05$) anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Bağlanma boyutlarının modele eklenmesinin modeldeki değişime katkısının ise ($R\Delta = .04$, $F_{\text{Değişim}} = 17.07$, $p < .01$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Üçüncü blokta toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %24'ünü açıklamıştır [$F = 28.95$, $p < .01$]. Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlardan kadın cinsiyet rolünün ($\beta = .33$, $p < .05$) ve geleneksel cinsiyet rollerinin ($\beta = .24$, $p < .05$) ve modele etkisinin anlamlı olduğu, ancak erkek cinsiyet rollerinin ($\beta = -.04$, $p > .05$), eşitlikçi cinsiyet rolünün ($\beta = -.04$, $p > .05$) ve evlilikteki cinsiyet rollerinin ($\beta = -.03$, $p > .05$) modele anlamlı bir katkısının olmadığı belirlenmiştir. Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların modeldeki değişime katkısının ($R\Delta = .17$, $F_{\text{Değişim}} = 32.08$, $p < .05$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Dördüncü blokta benlik saygısı toplam puanı modele eklendiğinde, model gözlenen varyansın %25'ini açıklamıştır [$F = 25.80$, $p < .01$]. Benlik saygısı toplam

puanının modele etkisinin ($\beta=.03$, $p>.05$) ve modeldeki değişime katkısının ($R\Delta=.01$, $F_{Değişim}=.73$, $p>.01$) anlamlı olmadığı görülmektedir.

Beşinci ve son blokta ise sosyal onay ihtiyacı toplam puanı modele eklenmiş, model gözlenen varyansın %25'ini açıklamıştır [$F=24.08$, $p<.01$]. Sosyal onay ihtiyacı toplam puanının modele etkisinin ($\beta=.10$, $p<.05$) ve modeldeki değişime katkısının ($R\Delta=.01$, $F_{Değişim}=6.68$, $p<.01$) anlamlı olduğu görülmektedir.

Özetle, üniversite öğrencilerinin kaygılı ve kaçınmalı bağlanma düzeylerinin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlardan, kadın cinsiyet rolünün ve geleneksel cinsiyet rolünün ayrıca sosyal onay ihtiyacının Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği kontrol alt boyutundan aldıkları puanları anlamlı biçimde yordadığı belirlenmiştir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde öncelikle araştırmada elde edilen sonuçlar özetlenmiştir. Sonrasında ise elde edilen bulgular ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmış ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Mevcut araştırmada, benlik saygısı, bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar ve sosyal onay ihtiyacının üniversite öğrencilerinde flört şiddetine yönelik puanlarını yordayıcı rollerinin incelenmesi temel amacı yanında, üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum puan düzeylerinin belirlenmesi ve çeşitli demografik değişkenler bağlamında flört şiddeti tutum puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Üniversite öğrencileri arasında flört şiddetine yönelik tutumdüzeyleri ile ilgili bulgular incelendiğinde, flört şiddetinin şiddet ve istismar alt boyutlarının orta düzeyde; kontrol boyutunun ise düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Araştırmada flört şiddetine yönelik tutum puanları ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Cinsiyete göre ise flört şiddetinin alt boyutu olan şiddet boyutunda anlamlı bir farklılaşma olmadığı, ancak istismar ve kontrol boyutlarında anlamlı bir fark olduğu ve erkeklerin kontrol boyutundan daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur. İlişki süresi ve flört şiddetine yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, ilişki ile ilgili ciddi düşünme arttıkça flört şiddetinin alt boyutu olan kontrol boyutu puanlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. İlişki esnasında görüşme sıklığı ile flört şiddetinin alt boyutu olan kontrol arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Mevcut araştırmada elde edilen bulgular çocukluk döneminde anne şiddetine maruz kalanların şiddet, istismar, kontrol ve toplam puanlarının kalmayanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, ancak baba şiddetine maruz kalmada ise anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı görülmüştür. İstismar ve kontrol alt boyutlarında farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Araştırmada üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin yaşanmasında bireysel bileşen olarak benlik saygısı, ailevi bileşen olarak araştırmaya dahil edilen bağlanma boyutları ve toplumsal bileşen olarak belirlenen toplumsal cinsiyet rollerinin flört şiddetini açıklamada anlamlı birer değişken olduğu görülmüştür. Benlik saygısıyla flört şiddetine yönelik tutum puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olup, flört

şiddetinin alt boyutlarından kontrol ve şiddetin yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Araştırmada toplumsal cinsiyet rollerinin flört şiddetinin tüm alt boyutlarını yordadığı bulunmuştur. Aynı zamanda toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ile istismar, şiddet ve kontrol alt boyutları ve toplam puan arasında ilişki olduğu bulunmuştur.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin genelinde flört şiddetini yordayan değişkenlerden birinin bağlanma boyutları olduğu ve kaygılı bağlanmanın flört şiddetinin kontrol ve istismar boyutlarını, kaçınmalı bağlanmanın ise şiddet boyutunu anlamlı düzeyde yordadığı bulunmuştur. Aynı zamanda kaygılı bağlanma arttıkça flört şiddeti toplam puanı ve alt boyutları puanlarının yükseldiği, kaçınmalı bağlama arttığında ise kontrol alt boyutu dışında flört şiddetinin alt boyutlarının ve toplam puanın arttığı bulunmuştur.

Yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin genelinde flört şiddetini yordayan sonuncu değişkenin sosyal onay ihtiyacı olduğu bulunmuştur. Sosyal onay ihtiyacı ile istismar, kontrol alt boyutları ve de toplam puan arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Ayrıca sosyal onay ihtiyacının flört şiddetinin istismar boyutunu yordadığı bulgusuna erişilmiştir.

5.2. Tartışma

Bu bölümde araştırmanın başında ifade edilen alt amaçlara dair bulgular başlıklar altında tartışılmıştır.

5.2.1. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum düzeylerine ilişkin bulguların tartışılması

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin şiddet, istismar alt boyutları ile toplam puan açısından aldıkları ortalama puanların %50 ile %75'lik kısım arasında değiştiği bulunmuştur. Şiddet ve istismar alt boyutlarından alınan puanların ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Kontrol alt boyutunda ise ortalamanın %25 ile %50'lik kısım arasında olduğu bulunmuştur. Genel anlamda alt boyutlarıyla birlikte flört şiddeti tutum düzeyi değerlendirildiğinde, üniversite öğrencilerinde flört şiddeti tutum puanlarının orta ve ortanın üzerinde olduğu görülmektedir.

Araştırmadaki kontrol alt boyutunun flört şiddeti türlerinden psikolojik şiddet türünün içerisinde; istismar alt boyutunun hem psikolojik hem de fiziksel şiddet türü içerisinde ve şiddet alt boyutunun da hem fiziksel hem de cinsel şiddet kapsamında yer

alabileceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Buradan hareketle; bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlar, üniversite öğrencilerinin %42,3'ünün hayatları boyunca flört şiddeti gördüğünü ifade eden Umana, Fawole ve Adeove (2014)'ün yapmış olduğu araştırmayla tutarlılık göstermektedir. Aynı araştırmadaki son 12 ay içerisinde fiziksel şiddetin %62,5 ve cinsel şiddetin %53,2 oranında görüldüğünü ortaya koyan araştırma bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Aynı zamanda, mevcut araştırma Flake vd. (2013)'nin yaptığı araştırma sonucunda flört şiddetinin üniversite öğrencileri arasında yaygın bir biçimde görüldüğünü ortaya koyan bulgularla da desteklenmektedir. Uluslararası bir çalışmada,mevcut araştırma bulgularını destekler nitelikte olup, yetişkinler arasında flört şiddeti yaygınlığının %24-43 arasında olduğunu göstermektedir (Xu vd., 2005).

Alanyazın incelendiğinde, flört şiddetinin alt boyutları ve türlerinin yaygınlığı ile ilgili yapılan araştırmalar olduğu görülmüştür. Romantik ilişkilerdeki fiziksel şiddetin yaygınlığıyla ilgili Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan bir araştırmada; kadınların yaşamlarında %32,9'unun erkeklerin %28,1'in partneri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığı ve kadınların anlamlı düzeyde daha çok şiddet mağduru olduğu; kadınların ve erkeklerin %48'lerde psikolojik şiddet gördüğü ve takip etme davranışlarının erkek ve kadınlar için %70'lerde olduğunu bulan araştırma bulguları (Breiding, Chen, ve Black, 2014) ile kadınların %43,9'u ve erkeklerin %23,4'ünün cinsel şiddet türlerine maruz kaldığının bulunduğu araştırma bulguları (Breiding, 2015) bulunmaktadır. Bu araştırmalara ek olarak, kontrol davranışının %25, fiziksel şiddetin %7,5 ve cinsel şiddetin % 2,8 olduğunu ortaya koyan bir araştırma da mevcuttur (Lövestad, vd.,2017). Ek olarak, Al-Atrushi vd., (2013)'nun Irak'ta kesitsel olarak yürüttükleri bir çalışmada kadınların %58'inin hayatları boyunca flört şiddeti yaşadığı bulunmuştur.

Mevcut araştırmadaki bulgularla pek çok araştırma bulgusunun tutarlı olduğu, flört şiddetinin türlerinin üniversite öğrencileri arasında bir hayli yüksek oranda yaşandığı görülmektedir. Şiddet ve istismar boyutunun, kontrol davranışına oranla daha yüksek olduğu araştırmalar mevcut olsa da kontrol davranışının daha yüksek olduğu araştırma bulgularının da olduğu görülmektedir. Bu çelişkinin temel nedeni, flört şiddetinin türlerini birbirinden keskin bir biçimde ayırmanın mümkün olmayışındır. Her ne kadar bu biçimde bir sınıflandırmaya gidilmiş olsa da flört şiddeti ile ilgili yapılan bazı araştırmalar(Dll vd., 2002; Thompson, 2006) çeşitli flört şiddeti biçimlerinin genellikle aynı anda var olduğunu göstermiştir. Yaşanan şiddet türlerini birbirinden

ayırmak mümkün görünmemekte ve her birinin yaygınlık oranları dikkate alındığında, ciddi oranlarda yaşandığı görülmektedir.

5.2.2. Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti düzeyinin cinsiyet, sınıf, anne-baba şiddetine maruz kalmak, tanık olmak, ilişki süresi, görüşme sıklığı ve flört ilişkisiyle ilişkili düşüncesi değişkenleri bağlamında farklılaşması ile ilgili bulguların tartışılması

Araştırma sonucunda flört şiddetinin şiddet alt boyutunun kadın ve erkek üniversite öğrencilerinde farklılaşmadığı, ancak erkek üniversite öğrencilerinin istismar, kontrol alt boyutları ve flört şiddeti tutumları toplam puanının kadının öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Alanyazında flört şiddeti ile ilgili yapılan araştırmalarda neredeyse hepsinin erkekten kadına yöneltilen bir şiddet olduğu ve kadının mağdur olmasıyla ilgili olduğu görülmüştür. Şiddet düzeyinin cinsiyete göre değişimi ile ilgili yapılan bir araştırmada, erkeklerin %18,7'sinin kadınların ise %27,8'nin flört şiddeti türlerinden birini deneyimledikleri (Jonas vd., 2013) bulunmuştur. Bu bulgu mevcut araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Ancak mevcut araştırmada şiddet alt boyutunun erkek ve kadın üniversite öğrencilerinde farklılaşmıyor oluşu bazı araştırmalarda (Woodward, Fergusson ve Horwood, 2002) da erkek ve kadınların aynı oranda şiddet uyguladıkları araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Bununla birlikte, kadınlar ve erkekler şiddet türünü deneyimleme konusunda farklılık göstermektedir. Kadınların çoğunlukla cinsel şiddeti yaşamaları ve sonuçlarından etkilenmeleri söz konusuysa, erkeklerin psikolojik saldırganlık yaşama olasılıkları daha yüksektir (Anasuri, 2016, s. 75). Benzer biçimde WHO (2010) tarafından yapılan bir araştırmada, yakın duygusal ilişkilerde partnerlerden görülen şiddete ve cinsel şiddete belirgin bir biçimde kadınların daha fazla maruz kaldıkları gözlemlenmektedir.

Katz (2002)'nin yaptığı araştırma bulgularına göre kadın ve erkekler arasında fiziksel şiddet anlamında herhangi bir fark olmadığı, sadece cinsel şiddetin erkeklerde anlamlı derecede kadınlardan daha fazla olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar da araştırma bulgularının şiddet alt boyutuyla ilgili kısmını destekler niteliktedir.

ABD'de yapılan araştırmalar yaklaşık 1,5 milyon kadın ve 800.000 erkeğin hayatları boyunca flört şiddetini yaşadıklarını göstermektedir (Tjaden ve Thoennes, 2000). Kadınların ilişkilerinde erkeklerden biraz daha fazla fiziksel

saldırganlığa başvurduğu ve bu tür eylemleri daha sık gerçekleştirdiği görülmekle birlikte, erkeklerin daha çok ağır yaralanmalara sebep olacak düzeyde fiziksel şiddet gösterme eğiliminde olduğunu ve genel olarak, bir partner tarafından yaralananların %62'sinin kadın olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Archer, 2000).

Benzer biçimde araştırma bulgularının birçoğu, kadınların şiddete ve şiddet sonucundaki yaralanmalara daha çok maruz kaldıkları yönündedir (Başbakanlık, 2009; Swart vd., 2002; Tucker-Halpern vd., 2001) ve erkeklerin kadınlara kıyasla daha saldırgan olduğu ve şiddet içeren davranışları kabul ettikleri görülmektedir (Downey, Feldman ve Ayduk, 2000; Özgür, Yörükoğlu ve Baysan-Arabacı, 2011). Jonas vd. (2014) yapmış olduğu araştırmada, kadınların erkeklerden daha yüksek oranda şiddet ve türlerini yaşadıklarını ve şiddet yaşama konusunda daha büyük risk altında olduklarını göstermektedir.

Yukarıdaki araştırmalardan farklı olarak Capaldi, Kim ve Shortt (2007)'un yaptığı araştırmada, 20'li yaşlarının sonunda olan kadınların ilişkilerinde şiddeti başlatma oranlarının erkeklerden çok daha fazla olduğu bulunmuştur. Ancak daha erken dönemlerde fiziksel şiddeti başlatmada benzer oranlara sahip oldukları bulunmuştur. Yakın zamanda gerçekleşen araştırmalarda da benzer biçimde, kadınların flört şiddeti davranışlarının (%38) erkeklerden (%19) daha yüksek oranda olduğu bulunmuştur (Kauikinen, Gover ve Hartman, 2012).

Flört şiddetinde cinsiyet konusu tartışmalı bir konudur ve bu konuda yapılan araştırmalar birbirinden farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Genel olarak bu konuda yapılan pek çok araştırma, erkeklerin kadınlara yönelik şiddetinin daha fazla olduğunu ortaya koyuyor olsa da az sayıdaki araştırmada ise cinsiyetler arasında fark olmadığı ve aynı düzeyde şiddet uyguladıkları sonucunu ortaya koymaktadır. Bu sonucun ortaya çıkmasında birden fazla etken olmakla birlikte, şiddetin güçle eş anlamlı bir biçimde görülüyor olması ve bu nedenle erkeklerin şiddeti kabul etmesi, şiddet uygulama konusunda kendilerini rahat hissetmeleriyle de ilişkili olabilmektedir. Erkeklerin şiddet görseller dahi bunu kadınlar kadar ifade edemiyor oldukları da düşünülebilir.

Hamby (2016)'nin yaptığı araştırmaya göre ise şiddeti ölçmede kullanılan bazı ölçeklerdeki maddelerde yer alan ifadelerin kadın mağduriyetine erkek mağduriyetinden daha yüksek oranlarda yer verdiği görülmüştür. Bu nedenle de bazı araştırmalardan yanlış sonuçların çıkmasının muhtemel olduğunu ifade etmektedir. Bu tartışmalardan hem kadın hem erkeklerin farklı türlerde şiddet mağduriyeti yaşadığı ve ya da şiddetin

başlatıcısı olduğu; ancak erkeklerin şiddet konusunda çok daha yaralayıcı ve büyük sonuçlar ortaya koydukları sonucuna varılabilir.

Mevcut araştırmada diğer bir alt amaç olan flört şiddeti ve sınıf düzeyi arasındaki ilişkiyle ilgili araştırma bulgusuna göre; flört şiddeti tutumu toplam puanının ve alt boyutlarının sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Bu bulgu Kaya-Sakarya (2013)'nin üniversitede öğrenim gören gençlerde flört şiddeti kabul durumunu incelediği araştırma sonucunda çiftler arası şiddeti kabul durumu ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunmamasıyla benzerlik göstermektedir. Türkiye’de alanyazında yapılan araştırmalarda sınıf düzeyi ile ilgili çok fazla araştırmaya rastlanmamıştır. Az sayıdaki çalışmadan birisi olan Aslan vd. (2008)'nin yaptığı araştırmada, önceki flört ilişkilerinde 24 yaş ve üzeri öğrencilerin diğer yaş grubundakilere göre (18–23) ve dördüncü sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre daha fazla şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır.

ABD Adalet Bakanlığı tarafından 1994'den 2010'a kadar yapılan araştırmalarda, 18-24 ve 25-34 yaşlarındaki kadınların, diğer yaş gruplarına kıyasla en yüksek flört şiddeti oranlarını yaşadıkları görülmüştür. Farklı araştırmalarda da, 18–28 yaşları arasındaki kadınların flört şiddeti kurbanı olma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir (McColgan vd., 2010).

İftar (2016)'nin yaptığı araştırmada; birinci sınıf öğrencilerinin şiddet tutum puanları diğer sınıflara göre anlamlı biçimde yüksek bulunurken, birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin daha fazla oranda şiddet uyguladığı bulunmuştur. Bununla birlikte Rodriguez vd., (2001)'nin yapmış olduğu çalışmada yaşla flört şiddeti arasında negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu araştırmayla benzer olarak flört şiddetinin yaşla birlikte azaldığını ortaya koyan boylamsal çalışmalar da bulunmaktadır (Kim vd., 2008). Amramsky vd., (2011)'nin yaptığı araştırmada da küçük yaşta olmak flört şiddeti yaşamak için risk etmeni olarak rapor edilmiştir.

Yapılan araştırma sonuçlarına göre, genel olarak flört şiddetinin genç yetişkinlik döneminde zirveye çıktığı varsayılsa da, bu ampirik olarak doğrulanmamış ve belgelenmemiştir (Johnson vd., 2014). Ancak yine de Peterman, Bleck ve Palermo (2015)'in de belirttiği üzere, elde edilen bulgular flört şiddeti için birincil korunmanın 19 yaşından önce gerçekleşmesi gerektiğini göstermektedir.

Alanyazın incelendiğinde, yaş-sınıf düzeyi ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların sınırlı sayıda olduğu ve var olan araştırmaların sonuçlarının ise

tutarlı olmadığı görülmüştür. Mevcut araştırma sonucunun ortaya çıkmasında üniversite dönemindeki bireylerin yaş aralığı düşünüldüğünde, benzeşik yapıda oldukları ve yaşadıkları ilişkilerde davranış ve tutum açısından birbirinden çok farklı olamayacakları ile ifade edilebilir. Bu konudaki farklılığın lise ve üniversite öğrencilerinin flört şiddeti düzeyi kıyaslaması sonucunda ortaya çıkabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın alt amaçlarından biri olan flört şiddeti ve çocukluk dönemi ebeveyn şiddetine maruz kalma ya da şahit olma ilgili alanyazında pek çok araştırma yapıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalar (Barrios vd., 2015; Smith-Marek vd., 2015; Bensley, Eenwyk ve Simmons, 2003; Richards, Tillyer ve Wright, 2017; Tomsich vd., 2015) incelendiğinde, çocukluk döneminde anne baba tarafından şiddet deneyimlemenin ya da anne –baba arasındaki şiddete maruz kalmanın flört şiddeti için bir risk etmeni olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Charles vd., (2003)'nin 8629 katılımcı ile yaptığı araştırma bulguları araştırmamızı destekler niteliktedir. Bu araştırmada çocuklukta, fiziksel, cinsel şiddete maruz kalma ve anne şiddetine maruz kalmanın ileride flört şiddetini deneyimleme ve uygulamayı üç kat arttırdığı bulunmuştur. Benzer biçimde farklı bir araştırmada da çocuklukta şiddete maruz kalmanın yetişkinlikteki flört şiddetinin yordayıcısı olduğu bulunmuştur (Gomez, 2017).

Kimber vd., (2017) çocukluk döneminde şiddete maruz kalma ile yetişkinlikte flört şiddetinin devam etmesi arasındaki ilişkiyi ilgili araştırmaların başlangıcından 4 Ocak 2016'ya kadar sistematik bir biçimde gözden geçirmişlerdir. Ulaşılan 5601 makaleden 19'u veri toplama için hazırlanmıştır. Bu çalışmaların 16'sı, çocuğun şiddete maruz kalmasının yetişkinlik döneminde flört şiddetinin devamıyla anlamlı ve pozitif ilişkili olduğunu bulmuştur; Üç çalışma, anlamsız bir ilişki olduğuna dair bulgular bildirmiştir.

Mevcut araştırmada elde edilen bulgular istismar ve kontrol alt boyutlarından alınan puan ortalamalarının anne şiddetine maruz kalıp kalmamaya göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını, ancak toplam şiddet tutumu puanlarında anlamlı düzeyde fark olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak baba şiddetine maruz kalmada ise flört şiddeti toplam puanı ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı görülmüştür. Bu durum, kültürümüzde çocuğa birincil bakıcının çoğunlukla anne olması ve bireylerin anneyi rol model alma ve ondan etkilenme oranının daha yüksek olmasıyla açıklanabilir. Alanyazında anne şiddetinin ileri dönemlerdeki flört şiddeti ile ilişkisi ve baba şiddetinin ileri dönemlerdeki flört şiddeti ile ilgili ayrı ayrı araştırmalara

rastlanmamıştır. Flört şiddeti ile ilgili araştırmalara bakıldığında ebeveyn şiddeti ya da çocukluk dönemi şiddeti olarak ele alınmıştır. Bu nedenle bu durum yeterince tartışılmamış olup yeni bir bulgu olarak ortaya konmuştur.

Mevcut araştırmada anne-baba arasındaki şiddete maruz kalıp kalmama açısından ise şiddet alt boyutunda ve toplam puanda farklılaşma olduğu ve maruz kalanların şiddet alt boyutu ve toplam puanının maruz kalmayanlara kıyasla anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. İstismar ve kontrol alt boyutlarında farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Bandura'nın ifade etmiş olduğu sosyal öğrenme kuramıyla da elde edilen bulguların paralellik göstermekte olduğu görülmektedir. Bu kuram, insanların flört şiddetine başvurması dadahil olmak üzere, saldırganlık eğilimlerini, klasik koşullanma, edimsel koşullanma ve gözlem yoluyla öğrenme gibi saldırgan davranmaya yönlendiren temel ilkeler yoluyla edinmelerine işaret etmektedir (Bandura, 1967). Bu yaklaşımla tutarlı olarak, flört şiddeti faillerinin, ailelerinde flört şiddetine tanıklık ettikleri ve fiziksel olarak şiddet gördükleri saptanmıştır (Dutton, van Ginkel ve Landolt, 1996). Bu nedenledir ki aile üyelerinin çocuklarıyla olan ilişkileri onların hem kısa vadede hem de uzun vadede hayatlarında önemli etkiler ortaya çıkarmaktadır

Üniversite öğrencilerinin yaşamakta olduğu flört ilişkisi ile ilgili düşünceleri ile sadece kontrol alt boyutu arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu; ilişkisi ile ilgili ciddi bir ilişki olduğunu düşünenlerin daha yüksek düzeyde kontrolcü davranışlar sergiledikleri bulunmuştur. Mevcut araştırmayı destekler nitelikte Cleveland, Herrera ve Stuewig (2003)'in yaptığı araştırmada flört şiddetinin alt boyutu olan istismarın da ilişki ciddiyetinin bağlı olduğunu ortaya koymuştur. Bireylerin uzun vadeli ve gelecek vadeden bir ilişki yaşadıklarını hissettiklerinde ve karşısındaki bireye böyle bir anlam yüklemeye başladıklarında daha çok sahiplenici, daha çok kısıtlayıcı ve kıskançlık içeren davranışlar sergileyebilecekleri ve bunun sonucunda da şiddetin başlatıcıları olan 'güç' ve 'kontrol' davranışının yüksek oranda ortaya çıkacağı şeklinde açıklanabilir. Bu bulguyla ilgili alanyazında az sayıda araştırma olması bulgunun yeterince tartışılmasını engellemiştir

İlişki süresi ile şiddetin herhangi bir boyutu veya toplam puan arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulunmuştur. Yani ilişki süresinin uzun ya da kısa olmasıyla flört şiddeti arasında herhangi bir ilişki yoktur. Alanyazın incelendiğinde bu konuda herhangi bir araştırma yapılmadığı görülmüştür.

Görüşme sıklığı ile kontrol arasında düşük düzeyde de olsa negatif yönde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bireylerin görüşme sıklığı arttıkça kontrol davranışı azaldığı ve ilişki doyumlarının arttığı görülmüştür. Daha az görüşmenin bireylerin birbirlerine yönelik merak etme ve kıskançlık gibi duyguları beraberinde getirebileceği düşünüldüğünde devamında kontrolcü davranışların gelebileceği düşünülmektedir. Bu bulguyla ilgili alanyazında az sayıda araştırma olması bulgunun yeterince tartışılmasını engellemiştir.

5.2.3. Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti düzeyi ile bağlanma boyutları, benlik saygısı, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlar ve sosyal onay ihtiyacı düzeyleri arasındaki ilişkilerle ilgili bulguların tartışılması

Toplumsal cinsiyet ve şiddet arasındaki ilişki karmaşıktır. Kadınların ve erkeklerin, çocukların ve yetişkinlerin farklı rolleri ve davranışları toplumdaki cinsiyet normları ile şekillendirilmiş ve güçlendirilmiştir. Cinsiyet rollerindeki bu farklılıklar ve davranışlar genellikle eşitsizlikler yaratmakta ve çoğunlukla cinsiyet eşitsizlikleri, kadınlara karşı erkekler tarafından şiddet eylemleri riskini arttırmaktadır (WHO, 2009).

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ile flört şiddeti tutumlarının 3 alt boyutu ve toplam puanı arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bulguları destekleyen bir araştırmaya (Grest, Amaro ve Unger, 2017) göre de daha geleneksel rollere sahip olma ile psikolojik ve fiziksel flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Toplumsal cinsiyet rollerinden erkeksi cinsiyet rolüyle ilgili yapılan araştırmalar, katı, cinsiyetçi erkeksi rollere bağlı olan erkeklerin kişisel ve ilişkisel sorunları yaşayabileceklerini göstermektedir (Levant ve Richmond, 2016). Bu araştırmaya ek olarak bazı araştırmacılar da benzer biçimde erkeksi cinsiyet rolü ile erkeklerin kadın partnerlerine yönelik saldırgan tutumları ve davranışları arasında ilişki kurmuştur (Good vd., 1995; Hill ve Fischer, 2001; Rando, Rogers ve Brittan-Powell, 1998). Ancak bugüne kadar, cinsiyet rolünün farklı biçimlerinin şiddetin kabulüyle nasıl ilişkili olduğu hakkında hala çok az şey bilinmektedir. Aynı zamanda kadınların erkeksi cinsiyet rolünün erkeklerin kadına yönelik şiddetini kabul etmeyle ilgili olarak hiçbir çalışma incelenmemiştir (McDermott vd., 2017).

İnan-Arslan, (2002) Türkiye'deki dört farklı üniversitede lisans öğrenimi gören öğrenciyle yaptığı araştırmasında geleneksel cinsiyet rolü tutumları ile cinsel şiddet

uygulama ve fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalma arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Yıldırım (2006)'ın üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarına etkisini değerlendirmek amacıyla yaptığı araştırmanın flört şiddeti puanları ile toplumsal cinsiyet rolleri arasında yüksek derecede, pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Başka bir araştırmada da sonuçlar daha geleneksel cinsiyet rollerini destekleyen erkeklerin cinsel şiddeti destekleyici tutum ve inançlara eğilimli olduğunu ortaya koymuştur (Truman, Tokar ve Fischer, 1996). Hillier ve Foddy (1993)'nin yaptığı araştırmada eşe yönelik suçlayıcı altı hikâyeden oluşan bir senaryo kullanılmış ve her senaryoda eşe yönelik kötüye kullanım veya ağır hakaretler olan bir olay tasvir edilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda da erkeklerin geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine uygun olarak kurbanı daha fazla suçladıkları ortaya konulmuştur.

Moore ve Stuart (2005)'in yapmış olduğu çalışma; erkeksi cinsiyet rolü ile flört şiddetinin her alanı arasındaki ilişkiyi destekler niteliktedir. Forbes vd., (2006) tarafından yapılan bir diğer araştırmaya göre, kadınlar hakkında cinsiyetçi tutumlara sahip olan bireylerin flört şiddetini kabul düzeyleri de yüksektir. Ancak pek çok çalışma erkeklerde flört şiddetinin devam etmesi ile erkeksi cinsiyet rolü ilişkisini ortaya koymakla birlikte, kadınlarda erkeksi rol ve flört şiddetinin devam etmesi arasındaki ilişkiyi araştırmamıştır (Prospero, 2008). Ayrıca pek çok araştırma geleneksel rollerle cinsel şiddet arasındaki ilişkiyi incelemiştir (Locke ve Mahalik, 2005; Mcdermott vd.,2013; Murnen, Wright ve Kaluzny, 2002; Rando, Rogers ve Brittan-Powel, 1998)

WHO (2009)'a göre de flört ilişkisinde eşitlikçi olmayan cinsiyet rolüne sahip erkeklerin kadınlara yönelik şiddet riski artmaktadır. Bu nedenle televizyon, radyo, gazete ve diğer kitle iletişim araçlarıyla yapılan diğer müdahaleler, toplumsal cinsiyet normlarına yönelik tutumları değiştirmek ve sonuç olarak ilişkilerde yaşanan şiddeti azaltmak için etkili olabilir. Araştırmalardan çıkan sonuca göre, geleneksel cinsiyet rollerine sahip olmak ile flört şiddeti arasında bir ilişki olduğu ve erkeksi bir role sahip olan bireylerin şiddet uygulamaya ve şiddeti kabul etmeye eğilimli oldukları ortadadır. Eşitlikçi bir anlayışa sahip olmanın ise flört şiddetini önlemede etkili olduğu görülmektedir.

Flört şiddetini anlamaya çalışırken erken yaşantıların, yetişkinler arasındaki bağlanma ilişkilerini nasıl etkilediğini ve bu bağlanma ilişkilerinin de flört şiddetiyle

olan bağlantısını anlamaya yönelik bir takım yaklaşımlar geliştirilmiştir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Feeney, 1995; Simpson, 1990). Bu yaklaşımlar özellikle kaçınmalı ve kaygılı bağlanma ile anlaşılabilir (Brennan, Clark ve Shaver, 1998).

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları ve flört şiddeti arasındaki ilişki ile ilgili yapılan analizde, kaygılı bağlanma ile istismar, şiddet ve kontrol olmak üzere üç alt boyut ve toplam puan arasında düşük ve düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Kaçınan bağlanma ile şiddet ve istismar alt boyutları arasında ve toplam puan arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde ilişki olduğu görülmüştür. Kaygılı ve kaçınmalı bağlanma ile ilgili ortaya çıkan bu farkı alanyazında yer alan bilgilere göre açıklamak doğru olacaktır. Kaygılı bağlanma, büyük ölçüde, yetişkin yakın ilişkilerde yaygın bir terk edilme korkusu, bağımlılık ve kıskançlık yaşayan bireylerle karakterize edilmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Bu bireyler kendilerini sevelemeyen olarak değerlendirmektedirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Kaçınmalı bağlanmada ise bireyler karşısındaki kişiyi güvenilmez olarak bulduğu için duygusal olarak güvenmekten ve romantik bir ilişki geliştirmekten kaçınmaktadır (Brennan vd., 1998). Alanyazında yer alan bilgiler doğrultusunda ortaya çıkan sonuçların beklendiği görülmektedir. Araştırmada kaygılı bağlanma boyutuna sahip olan bireyler partneri tarafından sürekli olarak terk edilme korkusu yaşayacağı için kaçınmalı bağlanma boyutuna sahip bireylere kıyasla partnerini kontrol edici davranışlarda bulunmaları ve arasında bir ilişki çıkması öngörülmektedir. Mckeown (2004)'ün yaptığı araştırmaya göre de kaygılı bağlanma bireylerin en son ilişkilerinde psikolojik saldırganlıktan mağdur olma arasındaki ilişkiyi yönlendirmiştir. Araştırmalar ilişkilerinde şiddet uygulayan erkeklerin şiddet uygulamayanlara kıyasla güvensiz bağlanma sergilediklerini göstermektedir (Buck vd., 2012).

Yapılan araştırmaların çoğunda (Allison vd., 2008; Dumas, vd., 2008; Henderson, Bartholomew ve Dutton, 1997; Pearson, 2006) kadınlar için kaygılı bağlanmanın şiddet yaşamada belirleyici etmen olduğunu ve aynı zamanda kaygılı bağlanan bir kadınla kaçınmalı bağlanan bir erkek partnerin birlikteliğinde de flört şiddeti yaşanabileceğini ortaya koymaktadır.

Bir başka araştırmada kaygılı bağlanma ile bireylerin ilişkilerinde yaşadıkları fiziksel ve psikolojik şiddet arasında ilişki bulunmuştur (Bonache, Gonzalez-Mendez ve Krahe, 2017). Kontrol alt boyutu psikolojik şiddet kapsamında değerlendirilecek olursa

araştırmamızda ortaya çıkan kaygılı bağlanmanın kontrol alt boyutu ili ilişkili olmasını destekler biçimdedir.

Sonuç olarak bağlanma tarzlarından kaçınmalı ve kaygılı bağlanmaya yönelik farklı flört şiddeti bulguları olsa da birçok çalışmada güvensiz bağlanma biçimleri ile partnerin şiddet uygulaması ve mağduriyet arasında ilişkinin varlığına dair sonuçlar ortaya konmuştur (Alexander, 2009;Bookwala, 2002; Doumas vd.,2008; Dutton vd.,1994; Follingstad vd., 2002; Fournier, Brassard ve Shaver, 2011; Henderson vd., 2005; Péloquin, Lafontaine ve Brassard, 2011; Wekerle ve Wolfe, 1998; Yarkovsky ve Fritz, 2014). Erken dönemde bireylerin kendine bakım veren kişilerle kurdukları bağ ve iletişimin ne derece önemli olduğu ve uzun vadede bireylerin yaşamını etkilediği görülmektedir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ile şiddet, istismar alt boyutları ve toplam puan arasında düşük düzeyde ve negatif yönde ilişki olduğu bulunmuştur. Buna göre, benlik saygısı düzeyi arttıkça şiddet, istismar ve toplam flört şiddeti puanı azalmaktadır. Benlik saygısı ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyle ilgili araştırmalar incelendiğinde, genelde flört şiddetinin sonucunda benlik saygısında azalma olması şeklinde yer aldığı görülmektedir. Bu bulguyu destekleyen az sayıdaki çalışmalardan birinde (O’Kefee, 1997) hem erkekler hem de kadınlar için düşük benlik saygısının çoğu zaman flört şiddeti yaşamakla ilişkili olduğu bulunmuştur. Benlik saygısı düşük olan erkeklerin flört şiddetini başlatma olasılığı daha yüksekken, düşük benlik saygısı olan kadınların ise mağdur olma olasılığı daha yüksektir. Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2015)’un araştırma sonuçlarına göre, benlik saygısı romantik ilişkide maruz kalınan istismarı anlamlı olarak yordamaktadır. Papadakaki vd., (2009) tarafından yapılan bir araştırmaya göre de düşük benlik saygısı kadınların kendilerinden şüphe duymasına ve istismarcı ile ilişkilerin sürdürmelerine neden olabilmektedir.

Ne var ki düşük benlik saygısı ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi açıklayan sonuçlar çelişkilidir. Ayrıca yüksek benlik saygısının gençlerde flört şiddeti düzeyini azalttığı tespit edilmemiştir (Vezina ve Hebert, 2007). Sonuç olarak daha yüksek benlik saygısı, daha güçlü başa çıkma becerileri, yaşamsal başarılarda tatmin, sağlıklı uyum ve karar verme süreçleri, stresli durumların olumsuz etkilerinden kurtulma yeteneği ve daha birçok güçle ilişkilidir (Zeigler-Hill, 2010). Aksine, daha düşük benlik saygısı olanlar, daha az algılanan öz-değer, zayıf uyum becerileri, zayıf sosyal işlevsellik, yüksek riskli davranış ve daha az başa çıkma mekanizmaları sergilemektedirler

(Crocker ve Park, 2004). Bu nedenle benlik saygısı ve flört şiddeti arsında ilişki ile ilgili çelişkili bulgular olsa da, benlik saygısının yüksek olmasının her iki partner için öncelikle kendilerinden memnun olabilme ve çatışmalarla olumlu baş edebilme gücü verebilmesi bakımından önleyici bir etmenolabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın alt amaçlarından biri olan sosyal onay ihtiyacı ile istismar, kontrol alt boyutları ve de toplam puan arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırmanın bu bulgularıyla ilgili alan yazın incelendiğinde, konuyla ilgili alan yazında araştırma olmadığı dikkat çekmektedir. Sosyal onay ihtiyacı, bireylerin kişilerarası etkileşimler kurmasında önemli bir ihtiyaç olup içinde bulunduğu kültürün etkisiyle ortaya çıkmaktadır. Sosyal bağların kurulabilmesi için önemli bir ihtiyaç olarak gözükmektedir (Baytemir, Karaşar ve Öğülmüş, 2017). Sosyal onay ihtiyacı nedeniyle bireyler de sosyal onay görmek ve istedik biri olarak görülmek istemektedirler. Ancak sosyal onay ihtiyacının çok yüksek ya da çok düşük olmasının, kişilerarası ilişkilerde çeşitli problemlere neden olabilmektedir (Karaşar, 2014). Grams ve Rogers (1990) yüksek düzeyde sosyal onay ihtiyacı olan kişilerin, diğer kişilerin kendileri hakkında ne düşündüğüne yönelik kaygıyı yoğun bir biçimde yaşayan kişiler olduğunu belirtmiştir. Araştırmanın bulguları da sosyal onayla ilgili yapılan açıklamalar sonucunda anlaşılabilir.

Sosyal onay ihtiyacıyla birlikte flört şiddeti tutum puanlarının artması, sosyal onayı ihtiyacı yüksek bireylerin kendi düşüncelerinden çok içinde bulunduğu topluma uyum sağlama kaygısıyla açıklanabilir. Üniversite öğrencilerinin içinde bulunduğu kültürde flört şiddetiyle ilgili pek çok tutum ve davranışların kabul görüyor oluşu ve öğrencilerin de içinde bulunduğu topluluktan farklı düşünüyor gibi görünmek istemeyişi ile açıklanabilir. Bu bağlamda üniversite öğrencileri flört şiddetine yönelik tutumlarını ifade ederken toplumun flört ilişkisi yaşamayla ilgili değer yargılarını ve kurallarını göz önüne aldıkları düşünülebilir. Geleneksel bakış açısına sahip olmalarının da bu durumun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülebilir.

5.2.4. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddetinin şiddet boyutunu yordayıcılığıyla ilgili bulguların tartışılması

Araştırma bulguları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların alt boyutu olan eşitlikçilik, kadın rolleri, evlilikte roller ve erkek rolleri ile bağlanma boyutlarından

ise kaçınmalı bağlanmanın flört şiddetinin alt boyutu olan şiddetin anlamlı birer yordayıcıları olduğunu ortaya koymuştur. Bu değişkenlerin şiddet alt boyutu varyansının %20'sini açıkladığı görülmüştür. Benlik saygısı, kaygılı bağlanma ve sosyal onay ihtiyacının şiddetin anlamlı birer yordayıcısı olmadığı bulunmuştur.

Mevcut araştırmadaki bağlanma boyutlarıyla ilgili bulgu bu zamana kadar yapılan pek çok araştırmada (Bond ve Bond, 2004; Kesner ve McKenry, 1998; Roberts ve Noller, 1998) bağlanma tarzının flört şiddetinin yordayıcısı olduğuyla ilgili bulgularla tutarlılık göstermektedir. Ancak yapılan bu araştırmaların sonuçları mevcut araştırmadan farklı olarak erkek kaçınmalı bağlanmasının yanında kadın kaygılı bağlanmasının da şiddeti yordadığını ortaya koymuştur. Pearson (2006)'un yaptığı çalışmada da her iki partnerin eş zamanlı olarak yaşadığı kaygılı ve kaçınmalı bağlanmanın erkeğin sözel ve fiziksel flört şiddetinin yordayıcıları olduğunu göstermektedir. Hiyerarşik regresyon analizlerinden elde edilen bulgular, kadınlarda yüksek düzeyde kaygılı bağlanmanın erkek tarafından uygulanan sözel ve fiziksel şiddeti yordadığını göstermiştir. Buna karşın erkek bağlanma tarzının erkeklerin şiddete uğramasının yordayıcısı olduğuyla ilgili bulgu bulunamamıştır. Kuijpers vd., (2011)'nin yaptığı araştırmada da mevcut araştırmayla tutarlı olarak kaçınmalı bağlanmanın hem fiziksel hem de psikolojik flört şiddetinin yordayıcısı olduğu, kaygılı bağlanmanın yordayıcı olmadığı bulunmuştur. Hazan ve Shaver (1987) kaçınan bağlanma tarzına sahip bireylerin, ilişkileri ile ilgili olumsuz beklenti içerisinde olduklarını ve romantik ilişkilerinde eşlerine güven duymakta problem yaşadıklarını, yakınlık kurmaktan kaçındıklarını ve böylece şiddet davranışları sergilediklerini bulmuşlardır. Buna ek olarak Hansen vd., (2011)'nin gerçekleştirdikleri çalışmada şiddet suçlarından hüküm giymiş mahkumların kaygılı bağlanmadan ziyade kaçınmalı bağlanma konusunda daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur. Kaçınan bağlanmanın şiddet de dahil olmak üzere dışsallaştırma bozuklukları için bir risk faktörü olduğu ifade edilebilir.

Konuyla ilgili araştırmalara bakıldığında, çelişkili bulgular olduğu görülmektedir. Ancak kaygılı bağlanma ile flört şiddeti mağduriyeti arasında ilişki olabileceği düşünülmektedir. Mevcut araştırmadaki bulgular kadının flört şiddeti mağduriyeti ile ilgili olarak kaçınmalı bağlanma biçimini bildiren Wekerle ve Wolfe (1998) tarafından yapılan önceki araştırmalarla uyumludur. Doumas vd.(2008)'nin araştırma bulguları da mevcut araştırmayı destekler nitelikte olup, kaçınan bağlanma tarzına sahip erkeklerin

diğer bağlanma tarzına sahip erkeklere göre daha fazla şiddete maruz kaldıkları yönündedir.

Bağlanma kuramı bir ilişkideki şiddet ve yakınlığın birlikte nasıl var olduğunu anlamaya yönelik yararlı ve kullanışlı bir model sunmaktadır (Mayseless, 1991). Bu çerçevede şiddet, ilişkideki partnerler arasındaki yakınlığı ve mesafeyi düzenleme aracı olarak tanımlanmaktadır (Pistole, 1994). Özellikle, partnerler arasındaki yakınlık tercihleri ile “sosyo-duygusal uzaklık” değişimleri arasındaki uyumsuzluklar, flört şiddeti için katalizör görevi görebilir (Dutton, 1988). Kaçınmalı bağlanmada bireyler karşısındaki partnerini güvensiz olarak algılamakta oldukları için duygusal bir bağ kurma niyetinde değildir. Bunun sonucunda da araştırma bulgularında ortaya çıktığı gibi, ilişkide partnerine şiddet uygulama konusunda çok daha dürtüsel davranabilmekteler. Yapılan bir araştırmanın bulguları da kadınların anneleriyle kaçınmalı bağlanma puanları arttıkça fiziksel saldırganlığa katılma olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermiştir (Williams ve Kennedy, 2012).

Araştırmanın alt amaçlarından biri olan toplumsal cinsiyet rollerinin flört şiddetinin şiddet alt boyutunu yordayıcılığıyla ilgili bulgular değerlendirildiğinde, mevcut araştırmanın bulgularını destekler biçimde Próspero (2008)’nin yaptığı araştırmada maskülenliğin flört şiddetinin üç türünün de yordayıcısı olduğuna dair bulgular ortaya koymuştur. Bu araştırmaya benzer başka bir araştırmada da geleneksel cinsiyet rolünün kadınlara karşı fiziksel ve psikolojik şiddetin yordayıcısı olduğu bulunmuştur (Herrero, Rodríguez ve Torres, 2017). Şiddet alt boyutunda yer alan maddelerin daha çok fiziksel şiddet türü ile ilgili ifadeleri içeriyor olması nedeniyle mevcut araştırma bulgularıyla benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Ancak mevcut araştırmada bu çalışmalardan farklı olarak eşitlikçi cinsiyet rolünün de şiddeti yordadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında bireylerin kendilerini ifade ederken ve toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili maddelere yanıt verirken kendilerini olduklarından farklı gösterme ihtiyacı sonucunda eşitlikçi olmasalar dahi öyleymiş gibi görünme isteğiyle ilgili olabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda ataerkilliğin yaygın biçimde kabul görmesi ve hatta ‘güç’ ile eş anlamlı olarak akla gelmesi eşitlikçi tutumun daha az kabul gören bir tutum olmasına ve çiftler arasında bazı çatışmalar yaşanması sonucunda şiddete neden olabileceği düşünülmektedir.

İnan-Arslan(2002)’ın yaptığı araştırma sonucuna göre de geleneksel cinsiyet rolü tutumları ile cinsel şiddet uygulama ve fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalma arasında

pozitif bir ilişki bulunmuştur. Bu araştırmaya ek olarak, mevcut araştırmayı destekler nitelikte Yıldırım (2006)'ın yaptığı araştırma sonuçlarına göre de, kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri ve flört şiddeti puanları arasında düşük düzeyde, pozitif yönde ve erkek öğrencilerin flört şiddeti puanları ile toplumsal cinsiyet rolleri arasında yüksek düzeyde, pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Forbes vd., (2006) tarafından yapılan araştırmanın sonucu da mevcut araştırma ile tutarlı bir biçimde kadınlar hakkında cinsiyetçi tutumlara sahip olan bireylerin flört şiddetini kabul düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

5.2.5. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddetinin kontrol boyutunu yordayıcılığıyla ilgili bulguların tartışılması

Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların alt boyutundan kadın, erkek ve gelenekselci tutumlar ile kaygılı bağlanma, benlik saygısının flört şiddetinin alt boyutu olan kontrolün anlamlı birer yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Bu değişkenlerin kontrol alt boyutunun %20'sini açıkladığı bulunmuştur.

Kaygılı bağlanan bireylerde, olumsuz duygu ve tepkileri daha yoğun deneyimleme ve olumlu yaşam olaylarını ise daha az deneyimleme eğilimleri görülmektedir (Gentzler, Kerns ve Keener, 2010). Bir diğer araştırmada da kaygılı bağlanma biçimine sahip bireylerin sosyal bağlılıklara sahip olanlardan daha fazla sosyal kaygı ve kaçınma, daha fazla depresyon ve daha düşük yaşam memnuniyeti bildirdikleri görülmüştür (Eng vd., 2001). Bu tür özelliklerin kaygılı bağlanan bireylerin ilişkilerine yansması kaçınılmazdır. Kaygılı bağlanan bireyler romantik ilişkilerinde genellikle sürekli olarak ilgi göstermeye çalışarak çoğunlukla kıskançlık yaşamaktadırlar (Poulsen vd.,2013). Bu durum, mevcut araştırmanın bulgularını destekleyecek biçimde kaygılı bağlanan bireylerin romantik ilişkilerinde çok daha kontrol edici ve kısıtlayıcı davranışlar ortaya koymalarıyla sonuçlanmaktadır

Mevcut araştırmanın bulgularını destekleyen bir araştırmada araştırmacılar 10 yıl boyunca katılımcıları takip ettikten sonra, ebeveynlere güvensiz bağlanması olan bireylerin romantik ilişkilerinde sözel olarak saldırganlık gösterme olasılığının daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır (Migga vd., 2010). Konishi ve Hymel (2014) araştırmasında, bağlanma biçimlerinin yaşam boyu, özellikle de yetişkinlikte saldırganlık üzerinde bir etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Aynı zamanda güvenli

bağlanma tarzına sahip bireylerde daha az saldırgan davranışlar olduğu görülmüştür (Blodworth, 2015, s.1). Mevcut araştırmayla tutarlı bir diğer çalışmada kaygılı bağlanmanın, güven ve kıskançlık arasındaki ilişkide düzenleyici bir role sahip olduğu rapor edilmiştir. Kaygılı bağlanan bireyler daha düşük güven düzeylerini bildirmiş ve daha yüksek düzeyde bilişsel ve davranışsal kıskançlık yaşamışlardır. Kaygılı bağlanma güven ve fiziksel olmayan şiddet arasındaki ilişkiye aracılık etmiştir. Bu sonuçlar, kaygılı bağlanan bireylerin, eşine karşı kıskançlık ve psikolojik olarak kötü muamele etme olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Rodriguez vd.,2015). Kaygılı bağlanma tarzına sahip bireyler, daha fazla kıskançlık (Buunk, 1997) yaşama eğilimindedirler ve eşlerinin başkaları için onları terk edeceğinden şüphelenmektedirler (bilişsel kıskançlık) (Guerrero, 1998). Bunun yanında, kıskançlığa neden olan durumları yüksek korku, üzüntü ve öfke düzeyleri ile karşılarlar (Sharpsteen ve Kirkpatrick, 1997). Kaygılı bağlanma düzeyi yüksek olan bireyler, eşlerinin ilişkisel davranışlarını ve günlük eylemlerini yakından izleme, casusluk yapma ya da eşlerin eşyalarında çeşitli aldatmaya ilişkin işaretler aramak için artan gözetleme davranışları (davranışsal kıskançlık) göstermektedirler (Guerrero, 1998; Guerrero ve Afifi, 1998). Tüm bu davranışların mevcut araştırmadaki flört şiddeti alt boyutundan kontrol alt boyutunda yer alan davranışlara karşılık geldiği görülmektedir.

Sonuç olarak, kaygılı bağlanma tarzına sahip bireylerin kendilerine olan güven ve inancının düşük olması, kendini sevmeye değer olarak görmemesi gibi algıları ve kendine, diğerlerine yüklediği olumsuz anlamlar nedeniyle duygusal ilişkilerde sorun yaşıyor olması kaçınılmaz görülmektedir. Bu sorunların başında flört şiddeti türlerinden olan psikolojik şiddet uygulamak gelmektedir. Kontrol alt boyutunun da psikolojik şiddet içerisinde değerlendirildiğinden, alanyazındaki araştırmaların mevcut araştırma bulgularını desteklediği görülmektedir. Ancak halihazırda yapılan araştırmalarda güvensiz bağlanma tarzları (kaygılı ve kaçınmalı) ile flört şiddeti türleri (fiziksel cinsel, psikolojik) arasındaki ilişki örüntüsüne ilişkin bulgular net değildir (Gormley ve Lopez, 2010).

Araştırmanın bir diğer bulgusu, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumların alt boyutu olan kadın, erkek ve geleneksel cinsiyet rollerinin flört şiddetinin kontrol alt boyutunu anlamlı düzeyde yordadığıdır. Cinsiyet rolleri kuramına göre (O'Neil, 1981), güçlü erkeksi toplumsal cinsiyet normlarına ve inançlarına sahip olan erkekler, bu normların ihlal edildiğini hissedersen, şiddete eğilimli olmaktadır. Toplumsal

cinsiyet rol çatışması ile ilgili kuramlar, toplumsal olarak yapılandırılmış toplumsal cinsiyet rollerinin, bireylere ve yakınlarına fiziksel ve duygusal olarak zarar verebileceğini ileri sürmektedir (Blazina ve Watkins, 1996; Mahalik vd.,1998). Çalışmalar yüksek düzeyde cinsiyet rol çatışması yaşayan erkeklerin kaygı ve depresyon, düşmanlık, pasif-saldırganlık, öfke, düşük benlik saygısı ve alkol ve uyuşturucu kullanımı (Blazina ve Watkins, 1996; Hayes ve Mahalik, 2000; Mahalik vd., 1998) yaşadığını ortaya koymuştur. Tüm bu bilgilerden yola çıkarak geleneksel cinsiyet rollerine sahip bireylerde bazı davranım bozukluklarıyla birlikte, pasif saldırganlık, yani kontrol alt boyutunun da içinde olduğu saldırgan tutumun ortaya çıkacağı ileri sürülebilir. Mevcut araştırma bulgularındaki kadınsı ve erkeksi cinsiyet rollerinin de geleneksel cinsiyet rolüyle benzer biçimde bireylerin şiddeti kabul etmesi ve şiddet içerikli davranışları şiddet olarak değerlendirmemesi sonucunda, şiddet tutum düzeyinde artışla sonuçlanabileceği düşünülmektedir. Çünkü romantik ilişkilerinde istismara maruz kalan kişilerin utanma ve endişe duyguları ile bu istismar durumunu normalleştirerek gizlediğini ileri süren araştırmalara da rastlanmaktadır (Howard ve Wang, 2003)

Araştırmanın bir diğer bulgusu benlik saygısının flört şiddetinin kontrol alt boyutunu anlamlı düzeyde yordadığı şeklindedir. Düşük benlik saygısının flört şiddetini yordadığına dair sonuçlar olsa da, nedensellik gösteren sonuçlar çelişkilidir ve yüksek benlik saygısını gençlerde flört şiddeti düzeylerini azalttığı tespit edilmemiştir (Vezina ve Hebert, 2007). Bu durumun ortaya çıkmasının benlik saygısı ve flört şiddeti ile ilgili çalışmaların karmaşık ve uzun vadeli takip gerektirmesinden ve mevcut araştırmaların da niteliğinin zayıf olmasından kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Mevcut az sayıdaki çalışma, düşük benlik saygısı ve psikopatoloji arasındaki bağlantıyı araştırmış ve bunun depresyon, anksiyete, yeme bozuklukları, şizoaftif bozukluk, madde kötüye kullanımı ve narsisizm gelişiminde önemli bir risk etmeni olabileceğini tartışmıştır (Zeigler-Hill, 2010). Bunun yanında aşırı derecede düşük veya yüksek benlik saygısı olanların başarısızlık karşısında daha az başa çıkma mekanizmasına sahip oldukları ve tahmin edilemez bir biçimde tepki verebildikleri bulunmuştur (Zeigler-Hill, 2010). Bu insanların aynı zamanda tehlikeli seviyelerde savunmacı, düşmanca veya misilleme öfkesine daha eğilimli olabildikleri görülmüştür (Crocker ve Park, 2004).

Mevcut araştırma bulgularını destekleyen gruplar arası karşılaştırmaya dayalı bir araştırmada, ilişkilerinde kontrol ya da istismar gibi şiddet gösteren bireylerin şiddet içermeyen ergenlerle kıyaslandığında, diğer gruplardan daha düşük benlik saygısı gösterdikleri ve çatışma çözümünde saldırganlığa daha fazla yer verdikleri görülmüştür. Ayrıca aile ortamındaki yetişkinlerden daha fazla baskı ve şiddet mesajları aldıkları ve kadınlara karşı flört şiddetiyle ilgili davranışlarını daha az kötüye kullanım olarak algıladıkları bulunmuştur (Diaz-Aguado ve Martinez, 2014).

Papadakaki vd., (2009) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, düşük benlik saygısı kadınların kendilerinden şüphe duymasına ve istismarcı ile ilişkilerin sürdürmelerine neden olabilmektedir. Yüksek benlik saygısının daha güçlü başa çıkma becerileri, sağlıklı uyum ve karar verme süreçleri, stresli durumların olumsuz etkilerinden kurtulma yeteneği ve daha birçok güçle ilişkili olduğu (Zeigler-Hill, 2010); düşük benlik saygısının ise daha az algılanan öz-değer, zayıf uyum becerileri, zayıf sosyal işlevsellik, yüksek riskli davranış ve daha az başa çıkma mekanizmaları ile ilişkili olduğu görülmüştür (Crocker ve Park, 2004).

Az sayıdaki çalışmadan birinde, benlik saygısı düşük olan erkeklerin romantik ilişkilerinde istismarı başlatma olasılığının daha yüksek olduğu, düşük benlik saygısı olan kadınların ise mağdur olma olasılığının daha yüksek olduğu görülmüştür (O'Keeffe, 1997). Çalışmalar, şiddetin yordayıcısı olarak düşük benlik saygısının; depresyon, kaygı, yeme bozuklukları, şizofreni bozukluk, madde kötüye kullanımı ve narsisizm gelişiminde önemli bir risk etmeni olabileceğini savunarak, düşük benlik saygısı ile psikopatoloji arasındaki ilişkiyi ortaya koymuştur (Zeigler-Hill, 2010). Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2015)'un yaptığı araştırma sonuçları da benzer biçimde benlik saygısının romantik ilişkide maruz kalınan istismarı anlamlı olarak yordadığını göstermiştir.

Tagay, Çalışandemir ve Ünüvar (2018)'ın yaptığı araştırmanın bulguları da mevcut araştırma bulgularını destekler nitelikte olup, benlik saygısının romantik ilişkilerde algılanan istismarı negatif yönde ve anlamlı düzeyde yordadığını göstermiştir. Mevcut çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte olan başka araştırmalarında var olduğu görülmüştür (Doron vd., 2013; Kılınçer ve Tuzgöl-Dost, 2014).

5.2.6. Üniversite öğrencilerinin bağlanma boyutları, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları, benlik saygısı düzeyleri ve sosyal onay ihtiyacı flört şiddetinin istismar boyutunu yordayıcılığıyla ilgili bulguların tartışılması

Analizler sonucunda, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlardan kadın cinsiyet rolü ve gelenekselci tutum, bağlanma boyutlarından kaygılı bağlanma ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddetinin alt boyutu olan istismarın anlamlı birer yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Bu değişkenler istismar alt boyutunun %25'ini açıklamaktadır.

Yapılan bir araştırma mevcut araştırma bulgularıyla paralel olacak biçimde erkek cinsiyet rolünün genç erkeklerin romantik ilişkilerinde istismarı gerçekleştirmesiyle bağlantılı olduğunu göstermektedir (Santana, vd., 2006). Benzer biçimde başka bir araştırmadaki bulgular, erkek egemenliğinin, kadınların cinsel şiddet riskini etkileyen göze çarpan güç faktörlerinden olduğunu göstermektedir (Conroy, 2013).

Cinsiyete dayalı güç dengesizlikleri belki de flört şiddetini açıklayan en meydan okuyan açıklamalar arasında yer almaktadır (Blanc, 2001). İlişkide gücüdoğrudan ölçen çalışmalar arasında, ilişkilerinde zayıf konumda olan kadınlar arasında flört şiddeti mağduriyetinin daha yaygın olduğu görülmektedir (Dunkle vd., 2004; Jewkes vd., 2010). Herrero vd., (2017)'nin yaptığı araştırmada, partnerlerin geleneksel cinsiyet rolünün kadına karşı flört şiddeti üzerindeki etkisi, birbiriyle çelişen temel teorik varsayımlar nedeniyle birlikte nadiren incelenmiştir. Cinsiyet rollerinin flört şiddetini ve türlerini yordayıcılığıyla ilgili az sayıda ve birbirinden farklı araştırmalar bulunsa da şiddetin temelinde yer alan güç ve otorite kurma ihtiyacının toplumsal cinsiyet rollerine yansımalarını göz ardı etmek mümkün görünmemektedir. Bu güç ve otorite kurma ihtiyacı ve sahip olunan katı kuralların bireylerin romantik ilişkilerinde istismar içeren davranışlar ortaya çıkarması mümkün görünmektedir.

Mevcut araştırma bulgularını destekler nitelikte Locke ve Mahalik (2005),toplumsal cinsiyet rollerinin kadınlara karşı cinsel saldırganlığın güçlü yordayıcıları olduğunu bulmuşlardır. Kuramsal bilgiler de flört şiddetinin kısmen toplumsal cinsiyet rolünün sosyalleşmesinden kaynaklanabileceğini ileri sürmektedir (Moore ve Stuart, 2005). Erkeklerin geleneksel toplumsal cinsiyet rolünü benimsemeleri halinde (örneğin, güçlü görünmeye, kontrolü sağlamaya), bu egemenliğe yönelik tehdit algıladıklarında ya da gerçek zorluklardan dolayı stresle karşı karşıya kaldıklarında, bazı erkeklerin kontrol ve iktidar duygularını sürdürmek için şiddete başvurdıkları bulunmuştur (Eisler, 1995).

Araştırmanın bir bulgusu da yüksek düzeyde kaygılı bağlanması ve düşük düzeyde kaçınmalı bağlanması olan kadınların partnerlerine saldırma olasılığının yüksek olduğuna dair bulgudur (Orcutt, Garcia ve Pickett, 2005). Ayrıca aynı çalışmada hem mağdur hem de fail olan kadınların en yüksek kaygılı bağlanma düzeyleri bildirdikleri ortaya konmuştur. Ancak mevcut araştırma bulgusuyla tezat bir biçimde Kılınçer ve Tuzgöl-Dost (2015)'un yaptığı araştırmada isekaçınmalı bağlanma arttıkça istismara maruz kalmanın arttığı rapor edilmiştir.

Kaygılı bağlanmanın romantik ilişkilerdeki istismarı yordamasının yanında, kadınların şiddet yaşadıkça kaygılı bağlanmalarının da artacağı düşünülmektedir. Roberts ve Noller (1998)'in yapmış olduğu araştırmada, kaygının şiddetle birlikte ortaya çıktığına yönelik bulgular ortaya konmuştur. Şiddet gören kadınlarda eşinden ayrılamama ve ilişkiyi bitirememeye nedenlerinden birinin de bu olduğu söylenebilir. Lee, Reese-Weber ve Kahn (2013)'in yapmış olduğu araştırma bulguları da mevcut araştırmayı destekler niteliktedir. Bu araştırmalara ek olarak yapılan bir araştırmada da kadın partnerlerin kaygılı bağlanmasının ilişkilerde hem kadın hem de erkek şiddetini yordadığı bulunmuştur (Dumas vd., 2008). Benzer biçimde Kuijpers vd., (2012)'nin yaptığı çalışma da mevcut araştırma bulgularıyla paralel bir biçimde kaygılı bağlanmanın şiddet mağduru olmaya neden olan bir faktör olduğu tespit edilmiştir.

Kaygılı bağlanan bir bireyde sürekli olarak kaybetme ve reddedilme korkusuna bağlı olarak yoğun bir yakınlık ihtiyacı olacağından, bu durumun diğer bağlanma türlerine kıyasla karşısındaki partnere psikolojik şiddet uygulamasına neden olacağı ve aynı zamanda karşısındaki bireyden şiddet görmesini yordayan bir etmen olacağı öngörülmektedir. Collins ve Read (1990)'ın açıkladığı gibi, kaygı, yetişkin romantik ilişkilerinde reddedilme ya da sevilmemeye korkusuyla ilgilidir. Ancak kaçınan bağlanan birey ilişkisinde partneriyle arasına mesafe koyma ihtiyacı hissedecektir. Partneri ise o mesafeyi ihlal etme ve yakın olma talebinde bulunduğu şiddetin ortaya çıkma ihtimali yüksek olacaktır. Sonuç olarak ilişkideki her bir partnerin nasıl bir bağlanma örüntüsüne sahip olduğu şiddetin ortaya çıkmasında önem taşımaktadır.

Araştırmanın son değişkeni sosyal onay ihtiyacının romantik ilişkilerdeki istismarı yordayıcılığıyla ilgili araştırma bulgusuna rastlanmamıştır. Ancak alanyazında sosyal onay ihtiyacı ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında, Huta ve Hawley'in (2010) yaptığı araştırmada, onaylanma ihtiyacı arttıkça, yaşam doyumu, pozitif duygulanım, benlik saygısının azaldığı görülmüştür. Aynı zamanda olumsuz duygulanım ve

depresyonla pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Türkiye’de Karaşar’ın (2014) yaptığı araştırmada, üniversite öğrencilerinin sosyal onay ihtiyacının yordayıcılarının sosyal kaygı, kendine yönelik mükemmeliyetçilik ve toplulukçu benlik kurgusunun olduğu bulunmuştur. Ayan ve Ünsar’ın (2015) da üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre hata yapmaktan korkma ve başkalarının etkisi altında kalma puanlarının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Araştırmanın bu bulgusu, kadınların toplumsal cinsiyetleri rollerine sıkı sıkıya bağlı bir biçimde yetiştiriliyor olmaları ve kadınlar için kendi düşünce ve isteklerinden çok çevresindeki bireylerin beklenti ve isteklerinin önemli olması şeklinde yorumlanabilir. Bunun sonucunda da kadınların romantik ilişkilerinde de benzer tutum ve davranış sergilemesi ve partneri tarafından istismara açık gelmesi olasılığı yükselmektedir. Karaşar (2016)’a göre de sosyal onay ihtiyacı yükseldikçe psikolojik belirtilerin artması; başkalarının düşüncelerine verilen önemin artmasıyla başkalarına olan bağımlılığını artması şeklinde yorumlanmaktadır. Romantik ilişkilerde partnerebağımlılığın oluşması durumunda ise bireylerin kendi duygu ve düşüncelerini önemsememesi ve partnerin istismarcı davranışlarını kabullenmesiyle sonuçlanması mümkündür.

5.3. Öneriler

Bu çalışma ile temelde üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutum ve davranışlarını ve flört şiddeti tutum puanlarının yordayan, flört şiddetiyle ilişkili olan değişkenleri belirlemek amaçlanmıştır. Bu bölümde de araştırma bulgularına dayanılarak elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlarla ilgili önerilere yer verilmiştir

Araştırmada üniversite öğrencileri arasında flört şiddeti düzeylerinin genel anlamda orta düzeyde olduğu, cinsiyetler arası anlamlı bir farkın bulunduğu ve erkeklerin daha yüksek oranda flört şiddeti gerçekleştirdiği, sınıf düzeyine göre flört şiddetinin farklılaşmadığı ve bu bulgularının da büyük oranda diğer araştırma bulgularıyla tutarlı olduğu görülmüştür. Bunun yanında, araştırmanın başındaki alt amaçlarda belirtilen benlik saygısı, bağlanma, toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyal onay ihtiyacının flört şiddetinin farklı boyutlarını farklı oranlarda yordadığı bulunmuştur.

5.3.1. Uygulayıcılara yönelik öneriler

Bu araştırmada, üniversite öğrencileri arasında flört şiddeti oranları, yaygınlığıyla ilgili bulgular incelendiğinde flört şiddetinin şiddet ve istismar alt boyutlarının orta

düzeyde; kontrol boyutunun ise düşük düzeyde olduğu bulunmuştur. Flört şiddetinin bu denli yaygın olması düşünüldüğünde; budurumun oluşmasını önleyici veya gelişmesine müdahale edici çalışmalar yapılması ve yaygınlaştırılması gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Bununla ilgili üniversitelerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezleri tarafından romantik ilişkileri başlatma ve sürdürme, romantik ilişkilerde çatışmalarla sağlıklı baş etme, flört şiddetini önleme konularında grup eğitimleri planlamaları ve uygulamaları yapılmasının olumlu etkileri olabileceği düşünülmektedir. Üniversiteler başta olmak üzere tüm eğitim kademelerinin müfredat programlarında, flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konularının yer alması bireylerin sağlıklı romantik ilişkiler yaşama konusunda repertuarını geliştirmesi bakımından onlara yardımcı ve destek olacaktır. Buna ek olarak öğrencilerin yaşadıkları gönül ilişkilerinde şiddetle karşılaştıklarında nasıl davranacakları, yasal anlamda neler yapabilecekleri ve hangi kurumlara başvuru yapabileceklerine yönelik bilgiler verilmesinin şiddetin ilk anlamda ortadan kalkmasına yardımcı olabileceği söylenebilir.

Yurt dışında yapılan araştırmalarda flört şiddeti konusunda pek çok birimin kurulduğu ve bu birimlerin sosyal medya üzerinden çeşitli yayınlarla flört şiddetinin önlenmesine yönelik çalışmalarda bulunduğu dikkati çekmektedir. Türkiye’de bu konuda son yıllarda çalışmalar yapılmakla birlikte yeterli sayıda ve biçimde olmadığı görülmektedir. Aynı zamanda yurt dışındaki çalışmalara bakıldığında sağlıklı flört ilişkisi yaşama ile ilgili eğitimlerin lise döneminden itibaren yapılmaya başlandığı görülmektedir. Karşı cinsle romantik anlamda ilk temasın kurulmaya başlandığı ergenlik döneminde gerçekleştirilecek önleyici çalışmalar ve programlar sayesinde üniversite döneminde çok daha sağlıklı ve şiddet içermeyen romantik ilişkiler yaşanması sağlanabilecektir.

Benlik saygısının gelişiminde ve oluşumunda bireylerin öncelikle aile içinde ebeveynler tarafından ortaya konan davranış ve muamelenin önemi düşünüldüğünde, flört şiddeti konusunda sadece ilişki yaşayan bireylere değil, ailelere de verilecek eğitimlerin önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında, benlik saygısı düşük bireylerle bireysel ve grupla psikolojik danışma yapmanın olumlu etkileri olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada toplumsal cinsiyet rollerinin flört şiddetinin tüm alt boyutlarını yordadığı bulunmuştur. Aynı zamanda istismar, şiddet ve kontrol alt boyutları ve toplam puanla arasında ilişki olduğu bulunmuştur. Toplumsal cinsiyet rollerinin oluşumunda ve

gelişiminde başta bireyin içinde yetiştiği aile etkili olmak üzere içinde büyüdüğü toplumun da etkili olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet rolleri yerine eşitlikçi bir çocuk yetiştirme tarzının önemi konusunda ailelere yönelik eğitici seminer ve programların düzenlenmesi önemlidir. Bunun yanında çeşitli sosyal medya kaynaklarında cinsiyetçi yaklaşımların ve yayınların önlenerek eşitlikçi tutuma yer verilmesinin flört şiddetiyle mücadele etmede ve önlenmesinde önemli olacağı düşünülmektedir. Flört şiddetinin önlenmesinde üniversite ve diğer kademelerdeki okulların yanında, toplum ve medya müdahaleleri ile kadınlar üzerinden erkeklere güç veren çeşitli klişelerle mücadele edilerek toplumsal cinsiyet eşitliği teşvik edebilir. Ailelere çocuk sahibi olmadan önce çocuk yetiştirme sürecinde eşitlikçi bir tutum sergilemesiyle ilgili eğitimler verilebilir. Yine aynı biçimde evlilik öncesi bireylere sağlıklı bir aile ve romantik ilişki yaşamak konusunda çeşitli eğitimler verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Romantik ilişkilerde yaşanan şiddete ilişkin sosyal medyada şiddet uygulayan kişilerle ilgili hukuki sonuçlar incelendiğinde kimi zaman yeterince caydırıcı müdahale, önlem ve cezaların gerçekleşmediği görülmektedir. Bu konuyla ilgili daha fazla hukuki müdahale yapılmasına ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Bireylerin gönül ilişkilerinde yaşadığı istismara karşı lise ve üniversite kademelerinde okul toplulukları gibi alanlar yaratmak önemlidir. Bu toplulukların bireylere tehdit ve istismarın ilişkilerde kabul edilemeyeceğine yönelik mesajlar vermesi ve çeşitli politikalar yürüterek destek olması öğrencilerin her daim yanında bir güç olduğunu hissetmelerini sağlayacaktır. Buna ek olarak bireylere sadece ‘fiziksel’ şiddet değil şiddetin diğer türlerine karşı da duyarlı olmaları ve şiddetin hiç bir halinin kabul edilemez olduğu anlayışını kazandıracak eğitimler verilmesi önemlidir. Aynı zamanda ‘şiddet’in ‘güç’ ile aynı anlama gelmediğinin hem ailelere hem de gönül ilişkisi olan bireylere ifade edilmesi önemlidir.

Romantik ilişkilerde yaşanan istismar davranışlarının bireyleri olumsuz etkilediği araştırmalarla ortaya konmuş ve pek çok ülkede romantik ilişkilerde yaşanan istismar önlenebilir bir toplum sorunu olarak görülmeye başlanmıştır (Creasey ve Ladd, 2004). Türkiye’de de devlet desteğiyle buna benzer bir mücadele başlatılması sağlıklı bir toplum oluşması anlamında çok önemlidir. Bu araştırmayla da Türkiye’de hem konuya dikkat çekileceği hem de bundan sonra yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5.3.2. Araştırmacılara yönelik öneriler

Flört şiddeti çok değişkenli kapsamlı bir yapıya sahip olduğundan, yapılan mevcut araştırmayla ancak belirli bir kısmını anlamak mümkün olabilmektedir. Flört şiddeti Türkiye’de uzun zamandır yaşanmakta olmasına rağmen araştırmalar çok yenidir. Bu nedenle flört şiddetinin doğasını anlamak amacıyla yapılacak olan araştırmalarda farklı yordayıcıların ve ilişkilerin incelenmesinin önemli olacağı düşünülmektedir. Yurt dışında lise döneminde flört şiddetiyle ilgili yapılan çok sayıda araştırma olmasına rağmen Türkiye’de bu konuda araştırmanın sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bu dönemdeki bireylerin flört şiddeti tutumlarıyla ilgili araştırmaların yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bireylerin kişilik özellikleri (tipleri) ile flört şiddeti arasındaki ilişkiye bakılmasının da alanyazına katkıda bulunacağı ifade edilebilir. Bunun yanında, madde bağımlılığı ve flört şiddeti arasındaki ilişkinin incelenmesinin önemli sonuçlar ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Türkiye’de yapılan araştırmaların kesitsel olarak gerçekleştirildiği ve boylamsal bir çalışma olmadığı görülmüştür. Bu nedenle boylamsal çalışmaların da flört şiddeti konusunda önemli bilgiler sunacağı ve bu yöntemle yapılacak araştırmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında Türkiye’de eşcinsel kimliğe sahip bireyler arasında yaşanan flört şiddeti konusunun da araştırılması gereken bir alan olduğu düşünülmektedir. Çünkü bu araştırmada romantik ilişki yaşayan bireylerin çoğunluğunun heteroseksüel bir ilişki yaşadıkları varsayılmıştır.

Çok kültürlülük ile ilgili çalışmaların 1990’larla birlikte psikoloji alanında dikkat çekici düzeyde arttığı görülmektedir. Bu bağlamda yeni yapılacak çalışmalarda duygusal ilişkilerde şiddet olgusu çok kültürlülük anlayışı ile ele alınabilir, farklı kültürel gruplar arasındaki benzerlikler veya farklılıklar araştırılabilir.

Flört şiddeti ile ilgili yapılan araştırmalar değerlendirildiğinde çoğunun nicel yöntem kullanılarak gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu nedenle bundan sonraki süreçte konuyla ilgili yapılacak araştırmalarda kullanılacak nitel yöntemin alana önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aba, Y.A. ve Kulakaç, Ö. (2016). Çatışmaların çözümüne yaklaşım ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Medical Journal of Bakırköy*, 12(1), 33-43.
- Abramsky, T., Watts, C.H., Garcia-Moreno, C., Devries, K., Kiss, L., Ellsberg, M. and Heise, L. (2011). What factors are associated with recent intimate partner violence? Findings from the WHO multi-country study on women's health and domestic violence. *BMC Public Health*, 11(1), 1-17.
- Ackard, D.M. and Neumark-Sztainer, D. (2002). Date violence and date rape among adolescents: Associations with disordered eating behaviors and psychological health. *Child Abuse and Neglect*, 26(5), 455-473.
- Ackard, D.M., Neumark-Sztainer, D. and Hannan, P. (2003). Dating violence among a nationally representative sample of adolescent girls and boys: Associations with behavioral and mental health. *The Journal of Gender-specific Medicine: JGSM: The Official Journal of the Partnership for Women's Health at Columbia*, 6(3), 39-48.
- Ackard, D.M., Eisenberg, M.E. and Neumark-Sztainer, D. (2007). Long-term impact of adolescent dating violence on the behavioral and psychological health of male and female youth. *The Journal of Pediatrics*, 151(5), 476-481.
- Ackerson, L.K., Kawachi, I., Barbeau, E.M. and Subramanian, S.V. (2008). Effects of individual and proximate educational context on intimate partner violence: a population-based study of women in India. *American Journal of Public Health*, 98(3), 507-514.
- Ackerson, L.K. and Subramanian, S.V. (2008). Domestic violence and chronic malnutrition among women and children in India. *American Journal of Epidemiology*, 167(10), 1188-1196.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2014). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>. (Erişim Tarihi: 14.04.2018)
- Akdoğan, R. (2007). *Farklı cinsiyet rollerine sahip üniversite öğrencilerinin öfke yaşama biçimleri ve utangaçlık düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Aklimunnessa, K., Khan, M.M., Kabir, M. and Mori, M. (2007). Prevalence and correlates of domestic violence by husbands against wives in Bangladesh: evidence from a national survey. *The Journal of Men's Health and Gender*, 4(1), 52-63.
- Aktaş, A. M. (2014). *Aile içi şiddet: Kadının ve çocuğun korunması*. (2. Baskı). Ankara: Elma Yayınevi.
- Al-Atrushi, H.H., Al-Tawil, N.G., Shabila, N.P. and Al-Hadithi, T.S. (2013). Intimate partner violence against women in the Erbil city of the Kurdistan region, Iraq. *BMC Women's Health*, 13(1), 37, 1-9.
- Alexander, P.C. (2009). Childhood trauma, attachment, and abuse by multiple partners. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, And Policy*, 1(1), 78-88.
- Allison, C.J., Bartholomew, K., Mayseless, O. and Dutton, D.G. (2008). Love as a battlefield: Attachment and relationship dynamics in couples identified for male partner violence. *Journal of Family Issues*, 29(1), 125-150.
- Alonso, M.B., Manso, J.M.M. and Sánchez, M.E.G.B. (2012). Indicators of psychological abuse associated with the length of relationships between couples. *Anales de Psicología/Annals of Psychology*, 28(3), 772-779.
- Alpert, E.J. (2015). *Intimate Partner Violence: The Clinician's Guide to Identification, Assessment, Intervention, and Prevention*. (6th Ed.). Massachusetts: Massachusetts Medical Society Department of Public Health and Education.
- Altan, T. ve Baltacı, H.Ş. (2016). Lise öğrencilerinde benlik saygısının yordayıcısı olarak depresyon, bağlanma ve şiddet eğilimi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 227-239.
- Aluede, O., Imhonde, H. and Eguavoen, A. (2006). Academic, career and personal needs of Nigerian university students. *Journal of Instructional Psychology*, 33(1), 50-58.
- Anasuri, S. (2016). Intimate partner violence on college campuses: an appraisal of emerging perspectives, *Journal of Education and Human Development*, 5(2), 74-86.
- Andrews, J.A., Foster, S.L., Capaldi, D. and Hops, H. (2000). Adolescent and family predictors of physical aggression, communication, and satisfaction in young

- adult couples: a prospective analysis. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68(2), 195-208.
- Antai, D. (2011). Traumatic physical health consequences of intimate partner violence against women: what is the role of community-level factors? *BMC women's health*, 56(11), 1-13.
- Archer, J. (2000). Sex differences in aggression between heterosexual partners: a meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 126(5), 651-680
- Arriaga, X.B. and Foshee, V.A. (2004). Adolescent dating violence: Do adolescents follow in their friends', or their parents', footsteps? *Journal of Interpersonal Violence*, 19(2), 162-184.
- Ashley, O.S. and Foshee, V.A. (2005). Adolescent help-seeking for dating violence: Prevalence, sociodemographic correlates, and sources of help. *Journal of Adolescent Health*, 36(1), 25-31.
- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T. ve Temel, F. (2008). *Ankara'da iki Hemşirelik Yüksekokulu'nun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Aslan-Yılmaz, H. (2016). Bir derleme: Benlik kavramına ilişkin bazı yaklaşımlar ve tanımlamalar. *Dumlupınar University Journal of Social Science/Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 48,79-89.
- Aşılı, G. (2001). *Üniversite öğrencilerinin cinsiyet rolleri ve ego durumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atakay, C. (2014). Romantik yakın ilişkilerde şiddetin öncülleri. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 2(3), 1-9.
- Avcı, R. and Çelikkaleli, Ö. (2016). Peer victimization, trait anger and alienation as predictors of violence tendency in adolescents1. *Journal of Educational Sciences Research*, 6(2), 151-167.
- Ayan, S. (2007). Aile içinde şiddete uğrayan çocukların saldırganlık eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8(3), 206-214.

- Ayan, A. ve Ünsar, S. (2015). Olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeylerinin belirlenmesi: bir devlet üniversitesi öğrencileri üzerine araştırma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 5(4), 263-277.
- Babahanoğlu, R. ve Özdemir, S.G. (2016). Aile içi şiddetin çocuk üzerindeki etkisi konusunda sosyal hizmet ve hukuk fakültesi öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 1067-1088.
- Baltaş Z. (2000). *Sağlık psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis*. NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Banyard, V.L. and Cross, C. (2008). Consequences of teen dating violence: Understanding intervening variables in ecological context. *Violence Against Women*, 14(9), 998-1013.
- Barnett, O.W. and Fagan, R.W. (1993). Alcohol use in male spouse abusers and their female partners. *Journal of Family Violence*, 8(1), 1-25.
- Barrios, Y.V., Gelaye, B., Zhong, Q., Nicolaidis, C., Rondon, M.B., Garcia, P.J. and Williams, M.A. (2015). Association of childhood physical and sexual abuse with intimate partner violence, poor general health and depressive symptoms among pregnant women. *PLOS One*, 10(1), 1-18.
- Bartholomew, K. and Horowitz, L.M. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.
- Bartholomew, K. and Allison, C.J. (2006). An Attachment Perspective on Abusive Dynamics in Intimate Relationships. M. Mikulincer ve G. S. Goodman (Eds.), *Dynamics of romantic love: Attachment, caregiving, and sex içinde* (pp. 102-127). New York: Guilford Press.
- Başbakanlık (2009). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet*. Ankara: Elam Teknik Basım.
- Baumeister, R.F., Tice, D.M. and Hutton, D.G. (1989). Self-presentational motivations and personality differences in self-esteem. *Journal of Personality*, 57(3), 547-579.
- Baumeister, R.F., Campbell, J.D., Krueger, J.I. and Vohs, K.D. (2003). Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or

- healthier lifestyles? *Psychological Science in The Public Interest*, 4(1), 1-44.
- Baumeister, R.F. and Leary, M.R. (1995). The need to belong: desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117 (3), 497-529.
- Baymur, F. (1972). *Genel Psikoloji*. (16. bas.). İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Bayraktar, F., Sayıl, M. ve Kumru, A. (2009). Liseli ergenler ve üniversiteli gençlerde benlik saygısı: ebeveyn ve akrana bağlanma, empati ve psikolojik uyum değişkenlerinin rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 48-63.
- Baytemir, K., Karaşar, B. ve Öğülmüş, S. (2017). Ebeveyne bağlanma ve sosyal onay ihtiyacının kişilerarası yeterliği yordayıcılığı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 949 - 960
- Bell, K.M. and Naugle, A.E. (2008). Intimate partner violence theoretical considerations: Moving towards a contextual framework. *Clinical Psychology Review*, 28(7), 1096-1107.
- Bem, S.L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological review*, 88(4), 354-364.
- Bensley, L., Van Eenwyk, J. and Simmons, K.W. (2003). Childhood family violence history and women's risk for intimate partner violence and poor health. *American Journal Of Preventive Medicine*, 25(1), 38-44.
- Bernhardt, P.C. (1997). Influences of serotonin and testosterone in aggression and dominance: Convergence with social psychology. *Current Directions in Psychological Science*, 6(2), 44-48.
- Betz, C. (2007). Teen dating violence: an unrecognized health care need. *Journal of Pediatric Nursing: Nursing Care of Children & Families*, 22(6), 427-429.
- Bevan, E. and Higgins, D.J. (2002). Is domestic violence learned? The contribution of five forms of child maltreatment to men's violence and adjustment. *Journal Of Family Violence*, 17(3), 223-245.
- Beyer, K.M., Layde, P.M., Hamberger, L.K. and Laud, P.W. (2013). Characteristics of the residential neighborhood environment differentiate intimate partner femicide in urban versus rural settings. *The Journal of Rural Health*, 29(3), 281-293.

- Beyer, K., Wallis, A.B. and Hamberger, L.K. (2015). Neighborhood environment and intimate partner violence: A systematic review. *Trauma, Violence and Abuse*, 16(1), 16-47.
- Bhasin, K. (2003). *Toplumsal cinsiyet "bize yüklenen roller"* (Çev. K. Ay). İstanbul: Kadın Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Black, M.C., Basile, K.C., Breiding, M.J., Smith, S.G., Walters, M.L., Merrick, M.T. and Stevens, M.R. (2011). The national intimate partner and sexual violence survey: 2010 summary report. *Atlanta, GA: National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention*, 19, 39-40.
- Blanc, A.K. (2001). The effect of power in sexual relationships on sexual and reproductive health: an examination of the evidence. *Studies In Family Planning*, 32(3), 189-213.
- Blazina, C. and Watkins Jr, C.E. (1996). Masculine gender role conflict: Effects on college men's psychological well-being, chemical substance usage, and attitudes towards help-seeking. *Journal of Counseling Psychology*, 43(4), 461-465
- Bloodworth, J.E. (2015). Attachment style and its influence on aggression. *Journal of Undergraduate Research*, 24, 1-11.
- Bonache, H., Gonzalez-Mendez, R. and Krahé, B. (2017). Romantic attachment, conflict resolution styles, and teen dating violence victimization. *Journal of Youth and Adolescence*, 46(9), 1905-1917.
- Bond, S.B. and Bond, M. (2004). Attachment styles and violence within couples. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 192(12), 857-863.
- Bookwala, J. (2002). The role of own and perceived partner attachment in relationship aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 17(1), 84-100.
- Booth, A. and Osgood, D.W. (1993). The Influence of testosterone on deviance in adulthood: Assessing and explaining the relationship. *Criminology*, 31(1), 93-117.
- Bowlby, J. (1972). *Attachment: Attachment and loss. vol: 1*. Penguin Books.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Volume II: Separation, anxiety and anger*. New York: Basic Books.

- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss, volume 3: loss; sadness and depression*. United States of America: Basic Books, Member of the Perseus Books Group
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. New York, NY, US: Basic Books.
- Boyle, M.H., Georgiades, K., Cullen, J. and Racine, Y. (2009). Community influences on intimate partner violence in India: Women's education, attitudes towards mistreatment and standards of living. *Social Science ve Medicine*, 69(5), 691-697.
- Braaten, S. (2000). Youth violence and aggression: "Why?" Or, should we be asking, "Why not?". *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 44(1), 32-36.
- Breiding, M., Basile, K.C., Smith, S.G., Black, M.C. and Mahendra, R.R. (2015). *Intimate partner violence surveillance: uniform definitions and recommended data elements*. Atlanta: National Center for Injury Prevention and Control Division of Violence Prevention.
- Breiding, M.J., Chen, J. and Black, M.C. (2014). *Intimate partner violence in the United States--2010*. Atlanta: National Center for Injury Prevention and Control Division of Violence Prevention
- Breiding, M.J., Black, M.C. and Ryan, G.W. (2008). Chronic disease and health risk behaviors associated with intimate partner violence—18 US states/territories, 2005. *Annals Of Epidemiology*, 18(7), 538-544.
- Breiding, M.J. (2015). Prevalence and characteristics of sexual violence, stalking, and intimate partner violence victimization-national intimate partner and sexual violence survey, United States, 2011. *American Journal Of Public Health*, 105(4), 11-12.
- Brennan, K.A., Clark, C.L. and Shaver, P.R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* içinde(pp. 46-76). New York, NY: Guilford Press.
- Bretherton, I. and Mulholland, K.A. (1999). Internal working models in attachment relations: A construct revisited. J. Cassidy, & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* içinde (pp. 89–111). New York: Guilford.

- Brownridge, D.A. and Halli, S.S. (2002). Understanding male partner violence against cohabiting and married women: An empirical investigation with a synthesized model. *Journal of Family Violence*, 17(4), 341-361.
- Burt, K.B. and Scott, J. (2002). Parent and adolescent gender role attitudes in 1990s Great Britain. *Sex Roles*, 46(7-8), 239-245.
- Buck, N.M., Leenaars, E.P., Emmelkamp, P.M. and van Marle, H.J. (2012). Explaining the relationship between insecure attachment and partner abuse: The role of personality characteristics. *Journal Of Interpersonal Violence*, 27(16), 3149-3170.
- Budak, S. (2000). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları
- Bukatko, D. and Daehler, M.W. (2004). *Child development—A thematic approach* (5th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Burnett, J.W., Anderson, W.P. and Heppner, P.P. (1995). Gender roles and self-esteem: A consideration of environmental factors. *Journal of Counseling ve Development*, 73(3), 323-326.
- Caetano, R., Vaeth, P.A. and Ramisetty-Mikler, S. (2008). Intimate partner violence victim and perpetrator characteristics among couples in the United States. *Journal of Family Violence*, 23(6), 507-518.
- Callahan, M.R., Tolman, R.M. and Saunders, D.G. (2003). Adolescent dating violence victimization and psychological well-being. *Journal of Adolescent Research*, 18(6), 664-681.
- Campbell, J.C. (2002). Health consequences of intimate partner violence. *The Lancet*, 359(13), 1331-1336.
- Campbell, J.C., Webster, D., Koziol-McLain, J., Block, C., Campbell, D., Curry, M. A. and Sharps, P. (2003). Risk factors for femicide in abusive relationships: Results from a multisite case control study. *American Journal of Public Health*, 93(7), 1089-1097.
- Capaldi, D.M. and Crosby, L. (1997). Observed and reported psychological and physical aggression in young, at-risk couples. *Social Development*, 6(2), 184-206.
- Capaldi, D.M. and Clark, S. (1998). Prospective family predictors of aggression toward female partners for at-risk young men. *Developmental Psychology*, 34(6), 1175.

- Capaldi, D.M., Kim, H.K. and Shortt, J.W. (2007). Observed initiation and reciprocity of physical aggression in young, at-risk couples. *Journal of Family Violence*, 22(2), 101-111.
- Capaldi, D.M., Knoble, N.B., Shortt, J.W. and Kim, H.K. (2012). A systematic review of risk factors for intimate partner violence. *Partner Abuse*, 3(2), 231-280
- Capezza, N.M., Schumacher, E.C. and Brady, B.C. (2015). Trends in intimate partner violence services provided by substance abuse treatment facilities: Findings from a national sample. *Journal of Family Violence*, 30(1), 85-91.
- Chan, K.L., Brownridge, D.A., Tiwari, A., Fong, D.Y. and Leung, W. C. (2008). Understanding violence against Chinese women in Hong Kong: An analysis of risk factors with a special emphasis on the role of in-law conflict. *Violence Against Women*, 14(11), 1295-1312.
- Chase, K.A., Treboux, D. and O'leary, K.D. (2002). Characteristics of high-risk adolescents' dating violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 17(1), 33-49.
- Chiba, T., Iketani, S., Han, K. and Ono, A. (2009). A comprehensive model of anxiety in gift giving. *International Review of Business Research Papers*, 5(4), 322-334.
- Cicchetti, D. and Howes, P.W. (1991). Developmental psychopathology in the context of the family: Illustrations from the study of child maltreatment. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*, 23(3), 257-281.
- Cleveland, H.H., Herrera, V.M. and Stuewig, J. (2003). Abusive males and abused females in adolescent relationships: Risk factor similarity and dissimilarity and the role of relationship seriousness. *Journal of Family Violence*, 18(6), 325-339.
- Coker, A.L., McKeown, R.E., Sanderson, M., Davis, K.E., Valois, R.F. and Huebner, E.S. (2000). Severe dating violence and quality of life among South Carolina high school students. *American Journal of Preventive Medicine*, 19(4), 220-227.
- Coker, A.L., Davis, K.E., Arias, I., Desai, S., Sanderson, M., Brandt, H.M. and Smith, P.H. (2002). Physical and mental health effects of intimate partner violence

- for men and women. *American Journal of Preventive Medicine*, 23(4), 260-268.
- Collins, N.L. and Read, S.J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663.
- Connell, R.W. (1998). Masculinities and globalization. *Men and Masculinities*, 1(1), 3-23.
- Conroy, N.E. (2013). Rethinking adolescent peer sexual harassment: Contributions of feminist theory. *Journal of School Violence*, 12(4), 340-356.
- Cortés-Ayala, M.L., Bringas, C., Rodríguez-Franco, L., Flores, M., Ramiro-Sánchez, T. and Rodríguez, F. J. (2014). Unperceived dating violence among Mexican students. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 14, 39-47
- Corvo, K. (2006). Violence, separation, and loss in the families of origin of domestically violent men. *Journal of Family Violence*, 21(2), 117-125.
- Costa, E.C.V. and Gomes, S. C. (2018). Social support and self-esteem moderate the relation between intimate partner violence and depression and anxiety symptoms among portuguese women. *Journal of Family Violence*, 33(5), 335-368.
- Craft, S.M. and Serovich, J.M. (2005). Family-of-origin factors and partner violence in the intimate relationships of gay men who are HIV positive. *Journal of Interpersonal Violence*, 20(7), 777-791.
- Crane, C.A. and Testa, M. (2014). Daily associations among anger experience and intimate partner aggression within aggressive and nonaggressive community couples. *Emotion*, 14(5), 985-994.
- Crittenden, P.M. and Ainsworth, M.D.S. (1989). Child maltreatment and attachment theory. In Cicchetti, D. & Carlson, V. (Eds.). *Child maltreatment: Theory and research on the causes and consequences of child abuse and neglect* (pp. 432–463). Cambridge: Cambridge University Press.
- Crocker, J. and Park, L.E. (2004). The costly pursuit of self-esteem. *Psychological Bulletin*, 130(3), 392-414.

- Cusack, C. (2012). A feminist inquiry into intimate partner violence law, policy, policing, and possible prejudices in Alaska. *Journal of Law and Conflict Resolution*. 5(2), 24-32.
- Cyr, M., McDuff, P. and Wright, J. (2006). Prevalence and predictors of dating violence among adolescent female victims of child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 21(8), 1000-1017.
- Çapkın, M. (2012). *Romantik kıskançlığın, bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelikkaleli, Ö. ve Avcı, R. (2016). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rollerine göre bağlanma biçimlerinin incelenmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 4(7), 103-125.
- Çevik, G.B. (2007). *Lise 3. sınıf öğrencilerinin arkadaşlık ilişkileri ve benlik saygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çivitçi, N. (2016). Lise öğrencilerinde okul öfkesi ve yalnızlık. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35). 18-29.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adolesanlarda benlik saygısı*. Uzmanlık Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı.
- Dabbs, J., Ruback, B., Frady, R., Hopper, C. and Sgoutas, D. (1988). Saliva testosterone and criminal violence among women. *Personality and Individual Differences*, 9, 269- 275
- Dabbs, J.M. and Hargrove, M.F. (1997). Age, testosterone and behavior among female prison inmates. *Psychomatic Medicine*, 59, 447-480.
- Danielson, C.K., De Arellano, M.A., Ehrenreich, J.T., Suárez, L.M., Bennett, S.M., Cheron, D.M. and Trosper, S.E. (2006). Identification of high-risk behaviors among victimized adolescents and implications for empirically supported psychosocial treatment. *Journal of Psychiatric Practice*, 12(6), 364-383.
- DeKeseredy, W.S. (2011). Feminist contributions to understanding woman abuse: Myths, controversies, and realities. *Aggression and Violent Behavior*, 16(4), 297-302.

- Demir, N.Ü., Irmak, M.Y., Murat, D. ve Fis, N.P. (2016). Cinsel istismara uğrayan ergen adli olgularda flört ilişkisinde siddet varlığı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(3), 240-247.
- Demirtaş, E.T. (2015). *Psychological aggression perpetration among dating college students: the interplay of societal, parental and personal factors*. Doctoral dissertation, Ankara: Middle East Technical University, The Department Of Educational Sciences
- Diaz-Aguado, M.J. and Martinez, R. (2015). Types of adolescent male dating violence against women, self-esteem, and justification of dominance and aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(15), 2636-2658.
- Dixon, L. and Graham-Kevan, N. (2011). Understanding the nature and etiology of intimate partner violence and implications for practice and policy. *Clinical Psychology Review*, 31(7), 1145-1155.
- Dobash, R.E. and Dobash, R. (1979). *Violence against wives: A case against the patriarchy*. New York: Free Press.
- Doğan, T., Totan, T. ve Sapmaz, F. (2009). Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı ve sosyal zeka. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 235-247.
- Dogan, T. (2012). A long-term study of the counseling needs of Turkish university students. *Journal of Counseling & Development*, 90(1), 91-96.
- Donnellan, M.B., Trzesniewski, K.H., Robins, R.W., Moffitt, T.E. and Caspi, A. (2005). Low self-esteem is related to aggression, antisocial behavior, and delinquency. *Psychological Science*, 16(4), 328-335.
- Doron, G., Szepeswöl, O., Karp, E. and Gal, N. (2013). Obsessing about intimate-relationships: Testing the double relationship-vulnerability hypothesis. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 44(4), 433-440.
- Doumas, D.M., Pearson, C.L., Elgin, J.E. and McKinley, L.L. (2008). Adult attachment as a risk factor for intimate partner violence: the “mispairing” of partners' attachment styles. *Journal of Interpersonal Violence*, 23(5), 616-634.
- Doumas, D., Margolin, G. and John, R.S. (1994). The intergenerational transmission of aggression across three generations. *Journal of Family Violence*, 9(2), 157-175.

- Downey, G., Feldman, S. and Ayduk, O. (2000). Rejection sensitivity and male violence in romantic relationships. *Personal Relationships*, 7(1), 45-61.
- Dökmen, Z. Y. (2012). *Toplumsal cinsiyet: sosyal psikolojik açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dunkle, K.L., Jewkes, R.K., Brown, H.C., Gray, G.E., McIntyre, J.A. and Harlow, S.D. (2004). Gender-based violence, relationship power, and risk of HIV infection in women attending antenatal clinics in South Africa. *The Lancet*, 363(9419), 1415-1421.
- Dutton, D.G. (1994). Patriarchy and wife assault: The ecological fallacy. *Violence and Victims*, 9(2), 167-182.
- Dutton, D.G., van Ginkel, C. and Landolt, M.A. (1996). Jealousy, intrusiveness, and intimate abusiveness. *Journal of Family Violence*, 11(4), 411-423.
- Dutton, D.G., Saunders, K., Starzomski, A. and Bartholomew, K. (1994). Intimacy-anger and insecure attachment as precursors of abuse in intimate relationships. *Journal of Applied Social Psychology*, 24(15), 1367-1386.
- Dutton, D.G., Van Ginkel, C. and Landolt, M.A. (1996). Jealousy, intimate abusiveness, and intrusiveness. *Journal of Family Violence*, 11(4), 411-423.
- Dutton, D.G. (1999). Traumatic origins of intimate rage. *Aggression and Violent Behavior*, 4(4), 431-447
- Dutton, M.A. (1992). Understanding women's responses to domestic violence: A redefinition of battered woman syndrome. *Hofstra L. Rev.*, 21, 1191-1194.
- Dutton, D.G. (2006). *The abusive personality: Violence and control in intimate relationships*. New Jersey: Guilford Press.
- Ehrensaft, M.K., Cohen, P., Brown, J., Smailes, E., Chen, H. and Johnson, J.G. (2003). Intergenerational transmission of partner violence: a 20-year prospective study. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71(4), 741-753.
- Eisenberg, S. and Delaney, D.J. (1993). *The process of psychological guidance* (Çev. N. Ören ve M. Takkaç). İstanbul: MEB Yayınları.
- Eisler, R.M. (1995). The relationship between masculine gender role stress and men's health risk: The validation of the construct. R. F. Levant & W. S. Pollack (Eds.), *A new psychology of men* (pp. 207-225). New York: Basic Books.

- Ellison, C.G., Trinitapoli, J.A., Anderson, K.L. and Johnson, B.R. (2007). Race/ethnicity, religious involvement, and domestic violence. *Violence Against Women*, 13(11), 1094-1112.
- Eng, W., Heimberg, R.G., Hart, T.A., Schneier, F.R. and Liebowitz, M.R. (2001). Attachment in individuals with social anxiety disorder: The relationship among adult attachment styles, social anxiety, and depression. *Emotion*, 1(4), 365 – 380.
- Erim, B. (2001). Yetiştirme yurtlarında ve aileleri yanında yaşayan ergenlerin. *Benlik saygısı, depresyon ve yalnızlık düzeyleri ile sosyal destek sistemleri açısından karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı.
- Erman, K., Şahan, A. ve Can, S. (2008). Sporcu bayan ve erkeklerin benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılması.8. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Antalya.
- Erşan, E. E., Doğan, O. ve Doğan, S. (2009). Beden eğitimi ve antrenörlük bölümü öğrencilerinde benlik saygısı düzeyi ve bazı sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 12(1). 35-42.
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma ve başa çıkma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2).381-397
- Etcheverry, P.E., Le, B. and Charania, M.R. (2008). Perceived versus reported social referent approval and romantic relationship commitment and persistence. *Personal Relationships*, 15(3), 281-295.
- Fang, X. and Corso, P.S. (2007). Child maltreatment, youth violence, and intimate partner violence: Developmental relationships. *American Journal of Preventive Medicine*, 33(4), 281-290.
- Feeney, J.A. (1999). Adult attachment, emotional control, and marital satisfaction. *Personal Relationships*, 6(2), 169-185.
- Fergusson, D.M., Horwood, L.J. and Ridder, E.M. (2005). Partner violence and mental health outcomes in a New Zealand birth cohort. *Journal of Marriage and Family*, 67(5), 1103-1119.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage.

- Finkel, E.J. and Slotter, E.B. (2007). An attachment theory perspective on the perpetuation of intimate partner violence. *De Paul Law Review*, 56, 895–1347.
- Flake, D.F. (2005). Individual, family, and community risk markers for domestic violence in Peru. *Violence against women*, 11(3), 353-373.
- Flake, T.A., Barros, C., Schraiber, L.B. and Menezes, P.R. (2013). Intimate partner violence among undergraduate students of two universities of the state of São Paulo, Brazil. *Revista Brasileira de Epidemiologia*, 16, 801-816.
- Follingstad, D.R., Bradley, R.G., Helff, C.M. and Laughlin, J.E. (2002). A model for predicting dating violence: Anxious attachment, angry temperament, and need for relationship control. *Violence and Victims*, 17(1), 35-47.
- Foo, L. and Margolin, G. (1995). A multivariate investigation of dating aggression. *Journal of Family Violence*, 10(4), 351-377.
- Forbes, G.B., Adams-Curtis, L.E., Pakalka, A.H. and White, K.B. (2006). Dating aggression, sexual coercion, and aggression-supporting attitudes among college men as a function of participation in aggressive high school sports. *Violence Against Women*, 12(5), 441-455.
- Foshee, V. A. (1996). Gender differences in adolescent dating abuse prevalence, types and injuries. *Health Education Research*, 11(3), 275-286.
- Foshee, V.A., Linder, F., MacDougall, J.E. and Bangdiwala, S. (2001). Gender differences in the longitudinal predictors of adolescent dating violence. *Preventive Medicine*, 32(2), 128-141.
- Foshee, V.A., Benefield, T.S., Ennett, S.T., Bauman, K.E. and Suchindran, C. (2004). Longitudinal predictors of serious physical and sexual dating violence victimization during adolescence. *Preventive Medicine*, 39(5), 1007-1016.
- Foshee, V.A., Ennett, S.T., Bauman, K.E., Benefield, T. and Suchindran, C. (2005). The association between family violence and adolescent dating violence onset: Does it vary by race, socioeconomic status, and family structure? *The Journal of Early Adolescence*, 25(3), 317-344.
- Foshee, V.A., Benefield, T., Suchindran, C., Ennett, S.T., Bauman, K.E., Karriker-Jaffe, K.J. and Mathias, J. (2009). The development of four types of adolescent dating abuse and selected demographic correlates. *Journal of Research on Adolescence*, 19(3), 380-400.

- Fournier, B., Brassard, A. and Shaver, P.R. (2011). Adult attachment and male aggression in couple relationships: The demand-withdraw communication pattern and relationship satisfaction as mediators. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(10), 1982-2003.
- Fraley, R.C., Waller, N.G. and Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 350-365.
- Frieze, I.H. (2005). *Hurting the one you love: Violence in relationships*. CA: Wadsworth Publishing Company.
- Furjman, W. and Schaffer, L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. P. Florsheim (Ed.), *Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, Research, and practical implications* (pp. 3-22). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates
- Garbarino, J. and Crouter, A. (1978). Defining the community context for parent-child relations: The correlates of child maltreatment. *Child development*. 49 (3). 604-616.
- Gentzler, A.L., Kerns, K.A. and Keener, E. (2010). Emotional reactions and regulatory responses to negative and positive events: Associations with attachment and gender. *Motivation and Emotion*, 34(1), 78-92.
- Gidycz, C.A., Hanson, K. and Layman, M.J. (1995). A prospective analysis of the relationships among sexual assault experiences an extension of previous findings. *Psychology of Women Quarterly*, 19(1), 5-29.
- Golding, J. M. (1999). Intimate partner violence as a risk factor for mental disorders: A meta-analysis. *Journal of Family Violence*, 14(2), 99-132.
- Gonzalez-Guarda, R.M., Vermeesch, A.L., Florom-Smith, A.L., McCabe, B.E. and Peragallo, N.P. (2013). Birthplace, culture, self-esteem, and intimate partnerviolence among community-dwelling Hispanic women. *Violence Against Women*, 19(1), 6-23.
- González-Guarda, R.M., Peragallo, N., Vasquez, E.P., Urrutia, M.T. and Mitrani, V.B. (2009). Intimate partner violence, depression, and resource availability among a community sample of Hispanic women. *Issues in Mental Health Nursing*, 30(4), 227-236.

- Good, G.E., Heppner, M.J., Hillenbrand-Gunn, T.L. and Wang, L. (1995). Sexual and psychological violence: An exploratory study of predictors in college men. *Journal of Men's Studies*, 4(1), 59-71.
- Gorman-Smith, D., Tolan, P.H., Sheidow, A.J. and Henry, D.B. (2001). Partner violence and street violence among urban adolescents: Do the same family factors relate?. *Journal of Research on Adolescence*, 11(3), 273-295.
- Gover, A. R. (2004). Risky lifestyles and dating violence: A theoretical test of violent victimization. *Journal of Criminal Justice*, 32(2), 171-180.
- Grams, W.C. and Rogers, R.W. (1990). Power and personality: Effects of Machiavellianism, need for approval, and motivation on use of influence tactics. *The Journal of General Psychology*, 117(1), 71-82.
- Greenfeld, L.A., Rand, M.R., Craven, D., Klaus, P.A., Perkins, C.A., Ringel, C. and Fox, J. A. (1998). *Violence by intimates: Analysis of data on crimes by current or former spouses, boyfriends, and girlfriends*. Bureau of Justice Statistics (BJS). Washington.
- Grest, C.V., Amaro, H. and Unger, J. (2018). Longitudinal predictors of intimate partner violence perpetration and victimization in Latino emerging adults. *Journal of Youth and Adolescence*. 47(3), 560-574.
- Griffin, D. W. and Bartholomew, K. (1994). Models of the self and other: Fundamental dimensions underlying measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(3), 430-445.
- Gomez, L. R. (2017). *Beyond survival: embodied rhetoric and resistance to campus sexual violence*. Doctoral dissertation, Syracuse University. Arts in Communication and Rhetorical Studies.
- Gormley, B. and Lopez, F.G. (2010). Psychological abuse perpetration in college dating relationships: Contributions of gender, stress, and adult attachment orientations. *Journal of Interpersonal Violence*, 25(2), 204-218.
- Guerrero, L. K. (1998). Attachment-style differences in the experience and expression of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 5(3), 273-291.
- Guerrero, L.K. and Afifi, W.A. (1999). Toward a goal-oriented approach for understanding communicative responses to jealousy. *Western Journal of Communication*, 63(2), 216-248

- Güvenç, G.B. (1996). Kız ve erkek üniversite öğrencilerinin aile içi etkileşime ilişkin algıları ile toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi*, 4(1), 34-40.
- Güvenç, G. ve Aktas, V. (2006). Ergenlik döneminde yas, toplumsal cinsiyet, bireysel ve ilişkisel tutumlar, benlik değeri ve yaşam becerilerine ilişkin algı arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21(57), 45-64.
- Hackney, H. and Cormier, S. (2008). *Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri: Psikolojik Yardım Süreci El Kitabı*. (T. Ergene, & S. Aydemir Sevim, Çev.) Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Halpern, C.T., Oslak, S.G., Young, M.L., Martin, S. L. and Kupper, L.L. (2001). Partner violence among adolescents in opposite-sex romantic relationships: Findings from the National Longitudinal Study of Adolescent Health. *American Journal of Public Health*, 91(10), 1679-1685.
- Hamby, S. (2016). Self-report measures that do not produce gender parity in intimate partner violence: A multi-study investigation. *Psychology of Violence*, 6(2), 323-335.
- Harned, M.S. (2001). Abused women or abused men? An examination of the context and outcomes of dating violence. *Violence Victims*. 16 (3).269–285
- Harter, S. (1993). Causes and consequences of low self-esteem in children and adolescents. *Self-esteem*, 87-116. Springer, Boston, MA.
- Haskan, Ö. ve Yıldırım, İ. (2012). Şiddet eğilimi ölçeği'nin geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163). 165-177.
- Haskan-Avcı, Ö. ve Yıldırım, İ. (2014). Ergenlerde şiddet eğilimi, yalnızlık ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1). 157-168.
- Hathaway, J.E., Mucci, L.A., Silverman, J.G., Brooks, D.R., Mathews, R. and Pavlos, C.A. (2000). Health status and health care use of Massachusetts women reporting partner abuse. *American Journal of Preventive Medicine*, 19(4), 302-307.
- Hatipoğlu, S. (2010). *Başkent üniversitesi öğrencilerinde flört şiddeti prevalansı anketi*. Uzmanlık Tezi, Ankara: Başkent Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı.

- Hayes, J.A. and Mahalik, J.R. (2000). Gender role conflict and psychological distress in male counseling center clients. *Psychology of Men & Masculinity*, 1(2), 116-125.
- Hazan, C. and Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524.
- Hazan, C. and Shaver, P.R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1), 1-22.
- Hazan, C. and Zeifman, D. (1999). Pair bonds as attachments. *Handbook of attachment: Theory, Research, and Clinical Applications*, 336-354.
- Hebert, J.R., Ma, Y., Clemow, L., Ockene, I.S., Saperia, G., Stanek, E.J., Merriam, P. A. and Ockene, J.K. (1997). Gender differences in social desirability and social approval bias in dietary self-report. *American Journal Of Epidemiology*, 15, 146, 1046-1055
- Heise, L.L. (1998). Violence against women: an integrated, ecological framework. *Violence Against Women*, 4(3), 262-290.
- Heise, L.L. (2012). *Determinants of partner violence in low and middle-income countries: exploring variation in individual and population-level risk*. Doctoral dissertation, London School of Hygiene ve Tropical Medicine.1-246
- Heise, L. and Garcia-Moreno, C. (2002). Violence by intimate partners. In: Krug E, Dahlberg LL, Mercy JA, Zwi AVB, Lozano R, eds. *World Report on Violence and Health*. Geneva, Switzerland: World Health Organization, 89–121, http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/full_en.pdf. (Erişim Tarihi: 12.11.2017).
- Henderson, A.J., Bartholomew, K. and Dutton, D.G. (1997). He loves me; he loves me not: Attachment and separation resolution of abused women. *Journal of Family Violence*, 12(2), 169-191.
- Henderson, A.J., Bartholomew, K., Trinke, S.J. and Kwong, M.J. (2005). When loving means hurting: An exploration of attachment and intimate abuse in a community sample. *Journal of Family Violence*, 20(4), 219-230.
- Herrera, V.M., Wiersma, J.D. and Cleveland, H.H. (2008). The influence of individual and partner characteristics on the perpetration of intimate partner violence in

- young adult relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 37(3), 284-296.
- Herrero, J., Rodríguez, F.J. and Torres, A. (2017). Acceptability of partner violence in 51 societies: The role of sexism and attitudes toward violence in social relationships. *Violence Against Women*, 23(3), 351-367.
- Hill, M.S. and Fischer, A.R. (2001). Does entitlement mediate the link between masculinity and rape-related variables? *Journal of Counseling Psychology*, 48(1), 39-50.
- Hillier, L. and Foddy, M. (1993). The role of observer attitudes in judgments of blame in cases of wife assault. *Sex Roles*, 29(9-10), 629-644.
- Hines, D.A. and Saudino, K.J. (2003). Gender differences in psychological, physical, and sexual aggression among college students using the Revised Conflict Tactics Scales. *Violence and Victims*, 18(2), 197.
- Holtzworth-Munroe, A. and Meehan, J.C. (2004). Typologies of men who are maritally violent: Scientific and clinical implications. *Journal of Interpersonal Violence*, 19(12), 1369-1389.
- Hotaling, G. T. and Sugarman, D.B. (1986). An analysis of risk markers in husband to wife violence: The current state of knowledge. *Violence and Victims*, 1(2), 101-124.
- Howard, D.E. and Wang, M.Q. (2003). Risk profiles of adolescent girls who were victims of dating violence. *Adolescence*, 38(149), 1-14.
- Howell, M.J. and Pugliesi, K.L. (1988). Husbands who harm: Predicting spousal violence by men. *Journal of Family Violence*, 3(1), 15-27.
- <http://www.tdk.gov.tr>, (Erişim tarihi: 04.02.2017)
- Humphrey, J.A. and White, J.W. (2000). Women's vulnerability to sexual assault from adolescence to young adulthood. *Journal of Adolescent Health*, 27(6), 419-424.
- Humphreys, J., Lee, K., Neylan, T. and Marmar, C. (1999). Trauma history of sheltered battered women. *Issues in mental health nursing*, 20(4), 319-332.
- Hyman, K.B. (1999). Dating violence among adolescents: Risk factors and implications for treatment and research. *University of Pittsburgh Office of Child Development*, 1-4.
- İbiloğlu, A.O. (2012). Aile içi şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 204-222.

- İçli, T.G. (1994). Aile içi şiddet: Ankara, İstanbul ve İzmir örneği. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11(1-2), 7-20.
- İftar, M. (2016). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutum ve davranışları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı.
- İnan-Arslan, D. (2002). *Dating violence among turkish university students: prevalence rates and predictors of psychological, physical and sexual violence*. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı.
- İnanç, B.Y. ve Yerlikaya, E.E. (2011). *Kişilik kuramları*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Jackson, S.M. (1999). Issues in the dating violence research: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 4(2), 233-247.
- Jackson, S.M., Cram, F. and Seymour, F.W. (2000). Violence and sexual coercion in high school students' dating relationships. *Journal of Family Violence*, 15(1), 23-36.
- Jenkins, S.S. and Aube, J. (2002). Gender differences and gender-related constructs in dating aggression. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(8), 1106-1118.
- Jewkes, R.K., Dunkle, K., Nduna, M. and Shai, N. (2010). Intimate partner violence, relationship power inequity, and incidence of HIV infection in young women in South Africa: a cohort study. *The Lancet*, 376(9734), 41-48.
- Johnson, S. (2008). *Hold me tight: seven conversations for a lifetime of love*. NY: Little, Brown and Company.
- Johnson, M.P. (2011). Gender and types of intimate partner violence: A response to an anti-feminist literature review. *Aggression and Violent Behavior*, 16(4), 289-296.
- Jonas, S., Khalifeh, H., Bebbington, P.E., McManus, S., Brugha, T., Meltzer, H. and Howard, L.M. (2014). Gender differences in intimate partner violence and psychiatric disorders in England: results from the 2007 adult psychiatric morbidity survey. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 23(2), 189-199.

- Kaçar, Ö. (2007). *Toplumsal cinsiyet ve kadının konumu: Türkiye’de yakın zamanlardaki değişimi anlamak*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaestle, C.E. and Halpern, C.T. (2005). Sexual intercourse precedes partner violence in adolescent romantic relationships. *Journal of Adolescent Health*, 36(5), 386-392.
- Karabacak, A. ve Çetinkaya, S.K. (2015). Üniversite öğrencilerinin şiddet kabul düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırma Dergisi*, 1(1), 13-21.
- Karaboğa, M. (2011). *Çocuklarda bağlanma stilleri ve benlik saygısının aleksitimi üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakurt, G., Keiley, M. and Posada, G. (2013). Intimate relationship aggression in college couples: Family-of-origin violence, egalitarian attitude, attachment security. *Journal of Family Violence*, 28(6), 561-575.
- Karakurt, G. and Silver, K.E. (2013). Emotional abuse in intimate relationships: The role of gender and age. *Violence and Victims*, 28(5), 804-821.
- Karal, D. ve Aydemir, E. (2012). *Türkiye’de kadına yönelik şiddet*. Uluslararası Stratejik araştırmalar Kurumu, Sosyal Araştırmalar Merkezi, Rapor No:12-01(USAK).
- Karancı, N., Dirik, G. ve Yorulmaz, O. (2007). Eysenck kişilik anketi-gözden geçirilmiş kısaltılmış formu’nun (EKA-GGK) Türkiye’de geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 1-8.
- Karaşar, B. (2014). Öğretmen adaylarının bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 27-49.
- Karatay, G.D.G. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutum ve Davranışları. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(1), 62-71.
- Katz, J., Arias, I. and Beach, S.R. (2000). Psychological abuse, self-esteem, and women's dating relationship outcomes. *Psychology of women quarterly*, 24(4), 349-357.
- Kaufman, J., and Ziegler, E. (1987). Do abused children become abusive parents? *American Journal of Orthopsychiatry*, 57(2), 186–192.

- Kaukinen, C., Gover, A.R. and Hartman, J. (2012). College women's experiences of dating violence in casual and exclusive relationships both as victims and perpetrators. *American Journal of Criminal Justice*, 37, 146–162.
- Kayı, Z., Yavuz, M.F. ve Arıcan, N. (2000). Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik cinsel saldırı mağdur araştırması. *Adli Tıp Bülteni*, 5(3), 157-163.
- Keiley, M.K. (2002). Attachment and affect regulation: A framework for family treatment of conduct disorder. *Family Process*, 41(3), 477-493.
- Kelly, U.A. (2011). Theories of intimate partner violence: From blaming the victim to acting against injustice: Intersectionality as an analytic framework. *Advances in Nursing Science*, 34(3), 29-51.
- Kepir-Savoly, D., Ulaş, Ö. ve Demirtaş-Zorbaz, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerini etkileyen etmenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42).173-183.
- Kesner, J.E. and McKenry, P.C. (1998). The role of childhood attachment factors in predicting male violence toward female intimates. *Journal of Family Violence*, 13(4), 417-432.
- Kılınçer, A.S. ve Dost, M.T. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde algıladıkları istismar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42). 160-172.
- Kim, H.K., Laurent, H.K., Capaldi, D.M. and Feingold, A. (2008). Men's and women's influence on men's aggression toward women: A 10-year panel study. *Journal of Marriage and Family*, 70, 1169-1187.
- Kimber, M., McTavish, J.R., Couturier, J., Boven, A., Gill, S., Dimitropoulos, G. and MacMillan, H.L. (2017). Consequences of child emotional abuse, emotional neglect and exposure to intimate partner violence for eating disorders: a systematic critical review. *BMC psychology*, 5(33), 1-18.
- Kinsfogel, K.M. and Grych, J.H. (2004). Interparental conflict and adolescent dating relationships: integrating cognitive, emotional, and peer influences. *Journal of Family Psychology*, 18(3), 505-515.
- Kobak, R.R. and Hazan, C. (1991). Attachment in marriage: Effects of security and accuracy of working models. *Journal of Personality and social Psychology*, 60(6), 861-869.

- Kocacık, F. (2001). Şiddet olgusu üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-7.
- Koenig, M.A., Ahmed, S., Hossain, M.B. and Mozumder, A.K.A. (2003). Women's status and domestic violence in rural Bangladesh: individual-and community-level effects. *Demography*, 40(2), 269-288.
- Konishi, C. and Hymel, S. (2014). An attachment perspective on anger among adolescents. *Merrill-Palmer Quarterly*, 60(1), 53-79.
- Krug, E.G., Mercy, J.A., Dahlberg, L.L. and Zwi, A.B. (2002). The world report on violence and health. *The Lancet*, 360(9339), 1083-1088.
- Kuijpers, K.F., Van der Knaap, L.M. and Winkel, F.W. (2012). Risk of revictimization of intimate partner violence: The role of attachment, anger and violent behavior of the victim. *Journal of Family Violence*, 27(1), 33-44.
- Kurst-Swanger, K. and Petcosky, J.L. (2003). *Violence in the home: Multidisciplinary perspectives*. New York: Oxford University Press.
- Kwong, M.J., Bartholomew, K., Henderson, A.J. and Trinke, S.J. (2003). The intergenerational transmission of relationship violence. *Journal of Family Psychology*, 17(3), 288-301.
- Lackey, C. (2003). Violent family heritage, the transition to adulthood, and later partner violence. *Journal of Family Issues*, 24(1), 74-98
- Laible, D.J., Carlo, G. and Roesch, S.C. (2004). Pathways to self-esteem in late adolescence: The role of parent and peer attachment, empathy, and social behaviours. *Journal of Adolescence*, 27(6), 703-716.
- Langer, A., Lawrence, E. and Barry, R.A. (2008). Using a vulnerability-stress-adaptation framework to predict physical aggression trajectories in newlywed marriage. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76(5), 756-768.
- Larsen, M.M. (2016). Larsen, M. M. (2016). *Theoretical & empirical perspectives on intimate partner violence*. M. Larsen (Ed.), *health inequities related to intimate partner violence against women, Social Disparities in Health and Health Care* içinde(13-29). Switzerland: Springer International Publishing,
- Lauritsen, J.L. and Schaum, R.J. (2004). The social ecology of violence against women. *Criminology*, 42(2), 323-357.

- Lavoie, F., Hébert, M., Tremblay, R., Vitaro, F., Vézina, L. and McDuff, P. (2002). History of family dysfunction and perpetration of dating violence by adolescent boys: A longitudinal study. *Journal of Adolescent Health*, 30(5), 375-383.
- Lavoie, F., Robitaille, L. and Hébert, M. (2000). Teen dating relationships and aggression: An exploratory study. *Violence Against Women*, 6(1), 6-36.
- Lawson, A. E. (1989). *A Theory of Instruction: Using the Learning Cycle To Teach Science Concepts and Thinking Skills*. NARST Monograph, Number One, 1-136.
- Lawson, J. (2012). Sociological theories of intimate partner violence. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 22(5), 572-590.
- Lee, M., Reese-Weber, M. and Kahn, J.H. (2014). Exposure to family violence and attachment styles as predictors of dating violence perpetration among men and women: A mediational model. *Journal of Interpersonal Violence*, 29(1), 20-43.
- Leite, W.L. and Beretvas, S.N. (2005). Validation of scores on the marlowe-crowne social desirability scale and the balanced inventory of desirable responding. *Educational And Psychological Measurement*, 65, 140-154.
- Lempers, J.D. and Clark-Lempers, D.S. (1992). Young, middle, and late adolescents' comparisons of the functional importance of five significant relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 21(1), 53-96.
- Leonard, K.E. and Senchak, M. (1996). Prospective prediction of husband marital aggression within newlywed couples. *Journal of Abnormal Psychology*, 105(3), 369-380.
- Levant, R.F. and Richmond, K. (2016). The gender role strain paradigm and masculinity ideologies. Y. J. Wong & S. R. Wester (Eds.), *APA handbooks in psychology series. APA handbook of men and masculinities* içinde (pp. 23-49). Washington DC: American Psychological Association.
- Lindsey, L.L. (2016). *Gender roles: A sociological perspective*. New York: Routledge.
- Locke, B.D. and Mahalik, J.R. (2005). Examining masculinity norms, problem drinking, and athletic involvement as predictors of sexual aggression in college men. *Journal of Counseling Psychology*, 52(3), 279-283.

- Logan, T.K., Shannon, L. and Cole, J. (2007). Stalking victimization in the context of intimate partner violence. *Violence and Victims*, 22(6), 669-683.
- Logan, T.K., Shannon, L., Cole, J. and Walker, R. (2006). The impact of differential patterns of physical violence and stalking on mental health and help-seeking among women with protective orders. *Violence Against Women*, 12(9), 866-886
- Loh, C. and Gidycz, C.A. (2006). A prospective analysis of the relationship between childhood sexual victimization and perpetration of dating violence and sexual assault in adulthood. *Journal of Interpersonal Violence*, 21(6), 732-749.
- Lopez, F.G., Melendez, M.C., Sauer, E.M., Berger, E. and Wyssmann, J. (1998). Internal working models, self-reported problems, and help-seeking attitudes among college students. *Journal of Counseling Psychology*, 45(1), 79-83.
- Lorenz, K. (1996). Saldırganlığın spontanlığı, *Cogito*, 6-7, 165- 168.
- Lövestad, S., Löve, J., Vaez, M. and Krantz, G. (2017). Prevalence of intimate partner violence and its association with symptoms of depression; a cross-sectional study based on a female population sample in Sweden. *BMC Public Health*, 17 (335), 1-11.
- Leary, M. R. and MacDonald, G. (2003). Individual differences in self-esteem: A review and theoretical integration. M. R. Leary & J. P. Tangney (Eds.), *Handbook of self and identity* içinde (pp. 401-418). New York, NY: Guilford Press,
- Magdol, L., Moffitt, T.E., Caspi, A., Newman, D.L., Fagan, J. and Silva, P.A. (1997). Gender differences in partner violence in a birth cohort of 21-year-olds: Bridging the gap between clinical and epidemiological approaches. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 65(1), 68.
- Mahaffy, K.A. and Ward, S.K. (2002). The gendering of adolescents' childbearing and educational plans: Reciprocal effects and the influence of social context. *Sex Roles*, 46(11-12), 403-417.
- Mahalik, J.R., Cournoyer, R.J., DeFranc, W., Cherry, M. and Napolitano, J.M. (1998). Men's gender role conflict and use of psychological defenses. *Journal of Counseling Psychology*, 45(3), 247-255.

- Makepeace, J.M. (1981). Courtship violence among college students. *Family Relations*, 30(1), 97-102.
- Makepeace, J.M. (1983). Life events stress and courtship violence. *Family Relations*, 32(1), 101-109.
- Makepeace, J.M. (1987). Social factor and victim-offender differences in courtship violence. *Family Relations*, 36(1), 87-91.
- Maldonado, R.C., DiLillo, D. and Hoffman, L. (2015). Can college students use emotion regulation strategies to alter intimate partner aggression-risk behaviors? An examination using P theory. *Psychology of Violence*, 5(1), 46-55.
- Manchikanti Gómez, A. (2011). Testing the cycle of violence hypothesis: Child abuse and adolescent dating violence as predictors of intimate partner violence in young adulthood. *Youth & Society*, 43(1), 171-192.
- Maras, A., Laucht, M., Gerdes, D., Wilihalm, C., Lewicka, S., Haack, D., Malisova, L. and Schmidt, M. H. (2003). Association of testosterone and dihydrotestosterone with externalizing behavior in adolescent boys and girls. *Psychoneuroendocrinology*, 28(7), 932-940.
- Marshall, L.L. (1999). Effects of men's subtle and overt psychological abuse on low-income women. *Violence and Victims*, 14(1), 69-88.
- Markiewicz, D., Doyle, A.B. and Brendgen, M. (2001). The quality of adolescents' friendships: Associations with mothers' interpersonal relationships, attachments to parents and friends, and prosocial behaviors. *Journal of Adolescence*, 24(4), 429-445.
- Matud, M. P. (2007). Dating violence and domestic violence. *Journal of Adolescent Health*, 40(4), 295-297.
- McColgan, M.D., Cruz, M., McKee, J., Dempsey, S.H., Davis, M.B., Barry, P. and Giardino, A.P. (2010). Results of a multifaceted intimate partner violence training program for pediatric residents. *Child abuse & Neglect*, 34(4), 275-283.
- McDermott, R.C., Naylor, P.D., McKelvey, D. and Kantra, L. (2017). College men's and women's masculine gender role strain and dating violence acceptance attitudes: Testing sex as a moderator. *Psychology of Men & Masculinity*, 18(2), 99-111.

- McKeown, A. (2014). Attachment, personality and female perpetrators of intimate partner violence. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 25(5), 556-573.
- McQuestion, M.J. (2003). Endogenous social effects on intimate partner violence in Colombia. *Social Science Research*, 32(2), 335-345.
- McVay, K.D. (2012). *Using attachment theory to understand intergenerational transmission of intimate partner violence and implications for use in treatment and policy reform*. Unpublished Doctoral dissertation. Philadelphia: University of Pittsburgh, Public Health.
- Mears, D.P., Carlson, M.J., Holden, G.W. and Harris, S.D. (2001). Reducing domestic violence revictimization: The effects of individual and contextual factors and type of legal intervention. *Journal of Interpersonal Violence*, 16(12), 1260-1283.
- Meetoo, V. and Mirza, H.S. (2007, May). There is nothing 'honourable' about honour killings: Gender, violence and the limits of multiculturalism. *Women's Studies International Forum* içinde (pp. 87-200), Pergamon.
- Meit S.S., Fitzpatrick K.M. and Selby J.B. (2007). Domestic violence: Intimate partner violence. Rakel RE (Ed) *Textbook of Family Medicine* içinde (7th. Ed.) (pp. 47-67). Philadelphia: Elsevier.
- Messing, J.T., Thaller, J. and Bagwell, M. (2014). Factors related to sexual abuse and forced sex in a sample of women experiencing police-involved intimate partner violence. *Health & Social Work*, 39(3), 181-191.
- Miga, E.M., Hare, A., Allen, J.P. and Manning, N. (2010). The relation of insecure attachment states of mind and romantic attachment styles to adolescent aggression in romantic relationships. *Attachment & Human Development*, 12(5), 463-481.
- Mihalic, S.W. and Elliott, D. (1997). A social learning theory model of marital violence. *Journal of Family Violence*, 12(1), 21-47.
- Mikulincer, M. and Shaver, P.R. (2007). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. New York: Guilford Press.
- Mikulincer, M. and Shaver, P.R. (2012). An attachment perspective on psychopathology. *World Psychiatry*, 11(1), 11-15.

- Miller, E., Decker, M.R., Reed, E., Raj, A., Hathaway, J.E. and Silverman, J.G. (2007). Male partner pregnancy-promoting behaviors and adolescent partner violence: findings from a qualitative study with adolescent females. *Academic Pediatrics*, 7(5), 360-366.
- Milovchevich, D., Howells, K., Drew, N. and Day, A. (2001). Sex and gender role differences in anger: An Australian community study. *Personality and Individual Differences*, 31(2), 117-127.
- Mitchell, C. and Vanya, M. (2009). Explanatory frameworks of intimate partner violence. C. Mitchell (ed.). *Intimate partner violence: A health-based perspective içinde*, London: Oxford University Press.
- Mokgatlhe, B.P. and Schoeman, J.B. (1998). Predictors of satisfaction with life: The role of racial identity, collective self-esteem and gender-role attitudes. *South African Journal of Psychology*, 28(1), 28-35.
- Molloy, B.L. and Herzberger, S.D. (1998). Body image and self-esteem: A comparison of African-American and Caucasian women. *Sex Roles*, 38(7-8), 631-643.
- Moore, T.M. and Stuart, G.L. (2005). A review of the literature on masculinity and partner violence. *Psychology of Men & Masculinity*, 6(1), 46-61.
- Muehlenhard, C.L. and Linton, M.A. (1987). Date rape and sexual aggression in dating situations: Incidence and risk factors. *Journal of Counseling Psychology*, 34(2), 186.
- Muehlenhard, C.L. and Linton, M.A. (1987). Date rape and sexual aggression in dating situations: Incidence and risk factors. *Journal of Counseling Psychology*, 34(2), 186-196.
- Muñoz-Rivas, M.J., Graña, J.L., O’Leary, K.D. and González, M.P. (2007). Aggression in adolescent dating relationships: Prevalence, justification, and health consequences. *Journal of Adolescent Health*, 40(4), 298-304.
- Murnen, S.K., Wright, C. and Kaluzny, G. (2002). If “boys will be boys,” then girls will be victims? A meta-analytic review of the research that relates masculine ideology to sexual aggression. *Sex Roles*, 46(11-12), 359-375.
- Murray, C.E. and Kardatzke, K.N. (2007). Dating violence among college students: Key issues for college counselors. *Journal of College Counseling*, 10 (1), 79
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2009). *Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet*. Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.

- Nicolaidis, C. and Paranjape, A. (2009). Defining intimate partner violence: Controversies and implications. *Intimate partner violence: A health-based perspective*, 19(30), 39-52.
- O'Keefe, M. (1997). Predictors of dating violence among high school students. *Journal of Interpersonal Violence*, 12, 546-568.
- O'campo, P., Gielen, A.C., Faden, R.R., Xue, X., Kass, N. and Wang, M.C. (1995). Violence by male partners against women during the childbearing year: a contextual analysis. *American Journal of Public Health*, 85(8_Pt_1), 1092-1097.
- O'campo, P., Kub, J., Woods, A., Garza, M., Jones, A.S., Gielen, A.C. and Campbell, J. (2006). Depression, PTSD, and comorbidity related to intimate partner violence in civilian and military women. *Brief Treatment and Crisis Intervention*, 6(2), 99-110.
- Offenhauer, P. and Buchalter, A. (2011). Teen dating violence: A literature review and annotated bibliography. *Library of Congress–Federal Research Division. Document No: 235368*.
- O'keefe, M. (1997). Predictors of dating violence among high school students. *Journal of Interpersonal Violence*, 12(4), 546-568.
- O'keefe, M. and Treister, L. (1998). Victims of dating violence among high school students: Are the predictors different for males and females?. *Violence Against Women*, 4(2), 195-223
- O'Leary, K.D., Malone, J. and Tyree, A. (1994). Physical aggression in early marriage: Prerelationship and relationship effects. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 62, 594– 602.
- O'Leary, K.D. and Maiuro, R.D. (2001). *Psychological abuse in violent domestic relations*. New York: Springer Publishing.
- Oktay, B. ve Batigün, A.D. (2014). Aleksitimi: baglanma, benlik algisi, kisilerarasi iliski tarzları ve öfke. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), 31-40.
- O'neil, J.M. (1981). Patterns of gender role conflict and strain: Sexism and fear of femininity in men's lives. *Journal of Counseling & Development*, 60(4), 203-210.

- Orcutt, H K., Garcia, M. and Pickett, S.M (2005). Female-perpetrated intimate partner violence and romantic attachment style in a college student sample. *Violence and Victims*, 20(3), 287–302.
- Ostrov, J.M., Crick, N.R. and Keating, C.F. (2005). Gender-biased perceptions of preschoolers' behavior: how much is aggression and prosocial behavior in the eye of the beholder? *Sex Roles*, 52(5-6), 393-398.
- Owens, M.D., Scofield, B.E. and Taylor, C.E. (2003). Incorporating mother-daughter groups within clinical settings to increase adolescent females' self-esteem. *Journal of Family Issues*, 24(7), 895-907.
- Öner, N. (1994). *Türkiye’de kullanılan psikolojik testler: Bir başvuru kaynağı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Özaydınlık, K. (2014). Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye’de kadın ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 33, 93-112.
- Özaşçılar, M. (2016). Şiddet davranışının nedenlerini açıklamada biyolojik temelli kuramların rolü, *Türk Psikoloji Yazıları*, 19, 16-31.
- Özcebe, H., Aslan, D., Karabiber, A.H., Küçüköztaş, M.F., Oransay, K. ve Ölmez, İ. (2002). Bir grup üniversite öğrencisinin flört şiddeti konusundaki görüşleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 13(1), 20-28.
- Özgür, G., Yörükoğlu, G. ve Baysan-Arabacı, L. (2011). Lise öğrencilerinin şiddet algıları, şiddet eğilim düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2(2), 53-60.
- Page, A.Z. ve İnce, M. (2008). Aile içi şiddet konusunda bir derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22), 81-94.
- Papadakaki, M., Tzamalouka, G.S, Chatzifotiou, S. and Chilaoutakis, J. (2009). Seeking for risk factors of intimate partner violence in a Greek national sample. *Journal of Interpersonal Violence*, 24(5), 732-750.
- Paulson, M.J., Coombs, R.H. and Landsverk, J. (1990). Youth who physically assault their parents. *Journal of Family Violence*, 5(2), 121-133.
- Pearson, C.L. (2006). Adult attachment as a risk factor for intimate partner violence. *McNair Scholars Research Journal*, 2(1), 41-46.
- Peeks, A.S. (2006). *The sexual experiences of heterosexual college males: Examining components of sexual aggression*. Unpublished Doctoral Thesis Lincoln, Nebraska: University of Nebraska.

- Péloquin, K., Lafontaine, M.F. and Brassard, A. (2011). A dyadic approach to the study of romantic attachment, dyadic empathy, and psychological partner aggression. *Journal of Social and Personal Relationships*, 28(7), 915-942.
- Perez, M., Vohs, K.D. and Joiner, T.E. (2005). Discrepancies between self-and other-esteem as correlates of aggression. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24(5), 607-620.
- Peterman, A., Bleck, J. and Palermo, T. (2015). Age and intimate partner violence: an analysis of global trends among women experiencing victimization in 30 developing countries. *Journal of Adolescent Health*, 57(6), 624-630.
- Pistole, C.M. (1994). Adult attachment styles: some thoughts on closeness-distance struggles. *Family Process*, 33(2), 147-159.
- Poulsen, F. O., Holman, T.B., Busby, D.M. and Carroll, J. S. (2013). Physical attraction, attachment styles, and dating development. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30(3), 301-319.
- Prager, K. J. (1995). *The Psychology of Intimacy*. New York: The Guilford Press.
- Próspero, M. (2008). Effects of masculinity, sex, and control on different types of intimate partner violence perpetration. *Journal of Family Violence*, 23(7), 639-645.
- Price, E.L., Byers, E.S., Belliveau, N., Bonner, R., Caron, B., Doiron, D. and Lavoie, B. (1999). The attitudes towards dating violence scales: Development and initial validation. *Journal of Family Violence*, 14(4), 351-375.
- Próspero, M. (2008). Effects of masculinity, sex, and control on different types of intimate partner violence perpetration. *Journal of Family Violence*, 23(7), 639-645.
- Quatman, T. and Watson, C.M. (2001). Gender differences in adolescent self - esteem: an exploration of domains. *Journal of Genetic Psychology*, 162, 93-118.
- Raghavan, C., Mennerich, A., Sexton, E. and James, S.E. (2006). Community violence and its direct, indirect, and mediating effects on intimate partner violence. *Violence Against Women*, 12(12), 1132-1149.
- Raghavan, C., Rajah, V., Gentile, K., Collado, L. and Kavanagh, A.M. (2009). Community violence, social support networks, ethnic group differences, and male perpetration of intimate partner violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 24(10), 1615-1632.

- Raine, A., Buchsbaum, M.S., Stanley, J., Lottenberg, S., Abel, L. and Stoddard, J. (1994). Selective reductions in prefrontal glucose metabolism in murderers. *Biol. Psychiatry*, 36(6), 365-73.
- Ramisetty-Mikler, S., Goebert, D., Nishimura, S. and Caetano, R. (2006). Dating violence victimization: Associated drinking and sexual risk behaviors of Asian, Native Hawaiian, and Caucasian high school students in Hawaii. *Journal of School Health*, 76(8), 423-429.
- Rando, R.A., Rogers, J.R. and Brittan-Powell, C.S. (1998). Gender role conflict and college men's sexually aggressive attitudes and behavior. *Journal of Mental Health Counseling*, 20(4), 359-369.
- Ratner, P.A. (1993). The incidence of wife abuse and mental health status in abused wives in Edmonton, Alberta. *Canadian Journal of Public Health= Revue canadienne de sante publique*, 84(4), 246-249.
- Reed, K.M., Hines, D.A., Armstrong, J.L. and Cameron, A.Y. (2015). Experimental evaluation of a bystander prevention program for sexual assault and dating violence. *Psychology of Violence*, 5(1), 95-102.
- Rennison, C.M. (2003). *Crime data brief: intimate partner violence, 1993-2001*. Bureau of Justice Statistics, US Department of Justice, Washington.
- Rennison, C.M. and Welchans, S. (2000). *Intimate partner violence. violence against women, Bureau of Justice Statistics Special Report*, U.S. Department of Justice Office of Justice Programs, 1-11.
- Rholes, W.S. and Simpson, J.A. (2004). Attachment theory: basic concepts and contemporary questions. W. S., Rholes and J. A. Simpson (Eds.), *Adult Attachment: Theory, Research, and Clinical Implications* içinde, New York, NY: Guildford Press.
- Richards, T.N., Tillyer, M.S. and Wright, E.M. (2017). Intimate partner violence and the overlap of perpetration and victimization: Considering the influence of physical, sexual, and emotional abuse in childhood. *Child Abuse and Neglect*, 67, 240-248.
- Rickert, V.I., Wiemann, C.M., Vaughan, R.D. and White, J.W. (2004). Rates and risk factors for sexual violence among an ethnically diverse sample of adolescents. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 158(12), 1132-1139.

- Riggs, D.S., Caulfield, M.B. and Street, A.E. (2000). Risk for domestic violence: Factors associated with perpetration and victimization. *Journal of Clinical Psychology*, 56(10), 1289-1316.
- Roberts, N. and Noller, P. (1998). The associations between adult attachment and couple violence: The role of communication patterns and relationship satisfaction. J. A. Simpson & W. S. Rholes (Eds.), *Attachment theory and close relationships* içinde(pp. 317-350).New York, NY: Guilford Press.
- Robins, R.W., Caspi, A. and Moffitt, T.E. (2002). It's not just who you're with, it's who you are: Personality and relationship experiences across multiple relationships. *Journal of Personality*, 70(6), 925-964.
- Rodriguez, M.A., McLoughlin, E., Nah, G. and Campbell, J.C. (2001). Mandatory reporting of domestic violence injuries to the police: what do emergency department patients think? *JAMA*, 286(5), 580-583.
- Rodriguez, L.M., Dibello, A.M., Øverup, C.S. and Neighbors, C. (2015). The price of distrust: trust, anxious attachment, jealousy, and partner abuse. *Partner abuse*, 6(3), 298-319.
- Rosen, K. H. and Bezold, A. (1996). Dating violence prevention: A didactic support group for young women. *Journal of Counseling ve Development*, 74(5), 521-525.
- Sahan Yılmaz, B. ve Duy, B. (2013). Psiko-egitim uygulamasinin kız ogrencilerin benlik saygisi ve akilci olmayan inanclari uzerine etkisi. *TurkishPsychological Counseling and Guidance Journal*, 4(39), 68-81.
- Sakarya, A. (2013). *Üniversitede öğrenim gören gençlerde flörtte şiddet*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Salman, Y. (2015). *Çocukluk çağı istismarı ve ebeveynlerarası şiddete tanık olmanın psikolojik sıkıntı aracılığıyla flört şiddeti üzerindeki rolü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı.
- Saltzman, L., Fanslow, J.L., McMahon, P.M. and Shelley, G.A. (2002). *Intimate partner violence surveillance: uniform definitions and recommended data*

- elements, version 1.0.* Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control, 1, 89-104.
- Sandberg, D.A., Valdez, C.E., Engle, J.L. and Menghrajani, E. (2016). Attachment anxiety as a risk factor for subsequent intimate partner violence victimization: A 6-month prospective study among college women. *Journal of Interpersonal Violence*. doi: 10.1177/0886260516651314
- Santana, M.C., Raj, A., Decker, M.R., La Marche, A. and Silverman, J.G. (2006). Masculine gender roles associated with increased sexual risk and intimate partner violence perpetration among young adult men. *Journal of Urban Health*, 83(4), 575-585.
- Sayer, H. (2011), *Toplumsal cinsiyet eşitliğine erkeklerin katılımı*, Uzmanlık Tezi, Ankara: Başbakanlık KSGM.
- Sharpsteen, D.J. and Kirkpatrick, L.A. (1997). Romantic jealousy and adult romantic attachment. *Journal of Personality And Social Psychology*, 72(3), 627.
- Schiff, M. and Zeira, A. (2005). Dating violence and sexual risk behaviors in a sample of at-risk Israeli youth. *Child Abuse ve Neglect*, 29(11), 1249-1263.
- Schluter, P.J., Abbott, M.W. and Bellringer, M.E. (2008). Problem gambling related to intimate partner violence: Findings from the Pacific Islands families study. *International Gambling Studies*, 8(1), 49-61.
- Schnurr, M.P. (2009). *Precursors to adolescents' dating violence perpetration and healthy romantic relationships*. Unpublished Dostoral Thesis. Iowa: Iowa State University, Human Development and Family Studies.
- Schumacher, J.A. and Leonard, K.E. (2005). Husbands' and wives' marital adjustment, verbal aggression, and physical aggression as longitudinal predictors of physical aggression in early marriage. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 73(1), 28-37.
- Schuster, I., Krahé, B. and Toplu-Demirtaş, E. (2016). Prevalence of sexual aggression victimization and perpetration in a sample of female and male college students in Turkey. *The Journal of Sex Research*, 53(9), 1139-1152.
- Schwartz, J.P., Hage, S.M., Bush, I. and Burns, L.K. (2006). Unhealthy parenting and potential mediators as contributing factors to future intimate violence: A review of the literature. *Trauma, Violence & Abuse*, 7(3), 206-221.

- Schwartz, M.D. and DeKeseredy, W. (1997). *Sexual assault on the college campus: The role of male peer support*. London: Sage Publications.
- Schweitzer, R.D. (1996). Problems and awareness of support services among students at an urban Australian university. *Journal of American College Health*, 45(2), 73-77.
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1-13.
- Sharpe, M.J. and Heppner, P.P. (1991). Gender role, gender-role conflict, and psychological well-being in men. *Journal of Counseling Psychology*, 38(3), 323-330.
- Shook, N.J., Gerrity, D.A., Jurich, J. and Segrist, A.E. (2000). Courtship violence among college students: A comparison of verbally and physically abusive couples. *Journal of Family Violence*, 15(1), 1-22.
- Shorey, R.C., Cornelius, T.L. and Bell, K.M. (2008). A critical review of theoretical frameworks for dating violence: Comparing the dating and marital fields. *Aggression and Violent Behavior*, 13(3), 185-194.
- Silverman, J.G., Raj, A., Mucci, L.A. and Hathaway, J.E. (2001). Dating violence against adolescent girls and associated substance use, unhealthy weight control, sexual risk behavior, pregnancy, and suicidality. *Jama*, 286(Shi, L. (2003). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *American Journal of Family Therapy*, 31(3), 143-157.5), 572-579.
- Silverman, J.G., Raj, A. and Clements, K. (2004). Dating violence and associated sexual risk and pregnancy among adolescent girls in the United States. *Pediatrics*, 114(2), 220-225.
- Simmons, S.B., Knight, K.E. and Menard, S. (2015). Consequences of intimate partner violence on substance use and depression for women and men. *Journal of Family Violence*, 30(3), 351-361.
- Simpson, J.A. (1990). Influence of attachment styles on romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(5), 971-980.

- Smith, D.M. and Donnelly, J. (2001). Adolescent dating violence: a multi-systemic approach of enhancing awareness in educators, parents, and society. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 21, 53–64.
- Smith, M.E. (2003). Recovery from intimate partner violence: A difficult journey. *Issues in Mental Health Nursing*, 24(5), 543-573.
- Smith, P.H., White, J.W. and Holland, L.J. (2003). A longitudinal perspective on dating violence among adolescent and college-age women. *American Journal of Public Health*, 93(7), 1104-1109.
- Smith-Marek, E.N., Cafferky, B., Dharnidharka, P., Mallory, A.B., Dominguez, M., High, J. and Mendez, M. (2015). Effects of childhood experiences of family violence on adult partner violence: A meta-analytic review. *Journal of Family Theory & Review*, 7(4), 498-519.
- Spriggs, A.L., Halpern, C.T., Herring, A.H. and Schoenbach, V.J. (2009). Family and school socioeconomic disadvantage: Interactive influences on adolescent dating violence victimization. *Social Science & Medicine*, 68(11), 1956-1965.
- Stark, E. and Flitcraft, A. (1996). *Women at risk*. London: Sage Publications.
- Stith, S.M., Rosen, K.H., Middleton, K.A., Busch, A.L., Lundeberg, K. and Carlton, R.P. (2000). The intergenerational transmission of spouse abuse: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 62(3), 640-654.
- Straus, M.A. (1979). Family patterns and child abuse in a nationally representative American sample. *Child Abuse ve Neglect*, 3(1), 213-225.
- Straus, M.A. (2004). Cross-cultural reliability and validity of the Revised Conflict Tactics Scales: A study of university student dating couples in 17 nations. *Cross-Cultural Research*, 38(4), 407-432.
- Straus, M.A. (2008). Dominance and symmetry in partner violence by male and female university students in 32 nations. *Children and Youth Services Review*, 30(3), 252-275.
- Straus, M.A., Hamby, S.L., Boney-McCoy, S. and Sugarman, D.B. (1996). The revised conflict tactics scales (CTS2) development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues*, 17(3), 283-316.
- Straus, M.A. and Gelles, R.J. (1988). How violent are American families?: Estimates from the National Family Violence Resurvey and other studies. G. T.

- Hotaling, D. Finkelhor, J. T. Kirkpatrick, M.A. Straus (Eds.), *Family abuse and its consequences: New directions in research* içinde (pp. 14-36). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- Stuart, G.L., Meehan, J.C., Moore, T.M., Morean, M., Hellmuth, J. and Follansbee, K. (2006). Examining a conceptual framework of intimate partner violence in men and women arrested for domestic violence. *Journal of Studies On Alcohol*, 67(1), 102-112
- Subaşı, N. ve Akın, A. (2006). Kadına yönelik şiddet: Nedenleri ve sonuçları. www.huksam.hacettepe.edu.tr (Erişim Tarihi: 20.03.2018).
- Sugarman, D.B. and Frankel, S.L. (1996). Patriarchal ideology and wife-assault: A meta-analytic review. *Journal of Family Violence*, 11(1), 13-40.
- Sugarman, D.B. and Hotaling, G.T. (1989). Violent men in intimate relationships: An analysis of risk markers. *Journal of Applied Social Psychology*, 19(12), 1034-1048.
- Sümer, N. ve Şendağ, M.A. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24, 86-101
- Suner, E. (2000). *Farklı liselerdeki ergenlerin benlik saygısı, akademik başarı ve sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Sutherland, M.A., Fantasia, H.C. and Hutchinson, M.K. (2016). Screening for intimate partner and sexual violence in college women: Missed opportunities. *Women's Health Issues*, 26(2), 217-224.
- Swart, L.A., Seedat, M., Stevens, G. and Ricardo, I. (2002). Violence in adolescents' romantic relationships: findings from a survey amongst school-going youth in a South African community. *Journal of Adolescence*, 25(4), 385-395.
- Şahin, F.T., Özyürek, A. ve Adıbatmaz, M. (2017). Farklı meslek gruplarından bireylerin meslek-şiddet ilişkisi ve aile içi şiddete bakışı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 881-896.
- Tagay, Ö., Çalışandemir, F. and Ünüvar, P. (2018). Contact disturbance and self-esteem as the predictors of the abuse perceived in romantic relationship (Romantik ilişkilerde algılanan istismarın yordayıcıları olarak temas engelleri ve benlik saygısı). *Journal of Human Sciences*, 15(2), 707-716.

- Taylor, C.A. and Sorenson, S.B. (2004). Injunctive social norms of adults regarding teen dating violence. *Journal of Adolescent Health*, 34(6), 468-479.
- TBMM Araştırma Komisyonu. (2007). Çocuklarda ve gençlerde artan şiddet eğilimi ile okullarda meydana gelen olayların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan meclis araştırma komisyonu raporu. *Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, 160, 464-465.
- Teten, A.L., Hall, G.C. and Capaldi, D.M. (2009). Use of coercive sexual tactics across 10 years in at-risk young men: Developmental patterns and co-occurring problematic dating behaviors. *Archives of Sexual Behavior*, 38(4), 574-582.
- Thompson, K.M., Wonderlich, S.A., Crosby, R.D. and Mitchell, J.E. (2001). Sexual violence and weight control techniques among adolescent girls. *International Journal of Eating Disorders*, 29(2), 166-176.
- Tjaden, P., Thoennes, N. and Allison, C.J. (1999). Comparing violence over the life span in samples of same-sex and opposite-sex cohabitants. *Violence and Victims*, 14(4), 413-425.
- Tjaden, P. and Thoennes, N. (2000). *Extent, nature and consequences of intimate partner violence: findings from the national violence against women survey*. US Dept of Justice, Office of Justice Programs, Publication NCJ 181867. Washington, DC.
- Tomsich, E., Jennings, W.G., Richards, T.N., Gover, A.R. and Powers, R.A. (2017). Childhood physical maltreatment and young adult dating violence: A propensity matching approach. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(22), 3475-3496.
- Toplu, E. ve Hatipoğlu-Sümer, Z. (2011). Flört ilişkisinde şiddetin yaygınlığı ve türleri. *XI. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde* sunulan sözlü bildiri. Selçuk, İzmir.
- Toplu-Demirtaş, E. (2015). *Flört ilişkisi olan üniversite öğrencileri arasında psikolojik saldırganlığa başvurma: Toplumsal, ebeveyn ilişkisi ve kişisel faktörlerin etkileşimi* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Toplu-Demirtaş, E., Murray, C. and Hatipoğlu-Sümer, Z. (2018). Attachment insecurity and restrictive engulfment in college student relationships: The mediating role of relationship satisfaction. *Journal of Aggression, Conflict and Peace*

- Research.<https://doi.org/10.1108/JACPR-11-2017-0333>. (Erişim tarihi: 12.05.2018).
- Torgimson, B.N. and Minson, C.T. (2005). Sex and gender: what is the difference?. *Journal Appl Physiol*, 99, 785–787.
- Trzesniewski K.H, Donnellan M.B. and Robins R.W. (2013) Development of self-esteem. A. Boss & V. Zeigler-Hill (eds.), *Current Issues in Social Psychology: Self-Esteem* içinde (pp. 60-79). New York: Psychology Press.
- Truman, D.M., Tokar, D.M. and Fischer, A.R. (1996). Dimensions of masculinity: Relations to date rape supportive attitudes and sexual aggression in dating situations. *Journal of Counseling & Development*, 74(6), 555-562.
- TÜİK Haber Bülteni (2017). *İstatistiklerle kadın 2016*, 24643, www.tuik.gov.tr, (Erişim tarihi:05.07.2017).
- Uluocak, ř., Gökulu, G. and Bilir, O. (2014). A strategic starting point for the elimination of violence against women: Intimate partner violence. *International Journal of Human Sciences*, 14(2), 362-387.
- Umana, J.E., Fawole, O.I. and Adeoye, I.A. (2014). Prevalence and correlates of intimate partner violence towards female students of the University of Ibadan, Nigeria. *BMC Women's Health*, 14(1), 131.
- Urul, A.K. (2016). 81 il için toplumsal cinsiyet eşitliği karnesi-2016. *Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Yayınları*, http://www.tepav.org.tr/upload/files/14581420298.81_Ilin_Toplumsal_Cinsiyet_Esitligi_Karnesi.pdf. (Erişim tarihi: 11.03.2018).
- Ünsal, A. (1996). Genişletilmiş bir şiddet tipolojisi, *Cogito*,6-7, 29-36.
- Vefikuluçay, A., Zeyneloğlu, A., Eroęlu, K. ve Taşkın, I. (2007). Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakóltesi Dergisi*, 14(2), 26-38.
- Vezina, J. and Hebert, M. (2007). Risk factors for victimization in romantic relationships of young women: A review of empirical studies and implications for prevention. *Trauma, Violence ve Abuse*, 8(1), 33-66.
- Von Steen, P.G. (1997). Adults with witnessing histories: The overlooked victims of domestic violence. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 34(4), 478-484.

- Walker, J.S. and Bright, J.A. (2009). False inflated self-esteem and violence: A systematic review and cognitive model. *The Journal of Forensic Psychiatry ve Psychology*, 20(1), 1-32.
- Wallin, D. J. (2007). *Attachment in psychotherapy*. London: Guilford press.
- Walton-Moss, B.J., Manganello, J., Frye, V. and Campbell, J.C. (2005). Risk factors for intimate partner violence and associated injury among urban women. *Journal of Community Health*, 30(5), 377-389.
- Wareham, J., Boots, D.P. and Chavez, J.M. (2009). Social learning theory and intimate violence among men participating in a family violence intervention program. *Journal of Crime and Justice*, 32(1), 93-124
- Warshaw, C., Brashler, P. and Gil, J. (2009). Mental health consequences of intimate partner violence. C. Mitchell & D. Anglin (Eds.), *Intimate partner violence: A health-based perspective* içinde(pp. 147–170). New York: Oxford University Press.
- Wasserman, C. (2004). *Dating violence on campus: A fact of life*. Washington, D.C.: National Center for Victims of Crime. <http://www.ncvc.org/ncvc/AGP.Net/Components/documentViewer/Download.aspxnz?DocumentID=37929>. (Erişim tarihi: 06.11.2017).
- Waters, E., Posada, G., Crowell, J. and Lay, K.L. (1993). Is attachment theory ready to contribute to our understanding of disruptive behavior problems? *Development and Psychopathology*, 5(1-2), 215-224.
- Watkins, L.E., DiLillo, D. and Maldonado, R.C. (2015). The interactive effects of emotion regulation and alcohol intoxication on lab-based intimate partner aggression. *Psychology of Addictive Behaviors*, 29(3), 653-663.
- Watts, C. and Zimmerman C. (2002). Violence against women: Global scope and magnitude. *Lancet*, 359, 1232-1237
- Weiss, J. and Sampson, H.(1986). *The psychoanalytic process: theory, clinical observation, An Ampirical Research*. New York: Guilford press.
- Wekerle, C. and Wolfe, D.A. (1998). The role of child maltreatment and attachment style in adolescent relationship violence. *Development and Psychopathology*, 10(3), 571-586.

- Wekerle, C. and Wolfe, D.A. (1999). Dating violence in mid-adolescence: Theory, significance, and emerging prevention initiatives. *Clinical Psychology Review*, 19(4), 435-456.
- White, J.W. and Koss, M.P. (1991). Courtship violence: Incidence in a national sample of higher education students. *Violence and Victims*, 6(4), 247-256.
- White, M.E. and Satyen, L. (2015). Cross-cultural differences in intimate partner violence and depression: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 24, 120-130.
- Williams, K. and Kennedy, J.H. (2012). Bullying behaviors and attachment styles. *North American Journal of Psychology*, 14, 321-338.
- Woodward, L.J., Fergusson, D.M. and Horwood, L.J. (2002). Romantic relationships of young people with childhood and adolescent onset antisocial behavior problems. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 30(3), 231-243.
- World Health Organization. (2002). World report on violence and health: summary, 2002, Geneva
http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report,
 (Erişim tarihi: 12.03.2018)
- World Health Organization. (2005). *WHO multi-country study on women's health and domestic violence against women: summary report of initial results on prevalence, health outcomes and women's responses*. WHO Press, Switzerland.
- World Health Organization. (2010). Preventing intimate partner and sexual violence against women: Taking action and generating evidence.
http://whqlibdoc.who.int/publications/2010/9789241564007_eng.pdf,
 (Erişim tarihi: 16.02.2018).
- World Health Organization. (2012). Understanding and addressing violence against women: Sexual violence.
http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/77432/1/WHO_RHR_12.36_eng.pdf,
 (Erişim tarihi: 23.10.2017).
- Xu, X., Zhu, F., O'Campo, P., Koenig, M.A., Mock, V. and Campbell, J. (2005). Prevalence of and risk factors for intimate partner violence in China. *American Journal of Public Health*, 95(1), 78-85.

- Yarkovsky, N. and Timmons Fritz, P.A. (2014). Attachment style, early sexual intercourse, and dating aggression victimization. *Journal of Interpersonal Violence*, 29(2), 279-298.
- Yıldırım, A. (1998). *Sıradan şiddet: Kadına ve çocuğa yönelik şiddetin toplumsal kaynakları*. Ankara: Boyut Yayın Grubu.
- Yıldırım, S. (2006). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı.
- Yllö, K. E. and Bograd, M.E. (1988). *Feminist perspectives on wife abuse*. In National Conference for Family Violence Researchers, 2nd, 1984, U of New Hampshire, NH, US. Sage Publications, Inc.
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Zeigler-Hill, V. (2010). The interpersonal nature of self-esteem: Do different measures of self-esteem possess similar interpersonal content? *Journal of Research in Personality*, 44(1), 22-30
- Zeyneloğlu, S. ve Terzioğlu, F. (2011). Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (40), 409-420.
- Zorrilla, B., Pires, M., Lasheras, L., Morant, C., Seoane, L., Sanchez, L. M. and Durbán, M. (2009). Intimate partner violence: last year prevalence and association with socio-economic factors among women in Madrid, Spain. *European Journal of Public Health*, 20(2), 169-175.

EKLER

EK 1

Kayıt Tarihi: 20.10.2016

Protokol No: 110715

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU KARARI

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Eğitim Bilimleri
BASLIK:	Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı, Bağlanma Tarzları ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumunun Flört Şiddetini Yordayıcı Rolü
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Doç. Dr. Baki DUY
TEZ YAZARI:	Rana TURAN
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	—
KARAR:	Olumlu

ETİK KURUL ÜYELERİ

Prof. Dr. Aydın AYBAR
Rektör Yardımcısı / Etik Kurul Başkanı

Prof. Dr. Hayrettin TÜRK
Fen Bil. (Fen Fak.)

Prof. Dr. Yusuf ÖZTÜRK
Sağlık Bil. (Ecz. Fak.)

Prof. Dr. Esra CEYHAN
Eğitim Bil. (Eğitim Bil. Ens.)

Prof. Dr. Bülent GÜNŞOY
Sos. Bil. (İkt. Fak.)

Prof. Dr. Münevver ÇAKI
Güz. San. (Güz. San. Fak.)

İMZA/ TARİH

25.11.2016

05.12.2016
Aslını elden teslim
aldım.

Rana TURAN

ESRA

EK 2
TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ TUTUM ÖLÇEĞİ
(SEÇİLMİŞ MADDELER)

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Kızlar, ekonomik bağımsızlıklarını kazandıklarında ailelerinden ayrı yaşayabilmelidir.	5	4	3	2	1
6. Kadının erkek çocuk doğurması onun değerini artırır.	5	4	3	2	1
9. Kadının yaşamıyla ilgili kararları kocası vermelidir.	5	4	3	2	1
10. Kadınlar kocalarıyla anlaşamadıkları konularda tartışmak yerine susmayı tercih etmelidir.	5	4	3	2	1
11. Bir genç kız, evlenene kadar babasının sözünü dinlemelidir.	5	4	3	2	1
17. Evin reisi erkektir.	5	4	3	2	1
18. Dul kadın da dul erkek gibi yalnız başına yaşayabilmelidir.	5	4	3	2	1
27. Mesleki gelişme fırsatlarında kadınlara ve erkeklere eşit haklar tanınmalıdır.	5	4	3	2	1
37. Bir kadın hastaneye gittiğinde kadın doktora muayene olmalıdır.	5	4	3	2	1

EK 3
YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTI ENVANTERİ (II)
(SEÇİLMİŞ MADDELER)

Maddeler							
1.Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım	1	2	3	4	5	6	7
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
8. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
12. Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
15. Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
16. Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
24.Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
35.Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda önemser.	1	2	3	4	5	6	7
36.Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.	1	2	3	4	5	6	7

EK 4
YAKIN İLİŞKİLERDE ŞİDDETE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ
(SEÇİLMİŞ MADDELER)

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Partnerimin bana karşı cinsten biri ile konuşmamamı söylemesi gururumu okşar.	1	2	3	4	5
2. Partnerimin günün her dakikası ne yaptığımı sorması hoşuma gitmez.	1	2	3	4	5
7.Şiddetli bir tartışma sırasında partnerimi incitmek için onun geçmişinden bir şeyleri gündeme getirmekte bir sakınca görmem.	1	2	3	4	5
8. Partnerimin başkalarıyla bir şeyler yapmasını asla engellemeye çalışmam.	1	2	3	4	5
12. Partneri bıçak ya da tabancayla tehdit etmek asla uygun değildir.	1	2	3	4	5
14. Partneri tekmelemek ısırarak ya da yumruklamak uygun değildir.	1	2	3	4	5
16. Şiddetli bir tartışma sırasında partnerimi kasıtlı olarak incitmek için bir şeyler söylemekte bir sakınca görmem.	1	2	3	4	5
17. Bir kişinin partnerine bir nesneyle vurması ya da vurmaya çalışması asla uygun değildir.	1	2	3	4	5

EK 5
KİŞİSEL BİLGİ FORMU

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili Öğrenciler;

Bu araştırma, üniversite öğrencileri arasında yaşanan flört ilişkilerinin doğasını, etkileyen etmenleri anlamak amacıyla planlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde, sizlere kişisel duygu, düşünce ve değerlendirmelerinizi belirlemek üzere sorular ve ifadeler yöneltilmektedir. Araştırmadan verimli sonuçların alınabilmesi, sizin bu sorulara vereceğiniz samimi yanıtlara bağlı olacaktır. Vereceğiniz cevaplar sadece bilimsel amaçlı kullanılacak ve bireysel bir değerlendirme yapılmayacaktır. Sizden kimliğinizi belli edecek (ad, soyadı ve öğrenci numarası gibi) bilgi istenmemektedir. Lütfen her bir ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra, olması gereken seçeneği değil, size en uygun gelen seçeneği çarpı (X) işareti koyarak yanıtlayınız.

İçten ve samimi cevaplarınızla araştırmaya yaptığınız katkı için teşekkür ederim.

Psikolojik Danışman Rana TURAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü YL Öğrencisi

1. **Cinsiyetiniz:** () Kadın () Erkek
2. **Yaşınız:**.....
3. **Fakülte:**.....
4. **Bölüm:**.....
5. **Sınıfınız:**
() Hazırlık () 1. Sınıf () 2. Sınıf () 3. Sınıf () 4. Sınıf ve üzeri
6. Aşağıdakilerden hangisi geçmiş flört ilişkinizin/ilişkilerinizin durumunu en iyi tanımlar?
() Daha önce hiç ilişkim olmamıştı, bu ilk ilişkim.
() Daha önce başka bir ilişkim olmuştu.
() Daha önce birden fazla ilişkim olmuştu.
7. Şu anki flört ilişkiniz yaklaşık ne kadar zamandır devam ediyor? (Lütfen ay olarak belirtiniz, çok yeni ise 1 ay olarak belirtiniz)

8. Aşağıdakilerden hangisi şu anki flört ilişkinizde yüz yüze görüşme sıklığınızı en iyi tanımlar?
() Birkaç ayda bir defa
() Ayda bir defa
() Ayda bir kaç kez
() Her hafta
() Haftada birkaç kez
() Her gün
() Gün içinde birden çok

9. Aşağıdakilerden hangisi şu anki flört ilişkinizle ilgili düşüncenizi en iyi tanımlar?

- ☐ Evlenmeyi düşündüğüm ciddi bir ilişki.
- ☐ Evlenir miyim bilmiyorum, ama ciddi bir ilişki.
- ☐ Şu anda memnun olduğum, ama ciddi olarak görmediğim bir ilişki.
- ☐ Duygusal olmayan, sadece gönül eğlendirdiğim bir ilişki.

10. Çocukluğunuzda babanız tarafından ne sıklıkta şiddete maruz kaldınız?

- ☐ Hiçbir zaman
- ☐ Nadiren
- ☐ Ara sıra
- ☐ Sık sık
- ☐ Her zaman

11. Çocukluğunuzda anneniz tarafından ne sıklıkta şiddete maruz kaldınız?

- ☐ Hiçbir zaman
- ☐ Nadiren
- ☐ Ara sıra
- ☐ Sık sık
- ☐ Her zaman

12. Aile içinde anne-baba arasında yaşanan şiddete ne sıklıkla tanık oldunuz?

- ☐ Hiçbir zaman
- ☐ Nadiren
- ☐ Ara sıra
- ☐ Sık sık
- ☐ Her zaman

EK 6
ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ
(SEÇİLMİŞ MADDELER)

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.	(A)	(B)	(C)	(D)
5.Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.	(A)	(B)	(C)	(D)
6.Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.	(A)	(B)	(C)	(D)
10.Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığını düşünüyorum.	(A)	(B)	(C)	(D)

EK 7
SOSYAL ONAY ÖLÇEĞİ
(SEÇİLMİŞ MADDELER)

	Maddeler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Başkaları tarafından onaylanmadığımda kendimi değersiz hissedirim.	5	4	3	2	1
2	Sosyal ortamlarda hata yapmaktan korkarım.	5	4	3	2	1
3	Başkalarına danışmadan bir işe başlamakta zorlanırım.	5	4	3	2	1
4	Davranışlarımın başkaları tarafından nasıl değerlendirildiğiyle ilgili kavgılanırım.	5	4	3	2	1
5	Başkaları beni olumsuz değerlendirdiğinde incinirim.	5	4	3	2	1
6	Eleştiri almaktan kaçınırım.	5	4	3	2	1
7	Başkalarının davranışlarından çabuk etkilenirim.	5	4	3	2	1
8	Başkaları tarafından sevilmediğim düşüncesini beni rahatsız eder.	5	4	3	2	1

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Rana TURAN
Yabancı Dil : İngilizce
Doğum Yeri Yılı : Sivrihisar / 1989
E-posta : rn.trn@hotmail.com

Eğitim ve Mesleki Geçmişi

- 2007, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı
- 2011, Psikolojik Danışman, Eskişehir Uğur Dershanesi
- 2012, Psikolojik Danışman, Günyüzü Ortaokulu
- 2014, Psikolojik Danışman, Beylikova Müberra Mehmet Güleç Anadolu Öğretmen Lisesi
- 2016, Psikolojik Danışman, Beylikova Fen Lisesi
- 2017, Müdür Yardımcısı, Beylikova Fen Lisesi

Mesleki Birlik/Dernek/Kuruluş Üyelikleri:

- 2010, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Ankara.
- 2011, LÖSEV, Ankara.